

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ & ΙΣΤΟΡΙΑ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Αικατερίνη - Μιρέλλα Καλοστύπη
ΑΜ: 1111ΜΟ16

*ΕΡΤ-Α.Ε. και Πολιτική Επικοινωνία: Μια απόπειρα ανατομίας στον
ιδιαίτερο χαρακτήρα της κρατικής/δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης και
τις συνέπειες για τους δημοσιογράφους της*

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπουσα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαριάννα Ψύλλα

Αθήνα

Μάιος 2013

Στους γονείς μου

Θα ήθελα να εκφράσω τις πιο θερμές ευχαριστίες σε όλους τους καθηγητές μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον Γιάννη Βούλαρη για την υποστήριξή του, επίσης την Βασιλική Γεωργιάδου, τον Σεραφείμ Σεφεριάδη, την Χριστίνα Κουλούρη και τον Σπύρο Τέγο για τις πολύτιμες γνώσεις που αποκόμισα στη διάρκεια των σεμιναριακών εξαμήνων.

Την Μαριάννα Ψύλλα για τον χρόνο που μου αφιέρωσε και την εποικοδομητική της συνεισφορά, ως επιβλέπουσα για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Για την πολύτιμη συμβολή τους ευχαριστώ, επίσης, τον Γιώργο Κοντογιώργη και την Χρυσάνθη Αυλάμη.

Τέλος, θα ήθελα να αναγνωρίσω τη σημασία που είχε για εμένα η παρακολούθηση των μαθημάτων Παγκόσμιας και Ελληνικής Ιστορίας από την Μαρία Ευθυμίου, καθώς και Ιστορίας της Τέχνης από την Έφη Φουντουλάκη, εμπνέοντας και ενισχύοντας την απόφασή μου να διευρύνω τους ορίζοντες της γνώσης μέσα από το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ.

Ευχαριστώ από καρδιάς τις αδελφικές μου φίλες, Έλενα Τσαγκάρη και Θώμη Τριανταφυλλίδη για την πολύπλευρη συμπαράσταση και υποστήριξή τους στην προσπάθειά μου αυτή.

Ιούνιος 2013

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1 : Η κρατική ΕΡΤ-Α.Ε. ως θεσμικός φορέας παραγωγής μηνυμάτων Πολιτικής.....	9
1.1. Η εταιρεία και οι δημοσιογράφοι	9
1.2. Θεωρητική πλαισίωση και ερωτήματα	14
1.2.α. Δημοσιογράφοι ‘ωραρίου’ για την ΕΡΤ-Α.Ε. ;	15
1.2.β. Το εσωτερικό ‘κατεστημένο’ υπερισχύει των διορθωτικών βημάτων.....	16
Κεφάλαιο 2: ΕΡΤ-Α.Ε και Πολιτικό Σύστημα.....	20
2.1 . ΜΜΕ και Πολιτική Επικοινωνία – Η περίπτωση της ΕΡΤ-Α.Ε.....	21
2.2. Η δημόσια Ραδιοτηλεόραση ως πολιτικός θεσμός	28
2.2.α. Διεύρυνση οπτικού πεδίου περί πολιτικών θεσμών.....	29
2.2.β. Η ΕΡΤ-Α.Ε. ασκεί δημόσια πολιτική	30
2.2.γ. Η ΕΡΤ-Α.Ε. ως επίσημο όργανο του πολιτικού συστήματος	34
2.2.δ. Συνδιαλλαγή, αλληλοσυσχέτιση, αλληλεπίδραση πολιτικών ρόλων.....	36
2.3. Η ΕΡΤ-Α.Ε. ως φαινόμενο μιντιακού ‘δυαδισμού’	39
Κεφάλαιο 3: ΕΡΤ-Α.Ε.: Χτες, σήμερα, αύριο.....	44
3.α Μια σύντομη αναδρομή	44
3.β. Η δημόσια Ραδιοτηλεόραση και η αγορά.....	46
3.γ. Οργανωτική Δομή: Ένας λαβύρινθος με κομμένο το νήμα της Αριάδνης... ..	49
3.1. Γενική Διεύθυνση Ειδήσεων και Ενημέρωσης: Οι δημοσιογράφοι σε εργασιακό δαίδαλο.....	51
3.1.α. Τυπικοί και άτυποι διαχωρισμοί συντακτών: Τα παράδοξα και οι συνέπειες	54
Κεφάλαιο 4: Ιδιότυπη δημοσιοϋπαλληλία στη δημοσιογραφία της ΕΡΤ-Α.Ε.....	57
4.1. Γενικός Κανονισμός Προσωπικού με καθολικό αλλά και επιμεριστικό χαρακτήρα.....	59
4.2. Ιδιαιτερότητες του λειτουργήματος – επαγγέλματος «δημοσιογράφος».....	61
4.2.α. Ιστορική αναδρομή	61

Κεφάλαιο 5: Ανάλυση περίπτωσης παροπλισμού "υπαλλήλου" συντάκτη –	
Ερμηνευτικό πλαίσιο επιχειρηματολογίας.....	64
5.1. Παράδειγμα σιωπηρού παροπλισμού “υπαλλήλου” συντάκτη –	
Άτυπη δίωξη	64
5.1.α. <i>Η ανηθικότητα σε διευθυντική θέση</i>	67
5.1.β. <i>Επισημοποίηση της άτυπης δίωξης “υπαλλήλου” συντάκτη –</i>	
<i>Τον λόγο έχει η γραφειοκρατία</i>	67
5.2. Η απολογία του “υπαλλήλου” συντάκτη στο Πειθαρχικό Συμβούλιο της	
Δημόσιας Υπηρεσίας (Π.Π.Σ.- ΕΡΤ Α.Ε.).....	69
5.3. Μέθοδος επιχειρηματολογίας	70
5.4. Κατασκευή κειμένου επιχειρηματολογίας.....	73
Συμπεράσματα.....	81
Βιβλιογραφία	89
Αρθρογραφία	92
Παράρτημα	93

Εισαγωγή

Ο στόχος της εργασίας αυτής είναι να προσεγγίσει κριτικά τη φυσιογνωμία, τον χαρακτήρα, τη δομή και τις λειτουργίες της Ελληνικής Ραδιοφωνίας – Τηλεόρασης, Ανώνυμης Εταιρείας (EPT-A.E.), όπως σήμερα ονομάζεται η «δημόσια επιχείρηση» που «ελέγχεται και εποπτεύεται από το Κράτος», σύμφωνα με το Σύνταγμα¹ και τον ιδρυτικό της Νόμο 1730/1987 (ΦΕΚΑ'145).²

Στη βάση της υπόθεσης ότι οι παθογένειες³ του ελληνικού κράτους, οι πελατειακές σχέσεις πολιτών - πολιτικού συστήματος, οι θεσμοί και οι νοοτροπίες στην ελληνική πραγματικότητα αναπόδραστα επηρεάζουν κατά τρόπο ανορθολογικό όλο το κοινωνικό και πολιτικό φάσμα, θα επικεντρωθούμε στη μιντιακή φυσιογνωμία ενός δημόσιου φορέα επικοινωνίας και πολιτισμού (της EPT-A.E.), αλλά κυρίως στην εμπλοκή των βασικών συντελεστών παραγωγής του δημοσιογραφικού μηνύματος δηλαδή των δημοσιογράφων, που συνιστούν βασικούς δρώντες λειτουργίας της. Ειδικότερα, θα εξετάσουμε κάποιες σοβαρές πτυχές ανορθολογικότητας όχι τόσο ως προς τις *εξωτερικές* σκοπιμότητες, δηλαδή τους σκοπούς που έχουν αναγγελθεί ότι θα υπηρετεί προς όφελος της κοινωνίας, αλλά, κυρίως, ως προς τις *εσωτερικές* “ισορροπίες” που συνδέονται με συμφέροντα και επιδιώξεις των πολιτικών κομμάτων και της γραφειοκρατίας.⁴ Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η απόπειρα αυτής της ανάλυσης πέραν της επιστημολογικής πλαισίωσης, σε σημαντικό βαθμό εμπνέεται και από την μακρόχρονη εμπειρία μας στον συγκεκριμένο χώρο.

¹ Σύμφωνα με το *Σύνταγμα της Ελλάδας* «Όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων...» στο Μέρος Δεύτερο, όπου κατοχυρώνονται τα Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, το Άρθρο 14 (σ.27) διασφαλίζει την Ελευθερία του Τύπου, αλλά στην παράγραφο 1 του άρθρου 15 περί Κινηματογράφου, φωνογραφίας, ραδιοφωνίας και τηλεόραση (σ. 29) αναφέρεται ότι «Οι προστατευτικές για τον Τύπο διατάξεις του προηγούμενου άρθρου δεν εφαρμόζονται στον κινηματογράφο, τη φωνογραφία, τη ραδιοφωνία, την τηλεόραση και κάθε άλλο παρεμφερές μέσο μετάδοσης λόγου ή παράστασης. Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους.» Βλέπε παράρτημα Ι.

² Σημειώνουμε πάντως ότι αντί για ‘κρατική’ έχει καθιερωθεί πλέον η ονομασία της ως ‘δημόσια’ Ραδιοτηλεόραση.

³ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις παθογένειες στο ελληνικό κράτος και το πολιτικό σύστημα βλέπε: Χρυσάφης Ιορδάνογλου (2010) “Το ‘μεταπολιτευτικό κοινωνιολογικό παράδειγμα’. Αποψη ενός οικονομολόγου”. *Σύγχρονα Θέματα*, τ. 110, Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2010, σ. 31-43. Επίσης, Αρίστος Δοξιάδης (2010) “Νοικοκυραίοι, ραντιέρηδες, καιροσκόποι – Θεσμοί και νοοτροπίες στην ελληνική οικονομία” *Athens Review of Books*, τεύχος 8, Ιούνιος 2010.

⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες στο θεωρητικό επίπεδο, βλέπε την αναφορά των Pierre Muller, Yves Surel (2002) *Η Ανάλυση των Πολιτικών του Κράτους, Ανάλυση των Δημόσιων Πολιτικών*, πρόλογος –επιμέλεια Μαριάννα Ψύλλα, μετάφραση Δέσποινα Παπαδοπούλου, Μαριάννα Ψύλλα, Αθήνα, Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός (Κεφάλαιο 5 «Η Ορθολογικότητα και η Ανορθολογικότητα της Δημόσιας Δράσης – Το γραφειοκρατικό πρίσμα») σ.168-169, για τον συσχετισμό με την ελληνική πραγματικότητα.

Σε αυτό το πλαίσιο, επίσης, εξετάζουμε την εκδοχή να θεωρηθεί η κρατική/ δημόσια Ραδιοτηλεόραση, εκτός από κρατικός θεσμός, και μορφή επικοινωνιακού πολιτικού θεσμού, που λειτουργεί και ως μια άλλη όψη του πελατειακού πολιτικού/ κομματικού συστήματος. Δηλαδή, την εκδοχή λειτουργίας της ΕΡΤ-Α.Ε. ως όψη θεσμού πολιτικού, καθώς το Ε.Ι.Ρ. κατόπιν Ε.Ι.Ρ.Τ., και μετά τη μεταπολίτευση, Ε.Ρ.Τ, με τον Νόμο 230/1975 (ΦΕΚ Α 272/03.12.1975)⁵ επανιδρύθηκε και συνέχισε να διαμορφώνεται και να αναδιαμορφώνεται με κύριο σκοπό, μεταξύ άλλων, να εξυπηρετεί τις πολιτικές επικοινωνιακές ανάγκες της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας καθώς και της δικαιοσύνης του Κράτους, αμερόληπτα απέναντι στην κοινωνία, με γνώμονα το σεβασμό και την προάσπιση των αρχών και των αξιών της δημοκρατίας και του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Είναι γεγονός ότι θεωρητικά και ηθικά στις δημοκρατίες δυτικού τύπου δεν είναι επιτρεπτό για κανέναν δημοσιογράφο να λειτουργεί ως "υπάλληλος" συμφερόντων και επιθυμιών είτε της κυβέρνησης και των πολιτικών κομμάτων είτε κερδοσκοπών επιχειρηματιών. Ωστόσο, το μοντέλο της ΕΡΤ-Α.Ε. και των δημοσιογράφων της, αποτελεί σε μεγάλο βαθμό παράδειγμα κυριαρχίας του κομματικού συστήματος, καθώς και κυβερνητικών, πολιτικών, επιχειρηματικών και άλλων παραγόντων της δημόσιας ζωής του τόπου ή και συμφερόντων που ανταγωνίζονται στο πεδίο της πολιτικής επικοινωνίας. Αυτό βέβαια συντελείται μέσω του πειστικού επιχειρήματος της διασφάλισης του δημόσιου και κοινωνικού ρόλου της προς όφελος του δημοκρατικού πλουραλισμού στην ενημέρωση.

Έτσι, επιχειρούμε να εξετάσουμε κριτικά την ορθολογικότητα στις ενέργειες εκ μέρους της διοικητικής/ διευθυντικής ιεραρχίας και τα φαινόμενα καταστράτηγησης της ηθικής τάξης, των αρχών και των αξιών της δημοκρατίας που υποτίθεται ότι κάθε κρατικός ή/ και πολιτικός θεσμός οφείλει να σέβεται και να προασπίζει. Οι δημοσιογράφοι της ΕΡΤ-Α.Ε. συνιστούν, πιστεύουμε, ένα κατάλληλο σύστημα αναφοράς στον συγκεκριμένο δημόσιο φορέα για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σχετικά με την επικίνδυνη διάβρωση που το κομματικό κράτος και οι πελατειακές σχέσεις, υπό την ανοχή του πολιτικού συστήματος, μπορούν να επιφέρουν σε έναν οργανισμό - σύμβολο των αρχών, των αξιών αλλά και της ηθικής τάξης, σε μια ελεύθερη δημοκρατία δυτικού τύπου.

Είναι γεγονός ότι στην ΕΡΤ-Α.Ε. ως επιχείρηση του ευρύτερου δημόσιου τομέα, επικρατούν χαρακτηριστικά δημόσιας υπηρεσίας που διαθέτει εκτεταμένη εσωτερική δημοσιο-υπαλληλική γραφειοκρατία, στην οποία θεωρητικά υπακούουν και οι δημοσιογράφοι της.

⁵ Βλέπε παράρτημα II

Παρατηρείται, όμως, το παράδοξο φαινόμενο άλλοι εργαζόμενοι να υπόκεινται τυπικά άλλοι άτυπα και άλλοι καθόλου στους γραφειοκρατικούς κανονισμούς και διαδικασίες του οργανισμού. Πράγματι οι δρώντες δημοσιογράφοι στο εσωτερικό της σύστημα “υπακούουν” σε διαφορετικές λογικές, λόγω πολλαπλών, ως επί το πολύ ακανόνιστης μορφής, εργασιακών και μισθολογικών διαχωρισμών, όπως θα δούμε στα κεφάλαια και τις ενότητες της εργασίας μας. Λόγω της φύσης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος/ λειτουργήματος, ουδείς δημοσιογράφος είναι λογικό ή ωφέλιμο να ελέγχεται για την αποτελεσματικότητά του με νοοτροπία υπαλληλική ή δημοσιοϋπαλληλική, δηλαδή με τυπική τήρηση ‘ωραρίου’, χωρίς αξιοποίηση ικανοτήτων και αξιολόγηση του έργου που καθέννας επιτελεί.

Στην πράξη η δημόσια Ραδιοτηλεόραση επιτελεί το έργο της υπό την εποπτεία αρμόδιου για την ΕΡΤ-Α.Ε. υφυπουργού.⁶ Εκτός από τον εποπτεύοντα υφυπουργό, υπουργοί της κυβέρνησης, βουλευτές της συμπολίτευσης και της αντιπολίτευσης και γενικά όλοι οι πολιτικοί δρώντες στην κοινωνία έχουν ευθύνη, λόγο και δυνατότητα παρέμβασης στα πράγματα της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Ο πρωθυπουργός μέσω του υφυπουργού εποπτεύει, με πρόσωπα της εμπιστοσύνης του, τα τεκταινόμενα στα εσωτερικά ζητήματα της εταιρείας όσο και τη διαμεσολαβητική της δραστηριότητα ως ΜΜΕ δηλαδή το *πολιτικό προϊόν* – μήνυμα που εκπέμπεται από τις συχνότητές της. Ο πρωθυπουργός, συχνά, επιλέγει υφυπουργό ΜΜΕ και κυβερνητικό εκπρόσωπο, με κριτήριο να είναι δημοσιογράφος “αποδεκτός” από την επανομαζόμενη δημοσιογραφική “οικογένεια”.

Η κριτική μας προσέγγιση εστιάζεται κυρίως στη χρονική περίοδο από το 2000 έως 2012, δηλαδή την περίοδο όπου η Ελλάδα εντάχθηκε στην ευρωζώνη και με την οικονομική κρίση αναδείχτηκαν οι χρόνιες παθολογίες στο κράτος και τον δημόσιο τομέα ευρύτερα. Μας απασχολεί το γεγονός ότι η οικονομική ευημερία σε συνδυασμό με την έλλειψη αξιοκρατικής και διαφανούς λειτουργίας ενός συστήματος, μπορεί να οδηγήσει στην απαξίωση και ενδεχομένως την εξάλειψη του δημόσιου αγαθού της ποιοτικής και αμερόληπτης ενημέρωσης που οφείλει να παρέχει η δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Έτσι, στο πλαίσιο του ελληνικού πολιτικού συστήματος, το οποίο με αφορμή την κρίση, που έγινε εμφανής μετά το 2008, έχει υποστεί σοβαρή αμφισβήτηση ως προς την αποτελεσματικότητά

⁶ Πρόκειται για τον κυβερνητικό εκπρόσωπο και επικεφαλής της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας – Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης, όπως μετονομάστηκε από το 2011, το γνωστό παλαιότερα ως υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ.

και την αξιοπιστία του, οι θεσμοί που συνδυάζονται με αυτό είναι λογικό να υφίστανται εξ' αντανακλάσεως τις συνέπειες αυτής της αμφισβήτησης. Οτιδήποτε έχει δημόσιο χαρακτήρα, παραδείγματος χάριν οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), ασφαλιστικά ταμεία, κοινωνικά ιδρύματα, αστυνομικά τμήματα, ΔΕΚΟ,⁷ κόμματα κ.λ.π. βαρύνονται ενώπιον της κοινής γνώμης είτε με αποδείξεις είτε με ενδείξεις είτε με υποψίες για μη τήρηση καλών πρακτικών, καταστρατήγηση της νομιμότητας και παρεκτροπές παντός είδους. Πρόκειται δηλαδή για πτυχές της οικονομικής, πολιτικής και γενικότερα της κρίσης αξιών και πολιτισμού που βιώνουμε ως κοινωνία, τελικά με την ίδια την ποιότητα της Δημοκρατίας μας στο επίκεντρο του προβληματισμού.

Στην περίπτωση της ΕΡΤ-Α.Ε., το πολιτικό και η πολιτική συνυφαίνονται κατά τρόπο ώστε ο διαμεσολαβητικός της ρόλος ως ΜΜΕ να συμπιέζεται ασφυκτικά μεταξύ επικοινωνιακής εξουσίας και διοικητικής κυριαρχίας στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος, το οποίο επίσης διέρχεται κρίση εμπιστοσύνης στη κοινή γνώμη.

Το εγχείρημά μας συμπίπτει χρονικά με αρνητική κριτική και δημοσιεύματα σχετικά με τη λειτουργία της ΕΡΤ-Α.Ε.. Διατηρούμε ασφαλείς αποστάσεις από αυτήν την πολεμική εις βάρος της, καθώς είναι αντιληπτό ότι πιθανώς οφείλεται και σε άλλες σκοπιμότητες.⁸

Εξαρχής θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο ιδρυτικός νόμος της ΕΡΤ (ν.1730/1987) έχει υποστεί μέχρι σήμερα πολλές τροποποιήσεις με μεταγενέστερες διατάξεις και ιδίως με Νόμους, καθώς και με ρυθμίσεις προεδρικών διαταγμάτων. Η συζήτηση για αναδιοργάνωση της ΕΡΤ Α.Ε μέχρι σήμερα παραμένει ανοιχτή.⁹

⁷ Ο Νόμος 3429/2005 ορίζει ως ΔΕΚΟ (Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί) «κάθε ανώνυμη εταιρία, στην οποία το ελληνικό δημόσιο δύναται να ασκεί άμεσα ή έμμεσα αποφασιστική επιρροή, λόγω της συμμετοχής του στο μετοχικό της κεφάλαιο ή της χρηματοοικονομικής συμμετοχής του ή των κανόνων που τη διέπουν».

⁸ Παρεμπιπτόντως σημειώνουμε ότι η πολεμική στη δημόσια σφαίρα γίνεται με απαξιωτικούς και βαρείς χαρακτηρισμούς: «πολύπαθη», «ακέφαλη», διοικούμενη από «κλίκα υπαλλήλων», ότι διεξάγεται «εισαγγελική έρευνα» για τον τρόπο ανάθεσης και κοστολόγησης εκπομπών, ότι υπάρχει «συμμορία» που καταστρατηγεί την εύρυθμη και χρηστή λειτουργία της κ.ά. Παραδείγματος χάριν βλέπε τις παρακάτω αναφορές, ανάμεσα σε πολλές άλλες, στις εφημερίδες *ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 27.06.2010. "Τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα της ΕΡΤ" σ. 30-31. *ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 01.08.2010. "Και εισαγγελέας Εφετών τώρα για τις σπατάλες και τις παρανομίες", "Πρώτα πλήρωναν, μετά ενέκριναν", "Μυθικά μπονους σε golden boys", σ. 25. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 22.07.2009 "Σε 'γερμανικό θαύμα' ελπίζει ο Χριστοφοράκος. Εντός των ημερών η ανακοίνωση της Εισαγγελίας του Μονάχου – Δείπνα και μπίζνες με δημοσιογράφους", σ. 5., *ΤΟ ΒΗΜΑ*, Κυριακή, 10 Μαρτίου 2013, Κριτική&Τηλεόραση/Media σ.37/17, επίσης περιοδικό *ΤΗΛΕΡΑΜΑ* (16-22/3.2013), τεύχος 1880, σ.4, επίσης περιοδικό *LIFO* και στην ηλεκτρονική του μορφή lifo.gr, 27/3/2013 άρθρο με τίτλο «Ποια είναι η 'συμμορία' της ΕΡΤ; Και γιατί ασχολούνται ξανά μαζί της οι εισαγγελείς;»

⁹ Παραδείγματος χάριν βλέπε <http://ekprosopos.gov.gr/wp-content/uploads/2012/03> το Σχέδιο Νόμου με θέμα «Δημόσια ραδιοτηλεόραση – Αναδιοργάνωση ΕΡΤ-Α.Ε.» Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι η αιφνιδιαστική εξέλιξη της 11ης Ιουνίου, 2013, όταν ο εποπτεύων την ΕΡΤ-Α.Ε. υφυπουργός και κυβερνητικός εκπρόσωπος, ανακοίνωσε την κατάργησή της και όποιες συνέπειες αυτή η απόφαση επέφερε στο

Υπό αυτό το πρίσμα, στο πρώτο κεφάλαιο, με τίτλο «Η κρατική EPT-A.E. ως θεσμικός φορέας παραγωγής μηνυμάτων Πολιτικής», αναφερόμαστε στην ίδρυσή της μεταπολιτευτικά, καθώς και στον μετέπειτα ιδρυτικό της Νόμο (1730/1987) ώστε να προσεγγίσουμε τους λόγους για τους οποίους θεωρούμε ότι το πολιτικό σύστημα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στον τρόπο λειτουργίας της. Μας απασχολεί ο τρόπος διορισμού των διοικήσεων και οι κομματικοί συσχετισμοί που επιδρούν στις επιλογές προσώπων, σε ολόκληρη την πυραμίδα της δημόσιας επιχείρησης. Αποδίδουμε ιδιαίτερη σημασία στον ρόλο των δημοσιογράφων της κρατικής Ραδιοτηλεόρασης, ως βασικών θεσμικών δρώντων, που διαχρονικά από θέσεις υψηλής ευθύνης συνέβαλαν στο να αποκτήσει ο φορέας τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του που, όμως, εξελικτικά περιέπεσε σε βαθιά ανορθολογικότητα δομών, λειτουργίας, εσωτερικών συνθηκών εργασίας και διανθρώπινων σχέσεων, ακολουθώντας τη γραμμή της γενικευμένης παθολογίας του πελατειακού κράτους σε ολόκληρο τον δημόσιο τομέα. Η σύμπραξη της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης με τον ιδιωτικό τομέα των ΜΜΕ, θεωρούμε ότι μάλλον ενίσχυσε την ανορθολογικότητα αφού ιδιαίτερα από το 2000 και μετά υπήρξε αξιοπρόσεκτη έως σκανδαλώδης αύξηση αμοιβών συνεργατών, αλλά και συνολικού αριθμού απασχολούμενων, χωρίς κανονιστικά πλαίσια ή αξιολογικά κριτήρια από τους εκάστοτε διοικούντες δηλαδή μάλλον αυθαίρετα, αλλά συνήθως με πολιτική/ κομματική κάλυψη. Προσπαθώντας να εξετάσουμε τις πτυχές συσχετισμού της εταιρείας με το πολιτικό σύστημα, την πολιτική επικοινωνία και τους δημοσιογράφους δανειζόμαστε σε μεγάλο βαθμό την κατά Muller-Surel θεωρία Γνωστικής Προσέγγισης. Θέτουμε το θέμα κατά πόσον οι δημοσιογράφοι, έστω και όταν εργάζονται σε έναν κρατικό θεσμό, όπως η EPT-A.E., είναι δυνατόν να λογίζονται ως “υπάλληλοι” με τη στενή έννοια των δημοσίων υπαλλήλων που λειτουργούν με δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία στη βάση του προκαθορισμένου ωραρίου που θεωρητικά τουλάχιστον ισχύει σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες του Κράτους. Αναδεικνύουμε, επίσης, την προβληματική του γεγονότος ότι παρά τις κατά καιρούς εξαγγελίες της πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας περί αναγκαιότητας εξορθολογισμού της EPT-A.E., με τη συμμετοχή ή εμπλοκή των συνδικαλιστικών σωματείων, όπως η Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ.¹⁰ και η Ε.Σ.Η.Ε.Α., ουδέποτε επιτεύχθηκε ο στόχος αυτός.

εσωτερικό και το διεθνές πεδίο της πολιτικής επικοινωνίας, καθώς και στην έως εκείνη τη στιγμή τρικομματική κυβέρνηση (Ν.Δ., ΠΑ.ΣΟ.Κ., ΔΗΜ.ΑΡ), συνέπεσε με την παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρωμένη και ήδη από τις 15 Μαΐου, 2013 παραδομένη προς ανάγνωση στην επιβλέπουσα αναπληρώτρια καθηγήτρια Μαριάννα Ψύλλα.

¹⁰ Πρόκειται για την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας-Τηλεόρασης η οποία ιδρύθηκε το 1978.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, με τίτλο «ΕΡΤ-Α.Ε. και Πολιτικό Σύστημα», διερευνούμε τη στενή σχέση της κρατικής ΕΡΤ-Α.Ε. με το πολιτικό σύστημα προσπαθώντας να εξάγουμε μια εικόνα ως προς το τι πιθανόν μπορεί να συμβαίνει με ένα ΜΜΕ, είτε δημόσιο είτε ιδιωτικό, όταν τα όρια του πολιτικού και της πολιτικής, με ενδιαμέσους δρώντες του δημοσιογράφους, καθίστανται δυσδιάκριτα ή και ανύπαρκτα. Ο τρόπος δράσης των δημοσιογράφων στο πλαίσιο της πολιτικής επικοινωνίας αλλά και του ανταγωνισμού ανάμεσά τους, ιδιαίτερα στον κρατικό επικοινωνιακό φορέα που εποπτεύεται από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, δημιουργεί ερωτήματα τόσο ως προς τον ρόλο όσο και ως προς τον λόγο ύπαρξης της ΕΡΤ-Α.Ε. σε ένα πλουραλιστικό μιντιακό τοπίο δυτικού τύπου. Διερευνούμε δηλαδή την περίπτωση αντί για μια δημόσια Ραδιοτηλεόραση που ως ελεύθερο κοινωνικό αγαθό παράγει προγράμματα ενημέρωσης, ειδήσεων, πολιτισμού και ψυχαγωγίας, να έχουμε μια εταιρεία που προσομοιάζει μάλλον σε πολιτικό θεσμό αν δεχτούμε ότι λειτουργεί σαν επίσημο όργανο πολιτικής επικοινωνίας του πολιτικού συστήματος άρα, κατά κάποιον τρόπο, ασκεί δημόσια πολιτική σύμφωνη με την πολιτική που ασκούν οι καθιερωμένοι πολιτικοί θεσμοί (κυβέρνηση, κόμματα κ.λ.π.).

Στο τρίτο κεφάλαιο, με τίτλο «ΕΡΤ-Α.Ε.: Χτες, σήμερα, αύριο», κάνουμε σύντομη αναδρομή πώς μετά τη Μεταπολίτευση το άλλοτε Ε.Ι.Ρ.Τ. έγινε Ε.Ρ.Τ.-Α.Ε. και σταδιακά απέκτησε τη σημερινή οργανωτική δομή και λειτουργίες. Κατόπιν συζητούμε την επίδραση που δέχεται ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός θεσμός από τον ιδιωτικό τομέα αναφορικά με τις αγοραίες τάσεις και αξίες στα προγράμματα (infotainment, life style κ.λ.π.). Τίθεται θέμα εάν η παρατηρούμενη απαξίωση εκ μέρους σημαντικού ποσοστού πολιτών προς το πολιτικό σύστημα, ενδεχομένως επηρεάζει αρνητικά τις τηλεθεάσεις, τις ακροαματικότητες ακόμα και το ‘κύρος’ των λεγόμενων θεσμικών δημοσιογράφων. Αναπτύσσουμε τον τρόπο λειτουργίας μιας εκ των πέντε Γενικών Διευθύνσεων της εταιρείας, αυτήν στην οποία κυρίως υπάγονται οι δημοσιογράφοι της ΕΡΤ-Α.Ε. όπου αναδεικνύουμε τους πολλαπλούς διαχωρισμούς ανάμεσά στους εργαζόμενους. Επίσης, πώς αυτές οι ‘διακρίσεις’ με διευθυντικές αποφάσεις, συχνά αμφίβολης ορθολογικότητας, επιφέρουν ανορθόδοξες συνέπειες έως του σημείου να υποθάλπουν σιωπηρές διώξεις έξω από κάθε νόμιμη αλλά και ηθική διαδικασία. Τα υποκείμενα υφίστανται παράδοξες συμπεριφορές επιμεριστικού χαρακτήρα εκ μέρους των διοικούντων στο αποκαλούμενο «πελατειακό Κράτος» όπου συμπεριλαμβάνεται και η ΕΡΤ-Α.Ε.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, με τίτλο «Ιδιότυπη δημοσιοϋπαλληλία στη δημοσιογραφία της EPT-A.E.», αναδεικνύουμε το ιδίομορφο καθεστώς “πολλών ταχυτήτων” σε ό,τι αφορά τις συνθήκες εργασίες και συνακόλουθα τις αμοιβές των δημοσιογράφων, χωρίς ωστόσο να έχουν καθιερωθεί ειδικά αξιολογικά κριτήρια παρά κυρίως με βάση την ιδιαιτερότητα του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, για την οποία κάνουμε ειδική αναφορά σε συνδυασμό με ιστορική αναδρομή του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Αναφερόμαστε στις εργασιακές σχέσεις των δημοσιογράφων με την EPT-A.E. που καθορίζονται είτε συλλογικά μέσω της Ε.Σ.Η.Ε.Α. είτε ατομικά, εφόσον κάποιοι δημοσιογράφοι έχουν πρόσβαση στη Διοίκηση της εταιρείας ή στον εποπτεύοντα υφυπουργό στον πρωθυπουργό. Μέσα σε συνθήκες ιδιότυπης και άτυπης, αλλά εν τέλει θεσμοποιημένης, μισθολογικής και εργασιακής ανισότητας υπάρχουν δημοσιογράφοι στιγματισμένοι ως απλοί “υπάλληλοι” του κράτους και άλλοι, προερχόμενοι και από τον ιδιωτικό τομέα, που αντιμετωπίζονται εξ αρχής ως ικανότεροι και καταλληλότεροι να βελτιώσουν τα χαμηλά μερίδια τηλεθέασης και ακροαματικότητας της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Η θεσμοθετημένη ανισότητα των εργασιακών σχέσεων, όπως θα δούμε, προκαλεί σοβαρές εντάσεις. Αναφερόμαστε όμως και σε δυσλειτουργίες ή αλληλοεπικαλύψεις ανάμεσα στους θεσμικούς δρώντες της εταιρείας λόγω της ανορθολογικότητας ακόμα και στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού της EPT-A.E., αφού σε ό,τι αφορά το ‘ωράριο’ εργασίας αντιμετωπίζει τους δημοσιογράφους σαν διοικητικούς υπαλλήλους ωραρίου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, με τίτλο «Ανάλυση περίπτωσης παροπλισμού “υπαλλήλου” συντάκτη», παρουσιάζουμε μια χαρακτηριστική, συνήθη στην EPT-A.E., αλλά συνήθως σιωπηρή, περίπτωση αχρησίας όσων δεν απολαμβάνουν κομματικής ή συνδικαλιστικής προστασίας. Η επιχειρηματολογία του παροπλισμένου δημοσιογράφου στο Πειθαρχικό Συμβούλιο αναλύει ενδημικές παθογένειες της EPT, που προσιδιάζουν στον τρόπο με τον οποίο η κομματοκρατία, σε συνδυασμό με τη διοικητική αδιαφορία, έχει αλώσει δημόσιες επιχειρήσεις και υπηρεσίες. Παρουσιάζουμε αφήγημα – μήνυμα του δημοσιογράφου, αξιοποιώντας τεχνικές επιχειρηματολογίας κατά Perelman, Grize, Ducrot και Αριστοτέλη ώστε να καταδειχτεί η νοσηρή πραγματικότητα του εσωτερικού συστήματος στην EPT-A.E., που άλλωστε διαχρονικά εποπτεύεται από αρμόδιο υπουργό.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματά μας για την ΕΡΤ - Α.Ε και τους δημοσιογράφους της, καθώς και τον ρόλο που διαδραματίζει ή που θα έπρεπε να διαδραματίζει είτε ως κρατικός είτε ως δημόσιος, αλλά οπωσδήποτε κοινωνικός, θεσμός σε μια, εσχάτως, βαλλόμενη από ακραίες καταστάσεις Δημοκρατία, αλλά και ένα Κράτος υπό σοβαρή κρίση.

Κεφάλαιο 1

Η κρατική ΕΡΤ-Α.Ε. ως θεσμικός φορέας παραγωγής μηνυμάτων Πολιτικής

Η ΕΡΤ-Α.Ε. αποτελεί *κρατικό θεσμό* που ελέγχεται από την εκάστοτε κυβέρνηση. Όπως αναφέρεται στο Άρθρο 1 του ιδρυτικού Νόμου¹¹ έχει «διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και τελεί υπό κοινωνικό έλεγχο που ασκείται από την Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου Τηλεθεατών-Ακροατών». Υπό αυτήν την έννοια και ως καθιερωμένος θεσμός της ελληνικής δημοκρατικής πολιτείας η δημόσια Ραδιοτηλεόραση υπάγεται στο κοινοβουλευτικό άρα και στο πολιτικό σύστημα της χώρας. Η διακομματική επιτροπή της Βουλής, αρμόδια για τις ΔΕΚΟ, αποφασίζει για τα πρόσωπα που διοικούν την ΕΡΤ-Α.Ε. Είναι δηλαδή προφανές ότι κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα είναι παράγοντες απολύτως καθοριστικοί για την ύπαρξη και τη λειτουργία της. Η εναλλαγή προσώπων στην διοικητική-διευθυντική ιεραρχία της εταιρείας,¹² με αποφάσεις των εκάστοτε αρμόδιων υπουργών, και οι κατά καιρούς τροποποιήσεις του οργανογράμματος, δεν αποτελούν ανασχετικό παράγοντα ως προς την ουσία της έρευνάς μας. Απεναντίας, ενισχύεται το ενδιαφέρον για την κατανόηση των εσωτερικών μεταβλητών, δομών και λειτουργιών που καθορίζουν οι συντελεστές του φορέα, ανάλογα με την πολιτική συγκυρία κάθε περιόδου, και επηρεάζουν σημαντικά το κλίμα στις παραγωγικές, εργασιακές, μισθολογικές σχέσεις των ανθρώπων.

1.1. Η εταιρεία και οι δημοσιογράφοι

Στη δεκαετία του '80 έλεγαν ότι όποιος καταφέρνει να διοικήσει την κρατική ΕΡΤ είναι έτοιμος ακόμα και για το υπουργείο Εξωτερικών! Αυτή η απόφαση, γνωστή στους παλαιότερους εντός του οργανισμού υπαλλήλους και δημοσιογράφους, προέρχεται από χιουμορίστα, επί μακρό χρόνο στέλεχος της υπηρεσίας Ειδήσεων στην ΕΡΤ¹³, και έως

¹¹ Βλέπε παράρτημα ΙΙΙ, Νόμο 1730/1987 (ΦΕΚ Α 145/18.08.1987) περί Ελληνικής Ραδιοφωνίας - Τηλεόρασης Α.Ε. Σύμφωνα με το Άρθρο 1, παρ. 3 Η ΕΡΤ-Α.Ε. "ελέγχεται και εποπτεύεται από το κράτος".

¹² Παραδείγματος χάριν βλέπε Παράρτημα ΙV, Νόμο 3878/2010 (ΦΕΚ Α 161/20.09.2010) «Ρυθμίσεις για τα όργανα διοίκησης ΕΡΤ-Α.Ε.».

¹³ Λέγεται ότι το είχε πει ο εκλιπών θεατρικός συγγραφέας, επίσης δημοσιογράφος και αρχισυντάκτης στις Ειδήσεις της τηλεόρασης της ΕΡΤ, Βύρων Μακρίδης. Πράγματι υπήρξαν δημοσιογράφοι που διετέλεσαν διοικητές στην ΕΡΤ αλλά, επίσης, υπηρέτησαν και σε πολιτικές θέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών.

σήμερα προκαλεί θυμηδία παρότι τα πράγματα έχουν αλλάξει. Τότε, όμως, ήταν μια βάσιμη διαπίστωση με διττή σημασία. Κάποιοι εκ των διοικητών αυτού του κρατικού οργανισμού πράγματι είχαν μεταπηδήσει ως στελέχη στο υπουργείο Εξωτερικών. Επίσης, η δομική και λειτουργική αναδιοργάνωση της ΕΡΤ, μετά το 1975, ήταν τόσο περίπλοκη πολιτικά που κατά γενική παραδοχή χρειαζόταν ικανός διπλωμάτης¹⁴ στη θέση του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου¹⁵ της εταιρείας ώστε να εξισορροπεί αντικρουόμενες πραγματικές ή πλασματικές ανάγκες αλλά, κυρίως, απαιτήσεις (προσωπικού, οικονομικού, τεχνικού και άλλου χαρακτήρα) από επιμέρους διευθύνσεις. Ουσιαστικά επρόκειτο μάλλον για διαχείριση πολιτικών/ κυβερνητικών/ κομματικών/ συνδικαλιστικών πιέσεων σε πολλά πεδία. Την ανώτατη διοίκηση της ελληνικής Ραδιοτηλεόρασης είχαν αναλάβει επίσης καθηγητές πανεπιστημίου αλλά και δημοσιογράφοι από ισχυρούς ομίλους Τύπου.

Η κριτική μας προσέγγιση στην δημόσια Ραδιοτηλεόραση συσχετίζεται με έναν προβληματισμό σχετικά με το πολιτικό σύστημα, που θεωρούμε ότι είναι καθοριστικός παράγοντας στα εσωτερικά της προβλήματα. Επίσης, αναδεικνύει ζητήματα που εκφέρονται στο πλαίσιο της με την πολιτική επικοινωνία που ασκεί η κυβέρνηση και τα κόμματα μέσω της δημόσιας επιχείρησης ΕΡΤ-Α.Ε.

Θα μπορούσαμε να δούμε τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση ως μια ‘κοινωνική περιοχή’, σύμφωνα με την αναφορά του Κοντογιώργη για εκείνες τις περιπτώσεις όπου το πολιτικό φαινόμενο συνδέεται με τη διαδικασία που αναπτύσσεται στο εσωτερικό ενός σύνθετου κοινωνικού οργανισμού. Πράγματι, μέσω και μέσα στην ΕΡΤ-Α.Ε. *«το πολιτικό φαινόμενο αφορά στα κοινωνικά ζητήματα ή ενεργητικότητες με συνέπειες, απήχηση ή ενδιαφέρον συνολικό. Κάθε κοινωνικό φαινόμενο που εισέρχεται στην πολιτική διαδικασία γίνεται πολιτικό»*.¹⁶ Η παραγωγή και η μετάδοση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων αναστέλλεται με απεργιακές κινητοποιήσεις των συνδικαλιστικών Σωματείων των διοικητικών και τεχνικών υπαλλήλων καθώς και των δημοσιογράφων, όταν διαταράσσεται η συλλογική προσδοκία π.χ. περί της διατήρησης του αριθμού και των αμοιβών των υπαλλήλων ή της απαίτησης ανανέωσης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου κ.λπ.

¹⁴ Σήμερα τα συσσωρευμένα προβλήματα απαιτούν μάλλον οικονομικό manager παρά πολιτικό διπλωμάτη. Πράγματι, το 2013, ο Διευθύνων Σύμβουλος που τοποθετήθηκε διαθέτει αυτό το προφίλ αφού προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα εταιριών του Χρηματιστηρίου.

¹⁵ Έως το 2009 η θέση του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου στην ΕΡΤ-Α.Ε. ήταν μια. Από το 2010 και μετά, δημιουργήθηκαν δυο θέσεις όπου βέβαια τοποθετούνται διαφορετικά πρόσωπα.

¹⁶ Γιώργος Δημ. Κοντογιώργης (1985) *Πολιτικό Σύστημα και Πολιτική*, Αθήνα, Πολύτυπο.

Η ΕΡΤ-Α.Ε κυριολεκτικά εκπέμπει πολιτική και κουλτούρα. Ουσιαστικά δημιουργεί πολιτική κουλτούρα ως πολιτικό και ως εμπορικό εργαλείο των σκοπών και των επιδιώξεων που απορρέουν από τις σχέσεις του πολιτικού και επιχειρηματικού κατεστημένου. Το κανονιστικό πλαίσιο είτε με την τυπική είτε κυρίως με την άτυπη μορφή του στις εσωτερικές ισορροπίες της ΕΡΤ-Α.Ε., διαμορφώνεται και τροποποιείται σύμφωνα με τις ισορροπίες της εκάστοτε πολιτικής/ κομματικής/ επιχειρηματικής συγκυρίας που επικρατεί στη χώρα. Οι δημοσιογράφοι εκλαμβάνονται ως θεσμικοί δρώντες στο πλέγμα της πολιτικής επικοινωνίας που αποτελείται, σύμφωνα και με τη ρήση του βρετανού θεωρητικού, Brian McNair από τα Μέσα Ενημέρωσης, τις Πολιτικές Οργανώσεις και τους Πολίτες.¹⁷ Ακριβώς λοιπόν επειδή έχει δημόσιο χαρακτήρα και ανήκει στο κράτος, η προσβασιμότητα όλων των κοινωνικών/ πολιτικών δρώντων στην ΕΡΤ-Α.Ε. θεωρείται πιο εύκολη από ό,τι είναι η πρόσβαση τους σε άλλα, ιδίως μεγάλα και ισχυρά, ιδιωτικά Μέσα Ενημέρωσης. Οι δημοσιογράφοι της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης, όπως και των άλλων ΜΜΕ, αποτελούν βασικούς μοχλούς αυτής της εξελικτικά σκληρής ανταγωνιστικής διαδικασίας τόσο σε επίπεδο προσβασιμότητας όσο και σε επίπεδο παραγωγής και διάδοσης μηνυμάτων. Τίθεται όμως διαχρονικά το ερώτημα εάν και κατά πόσο μπορεί πράγματι να ανταγωνίζεται η ΕΡΤ-Α.Ε. τα ιδιωτικά ΜΜΕ; Και αν, ναι, υπό ποία έννοια; Αν όχι, τότε, ποιος είναι ο ρόλος της στο εξής και το νόημα ύπαρξής της;

Η ίδρυση της ΕΡΤ μεταπολιτευτικά, με τον Νόμο 230/1975 (ΦΕΚ 272/03.12.1975) ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, θεωρητικά σκοπό είχε να καταστήσει τον δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα σύμβολο εκδημοκρατισμού στους τομείς της ενημέρωσης, του πολιτισμού και της ψυχαγωγίας. Η παραγωγή οπτικοακουστικών προγραμμάτων, ως κοινωνικό αγαθό, σε μια ελεύθερη πολιτεία δυτικού τύπου, υποτίθεται ότι δεν θα υπόκειτο πλέον στην λογοκρισία και τον αναχρονιστικό έλεγχο αυταρχικών κυβερνητικών εξουσιών. Το προσωπικό της ΕΡΤ, σε κάθε τομέα επαγγελματικής εξειδίκευσης (δημοσιογράφοι, εικονολήπτες, σκηνοθέτες κ.λ.π.), θα απολάμβανε την ικανοποίηση της παραγωγικής δραστηριότητας, δίχως την φοβική αντίληψη υπακοής στην ιεραρχία του κρατικού μηχανισμού με τη στενή δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία του παρελθόντος. Αυτή τουλάχιστον ήταν η αρχική ιδέα για μια ανεξάρτητη και δημιουργική ραδιοφωνία και τηλεόραση στην

¹⁷ Brian McNair, (1998) «Η πολιτική στην εποχή της διαμεσολάβησης», *Εισαγωγή στην Πολιτική Επικοινωνία*, Αθήνα, Κατάρτι, σ. 20.

Ελλάδα, με πρότυπο το BBC (British Broadcasting Corporation). Η πορεία των πραγμάτων, όμως, έδειξε ότι αυτή η αρχική συζήτηση κατά την πρώτη μεταπολιτευτική περίοδο παρέμεινε θεωρητική, καθώς η ΕΡΤ έκτοτε ουδέποτε απηλλάγη από τον κυβερνητικό έλεγχο και τις κομματικές παρεμβάσεις σε πολλά επίπεδα. Απεναντίας, με την πάροδο του χρόνου οι παρεμβάσεις καθιερώθηκαν εκ των ων ουκ άνευ, με συνέπεια να αποκτήσει η ΕΡΤ εξελικτικά μορφή οργανωτικά αλλοπρόσαλλη και τερατώδη υπό την έννοια ότι περιέπεσε και αυτή, όπως άλλωστε ολόκληρος ο δημόσιος τομέας, στις συμπληγάδες των λεγόμενων πελατειακών σχέσεων.¹⁸

Το γεγονός αυτό συνετέλεσε στην ανορθολογική διόγκωση ή/ και συρρίκνωση του αριθμού των απασχολούμενων και της ποικιλίας ύψους αμοιβών, δίχως προκαθορισμένα κανονιστικά αξιολογικά κριτήρια όσον αφορά τις επιμέρους επαγγελματικές ειδικότητες, με συνέπεια εκτός από τις αλληλοεπικαλύψεις έργου, πολλές φορές, να διαπιστώνονται και σοβαρές παρεκτροπές οικονομικού χαρακτήρα.

Τα μέλη των εκάστοτε Διοικητικών Συμβουλίων, όπως και οι Γενικοί Διευθυντές είναι πρόσωπα επιλογής των κυβερνητικών και κομματικών συσχετισμών ισχύος, ενίοτε δε και, τρόπον τινά, αντιπρόσωποι ιδιωτικών συμφερόντων προερχόμενοι από ομίλους Τύπου και ΜΜΕ στους οποίους, συνήθως, επιστρέφουν μετά τη θητεία στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Το ίδιο συμβαίνει συχνά και με ‘δημοσιογράφους κύρους’, όπως θεωρούνται μόνον όσοι επίσης προέρχονται από ιδιωτικά ΜΜΕ, οι οποίοι αφού απασχολούνται για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα και στην ΕΡΤ-Α.Ε. ή μόνο στην ΕΡΤ-Α.Ε. επιστρέφουν στον ιδιωτικό τομέα. Η θητεία τους, όμως, στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση από πλευράς αποδοχών, σύμφωνα με τα δεδομένα μισθολογικής κατάστασης της εταιρείας¹⁹ υπήρξε ιδιαίτερος

¹⁸ Ο Ιορδάνογλου (2010) στην ανάλυσή του περί του ζητήματος των πελατειακών σχέσεων γράφει: «Νομίζω ότι η έννοια που δίνουν στον όρο (πελατειακές σχέσεις) οι Μαυρογορδάτος-Σωτηρόπουλος είναι η πιο κατάλληλη: «η σχέση πάτρωνα-πελάτη είναι δυαδική και προσωπική». Πελατειακή σχέση είναι η, πέρα από κανόνες, **προσωπική** εκδούλευση που παρέχεται με αντάλλαγμα την πολιτική «νομιμοφροσύνη» του πελάτη. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν ο αποδέκτης της εκδούλευσης είναι άτομο. Ο ορισμός ρητά δεν περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις που γίνονται προς όφελος **ολόκληρων ομάδων**.» (Η έμφαση είναι του συγγραφέα). Όπως επισημαίνει στην Εισαγωγή του Μέρους Α', πρόκειται για «ένα από τα δομικά στοιχεία του μεταπολιτευτικού συσχετισμού ισχύος, τον ρόλο των ομάδων συμφερόντων και των ομάδων πίεσης» διότι, καθώς εξηγεί παρακάτω, στην προσωπική εκδούλευση προς το άτομο είτε προέρχεται από κάποιον πολιτικό ή κόμμα, ο πάτρωνας είναι ο ισχυρός πόλος, ενώ στη σχέση πολιτικών με μια ομάδα συμφερόντων δεν είναι καθόλου σαφές ποιος είναι ο ισχυρός πόλος, σ.31-4.

¹⁹ Ιδιαίτερα στη δεκαετία του 2000 υπήρξε αξιοσημείωτη αύξηση του αριθμού απασχολούμενων στην ΕΡΤ-Α.Ε., καθώς επίσης και του ύψους των αμοιβών σε αρκετούς υπαλλήλους. Ανάμεσά τους πολλοί δημοσιογράφοι αρκετοί από τους οποίους ενώ διατηρούσαν εκ παραλλήλου και δεύτερη ή και τρίτη επαγγελματική δραστηριότητα, λάμβαναν ετησίως ποσά που ξεπερνούσαν κατά πολύ ακόμα και τις 100.000 και 200.000 ευρώ. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ενώ έως το 2001 η μηνιαία ομαδική αποστολή μηχανογραφημένων εντύπων ενημέρωσης μισθοδοσίας των υπαλλήλων αποστέλλόταν ανοιχτή με τα στοιχεία

πλουσιοπάροχη. Αναλογιζόμενοι, με βάση την μακρόχρονη βιοματική μας εμπειρία, την ανθρωπογεωγραφία των δημοσιογράφων που θήτευσαν στην EPT-A.E. οδηγούμεθα στη διαπίστωση ότι όσοι επέλεξαν να ασκήσουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα ως λειτούργημα αποκλειστικά στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση, χωρίς παράλληλη απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα του Τύπου ή έστω όσοι δεν μεταπήδησαν από τον ιδιωτικό τομέα στην κρατική EPT, σπανίως κατόρθωσαν να λογίζονται στον χώρο ως συντάκτες ‘κύρους’ ακόμα και ως κανονικοί δημοσιογράφοι. Το θέμα αυτό ενώ αποτελεί βιωμένη εμπειρία για τους δημοσιογράφους της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης, τεχνηέντως αποσιωπάται. Είναι, όμως, γεγονός ότι, σε προεκλογικές περιόδους, στο κρίσιμο debate των πολιτικών αρχηγών που φιλοξενείται από την κρατική τηλεόραση, είθισται ο θεωρούμενος ως πρώτος τη τάξη (!) δημοσιογράφος της EPT-A.E., απλώς να συντονίζει τη σειρά των ερωτήσεων που υποβάλλουν μόνο οι συντάκτες ‘κύρους’ από τα ιδιωτικά MME.

Στη συνείδηση και την πρακτική των κυβερνήσεων και, κατά συνέπεια, στη συνείδηση των πολιτών όταν παρακολουθούν την πολιτική επικαιρότητα και τις ειδήσεις από την EPT-A.E., έχει διαμορφωθεί η αντίληψη ότι οι δημοσιογράφοι της λειτουργούν μάλλον ως υπάλληλοι, σε έναν θεσμό στενά συνυφασμένο με το πολιτικό σύστημα, άρα διενεργούν την δημοσιογραφική διαμεσολάβηση της πολιτικής επικοινωνίας για λογαριασμό του.²⁰

Η κυρίαρχη σκέψη που παγιώθηκε, ως συνέπεια του πελατειακού κράτους, ήταν ότι όσοι ασκούσαν το επάγγελμα της δημοσιογραφίας στον κρατικό θεσμό κατά πάσα πιθανότητα προέρχονταν από κάποιον πολιτικό ή κομματικό πάτρωνα. Εξαρχής, επομένως, η αξιοπιστία

όλων ορατά σε όλους, κατόπιν προστέθηκε σκούρο εξώφυλλο κάλυψης του εν λόγω δελτίου μισθοδοσίας και των πρόσθετων οικονομικών αποδοχών. Άλλωστε, όπως το επισημαίνει και ο Ιορδάνογλου (2010) στην ανάλυσή του «Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για το κόστος της εργασίας στις ΔΕΚΟ. Καθ’ όλη τη διάρκεια της τριακονταετίας 1980-2009 (με εξαίρεση ελάχιστα έτη) οι αποδοχές στις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας αυξανόταν με πολύ ταχύτερους ρυθμούς όχι μόνο σε σχέση με την υπόλοιπη οικονομία αλλά και σε σχέση με τον υπόλοιπο δημόσιο τομέα.». Επίσης, στο ίδιο, αξίζει να συγκρατήσουμε το στοιχείο ότι η επιτάχυνση της αύξησης του όγκου δημόσιας απασχόλησης ήταν εντονότερη στο διάστημα 2003-2008 από τους ρυθμούς αύξησης της δεκαετίας του ’90. Όπως αναφέρει στη μελέτη του «Σύμφωνα με την Απογραφή των Δημοσίων Υπαλλήλων, τον Ιούλιο του 2010, ο αριθμός των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα ανερχόταν στις 768 χιλιάδες άτομα. [...] το προσωπικό του ευρύτερου δημόσιου τομέα (που περιλαμβάνει όλους του ελεγχόμενους από το κράτος φορείς) έφτασε το 2008 στο ένα εκατομμύριο είκοσι-δυο χιλιάδες. Το μέγεθος τούτο επίσης επιβεβαιώνεται από την αντίστοιχη εκτίμηση του Ινστιτούτου Εργασίας των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ», σ. 31-43.

²⁰ Σχετικά με το θέμα των Μέσων Ενημέρωσης παραπέμπουμε στο Brian McNair (1995) σ.30-31 όπου επισημαίνονται οι κατά Kaid τρεις κατηγορίες της πολιτικής «πραγματικότητας» ανάμεσα στις οποίες και η *κατασκευασμένη* πραγματικότητα των γεγονότων που προβάλλουν τα μέσα ενημέρωσης. Εξ’ αυτού εκπορεύεται και ο συλλογισμός μας περί της πολιτικής επικαιρότητας, όπως συντίθεται μέσω των Ειδήσεων που προβάλλει η εποπτευόμενη από τον αρμόδιο υφυπουργό στον πρωθυπουργό EPT-A.E. Οι «προκαταλήψεις» μιας κρατικής Ραδιοτηλεόρασης είναι εύκολα κατανοητό ότι διαφέρουν από αυτές των ιδιωτικών MME. Ο ρόλος τους στην πολιτική διαδικασία συμφωνούμε ότι είναι καίριος, χωρίς εδώ με αυτή την παραδοχή να προσδίδουμε είτε θετικό είτε αρνητικό πρόσημο ποιότητας περιεχομένου στην κρατική ή την ιδιωτική εκδοχή μέσων ενημέρωσης.

τους υφίσταται πλήγμα. Θα είμαστε όμως πιο δίκαιοι αν επισημάνουμε ότι το στίγμα περί αναξιοπιστίας ή ανεπάρκειας ακόμα και διαφθοράς συλλήβδην για τους δημοσιογράφους ή/και τους άλλους υπαλλήλους της EPT-A.E. αποτελεί, ως επί το πολύ άκριτο και αυθαίρετο συμπέρασμα. Η ίδια αντίληψη περί χειραγωγούμενων δημοσιογράφων από κέντρα του πολιτικού συστήματος, επικρατούσε και για όσους κατόρθωναν να έχουν απολαβές υψηλότερες από άλλους. Διότι, όπως εύστοχα το διατυπώνει ο Ιορδάνογλου για το σύνολο των κρατικών υπηρεσιών «*κάθε ενοχλητική επιπρόσθετη διαδικασία αξιολόγησης του έργου που προσφέρουν*» οι υπάλληλοι ουδέποτε επιχειρήθηκε από προϊσταμένους στο πλαίσιο των καθηκόντων ευθύνης τους αφού «*ακόμη και ο ικανότερος επιτελικός υπάλληλος θα αποθαρρυνθεί εάν κινδυνεύει να απομονωθεί από τους υφισταμένους του*» που καλύπτονταν πολιτικά ή κομματικά. Σε ό,τι αφορά ενδεχόμενες «*διαφοροποιήσεις αμοιβών έτσι ώστε να αντιστοιχίζονται καλύτερα με την απόδοσή τους (...) και θα εντατικοποιούσε τους ρυθμούς δουλειάς στο δημόσιο*» ή ακόμη και η ιδέα να εφαρμοζόταν «*σύστημα κυρώσεων για πλημμελή εκτέλεση καθηκόντων*» έβρισκε σθεναρή αντίσταση από τα συνδικάτα διότι κάτι τέτοιο θα υπέσκαπτε την ισχύ τους, επισημαίνει ο συγγραφέας.²¹

1.2. Θεωρητική πλαισίωση και ερωτήματα

Θα αναλύσουμε πτυχές του αλυσιδωτού συσχετισμού :

<EPT-A.E.><πολιτικό σύστημα><πολιτική επικοινωνία><δημοσιογράφοι><κοινωνία>
δανειζόμενοι σε μεγάλο βαθμό την κατά Muller-Surel θεωρία της Γνωστικής Προσέγγισης για την ανάλυση των πολιτικών του Κράτους και των δημόσιων πολιτικών. Επιλέξαμε την κρατική ή δημόσια Ραδιοτηλεόραση ως *παραδειγματικό μοντέλο* που λειτουργεί ως συνιστώσα των πολιτικών θεσμών. Η προσπάθειά μας έγκειται επίσης στο να δείξουμε ότι αναπαράγει τα στοιχεία εκείνα του *συνόλου των γνωστικών και κανονιστικών προτύπων*, με βάση τα οποία διαμορφώθηκε η κοινωνία μετά τη μεταπολίτευση. Παρά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας και την μετέπειτα ομαλή της εξέλιξη, σήμερα αναγνωρίζονται στη δημόσια σφαίρα συζήτησης οι διαχρονικές παθογένειες του κράτους και εντέλει της κοινωνίας. Η κομματική/ πελατειακή νοοτροπία, το διογκωμένο κράτος, οι πατρωνίες παραδοσιακού βαλκανικού τύπου, η τυφλή γραφειοκρατία και η αδιαφορία για την αξιοποίηση και βελτίωση του έμψυχου δυναμικού, η κακοδιοίκηση, η μη χρηστή διοίκηση με συνέπεια τη

²¹ Ιορδάνογλου (2010): 34.

διαφθορά στο δημόσιο/ ιδιωτικό πλέγμα 'εξυπηρετήσεων' και αποτέλεσμα σοβαρό έλλειμμα παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας στο ευρωπαϊκό και το παγκόσμιο οικονομικό πεδίο, είναι εν συντομία η εικόνα.²² Πρόκειται για παράγοντες που προσιδιάζουν στα κατά Rochefort D. και Cobb R. μοντέλα αιτιότητας προβληματικών φαινομένων²³ και συνετέλεσαν στη σταδιακή απαξίωση του πολιτικού συστήματος και των θεσμών από τους πολίτες, αλλά εξαιτίας και των συνεπειών της παγκόσμιας κρίσης. Πιστεύουμε ότι στη χαρακτηριστική «κοινωνική περιοχή» όπως είναι η επονομαζόμενη «δημόσια Ραδιοτηλεόραση», συμπυκνώνονται μέχρι σήμερα πολλά χαρακτηριστικά αυτής της παθογενούς εικόνας. Υπό το βάρος σοβαρών διλημμάτων (αξιακών, ηθικών, αισθητικών, γνωσιακών) πυροδοτούνται αλυσιδωτές συγκρούσεις (εξουσιών, συμφερόντων, προσωπικές) στο εσωτερικό περιβάλλον της εταιρείας.

1.2.α. Δημοσιογράφοι 'ωραρίου' για την EPT-A.E ;

Όπως το επισημάναμε και παραπάνω η *Γνωστική Προσέγγιση* (approche cognitive) είναι κατάλληλη, καθώς η EPT-A.E. ασκεί δημόσια πολιτική δια της πολιτικής επικοινωνίας ενώ και η ίδια, ως δημόσιος φορέας του ελληνικού κράτους, υπόκειται στο κυρίαρχο παραδοσιακό *σύστημα πεποιθήσεων* του πολιτικού συστήματος ή του status quo. «*Στη γνωστική προσέγγιση, η διαδικασία απόφασης εμφανίζεται έτσι πάνω απ' όλα ως μια διαδικασία προοδευτικής κατασκευής μιας αναπαράστασης του προβλήματος, των λύσεων και των συνεπειών τους*».²⁴ Την κατασκευή αυτής αναπαράστασης επιχειρούμε ιδιαίτερα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας εργασίας όπου η αναπαράσταση εμπλουτίζεται με μεθοδολογία επιχειρηματολογίας του δημοσιογράφου – "υπαλλήλου" σε αφήγημα - μήνυμα, προκειμένου να αντικρούσει γραφειοκρατική επίθεση περί δήθεν «αναιτιολόγητης απουσίας από την εργασία» κατά το προκαθορισμένο υπαλληλικό του «ωράριο», αλλά κυρίως να αναδείξει τη διαχρονική παθολογία του οργανισμού. Ωστόσο, είναι γνωστό ότι οι ιθύνοντες της υπηρεσίας είναι, ή τουλάχιστον οφείλουν πάντα να είναι, ενήμεροι για την αξιοποίηση ή μη ενός εκάστου εκ των υφισταμένων τους. Επομένως, συνειδητά παραβλέπουν ότι επί σειρά ετών ο

²² Για μια εμπειριστωμένη εικόνα της ελληνικής περίπτωσης, βλέπε την αυτοτελή ειδική αυτοτελή έκδοση: Παναγιώτης Κονδύλης (2011), *Οι Αιτίες της Παρακμής της Σύγχρονης Ελλάδας - Η καχεξία του αστικού στοιχείου στη νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία*, και ιδιαίτερα την ενότητα «Το κράτος και τα κόμματα» σ.25-36, Θεμέλιο, γ' έκδοση.

²³ Muller & Sured (2002): 93-97.

²⁴ Muller & Sured (2002):181.

δημοσιογράφος είναι παροπλισμένος με διευθυντική εντολή, άτυπη και μη διαφανή, που εκτελέστηκε με σιωπηρή, κεκαλυμμένη διαδικασία.²⁵ Επίσης, παραβλέπουν το γεγονός ότι υπαλληλικού τύπου «ωράριο» για δημοσιογράφους δεν νοείται, εξαιτίας της φύσης της δημοσιογραφικής 'λειτουργίας', σε κανένα ΜΜΕ ούτε καν στην ΕΡΤ-Α.Ε. έστω και αν η δημόσια Ραδιοτηλεόραση θεωρείται «δημόσιο». Οι προσεγγίσεις όμως στο συγκεκριμένο αυτό θέμα του «ωραρίου» διΐστανται ανάμεσα σε δημοσιογράφους και υπαλλήλους γραφειοκράτες στο εσωτερικό σύστημα λειτουργίας της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Οι γραφειοκράτες της ΕΡΤ-Α.Ε. επιδιώκουν να εντάξουν και την δημοσιογραφική αποστολή της μέσα στα στενά πλαίσια μιας νοοτροπίας δημοσιοϋπαλληλικής που είθισται να είναι ικανοποιημένη μόνο με το «χτύπημα κάρτας εισόδου-εξόδου», χωρίς να εξετάζει παραγωγικότητα, επάρκεια και αποτελεσματικότητα των εργαζομένων. Κυρίως ουδέποτε τολμά να εξετάσει την επάρκεια και τη συμπεριφορά των ιθυνόντων της διευθυντικής ιεραρχίας που υποτίθεται ότι είναι οι κυρίως υπεύθυνοι για την αξιοποίηση καθενός εκ των εργαζομένων στην εν λόγω εταιρεία, αλλά και σε κάθε «κοινωνική περιοχή» του δημοσίων υπηρεσιών της χώρας. Η κατά Herbert Simon²⁶ αμφίβολη ορθολογικότητα του οργανισμού, μοιάζει εδώ να επιβεβαιώνεται υπό την έννοια ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια πολύ *περιορισμένη ορθολογικότητα* στις διοικητικές δράσεις και αποφάσεις.

1.2.β. Το εσωτερικό 'κατεστημένο' υπερισχύει των διορθωτικών βημάτων

Κατά καιρούς γίνονται απόπειρες εκσυγχρονισμού και εξορθολογισμού του ρόλου, της δομής και των λειτουργιών της ΕΡΤ-Α.Ε. ως κοινωνικό-πολιτικό-πολιτισμικού φορέα δημόσιας ωφέλειας. Υποτίθεται ότι όλα γίνονται με σεβασμό στα εργασιακά δικαιώματα και τήρηση των υποχρεώσεων γι αυτό και συμμετέχουν μετά το 1980 υπάλληλοι συνδικαλιστές

²⁵ Τα πειθαρχικά συμβούλια στις υπηρεσίες ολόκληρου του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, συνεδριάζουν για να εντοπίσουν τους λεγόμενους «κοπανατζήδες» υπαλλήλους. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο θα έπρεπε να επιβληθούν ποινές ακόμα και αναδρομικά σε όσους προϊσταμένους, διευθυντές και διοικητές επέτρεψαν να υπάρχει αυτό το προβληματικό φαινόμενο. Όπως άλλωστε αναφέρει ο Ιορδάνογλου (2010) στην ενότητα περί της ποιότητας των κρατικών υπηρεσιών στην υποσημείωση 17, σ.42 : «Σύμφωνα με εκθέσεις του Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (βλ. ενδεικτικά Έκθεση για το 2009, Κεφάλαιο Γ') ακόμη και κραυγαλέες περιπτώσεις διαφθοράς επισύρουν ασήμαντες πειθαρχικές ποινές ή οι σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων συμβουλίων καθυστερούν για χρόνια. Αυτή η γενικευμένη επιείκεια δεν αποτελεί άνωθεν εκπορευόμενη πελατειακή ή κομματική εύνοια (αν ήταν έτσι, οι πειθαρχικές ποινές για τους μη ευνοούμενους θα ήταν περισσότερες και η επιείκεια δεν θα ήταν τόσο γενικευμένη). Τα φαινόμενα τούτα αντανακλούν, πρωτίστως, το *esprit de corps* των δημοσίων υπαλλήλων των οποίων η επιρροή στα αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια είναι κυριαρχική.»

²⁶ Όπως παρατίθεται από τους Muller & Sured (2002) :175.

της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας.²⁷ Όμως η εξέλιξη των πραγμάτων έως αυτή τη στιγμή φανερώνει ότι τα βήματα που έγιναν αποδείχτηκαν ρηξικέλευθα, ασύνδετα και μάλλον περιθωριακά.

Όπως διευκρινίζει η Ψύλλα²⁸ αναφερόμενη στη θεωρητική συνεισφορά των Muller-Surel, σχετικά με τη διαδικασία επανζητικών βημάτων που αφορά άμεσα την προβληματική γύρω από τις δημόσιες πολιτικές, οι συγγραφείς περιγράφουν «ένα διάβημα βήμα προς βήμα, στη διάρκεια του οποίου ο φορέας λήψης αποφάσεων [...] θα επιχειρήσει την προοδευτική και συνεχή τροποποίηση του συστήματος στο οποίο επιθυμεί να παρέμβει».²⁹ Σε κάθε προσπάθεια μετατροπής των πολιτικών, οι Muller-Surel επισημαίνουν ότι «Οι εναλλαγές επιλογής περιορίζονται πρακτικά στις λύσεις που εμφανίζονται ως οι πλέον συγγενείς με το status quo».³⁰

Η πρόταση αυτή ανταποκρίνεται αρκετά στην πραγματικότητα του υποδείγματός μας. Οι δυο θεωρητικοί, επικαλούμενοι το μοντέλο του Lindblom, διευκρινίζουν τους τρόπους που έχουν να επιλέξουν οι ιθύνοντες-δρώντες μέχρι να «τα καταφέρουν» (muddle through)³¹, αλλά χωρίς πραγματικά να καταφέρνουν παρά μόνον αποσπασματικές τροποποιήσεις. Το status quo αποδεικνύεται ανθεκτικότερο των ενδεχόμενων προθέσεων για δραστικές αποφάσεις και ενέργειες που θα το τροποποιήσουν δομικά, λειτουργικά και παραγωγικά, με αποτέλεσμα τα προβληματικά φαινόμενα και οι παθογένειες αντί να περιορίζονται, να διευρύνονται και να διαιωνίζονται.

Σύμφωνα με «την ασύνδετη διαδικασία επανζητικών βημάτων»³² σχηματίζεται το σύμπλεγμα ανάμεσα στους στόχους ή/ και τις αξίες ή/ και τους διαθέσιμους εργαλειακούς μηχανισμούς, που όμως παρακωλύουν αντί να διευκολύνουν δραστικές αποφάσεις για την επίλυση χρόνιων δυσλειτουργιών και προβλημάτων. Δηλαδή, ναι μεν δίδεται προσοχή στα προβλήματα που θα πρέπει να επιλυθούν, αλλά όχι και στην επίλυσή τους ώστε να επιτευχθούν τελικά οι «θετικοί» στόχοι. Επιπλέον, μια αλληλοδιαδοχή σταδίων δοκιμής/ πλάνης (στην προκειμένη περίπτωση από τις εναλλασσόμενες, εξαρτημένες από το πολιτικό σύστημα διοικήσεις/ διευθύνσεις στην ΕΡΤ-Α.Ε.) παρακωλύουν δραστικές αποφάσεις αλλαγής του εσωτερικού

²⁷ Βλέπε χαρακτηριστικά ανακοίνωση της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ με ημερομηνία 27.05.2012, στο παράρτημα.

²⁸ Βλέπε στον Πρόλογο για την ελληνική έκδοση του Muller & Surel (2002): 22, υποσημείωση 12]

²⁹ Muller & Surel (2002): 176.

³⁰ Muller & Surel (2002): 188.

³¹ Muller & Surel (2002): 188.

³² Muller & Surel (2002): 187-188.

συστήματος πεποιθήσεων που έχει καθιερωθεί, ριζώνει και κυριαρχεί. Οι εναλλακτικές λύσεις είναι συνήθως περιορισμένες, καθώς ουδείς εκ των δρώντων διαθέτει πολιτικά τον ολικό έλεγχο του εγχειρήματος για τον εξορθολογισμό. Επιχειρώντας κριτική προσέγγιση στον θεσμό «ΕΡΤ», με την ανάδειξη ενδημικών παθογενειών που πλήττουν τις διανθρώπινες σχέσεις, δυναμιτίζουν το εργασιακό κλίμα και απορυθμίζουν την ομαλή παραγωγικότητα, σε συνδυασμό με ποικίλες ανορθολογικές πολιτικές οικονομικού χαρακτήρα, χρήσιμο είναι να λάβουμε υπόψη και μια πτυχή ή τύπο της *νεοθεσμικής προσέγγισης* (κατά τους James March και Johan Olsen, 1984 και 1989)³³. Πρόκειται για τη *θεσμική προσέγγιση της ορθολογικής επιλογής* που ενσωματώνει στη σχολή της ορθολογικής επιλογής μια πρόσθετη διάσταση που επικεντρώνεται στο ρόλο των θεσμών ως μέσων μείωσης της αβεβαιότητας και ως καθοριστικού παράγοντα παραγωγής και έκφρασης των προτιμήσεων των κοινωνικών δρώντων (π.χ. όπως με τη λειτουργία των κοινοβουλίων). Αλλά, επίσης, έχουμε κατά νου ότι οι θεσμοί γεννιούνται, άρα και πεθαίνουν, ανάλογα με την αξία που τους αποδίδουν οι δρώντες. Δηλαδή οι δρώντες και οι ρόλοι τους είναι καθοριστικός παράγοντας για κάθε θεσμό ως προς τη λειτουργία, τη δομή αλλά και την ύπαρξή του. Εάν π.χ. το κοινοβούλιο ή η κυβέρνηση ή τα κόμματα ή η ΕΡΤ-Α.Ε κ.ο.κ. χάσουν τον ορθολογικό τους χαρακτήρα (κατά Cohen- March- Olsen: garbage can model)³⁴ δημιουργείται χάος οπότε οι άνθρωποι, που εγκαταλείπουν οτιδήποτε αποδομεί την ορθολογικότητα, θα καταφύγουν και θα καθιερώσουν για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας άλλους θεσμούς. Παραδείγματός χάριν κάθε φορά που το συνδικάτο Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ είτε μαζί είτε ανεξάρτητα από την Ε.Σ.Η.Ε.Α., αποφασίζει και κηρύσσει απεργία στην ΕΡΤ-Α.Ε., οι ακροατές/ τηλεθεατές ουδόλως νιώθουν ότι στερούνται κάτι αναντικατάστατο εφόσον προβάλλονται ταινίες, επαναλήψεις εκπομπών και κατ' εξαίρεση μεταδίδονται οι αθλητικές συναντήσεις (π.χ. οι αγώνες ποδοσφαίρου) έστω και δίχως δημοσιογραφικό σχολιασμό. Καθ' όσον αφορά τις ειδήσεις και την ενημέρωση για τις πολιτικές, οικονομικές, διεθνείς εξελίξεις, σήμερα οι πολίτες διαθέτουν αναρίθμητες επιλογές στα ιδιωτικά ΜΜΕ. Όταν όμως απεργήσουν συντονισμένα όλα τα ΜΜΕ, τότε, η κοινή γνώμη ενδεχομένως αισθανθεί έντονα τη σημασία της απουσίας ενημέρωσης είτε οι πολίτες δείχνουν προτίμηση στο κρατικό Μέσον είτε στην εκδοχή των ιδιωτικών καναλιών είτε σε συνδυασμό όλων των Μέσων για την ενημέρωσή τους.

³³ Muller & Sured (2002):74, 79.

³⁴ Muller & Sured (2002): 178.

Συνοψίζοντας ως προς την θεωρητική μας πλαισίωση αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο κρατική/ δημόσια Ραδιοτηλεόραση³⁵ ως επικοινωνιακό φορέα των πολιτικών του Κράτους ή των δημόσιων πολιτικών.³⁶ Ο διττός ρόλος της αφενός ως θεσμός απόλυτα και διαχρονικά εξαρτώμενος από το πολιτικό σύστημα αφετέρου ως εταιρεία ΜΜΕ, με αυτοτέλεια διοικητική και οικονομική, επισύρει συνέπειες για τους δημοσιογράφους της και τους άλλους αλλά τελικά επηρεάζεται δραματικά και η ίδια από το γεγονός αυτό. Επομένως τίθενται τα εξής ερωτήματα προς αναστοχασμό:

Α. Ποιος είναι ο ρόλος του κράτους, της κυβέρνησης και των κομμάτων στη σύνθεση και τη λειτουργία της διοικητικής ιεραρχίας της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης και ποιες οι συνέπειες;

Β. Εφαρμόζεται χρηστή διοίκηση με κανόνες και κριτήρια καθολικής εφαρμογής;

Γ. Σε τι οφείλονται οι *πολλαπλοί διαχωρισμοί* ανάμεσα σε υπαλλήλους και ‘υπαλλήλους’ - δημοσιογράφους και ποια προβλήματα επιφέρουν;

Ο προβληματισμός μας για τον τρόπο λειτουργίας της ΕΡΤ-Α.Ε., ως παραδειγματικό μοντέλο γνωστικής προσέγγισης, αντανakλά και σχετίζεται άμεσα με τον προβληματισμό μας ως προς την εικόνα ορθολογικότητας- ανορθολογικότητας εν γένει στο κράτος και τον δημόσιο τομέα, κυρίως με τον προβληματισμό μας για την πορεία και την ποιότητα των δημοκρατικών προταγμάτων δυτικού τύπου στην μεταπολιτευτική Ελλάδα, και ιδιαίτερα μετά το 2000, δεδομένου ότι ένα θεσμικό, δημόσιο ΜΜΕ αποτελεί πρότυπο και κυρίαρχο συμβολισμό των αξιών που εμπνέουν και καθοδηγούν είτε ατομικά είτε συλλογικά τις δράσεις των μελών μιας κοινωνίας.

³⁵ Υπενθυμίζουμε ότι στην παρούσα εργασία αναφερόμαστε αποκλειστικά στην δημόσια επιχείρηση ΕΡΤ-Α.Ε. ως είχε πριν από την αιφνίδια κυβερνητική απόφαση, που ανακοινώθηκε από τον αρμόδιο υφυπουργό στον πρωθυπουργό την 11^η Ιουνίου 2013, περί οριστικής κατάργησής της.

³⁶ Σχετικά με την χρησιμοποιούμενη ορολογία «πολιτικές του Κράτους», «δημόσιες πολιτικές» βλέπε την διευκρίνιση της Ψύλλα στον Πρόλογο για την ελληνική έκδοση των Muller & Surel (2002), σελ. 16, υποσημείωση 1.

Κεφάλαιο 2

ΕΡΤ-Α.Ε και Πολιτικό Σύστημα

Το ότι η κρατική ή δημόσια Ραδιοτηλεόραση αποτελεί έναν από τους θεσμούς της πολιτείας δεν νομίζουμε ότι αμφισβητείται. Το ερώτημα που θέτουμε είναι η εκδοχή να αναγνωριστεί η ΕΡΤ-Α.Ε. ως θεσμός, που όχι μόνον έχει στενή σχέση με την πολιτική και που λειτουργεί από την ίδρυσή της μεταπολιτευτικά σε συνθήκες απόλυτης συνύφανσης με το πολιτικό μας σύστημα, αλλά ενδεχομένως ακόμη και να αναγνωριστεί ως μια μορφή πολιτικού θεσμού, με επικοινωνιακό χαρακτήρα, στο πλαίσιο της ελληνικής συνταγματικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Σύμφωνα με τη λογική της αριστοτελικής σκέψης, επίσης με «τη λογική της Hanna Arendt όπου *εξουσία, λόγος, και δράση* συνυπάρχουν έτσι ώστε να γίνει εφικτή η πολιτική δραστηριότητα», αλλά και την χαμπερμασιανή άποψη για την «αρχή της δημοσιότητας», αποδεχόμαστε ότι μόνο μέσα από τον διάλογο γίνεται αντιληπτή η πολιτική επικοινωνία.³⁷ Έτσι, η πολιτική επικοινωνία είτε με την προσέγγιση της συμπεριφοράς είτε με τη δομολειτουργική-κυβερνητική-συστημική προσέγγιση³⁸ αφορά *«στην ανταλλαγή πληροφοριών στο εσωτερικό του πολιτικού συστήματος αλλά και ανάμεσα στο πολιτικό σύστημα και τα άλλα συστήματα που συνθέτουν ευρύτερα την κοινωνία»*.³⁹ Η συμπεριφορά και ο ρόλος των Μέσων και των δρώντων που τα διαχειρίζονται, είναι μάλλον αποκαλυπτικά του χαρακτήρα και της σκοπιμότητας της λειτουργίας τους. Πέρα από τα κεκτημένα και αυτονόητα σε κάθε δημοκρατία δυτικού τύπου, δηλαδή το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης όλων των πολιτών στην πληροφορία, την ενημέρωση, την ψυχαγωγία, σύμφωνα με τη *θεωρία της διαντίδρασης*⁴⁰ και κυρίως της *"στρατηγικής διαντίδρασης"* *«ενεργοποιείται ένα παιχνίδι σχέσεων εξουσίας ανάμεσα στους δρώντες»*.⁴¹ Σε αυτό το παιχνίδι κάνουμε την υπόθεση και προσπαθούμε να την υποστηρίξουμε ότι ο λόγος και η δράση της κρατικής/ δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης συντάσσεται με την εξουσία της Πολιτικής, όπως αυτή θεσμοποιείται και νομιμοποιείται με τα όργανα του κοινοβουλευτικού δημοκρατικού συστήματος. Δηλαδή από

³⁷ Βλέπε «Η πολιτική επικοινωνία ως διαδικασία» στο Μαριάννα Ψύλλα (2003) *Η Πολιτική ως Δράση και Λόγος*, Αθήνα, Τυπωθήτω, Γιώργος Δάρδανος: 63-65.

³⁸ Βλέπε Ψύλλα (2003): 71-81.

³⁹ Ψύλλα (2003): 78.

⁴⁰ Στο πλαίσιο της θεωρίας της διαντίδρασης, "Η συμβολική διαντίδραση κατανοείται ως μια δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της οποίας οι άνθρωποι δρουν σύμφωνα με τις σημασίες που αποδίδουν στις συμπεριφορές που εκφράζουν και ανταλλάσσουν μεταξύ τους". Βλέπε Ψύλλα (2003): 69.

⁴¹ Ψύλλα (2003): 66-67.

την ίδρυσή της συντάσσεται στενά με το πολιτικό σύστημα ως μια κατά κάποιον τρόπο προέκτασή του.

2.1 . MME και Πολιτική Επικοινωνία – Η περίπτωση της EPT-A.E.

Κατά τον Brian McNair⁴² «Στα δημοκρατικά πολιτικά συστήματα τα μέσα ενημέρωσης λειτουργούν και ως μεταδότες πολιτικής επικοινωνίας – η οποία παράγεται έξω από το σύστημα των μέσων ενημέρωσης...». Καθώς προτείνει ο Kaïd⁴³ μια από τις κατηγορίες της πολιτικής πραγματικότητας είναι αυτή που κατασκευάζεται και προβάλλεται από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (MME). Καθίσταται επομένως κατανοητό ότι όσοι εργάζονται στα MME, κατά κύριο λόγο οι δημοσιογράφοι, βρίσκονται αντιμέτωποι με πιέσεις ή/ και δεσμεύσεις από προσωπικότητες ή συλλογικότητες (κυβέρνηση, πολιτικά κόμματα, μη κομματικές οργανώσεις με πολιτικούς στόχους, επιχειρηματίες κ.ά.) που επιδιώκουν πρόσβαση σε αυτά με σκοπό να αποκτήσουν και να διασφαλίσουν συγκριτικά υψηλότερη αναγνωρισιμότητα από τους αντιπάλους τους έτσι ώστε οι απόψεις τους να διαχέονται με την προσδοκία να αποκτούν βαρύτητα στη δημόσια σφαίρα. Η εξοικείωση με τις επικοινωνιακές νόρμες και διαδικασίες, καθώς και με τους διαμεσολαβητές των μηνυμάτων, κάποιες φορές αποσκοπεί στο αντίθετο, δηλαδή να αποσιωπηθεί από τα MME κάθε δραστηριότητα που θεωρείται επιβλαβής για το προφίλ προσωπικοτήτων, κυβερνήσεων, εταιρειών κ.ο.κ. Σε κάθε περίπτωση, και οι δημοσιογράφοι ως βασικοί δρώντες, ενίοτε πρωταγωνιστές της διαμεσολάβησης, εξίσου έχουν ανάγκη συνεχούς πρόσβασης σε ‘αξιόπιστες πηγές’, με σκοπό να αποκτήσουν κύρος. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στα MME (τόσο μεταξύ των ιδιωτικών αλλά κάποτε και με την EPT-A.E) ανάμεσα στις Πολιτικές Οργανώσεις, επίσης, και τους Πολίτες να εξασφαλίσουν όλοι ηχηρότερη φωνή μέσω των Μέσων ή επικοινωνιακό προβάδισμα στη δημόσια σφαίρα, είναι μεγάλος και συχνά εξοντωτικός για τους δρώντες όλων των κατηγοριών όσον αφορά τους τρόπους επίτευξης του σκοπού τους. Πρόκειται για τη σύγχρονη πολιτική διαδικασία που η κατανόησή της είναι αδιανόητη χωρίς μια ανάλυση των μέσων ενημέρωσης.⁴⁴

Σύμφωνα με τον Niklas Luhmann (2003), η κατασκευή της πραγματικότητας από τα MME προϋποθέτει τη διαμόρφωση μιας πραγματικότητας στο δικό τους εσωτερικό σύστημα τέτοιας ώστε να τα καθιστά ικανά να διασφαλίζουν ισορροπίες ανάμεσα σε Πολιτικές

⁴² Βλέπε και αναφορές σε θεωρητικό επίπεδο στο McNair (1998): 20-33.

⁴³ McNair (1998):31.

⁴⁴ McNair (1998):33.

Οργανώσεις και Πολίτες, δηλαδή να διασφαλίζουν τον ρόλο τους στη λειτουργία της πολιτικής επικοινωνίας για τη διατήρηση ή/ και την ανανέωση ενίοτε και την ανατροπή του πολιτικού συστήματος. Παραδείγματος χάριν, η πολυσυζητημένη «διαφθορά» του πολιτικού συστήματος, δηλαδή της κυρίαρχης Πολιτικής, επιζητεί κάθαρση μέσω των Μέσων που, όμως, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του. Άλλωστε το πολιτικό σύστημα θεωρούμε ότι δεν μπορεί να απομονωθεί στον δημόσιο χώρο ούτε να αντιμετωπιστεί κατά τρόπο στατικό είτε το ίδιο είτε οποιοδήποτε από τα συστατικά του μέρη, πόσο μάλλον υπό την διευρυμένη αντίληψη παραγωγής Πολιτικής. Το γεγονός αυτό εξωθεί και τα δυο συστήματα, δηλαδή αυτό των ΜΜΕ και αυτό της πολιτικής διαδικασίας, στην παραγωγή αντίστασης ενάντια στον ίδιο τον εαυτό τους, με σκοπό την αυτοδιόρθωση, που σημαίνει αλλαγή αξιών. Χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό κατά το δοκούν την έννοια της ηθικής, ακριβώς γιατί *«Η ηθική έχει ανάγκη το φανερά σκανδαλώδες για να μπορεί να φρεσκάρει τον εαυτό της δοθείσης της ευκαιρίας, έχει ανάγκη τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ειδικά την τηλεόραση»*.⁴⁵

Τι συμβαίνει όμως όταν τα όρια μεταξύ *πολιτικής* και *επικοινωνίας της πολιτικής* είναι δυσδιάκριτα αν όχι ανύπαρκτα; Τι συμβαίνει δηλαδή όταν ένα ΜΜΕ όχι απλώς δεν είναι ανεξάρτητο, αλλά λειτουργεί ως άλλη όψη του πολιτικού συστήματος, ένα είδος υποσυστήματος εξαρτώμενο από το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα; Είναι πράγματι δυνατή η παραγωγή αντίστασης στο εσωτερικό αυτού του Μέσου ενημέρωσης ενάντια σε παθογένειες του κυρίαρχου πολιτικού συστήματος εφόσον τις έχει ενσωματώσει και τις αναπαραγάγει δια της πολιτικής επικοινωνίας; Είναι δυνατόν να αλλάξει αυτοβούλως συνήθειες ο συγκεκριμένος εξαρτώμενος μιντιακός οργανισμός με σκοπό την «αυτοδιόρθωση», όπως λέει ο Luhmann, ως προς τις δομές και τις λειτουργίες του;⁴⁶ Είναι φανερό ότι ο προβληματισμός μας εδώ αφορά στην περίπτωση της ΕΡΤ Α.Ε. και των δημοσιογράφων της.

Σύμφωνα με τον J. Habermas υπάρχει ένταση ανάμεσα σε δυο μορφές εξουσίας: *"την παραγόμενη επικοινωνιακά εξουσία και την διοικητική εξουσία"*.⁴⁷ Η ένταση προϋποθέτει σχέση ανάμεσα στις δυο αυτές δυναμικές άρα αλληλόδραση. Η επικοινωνιακή εξουσία είναι απαραίτητη στη διοικητική εξουσία, όπως ισχύει και το αντίστροφο. Η διαμεσολάβηση,

⁴⁵ Niklas Luhmann (2003) *Η πραγματικότητα των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας*, μετάφραση-εισαγωγή: Πέρσα Ζέρη, επιστημονική επιμέλεια: Διονύσης Καββαθάς, Αθήνα, Μεταίχμιο, σ.152.

⁴⁶ Luhmann (2003):165-167.

⁴⁷ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε Ψύλλα (2003): 39.

δηλαδή η δράση των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων, αναπτύσσεται ανάμεσα σε αυτή τη διπλή θεώρηση εξουσίας:

(επικοινωνιακή) εξουσία $\leftrightarrow$ διαμεσολάβηση $\leftrightarrow$ (διοικητική) κυριαρχία.

Στην περίπτωση της επικοινωνιακής εξουσίας, η αντιπαράθεση ιδεών και η επιχειρηματολογία αναπτύσσονται ελεύθερα. Στην περίπτωση της νομικοδιοικητικής εξουσίας, δηλαδή μέσα από τις αποφάσεις που λαμβάνονται από αυτήν, συντελείται η μορφοποίηση αυτών των ιδεών. Η διαμεσολαβητική διαδικασία μεταξύ των δυο εξουσιών, δηλαδή ο ρόλος των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων είναι εξόχως πρωταγωνιστικός, αν όχι καθοριστικός για την έκφραση και μορφοποίηση ιδεών. Στις σύγχρονες κοινωνίες δυτικού τύπου, θεωρητικά έχουμε από τη μια πλευρά την κοινωνία πολιτών με τα άτομα, τα πάθη τους, τα ενδιαφέροντά τους και τις σχέσεις που αναπτύσσουν μεταξύ τους και από την άλλη το κράτος με τους πολιτικούς θεσμούς, την ιστορία τους, τη λειτουργία τους και τις πρακτικές που ενυπάρχουν σ' αυτούς.⁴⁸ Με αυτή τη θεώρηση έχουμε από τη μια το *πολιτικό* και από την άλλη την *πολιτική* σε συνεχή αλληλόδραση.

Σύμφωνα με τον Δεμερτζή (2002) οι εξελίξεις στον χώρο των μέσων επικοινωνίας και η σχέση τους με τους φορείς πολιτικής εξουσίας, κυβερνητικής ή μη, ασκούν καταλυτικές επιδράσεις στην πολιτική επικοινωνία ως θεωρητικό πεδίο, με αποτέλεσμα αυτό να εξαπλώνεται έως την ίδια τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος και τη διαμόρφωση της πολιτικής κουλτούρας.⁴⁹ Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά *«η πολιτική επικοινωνία θεωρείται αίτιο και αιτιατό του πολιτικού συστήματος»*.⁵⁰

Έτσι, θεωρώντας ότι κάθε έννοια συντήρησης ή αλλαγής νοοτροπίας, αντιλήψεων και αξιών μέσω των ΜΜΕ δεν είναι ανεξάρτητη από το πολιτικό σύστημα κάθε χώρας, η περίπτωση της ΕΡΤ-Α.Ε. στη σημερινή της μορφή είναι ενδεικτική.

Παρότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, υπό την έννοια του πλουραλισμού στα μέσα ενημέρωσης μετά το 1990 έως σήμερα, ο χαρακτήρας της ΕΡΤ αντέγραψε τον παθογενή χαρακτήρα του κράτους και του πολιτικού συστήματος της Ελλάδας. Άλλωστε, η σημερινή κρίση οικονομικού, πολιτικού αλλά, κυρίως, πολιτισμικού χαρακτήρα που διέρχεται η χώρα μας, αντανακλάται στον τρόπο λειτουργίας του δημόσιου

⁴⁸ Ψύλλα (2003): 39-40.

⁴⁹ Για μια πιο αναλυτική καταγραφή, βλέπε Νίκος Δεμερτζής, (2002) «Η πολιτική επικοινωνία σήμερα: ένα ανοικτό και περίπλοκο επιστημονικό πεδίο» στο *Πολιτική Επικοινωνία – Διακινδύνευση, Δημοσιότητα, Διαδίκτυο*, Αθήνα, Παπαζήση, σ.70.

⁵⁰ Δεμερτζής (2002):71.

τομέα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οπωσδήποτε εξαιρείται και ο ιδιωτικός τομέας. Αναλύοντας το υπόδειγμά της, με συγκεκριμένα παραδείγματα, μπορούμε να κατανοήσουμε τη σημασία της πολιτικής επικοινωνίας στη διαμόρφωση των δημοσιογράφων που την υπηρετούν αλλά και των πολιτών στους οποίους απευθύνονται. Όπως το επισημαίνει η Ψύλλα παραθέτοντας τον Gerstlé (1992): *«Η πολιτική επικοινωνία παρουσιάζεται ως ένα ετερόκλητο σύνολο θεωριών και τεχνικών, αλλά δηλώνει επίσης και πρακτικές ευθέως πολιτικές [...] Σ' αυτή τη λογική το σύστημα σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στους δρώντες της πολιτικής επικοινωνίας κατέχει πρωτεύουσα σημασία, εφόσον μέσω των σχέσεων διακυβεύονται επιχειρήματα, πληροφορίες, σκέψεις, συμφέροντα, πάθη, αξίες, συναισθήματα...»*.⁵¹

Αν, όμως, η EPT-A.E. υιοθετήσει τους κανόνες της αγοράς και λειτουργήσει ως ένα ακόμη εργαλείο χειραγώγησης των καταναλωτών/ πολιτών/ πελατών, ποιο είναι το νόημα ύπαρξης ενός κρατικού φορέα τέτοιων αξιών εφόσον υπάρχει πληθώρα ιδιωτικών επιχειρήσεων MME να επιτελέσουν αποτελεσματικότερα αυτή τη σκοπιμότητα; Διευκρινίζουμε ότι λέγοντας να λειτουργήσει η EPT-A.E. με κανόνες αγοράς, εννοούμε αφενός να ανταγωνιστεί με τα αγοραία πρότυπα (π.χ. εκπομπές τύπου life style) αφετέρου σε σημαντικές θέσεις και βαθμίδες διοικητικής ιεραρχίας να στελεχώνεται από τον ιδιωτικό τομέα. Σημαίνει αυτό ότι θα πάψει να εξυπηρετεί τις κυβερνητικές ανάγκες πολιτικής επικοινωνίας; Αν ναι, τότε τι νόημα έχει η ύπαρξή της ως δημόσιας επιχείρησης; Ο επικοινωνιακός ρόλος της στη σημερινή συγκυρία αναζητά νέο προσανατολισμό. Γιατί αν στην αλυσίδα «πόλις – πολίτης – πολιτική – πολιτισμός» τα MME παίζουν πράγματι σημαντικό ρόλο, τότε, τίθεται ακριβώς το ζήτημα τι ρόλο διεκδικεί κάθε ένα από αυτά, άρα πρώτη από όλα η δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Επαναλαμβάνουμε, επομένως, το ερώτημα: Ποιος είναι σήμερα ο λόγος ύπαρξης της EPT-A.E. στην αρένα της Πολιτικής, αλλά και της πολιτικής επικοινωνίας; Αν συμφωνήσουμε ότι χρειάζεται ώστε να εξισορροπεί ή/ και να διορθώνει κατά το δυνατόν τους παραμορφωτικούς καθρέφτες των «εμπορικών εργαλείων», όπως κατά γενική παραδοχή είναι τα ιδιωτικά MME και την κοινωνική βλάβη που ενίοτε προξενούν, καλλιεργώντας και αναπαράγοντας παραπληροφόρηση ή αρνητικά πρότυπα, τότε, θα πρέπει να προβληματιστούμε από την αρχή τόσο για το εσωτερικό της κατεστημένο όσο και για το προϊόν που παράγεται και εκπέμπεται στην κοινωνία. Αν δηλαδή παρουσιάζει συμπτώματα

⁵¹ Ψύλλα (2003):57-58.

μιμητισμού ως κακέκτυπο της ιδιωτικής ραδιοτηλεόρασης ή αποτελεί πράγματι μια κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά πολύτιμη εναλλακτική πρόταση απέναντι στα ιδιωτικά κανάλια. Διότι όπως γράφει ο John Condry *«Η σύγχρονη τηλεόραση, ιδιαίτερα η αμερικανική, έχει έναν μόνο στόχο: να πουλήσει. Είναι στην ουσία ένα εμπορικό εργαλείο. Οι αξίες της είναι οι αξίες της αγοράς· η δομή και το περιεχόμενό της είναι αντανakλάσεις αυτής της λειτουργίας»*.⁵² Ο ρόλος της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης δεν μπορεί και δεν θα έπρεπε να είναι αντίστοιχος με τον ρόλο εκείνων των MME που επιλέγουν να λειτουργούν ως "εμπορικά εργαλεία", όπως τουλάχιστον περιγράφουν για τα Made in USA σύγχρονα MME, οι John Condry και Karl Popper. Αυτό θεωρούμε ότι θα απομάκρυνε την ελληνική θεσμική δημόσια ραδιοτηλεόραση από τον πολιτικό και πολιτισμικό της ρόλο ως κοινωνικού αγαθού.

Ωστόσο, το πλαίσιο που έχει προκαθοριστεί από την νομοδοιοικητική κυριαρχία, σύμφωνα με το οποίο επιτελείται η μιντιακή αποστολή, ακόμα και η εξουσία της EPT-A.E., είναι αυτό που διαμορφώνει και καθορίζει το έμψυχο δυναμικό της. Ιδιαίτερα τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η δημοσιογραφία και εκδηλώνονται οι συμπεριφορές των ανθρώπων στο εσωτερικό σύστημα λειτουργίας της. Έτσι, η πολιτική δραστηριότητα λειτουργεί στο πλαίσιο της "συμβολικής διαντίδρασης" όπου η πολιτική επικοινωνία *«αποδέχεται τον κυρίαρχο ρόλο της ερμηνευτικής διαδικασίας»*.⁵³

Η εμφάνιση «αφύσικων καταστάσεων»⁵⁴ και η αδυναμία στην αντιμετώπιση εσωτερικών δυσλειτουργιών της εταιρείας είναι διαχρονική. Όπως αναφέρουν οι Muller-Surel (2002) *«Η αντίληψη ενός προβλήματος συνδέεται ουσιαστικά με τη διερεύνηση από τη μεριά των δρώντων των δυνατών αιτιών της κατάστασης που βιώνεται ως προβληματική. Τα άτομα ή οι ομάδες, ανεξάρτητα αν προέρχονται από τον ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο, όταν έχουν να αντιμετωπίσουν ένα φαινόμενο που αγγίζει την ασφάλειά τους, τα ενδιαφέροντά τους, τις αξίες τους...θα διερευνήσουν τους λόγους που τους οδήγησαν σε μια τέτοια κατάσταση.»*

Στα επόμενα κεφάλαια και ιδιαίτερα στο τελευταίο, θα δειχθεί ότι η «αφύσικη» κατάσταση στην EPT-A.E. ανταποκρίνεται, ταυτοχρόνως, στα τρία μοντέλα αιτιότητας κατά το Σχήμα των Rochefort D., Cobb R., (1994), προσαρμοσμένα στην περίπτωση της EPT-A.E.⁵⁵

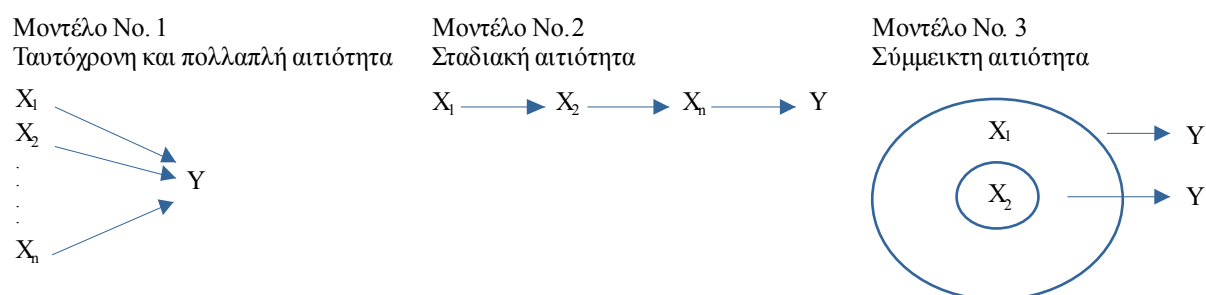
⁵² John Condry (1995) "Το εγκώμιο του παρόντος" στο Karl Popper, John Condry (1995) *Τηλεόραση: Κίνδυνος για τη Δημοκρατία*, μετάφραση από τα γαλλικά: Άγγελος Φιλιππάτος, Αθήνα, Λιβάνη, σ.58.

⁵³ Ψύλλα (2003): 67-70.

⁵⁴ Muller & Surel (2002): 93-94.

⁵⁵ Muller & Surel (2002): 93-95.

Δηλαδή έχουμε: 1) ταυτόχρονη και πολλαπλή αιτιότητα, 2) σταδιακή αιτιότητα και 3) σύμμεικτη αιτιότητα. Τα εν λόγω μοντέλα αιτιότητας ανταποκρίνονται στα ερευνητικά μας ερωτήματα για τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση και τους δημοσιογράφους της, με αφορμή το παράδειγμα του διωκόμενου “υπαλλήλου” συντάκτη, πρώτα με σιωπηρή και άτυπη μορφή, κατόπιν με τυπική πλην όμως απολύτως αδόκιμη μορφή.⁵⁶

Σύμφωνα με μοντέλα αιτιότητας του προβληματικού φαινομένου Y (όπου Y: πολυετής παροπλισμός και αναιτιολόγητη απαξίωση υπαλλήλου, αλλά επί μισθώ!), έχουμε:

- Το Μοντέλο Νο1 με τη σύζευξη πολλαπλών παραγόντων που δρουν ταυτόχρονα για την παραγωγή του φαινομένου Y. Οι πολλαπλοί παράγοντες είναι: X1 (κομματικές παρεμβάσεις), X2 (ανευθυνότητα ή/ και ανεπάρκεια ή/ και ανικανότητα, ή/ και αδιαφορία των ιθυνόντων στην διοικητική ιεραρχία για την επίλυση προβλημάτων), X3 (εξυπηρέτηση πελατειακών αιτημάτων και προσωπικών σχέσεων), X4 (προσωπικά συμφέροντα), X5 (κακοδιοίκηση).
- Επίσης, στο Μοντέλο Νο2, έχουμε την αλληλουχία παραγόντων με την μορφή της ιστορικότητας στην επανάληψη διαχρονικά κακών πρακτικών που καταλήγει στο προβληματικό φαινόμενο Y. Δηλαδή, X1 (διορισμός διευθυντών και διοικητών που ενώ τοποθετήθηκαν από την κυβέρνηση, συχνά αρνούνται πεισματικά να αντικατασταθούν), X2 (συμμόρφωση διοικήσεων στην κυβερνητική εξουσία, τις υποδείξεις, τις παραινέσεις, τις επιθυμίες κρατικών λειτουργών π.χ. βουλευτών, υπουργών κ.λ.π.), X3 (συνεχείς πελατειακές εξυπηρετήσεις που αναιρούν κάθε προσδοκία εξορθολογισμού της εταιρείας).

⁵⁶ Πειθαρχική δίωξη για αδικαιολόγητη απουσία με τον τυπικό υπηρεσιακό τρόπο και σύμφωνα με τον Κανονισμό γίνεται εντός 30 ημερών και όχι κατόπιν πολλών ετών!

- Και τέλος, έχουμε το Μοντέλο Νο3, με σύμμειξη παραγόντων στη γένεση του προβληματικού φαινομένου Υ.

Όπως προαναφέραμε και υποστηρίζαμε, η ΕΡΤ-Α.Ε. είναι εξαρτώμενο υποσύστημα εντός του προβληματικού πολιτικού συστήματος. Άρα λειτουργεί σύμφωνα με τις παθογένειές του τις οποίες και αναπαράγει στο εσωτερικό της.

Η επικοινωνία, ως συνεχής διαδικασία διαμεσολάβησης ανάμεσα σε πολλαπλούς δρώντες, πολιτικές οργανώσεις και πολίτες, με σκοπό τη διενέργεια δημόσιου διαλόγου για όλα τα θέματα της κοινωνίας (πολιτικά, οικονομικά, πολιτισμικά), αποτελεί βασική αποστολή της ΕΡΤ-Α.Ε. ως δημόσιο Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης. Αποτελεί δηλαδή στοιχείο της Πολιτικής Επικοινωνίας που με τον διαμεσολαβητικό της ρόλο ανάμεσα σε πολιτικές οργανώσεις και πολίτες, εκτός από τη συνεισφορά στην κατανόηση του κόσμου και της πραγματικότητας που ζούμε, επιτελεί και μια νομιμοποιητική αποστολή ως προς τις πολιτικές του κράτους ή τις δημόσιες πολιτικές και τις αποφάσεις. Την ίδια αποστολή επιτελούν και τα ιδιωτικά ΜΜΕ, αλλά η ΕΡΤ-Α.Ε., ως ελεγχόμενος από την κυβέρνηση επικοινωνιακός θεσμός, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μια κριτική προσέγγιση σχετικά με την ορθολογικότητα και την ανορθολογικότητα της δημόσιας δράσης στο εσωτερικό της σύστημα.

2.2. Η δημόσια Ραδιοτηλεόραση ως πολιτικός θεσμός

Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση – Ανώνυμη Εταιρεία είναι ένας ελεγχόμενος από την κυβέρνηση επικοινωνιακός οργανισμός, με θεσμικό⁵⁷ χαρακτήρα. Λέγοντας ‘επικοινωνιακός οργανισμός’ εννοούμε ότι μέσω της άσκησης επικοινωνιακής πρακτικής στον δημόσιο χώρο διαμορφώνει «ένα πεδίο πολιτικών και πολιτισμικών διεργασιών»⁵⁸ ανάμεσα στο κράτος και τους πολίτες. Υπό αυτήν την έννοια θεωρούμε ότι η κρατική/ δημόσια Ραδιοτηλεόραση, θεσμοθετημένη από το πολιτικό σύστημα, λειτουργεί στη βάση οργάνωσης του κρατικού μηχανισμού, επιτελώντας μια πολιτική λειτουργία ή λειτουργία «εισροής» (κατά Easton), την πολιτική επικοινωνία (κατά Almond). Στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος, αυτός ο ‘ελεγχόμενος από την κυβέρνηση’ θεσμός δεν αποσκοπεί στην επιχειρηματική και εμπορική κερδοσκοπία, αλλά επιτελεί κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, πολιτική και κοινωνική αποστολή. Θα μπορούσε δηλαδή να συσχετιστεί ο ρόλος της πολιτικής επικοινωνίας που διενεργεί μέσω των ειδησεογραφικών και ενημερωτικών προγραμμάτων με την «έκφραση των ιθυνόντων της εξουσίας στην κατεύθυνση εύρεσης κοινών αξιών με τα ευρύτερα στρώματα των πολιτών».⁵⁹

Επίσης, η ΕΡΤ-Α.Ε. λειτουργεί και «ως έκφραση των επιθυμιών, των αιτημάτων και των αναζητήσεων των πολιτών, του σώματος δηλαδή που νομιμοποιεί τις πολιτικές αποφάσεις»⁶⁰ της κυβέρνησης και του πολιτικού συστήματος. Παραδείγματος χάριν μια χαρακτηριστική πολιτική λειτουργία της κρατικής/ δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης είναι ότι υποχρεούται να διοχετεύει σε όλα τα ιδιωτικά ΜΜΕ το οπτικοακουστικό υλικό που αφορά δραστηριότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού, των αρχηγών των πολιτικών κομμάτων και του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, ακόμα και σε μέρα που έχει κηρυχτεί και εξελίσσεται απεργία εργαζομένων είτε από την Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ είτε από την Ε.Σ.Η.Ε.Α.. Επίσης, μέσω του δικτύου της ΕΡΤ-Α.Ε. διαβιβάζονται στην επικράτεια τα θέματα των Πανελλαδικών Εξετάσεων ως κοινωνική λειτουργία.

⁵⁷ Σύμφωνα με τον Δημήτρη Τσάτσο «η λεκτική προέλευση του όρου θεσμός από το ρήμα τίθεμαι (αντίστοιχα institution από το ρήμα instituo) επισημαίνει μια διαδικασία που έχει μόνιμο (τεθειμένο) χαρακτήρα.» όπως παρατίθεται στο Παναγιώτης Καλογεράτος (1985) *Οι Πολιτικοί Θεσμοί, Ι. Κοινωνιολογία των Πολιτικών Θεσμών*, Αθήνα – Κομοτηνή, Αντ. Ν. Σάκκουλα, σ.169.

⁵⁸ Βλέπε άρθρο Μαριάννας Ψύλλα (1998) «Δημόσιος χώρος και επικοινωνία: Σχέση Κράτους-Πολιτών» στο *Βήμα Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα, Παπαζήση, σ.40-45.

⁵⁹ Ψύλλα (2003): 81.

⁶⁰ Ψύλλα (2003): 81.

2.2.α. Διεύρυνση οπτικού πεδίου περί πολιτικών θεσμών

Σύμφωνα με τον Πανταζή Τερλεξή «Υπάρχουν συγγραφείς στον τομέα της Πολιτικής Επιστήμης που πιστεύουν ότι οι πολιτικές σχέσεις θα μπορούσαν να ερευνηθούν με πρωταρχικό κριτήριο τα μέσα της πολιτικής επικοινωνίας και πληροφοριοδοτήσεως». ⁶¹ Επίσης σύμφωνα με τον Π. Καλογεράτο ⁶² η διεύρυνση της έννοιας των «πολιτικών θεσμών» περιέχει όχι μόνο τα κρατικά ή πολιτειακά όργανα και τους εξουσιαστικούς μηχανισμούς που έχουν θεσπιστεί και λειτουργούν στις σύγχρονες κοινωνίες, αλλά και άλλες διαδικασίες ή πρακτικές που μπορεί να αποκληθούν «πολιτικές». Ο Καλογεράτος υποστηρίζει ότι το άνοιγμα των οριζόντων της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης οφείλεται σε έλληνες και ξένους στοχαστές και πανεπιστημιακούς καθηγητές και συγγραφείς, που αποτόλμησαν να ξεφύγουν από το περιορισμένο οπτικό πεδίο προσέγγισης των πολιτικών θεσμών. Η "άρχουσα διδασκαλία", όπως επισημαίνει, ταύτιζε την πολιτική ως φαινόμενο με το φαινόμενο του κράτους. Διευκρινίζει ότι κατά τις καθιερωμένες ή κυρίαρχες αντιλήψεις πολιτικοί θεσμοί είναι οι πολιτειακοί θεσμοί ή θεσμοί του κράτους δηλαδή τα όργανα του κράτους (κοινοβούλιο, κυβέρνηση, πρωθυπουργός, αρχηγός κράτους και δικαστήρια). «Η μετατόπιση της προσοχής από τον χώρο του κράτους στον ευρύτερο χώρο της εξουσίας είχε ως άμεσο αποτέλεσμα η Πολιτική Επιστήμη, που στο μεταξύ έτεινε να εξελιχτεί σε αυτόνομο κλάδο, να διευρύνει το οπτικό της πεδίο και προς θεσμούς ή φαινόμενα που μέχρι τότε δεν είχαν γίνει αντικείμενο ακαδημαϊκής επιστημονικής προσέγγισης και ανάλυσης: κλασσικό παράδειγμα είναι τα κόμματα». ⁶³ Έτσι, σύμφωνα με τις παραδοσιακές, καθιερωμένες ή κυρίαρχες αντιλήψεις η Τηλεόραση δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί πολιτικός θεσμός. Στην εποχή μας όμως «νέες μορφές πολιτικής εκφράσεως αναπήδησαν μέσα από τα νέα βιομηχανικά κέντρα και τις νέες τεχνολογικές ανακαλύψεις που επέβαλαν νέους δεσμούς και νέες διαδικασίες. Το Κράτος και τα όργανά του πήραν διαφορετική όψη, με ποικιλόμορφες προεκτάσεις σε όλους τους κοινωνικούς τομείς. Οι νέες λοιπόν σχέσεις δημιουργήσαν θεσμούς και διαδικασίες που δεν ήταν εύκολο πλέον να βρούν τη θεωρητική τους υπόσταση μέσα στο πολιτικό σύστημα που στηριζόταν στο δόγμα της διακρίσεως των εξουσιών» ⁶⁴. Σύμφωνα με τον David. E. Apter «Μια πρωτογενής λειτουργία των πολιτικών κομμάτων είναι η διαμόρφωση της κοινής γνώμης

⁶¹ Πανταζής Τερλεξής (2004) *Το Πολιτικό Σύστημα, Κοινωνιολογική θεώρηση της πολιτικής ζωής*, Πρόλογος Gabriel A. Almond, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, έκτη έκδοση, υποσημείωση 2, σ.210.

⁶² Καλογεράτος (1985).

⁶³ Καλογεράτος (1985): 10.

⁶⁴ Τερλεξής (2004):187.

(to organize public opinion), η εκτίμηση συμπεριφορών και η μεταφορά τους προς την κατεύθυνση των κυβερνητικών υπευθύνων και των ηγετών, έτσι ώστε κυβερνώντες και κυβερνώμενοι, η εξουσία και η κοινή γνώμη, να είναι αρκετά κοντά οι μεν στους δε. Η αρχή της αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης στηρίζεται εξ' ολοκλήρου σ' αυτές τις σχέσεις (από το *The Politics of Modernization*, 5^η έκδ., σελ. 181)». ⁶⁵ Ο τρόπος με τον οποίο τα κόμματα εξυπηρετούν την ανάγκη πολιτικής επικοινωνίας, όπως άλλωστε κάνουν και όλα τα στοιχεία της παραδοσιακής εξουσίας κάθε χώρας (κυβέρνηση, πρωθυπουργός κ.λπ.), είναι η καλλιέργεια δομικής σχέσης εξάρτησης των Μέσων Ενημέρωσης από την εξουσία. ⁶⁶ Όλοι όσοι επικοινωνούν εντός Πολιτικής (π.χ. Πολιτικές Οργανώσεις παντός είδους, Μέσα ενημέρωσης, Πολίτες) επιδιώκουν να έχουν πρόσβαση στα Μέσα Ενημέρωσης που αποτελούν ένα από τα στοιχεία της πολιτικής επικοινωνίας. ⁶⁷ Η πρόσβαση εξαρτάται από τον πλούτο ή την «φτώχεια σε πόρους» (φράση του Edie Goldenberg, 1984) και από το κατά πόσο υστερούν ή όχι σε «ισχύ προσδιορισμού των πραγμάτων» (φράση του Philip Schlesinger, 1989). ⁶⁸ Η δομική σχέση εξάρτησης της EPT-A.E. από το πολιτικό σύστημα είναι εξαρχής δεδομένη.

2.2.β. Η EPT-A.E. ασκεί δημόσια πολιτική

Κατά γενική παραδοχή «η πολιτική επικοινωνία έχει μετατραπεί σε πεδίο μάχης» ⁶⁹ για όλους τους πολιτικούς δρώντες όσον αφορά την προσπάθεια προσβασιμότητας. Αντιστοίχως με τους πολιτικούς ή τις πολιτικές οργανώσεις, ανάγκη προσβασιμότητας σε 'πηγές' ειδήσεων έχουν ανάγκη οι ιθύνοντες και συντελεστές των ΜΜΕ, όπως και απλοί δημοσιογράφοι που επιδιώκουν από ασήμαντοι ρεπόρτερς να γίνουν σημαντικοί διαμεσολαβητές και διαμορφωτές της κοινής γνώμης όταν κατορθώσουν να αποκτήσουν «πλούτο πόρων» ενημέρωσης άρα «ισχύ προσδιορισμού» της θεματολογίας π.χ. στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Επομένως, η καλλιέργεια αμφίδρομης δομικής σχέσης εξάρτησης ανάμεσα στα ΜΜΕ και τις Πολιτικές Οργανώσεις καθίσταται εμφανής. Η επιδίωξη των σκοπών, αμφίδρομου χαρακτήρα, τόσο των Πολιτικών Οργανώσεων όσο και των ΜΜΕ – δημοσιογράφων «προϋποθέτει οργάνωση, θεσμοποίηση, πειθαρχία και συντονισμένη

⁶⁵ R. G. Schwartzberg (1984) *Πολιτική Κοινωνιολογία*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, σ. 201.

⁶⁶ Mc Nair (1998): 239.

⁶⁷ Βλέπε αναλυτικό σχήμα στοιχείων στον McNair (1998): 20.

⁶⁸ McNair (1998): 238.

⁶⁹ McNair (1998): 247.

προσπάθεια των μερών. Πάνω απ' όλα προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιας συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη της ομάδος». ⁷⁰ Άλλωστε, «προκειμένου περί του κοινωνικού συστήματος σαν γενικότερης και περιεκτικότερης 'δομικής' έννοιας, ο καθορισμός και η επιδίωξη σκοπών, είναι λειτουργίες, που κατά κύριο λόγο εκτελούνται από το πολιτικό σύστημα». ⁷¹ Επίσης, σύμφωνα με τον Bert F.Hoselitz, όπως το επισημαίνει ο Τερλεξής «η πρωταρχική λειτουργία των πολιτικών θεσμών είναι η 'διαχείριση' των δραστηριοτήτων που αποβλέπουν στην ικανοποίηση των σκοπών του συνόλου». ⁷²

Τα άτομα ως κάτοχοι διαφόρων ρόλων σε κάθε κοινωνικό σύστημα άρα, αντιστοίχως, οι πολιτικοί σε κάθε πολιτικό (υπό)σύστημα, εφαρμόζουν υπάρχοντες κανόνες για την επίτευξη εμφανών ή καλυμμένων επιδιώξεων, με κάποια στοιχεία ορθολογισμού όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούν για τους σκοπούς τους. Οι περισσότεροι άνθρωποι, σύμφωνα με τον ρόλο που τους αναλογεί σε κάθε σύστημα, αποδέχονται την υποταγή σε κάποια εξουσία, συνήθως όταν γνωρίζουν τον σκοπό που εξυπηρετεί αυτή η εξουσία. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δημοσιογράφοι γνωρίζουν την εξουσία και τους σκοπούς που επιδιώκουν τα ΜΜΕ στα οποία εργάζονται. Επίσης, τα κόμματα και οι πολιτικοί γνωρίζουν τους κανόνες του παιχνιδιού για την αύξηση της δύναμης και της επιρροής τους στην κοινή γνώμη κ.ο.κ.

Στην αρένα της Πολιτικής Επικοινωνίας η επιδίωξη προσβασιμότητας των δρώντων είτε πρόκειται για μέλη των καθιερωμένων πολιτικών θεσμών (κυβέρνηση, κόμματα κ.λ.π.) είτε πρόκειται για μέλη καθιερωμένων ΜΜΕ (ιδιοκτήτες, διευθυντές, απλοί ρεπόρτερς), είναι μια πολιτική διαδικασία.

Στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού συστήματος, οι πολιτικοί επιστήμονες της περασμένης γενιάς θα έκανε λόγο για «διασταύρωση εξουσιών». Σήμερα, όμως, μιλούμε για «πολυλειτουργικό χαρακτήρα των δομών», καθώς η πολιτική διαδικασία συμπλέκει και ενεργοποιεί τόσα πολλά συμφέροντα που δύσκολο να διακριθούν και να κατηγοριοποιηθούν ως προς τους παράγοντες που την διαμορφώνουν και την επηρεάζουν. ⁷³ Άρα είναι εξίσου δύσκολο να προσδιορίσουμε τα όρια του πολιτικού συστήματος και του περιβάλλοντός του. Παραδείγματος χάριν, τα ΜΜΕ λειτουργούν εντός ή εκτός των ορίων του πολιτικού συστήματος; Το ερώτημα αυτό, πρωτίστως, αφορά κάθε

⁷⁰ Τερλεξής (2004): 88.

⁷¹ Τερλεξής (2004): 88, η υπογράμμιση του συγγραφέα

⁷² Τερλεξής (2004): 88 βλ.επε υποσημείωση 1[: Bert F. Hoselitz, «Levels of Economic Performances and Bureaucratic Structures» στο Joseph LaPalombara (ed.), *Bureaucracy and Political Development*, Princeton, Princeton University Press, 1963, σ.170-171.] Η υπογράμμιση δική μας.

⁷³ Τερλεξής (2004): 89, υποσημείωση 2.

Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας που έχει δημόσιο χαρακτήρα και ανήκει στο κράτος, χωρίς όμως να εξαιρεί τα ιδιωτικά ΜΜΕ που ανήκουν σε ισχυρούς επιχειρηματίες.

Ασκεί η δημόσια Ραδιοτηλεόραση «δημόσια πολιτική» δεδομένου ότι μέσω των ειδήσεων και των ενημερωτικών προγραμμάτων «εκπέμπει πολιτικά μηνύματα» λόγου, εικόνας και ήχου; Θεωρούμε πως ναι, λαμβάνοντας υπόψη και την άποψη των Muller-Surel ότι «*οι δημόσιες πολιτικές δεν υπηρετούν 'την επίλυση' των προβλημάτων*»⁷⁴ Επίσης, η δράση της ΕΡΤ-Α.Ε. στον δημόσιο χώρο, παρότι ελέγχεται από το πολιτικό σύστημα, επηρεάζεται σημαντικά «*από τις διασυνδέσεις ανάμεσα στην κοινωνία πολιτών, το Κράτος και την αγορά*». ⁷⁵ Όπως αναφέρουν οι δυο συγγραφείς «*Οι δημόσιες πολιτικές δεν είναι μόνο χώροι αντιπαράθεσης ανάμεσα στους decision makers, αλλά συνιστούν μια διακριτή διάσταση της πολιτικής λειτουργίας μέσα στην κοινωνία*». ⁷⁶ Με βάση αυτήν την άποψη επεκτείνουμε το σκεπτικό λέγοντας ότι αυτή η διάσταση της πολιτικής λειτουργίας εμπλέκει δρώντες όπως είναι οι opinion makers (δηλαδή δημοσιογράφοι σε ρόλο πολιτικών αναλυτών της δράσης των decision makers δηλαδή των βουλευτών, υπουργών, πρωθυπουργών, κυβερνήσεων). Παρατηρούμε την αμφίδρομη σχέση: opinion makers <> decision makers. «*Μια τέτοια προοπτική επιτρέπει τη σύνδεση των πολιτικών, σύμφωνα με την έννοια δημόσια δράση (policies), με τις δυναμικές και τους δρώντες που χαρακτηρίζουν την πολιτική δραστηριότητα (politics) καθώς και με τις διαδικασίες και αλληλοδράσεις που συγκλίνουν στο σχηματισμό και την εξέλιξη της πολιτικής σφαίρας (polity)*». ⁷⁷

Συζητώντας για τα ΜΜΕ, η τηλεόραση εξακολουθεί να διαδραματίζει, γράφει ο Κοντογιώργης, «*ρόλο διαμεσολαβητικό ανάμεσα στην περιοχή της τυπικής εξουσίας του κράτους και στην πολιτική κοινωνία*». ⁷⁸ Στο διευρυμένο πλαίσιο της πολιτικής διαδικασίας, η τηλεόραση αποτελεί «*το βασικό πεδίο της πολιτικής από το οποίο αναδεικνύεται τελικά η διαβουλευτική, η εισηγητική πτυχή της*». ⁷⁹ Θεσμοθετείται δηλαδή ως βασικός συντελεστής της πολιτικής διαδικασίας.

⁷⁴ Muller & Surel (2002): 57.

⁷⁵ Muller & Surel (2002): 16 (υποσημείωση 1).

⁷⁶ Muller & Surel (2002): 58.

⁷⁷ Muller & Surel (2002): 59.

⁷⁸ Κοντογιώργης (1985): 61.

⁷⁹ Κοντογιώργης (1985): 62.

Σε μια δυτική δημοκρατία, το Κοινοβούλιο είναι ένας *πολιτικός θεσμός* όπου οι εκλεγμένοι από τον λαό βουλευτές αντιπροσωπεύουν όλους τους πολίτες απέναντι στην κρατική εξουσία. Όμως σε μια δημοκρατία δυτικού τύπου η τηλεόραση θα πρέπει «να αποϊδιοποιηθεί από την πολιτική εξουσία και να κοινωνικοποιηθεί πραγματικά.»⁸⁰ Είναι δηλαδή απαράδεκτο αν όχι «παράλογο να αποφαινεται ο κάθε πολιτικός φορέας για το αν και ποια δήλωση, άποψη ή εικόνα θα υποβληθεί στο κοινωνικό σώμα...».⁸¹ Σε εκτεταμένο βαθμό αυτό παρατηρείται στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Επίσης, σήμερα «μπροστά στις τηλεοπτικές οθόνες, οι πολιτικοί εκπροσωπούν ουσιαστικά τον εαυτό τους και το κόμμα τους, αλλά ως εκπρόσωποι του λαού ή της 'κοινής γνώμης' εμφανίζονται οι εκάστοτε παρουσιαστές-δημοσιογράφοι. Η δημοκρατική αντιπροσώπευση 'νοθεύεται' (...) Το βερμπαλιστικό πυροτέχνημα της 'δημοκρατίας των μίντια' δεν αντιπροσωπεύει τη σχέση του λαού προς την κρατική εξουσία, αλλά τη χρήση ενός κατασκευασμένου παραθεσμικού λαού, με σκοπό την εδραίωση της πολιτικής ισχύος των εξωθεσμικών παραγόντων».⁸² Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα στην ιδιωτική Τηλεόραση. Ίσως να μην είναι τυχαίο το γεγονός ότι επί σειρά ετών οι κεντρικοί παρουσιαστές στην ενημέρωση είναι σταθερά, οι ίδιοι δημοσιογράφοι σε όλα τα ΜΜΕ που από καιρού εις καιρόν μετεγγράφονται από το κεντρικό δελτίο ειδήσεων ή τη βασική ενημερωτική εκπομπή ενός καναλιού σε άλλο. «Οι εξωθεσμικοί παράγοντες από 'πελάτες' του κράτους αναγορεύονται οι ίδιοι σε κέντρα πολιτικής επιρροής και ισχύος, στα οποία οι πολιτικοί απευθύνονται αυτοί πλέον ως 'πελάτες'».⁸³ Από αυτόν τον κύκλο δημοσιογραφικών μετεγγραφών, ιδιαίτερα από τα τέλη της δεκαετίας του '90 και μετά, δεν εξαιρείται η κρατική/ δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Βέβαια, καθώς ισχυρίζονται οι ιθύνοντες των ΜΜΕ, οι 'μετεγγραφές' δημοσιογράφων γίνονται απλώς με όρους αγοράς, δηλαδή σύμφωνα με ελεύθερες διαπραγματεύσεις προσφοράς και ζήτησης. Εμείς υποστηρίζουμε ότι στην Ελλάδα η αγορά δημοσιογράφων εκτός από 'εμπορικό' έχει έντονα κομματικό χαρακτήρα, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις επιλογές των προσώπων για τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση.⁸⁴

⁸⁰ Κοντογιώργης (1985): 62.

⁸¹ Κοντογιώργης (1985): 63.

⁸² Βλέπε Κώστας Ζώρας (2011) Απονομιμοποίηση και εξωθεσμική επιρροή ως παθογένεια του Πολιτικού Συστήματος: Η πιθανή συνταγματικοποίηση μιας αναγκαίας πολιτικής αλλαγής στον συλλογικό Τόμο *Η Δημοκρατία μεταξύ Ουτοπίας και Πραγματικότητας-Μελέτες χαριστήριες στον Ζήση Παπαδημητρίου*, επιμέλεια Αντώνης Μανιτάκης κ.ά., Αθήνα, Σαββάλας, σ.117.

⁸³ Ζώρας (2011): 117.

⁸⁴ Είναι ευρέως γνωστό, ότι σε θέσεις κλειδιά της κρατικής ΕΡΤ-Α.Ε. έχουν συχνά διοριστεί δημοσιογράφοι κατόπιν επιλογής κομματικών, υπουργικών και πρωθυπουργικών γραφείων, καθώς επίσης και υπάλληλοι άλλων ειδικοτήτων. Παραπέμπουμε σε σχετικές δημοσιεύσεις μεγάλων εφημερίδων σε ότι αφορά τους διορισμούς προσώπων, όπως π.χ. στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ της Κυριακής, 23 Ιουνίου 2013, σ. Α22, Α23, Α25, Α27, με τίτλο "Το ηφαίστειο της οδού Μεσογείων", "Συνεχίζονται οι παρεμβάσεις για την επιλογή των

2.2.γ. Η ΕΡΤ-Α.Ε. ως επίσημο όργανο του πολιτικού συστήματος

Εάν η κρατική Ραδιοτηλεόραση πράγματι λειτουργεί εντός των ορίων του πολιτικού συστήματος και μάλιστα βάσει ιδρυτικού νόμου που την νομιμοποιεί ως δημόσια επιχείρηση που εποπτεύεται από την κυβέρνηση, μπορούμε ενδεχομένως να σκεφτούμε ότι πρόκειται όχι απλώς για έναν θεσμό, αλλά για μια μορφή πολιτικού θεσμού.

Όπως αναφέρει ο Τερλεξής «για να μπορέσουμε να διακρίνουμε το πολιτικό σύστημα από τα άλλα συστήματα που λειτουργούν μέσα σε ένα ορισμένο κοινωνικό πλαίσιο, θα πρέπει να είμαστε σε θέση να διακρίνουμε και μάλιστα ευκρινώς τις επιμέρους μονάδες που το αποτελούν».⁸⁵ Δηλαδή να διακρίνουμε την πολιτική δράση των φορέων των πολιτικών ρόλων. «Οι πολιτικοί θεσμοί και τα άτομα που εκτελούν πολιτικούς ρόλους εξετάζονται με την πρόθεση να δοθεί απάντηση το τι κάνουν και γιατί το κάνουν. Συγχρόνως θα πρέπει να διασαφηνιστεί το πώς οι πράξεις των κατόχων των πολιτικών ρόλων συνδέονται και επιδρούν σ' αυτό που οι άλλοι φορείς ρόλων εκτελούν. Κατά συνέπεια, η ανάλυση του πολιτικού συστήματος, παρατηρεί ο Easton, προϋποθέτει τη θεώρηση όλων των ρόλων καθώς και του τρόπου αλληλεξαρτήσεώς τους».⁸⁶

Γενική απήχηση, πάντως, φαίνεται να έχει η άποψη ότι «κάθε κοινωνικό σύστημα διαθέτει ένα πολιτικό υποσύστημα»⁸⁷ και η πολιτική που ασκείται από το σύστημα διακυβέρνησης διαθέτει κάποιον ειδικό μηχανισμό ή μηχανισμούς για την επιτέλεση των σκοπών της. Επομένως, εντός των ορίων τους πολιτικού συστήματος εντάσσονται και κάποιοι μηχανισμοί επικοινωνίας δημόσιου και θεσμικού χαρακτήρα, όπως είναι εν προκειμένω η επονομαζόμενη ως δημόσια Ραδιοτηλεόραση.

Η προσβασιμότητα των πολιτικών θεσμών στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση γίνεται με τον επιθυμητό από αυτούς τρόπο, σε σύγκριση με την προσβασιμότητα σε ιδιωτικά ΜΜΕ. Το παρατηρούμενο διαχρονικά γεγονός της δεδομένης, σταθερής και απρόσκοπτης προσβασιμότητας των κυρίαρχων πολιτικών θεσμών στην ΕΡΤ-Α.Ε., με τους δικούς τους όρους και προϋποθέσεις, την καθιστά στη δημόσια σφαίρα σχεδόν 'αποικία' των πολιτικών

καλεσμένων", "Ο 'τρίτος' δρόμος για την ΕΡΤ", "Ακραία παιχνίδια με το μέλλον" άρθρο του πρώην υπουργού Θεόδωρου Πάγκαλου, ο οποίος αναφερόμενος στους διορισμούς υπαλλήλων στον δημόσιο τομέα αλλά και την ΕΡΤ προβαίνει στην παραδοχή ότι "προσελήφθησαν ως κομματική πελατεία από όλους τους πολιτικούς χώρους χωρίς εξαίρεση από τη μεταπολίτευση μέχρι το 2010". Βλέπε και υποσημείωση 8 της παρούσης εργασίας.

⁸⁵ Τερλεξής (2004):136. Βλέπε και υποσημείωση 2.

⁸⁶ Τερλεξής (2004):137. Οι υπογραμμίσεις είναι του συγγραφέα.

⁸⁷ Βλέπε Τερλεξής (2004): 90, υποσημείωση 1.

θεσμών άρα εντέλει θα μπορούσαμε να πούμε ότι την καθιστά τμήμα του πολιτικού συστήματος.⁸⁸

Ο Duverger επιχείρησε, όπως και άλλοι πολιτολόγοι, διεύρυνση της έννοιας του Πολιτικού, με αναπροσαρμογή του δόγματος των τριών εξουσιών στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος και άνοιγμα του ορίζοντα σε ό,τι αφορά τους πολιτικούς θεσμούς. Και όπως γράφει, αυτοί «συνδέονται με τις οικονομικοκοινωνικές δομές, με τα επίπεδα ανάπτυξης, με τις ιδεολογίες και τα συστήματα αξιών, με τις πολιτιστικές παραδόσεις. Το σύνολο σχηματίζει το 'πολιτικό σύστημα' κάθε χώρας, τα διάφορα στοιχεία του οποίου δεν μπορεί να διαχωριστούν. Οι κατά κυριολεξία θεσμοί εξηγούνται μερικά από αυτό το πλέγμα, είτε διότι εγεννήθηκαν απ' αυτό είτε διότι συνέβαλαν στη γέννησή του, μια και οι σχέσεις δεν είναι απλές ούτε ομοιογενείς σ' αυτόν τον τομέα.»⁸⁹ Όπως άλλωστε το περιγράφει και ο Καλογεράτος «Η ηγεμονία ασκείται όμως όχι απαραίτητα με τους κλασικούς εξουσιαστικούς μηχανισμούς βίας, καταστολής και καταπίεσης, αλλά ιδιαίτερα ή προπάντων μέσα από πολυεπίπεδους μηχανισμούς και πρακτικές ιδεολογικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα, με σκοπό βέβαια τη διατήρησή της. [...] Είναι γεγονός ότι μια 'άρχουσα διδασκαλία' έστρεψε την προσοχή διδασκόντων και διδασκομένων στους 'επίσημους' κρατικούς κατά κανόνα, πολιτικούς θεσμούς. Πιστεύουμε ωστόσο ότι πρέπει να αποτολμηθεί ένας διευρυντικός επαναπροσδιορισμός της έννοιας της Πολιτικής για να προσεγγιστούν από την επιστήμη μας φαινόμενα που μέχρι σήμερα αγνοεί ή αφήνει στην αποκλειστικότητα άλλων κλάδων».⁹⁰

Επαναλαμβάνουμε το ερώτημα αν μπορούμε να εντάξουμε τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση στο πεδίο των πολιτικών θεσμών. Αν δεχτούμε «ότι 1) το πεδίο των πολιτικών θεσμών είναι συνάρτηση της αντίληψης για το Πολιτικό και ότι 2) η διεύρυνση αυτού του πεδίου αποτελεί πλέον μια ύψιστη επιταγή επιστημονικής πληρότητας»,⁹¹ πιστεύουμε ότι η κριτική μας ανάλυση από αυτή τη σκοπιά βρίσκεται κοντά στην πραγματικότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος της ΕΡΤ-Α.Ε., δεδομένου ότι η οργανωτική δομή και οι λειτουργίες της καθορίζονται από το πολιτικό σύστημα και οι πολιτικοί δρώντες της εξαρτώνται και λογοδοτούν σε αυτό. Γι αυτό τείνουμε να τη θεωρούμε και ως στοιχείο αναπόσπαστο του

⁸⁸ Συνάγεται από τις προηγούμενες αναφορές, βλέπε υποσημείωση 84 & 85.

⁸⁹ Όπως παραθέτει ο Καλογεράτος (1985): 13.

⁹⁰ Καλογεράτος (1985): 7.

⁹¹ Βασίλης Ί. Φύλιας (1994) *Όψεις της διατήρησης και της μεταβολής του κοινωνικού συστήματος- Κοινωνικοποίηση και απόκλιση, Θεσμοποίηση και κοινωνική ολοκλήρωση, Μετασχηματισμός και κοινωνική σύγκρουση*, Αθήνα, Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνη, Τόμος Α', σ.116.

ελληνικού πολιτικού συστήματος. Αντικατοπτρίζει και η ελληνική δημόσια Ραδιοτηλεόραση «ένα σύστημα κυριαρχίας και έναν τρόπο ελέγχου των κυριαρχούμενων από τα κυρίαρχα συμφέροντα»;⁹² Σύμφωνα με τον Βασίλη Φίλια αυτό ισχύει για τους πολιτικούς θεσμούς. Νομίζουμε ότι πράγματι η δημόσια Ραδιοτηλεόραση, ως κρατικός μηχανισμός, ανταποκρίνεται στις επικοινωνιακές της υποχρεώσεις να μεταδίδει στην κοινή γνώμη τα μηνύματα σύμφωνα με την εκδοχή που επιθυμεί ένας έκαστος των κυρίαρχων πολιτικών θεσμών. Επίσης, ο Καλογεράτος επισημαίνει ότι «Πολιτικοί θεσμοί είναι και οι θεσμοί του Κράτους και της εξουσίας»⁹³ και υποστηρίζει ότι τα όργανα του κράτους αποτελούν πολιτικούς θεσμούς. Αν λοιπόν συμφωνήσουμε ότι η ΕΡΤ-Α.Ε. αποτελεί έναν ιδεολογικό μηχανισμό του πολιτικού συστήματος, δηλαδή των κυρίαρχων πολιτικών συμφερόντων, τότε, ενδεχομένως θα μπορούσαμε να τη θεωρήσουμε ως επίσημο όργανο ή επικοινωνιακό μηχανισμό του πολιτικού συστήματος, στο πλαίσιο του ελληνικού κράτους δηλαδή επικοινωνιακό πολιτικό θεσμό.

2.2.δ. Συνδιαλλαγή, αλληλοσυσχέτιση, αλληλεπίδραση πολιτικών ρόλων

Όπως γράφει η Ψύλλα, σήμερα πλέον στο Κράτος αναγνωρίζονται δημόσιες δράσεις – παρεμβάσεις στην κοινωνία, με δυναμικές εξελικτικές των ορίων και των συσχετισμών ανάμεσα σε δημόσιους και ιδιωτικούς δρώντες. «Η δράση του Κράτους μπορεί να θεωρηθεί ως ο προνομιούχος τόπος, όπου οι σύγχρονες κοινωνίες, ως σύνθετες κοινωνίες, θέτουν το ζωτικό ερώτημα της σχέσης τους με τον κόσμο μέσω της κατασκευής παραδειγματικών μοντέλων (*paradigmes*) ή συστημάτων αναφοράς (*référentiels*), αυτό το σύνολο γνωστικών και κανονιστικών διανοητικών προτύπων (*matrices*), καθορίζοντας συγχρόνως τα εργαλεία χάρη στα οποία οι κοινωνίες ενεργούν πάνω σ' αυτές τις ίδιες, όπως και τους νοηματικούς χώρους στα πλαίσια των οποίων οι κοινωνικές ομάδες αλληλεπιδρούν».⁹⁴

Οι θεσμικές κοινωνικές και πολιτικές επικοινωνιακές δράσεις της ΕΡΤ-Α.Ε. εξαρτώνται από πολλαπλούς δρώντες σε έναν εσωτερικό καταμερισμό ρόλων, που διαχρονικά έχει να επιδείξει πολύ περιορισμένη ορθολογικότητα.⁹⁵

⁹² Φίλιας (1994): 116.

⁹³ Καλογεράτος (1985): 177.

⁹⁴ Muller & Surel (2002): 27-30.

⁹⁵ Σε αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για την έρευνά μας σχετικά με τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση, αλλά και για όλους τους δημόσιους οργανισμούς, να έχουμε υπόψη τα ζεύγη μεταβλητών των T. Parsons, Ed. Shils και J. Olds, ιδιαίτερα την *Επιμεριστικότητα-Καθολικότητα* γιατί όπως θέτει ένα επίμαχο ερώτημα ο Τερλεξής

Ακόμα και οι θέσεις εργασίας των υποκειμένων εξαρτώνται κατά κύριο λόγο από φορείς και συμφέροντα πολιτικής - κομματικής και επιχειρηματικής εξουσίας. Σύμφωνα με τον Τερλεξή, η ιδέα της συσχέτισης του πολιτικού συστήματος με τη λειτουργία της επίτευξης σκοπών βρίσκει μάλλον σύμφωνο τον Parsons, ο οποίος «τονίζει ιδιαίτερα τον ρόλο και τη συμβολή του 'πολιτικού συστήματος' στη διαδικασία επιλογής της κατάλληλης ηγεσίας και της κινητοποίησης των πηγών για την εκπλήρωση των επιδιωκόμενων σκοπών».⁹⁶ Οι θεσμοί είναι απαραίτητοι για να δίνουν τον τόνο σ' αυτό που ο Talcott Parsons, εισήγαγε ως τρία "P's": δηλαδή οι θεσμοί αποτελούν γενικευμένα υποδείγματα που καθορίζουν προδιαγραφές, προσδοκίες, παρεκτροπές σε ό,τι αφορά τις συμπεριφορές των μελών κάθε συλλογικότητας είτε πρόκειται για την κοινωνία είτε για ομάδα είτε για οργανισμό κ.ο.κ. Σε έναν οργανισμό είτε πρόκειται για το Κράτος είτε για εταιρείες κοινού οφέλους, η θεμελίωση αξιών που προσδιορίζουν τη θεσμοποίηση και τη νομιμοποίησή τους, εξαρτάται από την ορθολογικότητα του περιεχομένου που συμφωνείται να δοθεί στα τρία στις προδιαγραφές, τις προσδοκίες ακόμα και τις παρεκτροπές (three "P's").⁹⁷

Όπως αναφέρει ο Τερλεξής, παραθέτοντας τον Almond, όταν λέμε 'πολιτικό σύστημα' «έχουμε κυρίως υπόψη ή τονίζουμε τη συνδιαλλαγή, αλληλοσυσχέτιση και αλληλεπίδραση πολιτικών ρόλων»⁹⁸, που αποτελεί κύρια έκφραση της Πολιτικής έστω και εάν δεν ταυτίζεται το κράτος με το πολιτικό σύστημα. Ο Almond, γράφει ο Τερλεξής, προσάρμοσε το θεωρητικό πλαίσιο εισροών - εκροών του Easton προσθέτοντας «άλλες τέσσερις λειτουργίες για να συμπεριλάβει τις νέες σχέσεις που δημιουργήθηκαν στο μεταξύ» στο πλέγμα της κλασικής διαίρεσης του πολιτικού συστήματος σε εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία. Στις πολιτικές λειτουργίες του πολιτικού συστήματος συμπεριλαμβάνει την Πολιτική Επικοινωνία.⁹⁹ Στην εποχή μας η πολιτική επικοινωνία πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο μέσω των ΜΜΕ.

(2004):119, «Γίνεται η επάνδρωση των δημόσιων θέσεων και των άλλων ηγετικών 'πόστων' με βάση τα προσωπικά προσόντα του υποψηφίου και τις ικανότητές του ή γίνεται με μοναδικό κριτήριο την καταγωγή, το όνομα, την πολιτική τοποθέτηση ή την κοινωνική του θέση; Με τι κριτήρια γίνονται οι προαγωγές στη διοίκηση; Όλα αυτά είναι ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντήσουμε για να ξεχωρίσουμε τις επιμεριστικές από τις οικουμενικές σχέσεις στο πολιτικό σύστημα και ιδιαίτερα στη διοίκηση.» Το επισημαίνουμε γιατί ο βαθμός επιμεριστικότητας έναντι της καθολικότητας, δείχνει αντίστοιχα και τον βαθμό υπανάπτυξης ή εκσυγχρονισμού του κράτους, του πολιτικού συστήματος, των θεσμών και εν γένει της κοινωνίας.

⁹⁶ Τερλεξής (2004):88-89.

⁹⁷ Βλέπε «The Grounding of Social Values» και «Legitimation and Institutionalization» στο Talcott Parsons (1960) *Structure and Process in Modern Societies*, New York, The Free Press, p.174-180 [Ο Parsons για τα τρία P χρησιμοποιεί τις λέξεις: prescribed, permitted, prohibited. Εμείς εδώ αντί ακριβούς μετάφρασης αποδίδουμε το νόημα ως προδιαγραφές, προσδοκίες και παρεκτροπές]

⁹⁸ Τερλεξής (2004): 189. Η έμφαση είναι του συγγραφέα.

⁹⁹ Τερλεξής (2004: 192-193.

Σύμφωνα με τον Κοντογιώργη «Θεωρητικά η αρχή της αντιπροσώπευσης αποκλείει την πολιτική ιδιοποίηση. Στην πραγματικότητα όμως η υπόθεση αυτή δεν επιβεβαιώνεται στο μέτρο που οι μηχανισμοί και οι συσχετισμοί στο πλαίσιο της κοινωνικής δυναμικής μπορούν να εξασφαλίσουν στους κατόχους της εξουσίας σημαντικά περιθώρια πολιτικής αυτενέργειας».¹⁰⁰ Πράγματι οι δημοσιογράφοι ‘κύρους’, σε σημαντικό βαθμό μοιάζουν να ιδιοποιούνται την εξουσιαστική διαδικασία, καθώς έχουν αναπτύξει ένα σύστημα «αυτόνομης» εξουσίας. Όπως το επισημάναμε και νωρίτερα, σύμφωνα με τον Φίλια «Οι πολιτικοί θεσμοί αντικατοπτρίζουν ένα σύστημα κυριαρχίας και τον τρόπο ελέγχου των κυριαρχούμενων από τα κυρίαρχα συμφέροντα. Απλές λοιπόν τυπολογικές κατατάξεις των πολιτικών θεσμών, που επιχειρούν συχνά οι πολιτικοί επιστήμονες χωρίς αναγωγή τους στα υποκείμενα αντιτιθέμενα κοινωνικά συμφέροντα δεν έχει νόημα. Και δεν έχει νόημα γιατί το κράτος, στο οποίο ενσωματώνονται οι πολιτικοί θεσμοί, δεν είναι απλά τηρητής τάξης και βασικός παράγοντας συντήρησης της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ενότητας, αλλά πρωταρχικά εκφραστής και προασπιστής ενός ορισμένου συστήματος κυριαρχίας. Και οι πολιτικοί θεσμοί επομένως μεταβάλλονται όχι γιατί κάποιες αφηρημένες λειτουργικές αναγκαιότητες του συστήματος το επιβάλλουν, αλλά γιατί πραγματοποιούνται μετατοπίσεις στις σχέσεις κυριαρχίας, που απορρέουν από μεταβολές στην οικονομικοκοινωνική βάση των συστημάτων, σ’ αυτό δηλαδή που ο Marx ονόμασε υποδομή.»¹⁰¹ Αυτή η προσέγγιση του Φίλια, μας επιτρέπει να αναλογιστούμε το γιατί η κρατική Ραδιοτηλεόραση, με τον ισχύοντα χαρακτήρα της, συνιστά στοιχείο του πολιτικού συστήματος ως μια μορφή πολιτικού θεσμού.

¹⁰⁰ Κοντογιώργης (1985): 23.

¹⁰¹ Φίλιας (1994): 116-117.

2.3. Η EPT-A.E. ως φαινόμενο μιντιακού 'δυαδισμού'

Όταν σε μια κοινωνία παρατηρείται χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης και εξειδίκευσης δομών και λειτουργιών "επεξεργασίας" και "συνθέσεως", δηλαδή όταν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις σε κάθε τομέα της πολιτικής και οικονομικής δραστηριότητας διακρίνονται από χαμηλή πολιτιστική ομοιογένεια, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα, «ο Τύπος είναι, κατά κανόνα, άμεσο όργανο των οργανωμένων συμφερόντων και των πολιτικών κομμάτων και ελέγχεται άμεσα από αυτά».¹⁰²

Στην περίπτωση της δημόσιας δράσης της EPT-A.E. τίθεται το θέμα ποιες προσδοκίες, προδιαγραφές, παρεκτροπές αυτού του θεσμού μπορούν να αναδειχτούν ως προς την ορθολογικότητα και την ανορθολογικότητά της στην επιδίωξη των σκοπών της που είναι ταυτόχρονα και ο σκοπός του πολιτικού συστήματος. Όπως γράφει ο Τερλεξής, στην πορεία της τελευταίας πεντηκονταετίας η πολιτική επιστήμη διαπιστώνει ολοένα και περισσότερο την «πολυλειτουργικότητα των πολιτικών δομών» και παρατηρείται ότι «οι 'αρμοδιότητες' συμπλέκονται, συγχέονται και αλλοιώνονται, πολλές φορές σε σημείο που είναι εξαιρετικά δύσκολο να τις διακρίνουμε». Έτσι «Τα οργανωμένα συμφέροντα προσφέρουν λύσεις, προτείνουν νομοθετικά μέτρα και επηρεάζουν τη διοίκηση. Οι δομές του συστήματος των επικοινωνιών αναλαμβάνουν την αντιπροσώπευση συμφερόντων...».¹⁰³ Έτσι, η δυνατότητα πολιτικής αυτενέργειας των κατόχων MME υποσκελίζει και αλλοιώνει τον ρόλο τους ως μηχανισμών διαμεσολάβησης μηνυμάτων από την πολιτική εξουσία προς την κοινωνία και αντιστρόφως.

Μια εξίσου ενδιαφέρουσα άποψη, όμως, είναι αυτή που υποστηρίζει ότι είναι παραπλανητική η διάκριση των σύγχρονων κοινωνιών σε ανεπτυγμένες και υπανάπτυκτες, δυτικές και μη δυτικές ή σε εκσυγχρονισμένες και καθυστερημένες. «Σε κάθε πολιτικό σύστημα παρατηρείται ένας είδος 'πολιτιστικού δυαδισμού' ή 'δομικού δυαδισμού' (...) Ακόμη και οι πιο ανεπτυγμένες κοινωνίες είναι μίγματα παραδοσιακών και εκσυγχρονισμένων στοιχείων και γι αυτό είναι κατά κάποιο τρόπο 'μεταβατικές'».¹⁰⁴ Αυτό το επισημαίνουμε γιατί όπως και στο κοινωνικό/ πολιτικό σύστημα έτσι και στο σύστημα των MME, παρατηρείται

¹⁰² Τερλεξής (2004): 211.

¹⁰³ Τερλεξής (2004): 242.

¹⁰⁴ Τερλεξής (2004):244-245, καθώς και τις υποσημειώσεις 1,2,3 όπου αναφέρεται στις απόψεις των Almond, S.N. Eisenstadt, Eugene Staley, Myron Weiner και Fred W. Riggs.

ένας λίγο ή πολύ μικτός χαρακτήρας σε ότι αφορά τον βαθμό της αυτονομίας των μέσων επικοινωνίας, που καθορίζει «τη ροή των πληροφοριών από το κοινωνικό στο πολιτικό σύστημα και αντίστροφα (...) τη ροή των πληροφοριών και μέσα στο πολιτικό σύστημα από τη μια δομή στην άλλη (...) η λειτουργία της πολιτικής επικοινωνίας είναι ο μηχανισμός που συμβάλλει στη διατήρηση των ορίων του συστήματος».¹⁰⁵ Σύμφωνα με τον H. D. Lasswell, κάθε απόπειρα προσέγγισης της έννοιας των πολιτικών θεσμών θα αποτύχει αν δεν επιχειρηθεί σε συσχετισμό με το περιβάλλον πάνω στο οποίο στηρίζονται οι τυπικές δομές του συστήματος, δηλαδή οι πολιτικοί θεσμοί. Αυτό μας οδηγεί στη σκέψη ότι τα όρια των πολιτικών θεσμών δεν είναι στεγανοποιημένα, άπαξ και δια παντός καθορισμένα και ανεξάρτητα από την εξέλιξη του κοινωνικοπολιτικού περιβάλλοντος κάθε εποχής. Άλλοτε σε Δύση και Ανατολή μοναδικός πολιτικός θεσμός θεωρείτο ο βασιλιάς ή ο σουλτάνος και ό,τι αυτοί αποφάσιζαν να αναγνωρίζουν ως πολιτικό θεσμό στην επικράτειά τους.¹⁰⁶ Τα πολιτικά κόμματα κάποτε δεν υπήρχαν καν. Όταν, μετά τη Γαλλική Επανάσταση, εμφανίστηκαν η αναγνώρισή τους ως επίσημων πολιτικών θεσμών της δημοκρατίας, δεν έγινε αυτόματα ούτε από την κοινωνία ούτε βέβαια από το επίσημο Κράτος, που άλλωστε σήμερα ακόμα και αυτό είναι ένας θεσμός υπό κρίση.

Στην σημερινή εποχή το ζήτημα ποιος, πώς και πότε παίρνει τις αποφάσεις που αφορούν άτομα και συλλογικότητες κάθε μορφής, είναι ένα θέμα που ο Easton διερεύνησε με το σχήμα των *εισροών-εκροών* του πολιτικού συστήματος, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του μηχανισμού των εισροών. Κατά τον Easton, οι εισροές είναι τα αιτήματα και η υποστήριξή τους ενώ οι εκροές είναι η μετατροπή των εισροών σε κυβερνητική πολιτική. Σε αυτήν την διαδικασία διαμόρφωσης «εισροών» που μετατρέπονται σε «εκροές», τα οργανωμένα συμφέροντα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των σκοπών τους μέσω των Μέσων Ενημέρωσης, των οποίων είναι είτε ιδιοκτήτες (επιχειρηματικοί ιδιωτικοί όμιλοι Τύπου και ΜΜΕ) είτε πολιτικοί επόπτες/ εξουσιαστές, όπως συμβαίνει με την ΕΡΤ.

Συμφωνούμε ότι κεντρικός συντελεστής του διευρυμένου σήμερα πεδίου της πολιτικής είναι ιδιαίτερα η τηλεόραση, καθώς «*Η πολιτική δεν παράγεται πια κατ' ουσίαν στο εσωτερικό των*

¹⁰⁵ Τερλεξής (2004): 212.

¹⁰⁶ Παραδείγματος χάριν, στην οθωμανική αυτοκρατορία ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ήταν όχι απλώς υπερθεσμός αλλά ξεκάθαρα πολιτικός θεσμός. Ενώ, μετά το ξέσπασμα της επανάστασης το 1821 και στη συνέχεια με την ίδρυση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους η αυτοκέφαλη εκκλησία της Ελλάδος λειτούργησε ως απλός θεσμός.

θεσμών που προβλέπει το Σύνταγμα, αλλά στο πλαίσιο των ΜΜΕ».¹⁰⁷ Στην Ελλάδα η κοινωνία είναι έντονα πολιτικοποιημένη άρα η ζήτηση πολιτικής προκαλεί το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται στον χώρο των ΜΜΕ. Έχοντας στην ιδιοκτησία τους τηλεοπτικά κανάλια τα χρησιμοποιούν «ως μέσον επιχειρηματικής δράσης (...) κατά το δοκούν, ανεξέλεγκτα και δι' ίδιον όφελος» παρατηρεί ο Κοντογιώργης. Άρα «Ο τύπος στο σύνολό του έχει, καταρχήν, 'μετεστεγαστεί' από την περιοχή της κοινωνίας στον χώρο της εξουσίας (...) οι ειδήσεις εν πολλοίς 'αναδιαμορφώνονται' είτε με γνώμονα την υποτιθέμενη τηλεθέαση είτε υπό το πρίσμα των συμφερόντων και των βλέψεων των συντελεστών των ΜΜΕ.»¹⁰⁸ Επομένως, όταν βασικοί συντελεστές των Μέσων Ενημέρωσης είναι επιχειρηματίες ή δημοσιογράφοι που απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης ενίοτε και της προστασίας των ισχυρών επιχειρηματιών-ιδιοκτητών ΜΜΕ, το προϊόν της Πολιτικής που παράγει η κοινωνία αμφίδρομα με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη πολιτική εξουσία, διαμορφώνεται και διαδίδεται στη δημόσια σφαίρα κατά τρόπο που δεν θα έρχεται σε αντίθεση με τα επιχειρηματικά, εμπορικά, οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών ΜΜΕ. Όταν πρόκειται για τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση (ΕΡΤ-Α.Ε.) οι διοικητικοί συντελεστές της είναι διορισμένοι από την κυβέρνηση και τα κόμματα, επομένως οι βλέψεις τους κινούνται στο πλαίσιο που καθορίζεται αφενός από κομματικές ισορροπίες αφετέρου από εκάστοτε ισορροπίες ισχύος και 'παιχνίδια εξουσίας' ανάμεσα σε διάφορους πολιτικούς δρώντες του πολιτικού συστήματος. Οποσδήποτε τίθεται ζήτημα διαχείρισης της πολιτικής από τα ΜΜΕ για λογαριασμό της κοινωνίας. Όπως γράφει ο Κοντογιώργης: «Αντί λοιπόν να θεσμοθετήσουμε την τηλεόραση ως πεδίο πολιτικής και συνεπώς να την ενσωματώσουμε στο πολιτικό σύστημα (να εφαρμοστεί και γι αυτήν η δημοκρατική αρχή) την αντιμετωπίζουμε ως μέσον ενημέρωσης, με το επιχείρημα ότι αυτό λέει ο ευρωπαϊκός 'κανόνας'».¹⁰⁹ Σε αυτό το σημείο θα προβούμε στην παρατήρηση ότι ο συγγραφέας δεν διαχωρίζει τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση από την ιδιωτική τηλεόραση. Ο διαχωρισμός μεταξύ δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης και ιδιωτικής τηλεόρασης ίσως καθίσταται αναγκαίος εφόσον οι «Ειδήσεις στην ΕΡΤ-Α.Ε.» προσιδιάζουν ακριβώς στη νόρμα λειτουργίας του πολιτικού συστήματος και του κράτους "ως εκφραστής και προασπιστής ενός ορισμένου συστήματος κυριαρχίας" δηλαδή της εκάστοτε κυβέρνησης.¹¹⁰ Υπενθυμίζουμε σε αυτό το σημείο την άποψη του

¹⁰⁷ Γιώργος Κοντογιώργης (2012) *Κομματοκρατία και δυναστικό κράτος – Μια ερμηνεία του ελληνικού αδιέξοδου*, Αθήνα, Πατάκης, τρίτη έκδοση, σ. 170.

¹⁰⁸ Κοντογιώργης (2012): 173.

¹⁰⁹ Κοντογιώργης (2012): 174.

¹¹⁰ Βλέπε Φίλιας (1994): 116-117.

Καλογεράτου, σύμφωνα με την οποία η τηλεόραση αποτελεί έναν από «τους σημαντικότερους ίσως πολιτικούς θεσμούς.»¹¹¹

Είναι φανερό ότι η συζήτηση περί του εάν και κατά πόσον η ΕΡΤ-Α.Ε. μπορεί να θεωρηθεί «πολιτικός θεσμός», παραμένει ανοιχτή. Συμπερασματικά, όμως, στην παρούσα ενότητα όπου θέτουμε το θέμα προς συζήτηση, επισημαίνουμε ότι η δημόσια Ραδιοτηλεόραση βάσει νόμου του κράτους είναι μια ΔΕΚΟ που ελέγχεται από την κυβέρνηση και εκπέμπει πολιτική στη δημόσια σφαίρα κατά τον τρόπο που της υπαγορεύεται κατά το Σύνταγμα από το πολιτικό σύστημα. Η πρόσδεσή της στο πολιτικό σύστημα «(υπό τη στενή έννοια της πολιτικής εξουσίας, που ασκείται από την κυβέρνηση, το Κοινοβούλιο, και κυρίως τις κομματικές ηγεσίες)»¹¹² δηλαδή ως θεσμικό όχημα μεταβίβασης του εξουσιαστικού ή κυρίαρχου μηνύματος στους πολίτες, ενισχύει την τάση μας να την θεωρήσουμε μορφή πολιτικού θεσμού ή ξεκάθαρα πολιτικό θεσμό στο πλαίσιο του λειτουργίας του πολιτικού συστήματος, ενταγμένη οπωσδήποτε στο ευρύτερο πεδίο ή την αρένα της Πολιτικής Επικοινωνίας.

Το να θεωρήσουμε ότι ο χαρακτήρας της ΕΡΤ-Α.Ε. προσομοιάζει με πολιτικό θεσμό, δεν σημαίνει ότι αποφαινόμεστε περί του θετικού ή αρνητικού προσήμου αυτής της εκδοχής, παρότι στην εποχή μας σημαντική μερίδα των πολιτών, εξαιτίας της κρίσης, αντιμετωπίζει οτιδήποτε συνδέεται στενά με το δημόσιο, το κράτος και το πολιτικό σύστημα αρνητικά και προκατειλημμένα, με αίσθημα περιορισμένης εμπιστοσύνης, αν όχι και ισχυρής καχυποψίας. Άλλωστε η έλλειψη εμπιστοσύνης και η καχυποψία παρατηρείται εξίσου ισχυρή και για πολλά ιδιωτικά ΜΜΕ. Ωστόσο, κατά την άποψή μας στις σύγχρονες δημοκρατίες τα ΜΜΕ, είτε ιδιωτικά είτε δημόσια, θα έπρεπε να διαδραματίζουν ρόλο ξεκάθαρα διακριτό από την εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα έπρεπε να ταυτίζονται με την αποκαλούμενη ως "λαϊκή κυριαρχία". Αν αυτή η άποψη θεωρηθεί ως ουτοπική, τότε οδηγούμεθα στην γνωστή εκδοχή της λειτουργίας των ΜΜΕ ως ξεκάθαρα επιχειρηματικών εργαλείων κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

¹¹¹ Βλέπε Καλογεράτος (1985): 9, στην Εισαγωγή όπου αναφέρει «Αν κάποιος μας έλεγε κάπως σοβαρά ότι στην εποχή μας το σχολείο και το κατηχητικό, το Προ-πο και τα λαχεία, ο πρωταθλητισμός και η τηλεόραση, αποτελούν τους σημαντικότερους ίσως πολιτικούς θεσμούς ασφαλώς θα εντυπωσιαζόμαστε. Αυτό οφείλεται χωρίς αμφιβολία στο γεγονός ότι μια τέτοια τολμηρή άποψη έρχεται σε αντίθεση με τις καθιερωμένες αντιλήψεις τόσο αυτού που ονομάζουμε "Κοινή Γνώμη", όσο, δυστυχώς, και του μεγαλύτερου μέρους των δημοσιολόγων. Επισημαίνουμε εδώ ότι λέγοντας καθιερωμένες εννοούμε "κυρίαρχες". Σύμφωνα με αυτές οι πολιτικοί θεσμοί είναι οι πολιτειακοί θεσμοί ή οι θεσμοί του κράτους». Ενδεχομένως, λοιπόν, θα μπορούσαμε να συνάγουμε ότι εφόσον η ΕΡΤ-Α.Ε. είναι θεσμός στενά συνυφασμένος με το κράτος αποτελεί και μορφή πολιτικού θεσμού.

¹¹² Μανιτάκης (2011): 95.

Με την κατά Muller-Surel Γνωστική Προσέγγιση των δημόσιων πολιτικών¹¹³ βοηθούμαστε στην ανάλυση των αξιών και των αρχών, δηλαδή μιας κοσμοαντίληψης που προσδιορίζει και αιτιολογεί «την ύπαρξη διαφορών ανάμεσα σε άτομα ή/ και ομάδες...», με εφαρμογή σε έναν συγκεκριμένο ‘χώρο’, επαγγελματικό¹¹⁴ (στη Γενική Διεύθυνση Ειδήσεων-Ενημέρωσης της EPT-A.E.), καθώς και την ανάδειξη επιμέρους συμπεριφορών (συσπείρωση ατόμων με συνάφεια συμφερόντων, εν προκειμένω οι δημοσιογράφοι της EPT-A.E.) στο πλαίσιο διοικητικών κανόνων και ερμηνείες που διαφέρουν ανάλογα με τη θέση του κάθε δρώντα (υπάλληλοι, μη υπάλληλοι). Πρόκειται δηλαδή για «διαδικασίες μέσω των οποίων παράγονται και νομιμοποιούνται αναπαραστάσεις, πεποιθήσεις και συμπεριφορές, κυρίως υπό την μορφή ιδιαίτερων δημόσιων πολιτικών στην περίπτωση του Κράτους».¹¹⁵ Θεωρούμε ότι έτσι ασκείται και το ιδιαίτερο είδος δημόσιας πολιτικής που παράγεται και εκπέμπεται στην κοινωνία ως μήνυμα της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης από τους δημοσιογράφους της.

¹¹³ Βλέπε «Παραδειγματικά μοντέλα, συστήματα πεποιθήσεων και συστήματα αναφοράς» στο Muller-Surel (2002): 83-86.

¹¹⁴ Muller & Surel (2002): 84-85.

¹¹⁵ Muller & Surel (2002): 86.

Κεφάλαιο 3

EPT-A.E.: Χτες, σήμερα, αύριο

Η νοοτροπία του παρελθόντος για μια δημόσια Ραδιοτηλεόραση με δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, υπό τον έλεγχο του πολιτικού συστήματος, και εν τέλει περιορισμένη αποτελεσματικότητα στην αρένα της πολιτικής επικοινωνίας, εξακολουθεί να την βαραίνει. Οι πρόσφατες αλλαγές στις διοικητικές θέσεις, με πρόσωπα προερχόμενα από τον ιδιωτικό τομέα, επιλεγμένα ωστόσο από την κυβέρνηση, είναι νωρίς ώστε να αποφανθούμε στην παρούσα ανάλυση εάν πράγματι θα την απαλλάξουν από τις παθογένειες του χτες. Το εάν οι αποφάσεις που θα ληφθούν θα επιφέρουν βελτιωτικά αποτελέσματα, θα φανεί εν καιρώ. Όπως υποστηρίζουν και οι Muller – Surel κάθε «απόφαση συνιστά μια διαδικασία το αποτέλεσμα της οποίας δεν είναι αναπόφευκτο και δεν είναι πάντα σκόπιμο».¹¹⁶

Πράγματι, μετά τη μεταπολίτευση και την αποκατάσταση της δημοκρατίας, είχε αποφασιστεί να αναδιοργανωθεί το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας Τηλεοράσεως (EIRT) ως εταιρεία Ιδιωτικού Δικαίου. Η κυβερνητική προσπάθεια αναμόρφωσης της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (Ε.Ρ.Τ.), ζήτησε δυτική συνδρομή για τον σχεδιασμό. Σκοπός ήταν να αποτελέσει η Ε.Ρ.Τ. όχημα επικοινωνίας που θα επανασυνέδεε την απομονωμένη, λόγω της δικτατορίας, Ελλάδα με τις προηγμένες χώρες. Με τα προγράμματά της θα εμπύχωνε την κοινωνία ώστε να αναπτύξει την άφοβα την ελεύθερη σκέψη και τον διάλογο για όλα τα πολιτικά φαινόμενα. Επίσης, το άνοιγμα των οριζόντων για κάθε δημιουργική έκφραση λόγου και τέχνης, χωρίς λογοκρισίες και αποκλεισμούς, σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες της δημοκρατίας, αποτελούσε μεταπολιτευτικά δέσμευση προς τους πολίτες.

3.α Μια σύντομη αναδρομή

Προφανώς γι αυτούς τους λόγους η ελληνική κυβέρνηση προσκάλεσε το 1975 τον βρετανό σερ Χιού Γκρήν, μαχητικό δημοσιογράφο και Γενικό Διευθυντή του B.B.C. κατά την περίοδο 1960-1969. Ο Γκρήν στην έκθεσή του προς την ελληνική κυβέρνηση σχετικά με το τότε EIRT, γράφει: «Η νοοτροπία της δημόσιας υπηρεσίας και το δημιουργικό πνεύμα στο οποίο στηρίζεται η καλή ραδιοτηλεόραση δεν ταιριάζουν το ένα με το άλλο. Οι άνθρωποι με

¹¹⁶ Muller & Surel (2002): 158.

ταλέντο, άνδρες ή γυναίκες, δεν θα προσελκυστούν ποτέ από ένα ραδιοτηλεοπτικό σύστημα που στραγγαλίζει την πρωτοβουλία με δημοσιοϋπαλληλικούς κανονισμούς [...] Τα μέλη του Δ.Σ. πρέπει να ασχολούνται με σημαντικά θέματα, που αφορούν το πρόγραμμα και την οικονομική και διοικητική πολιτική. Πάνω απ' όλα, πρέπει να θεωρούν τους εαυτούς τους ως εκπροσώπους του Κοινοβουλίου και του έθνους [...] Για να εξασφαλιστεί η ευθύνη απέναντι στο Κοινοβούλιο, πρέπει στο εξής να υπάρχει ένας υπεύθυνος υπουργός...».¹¹⁷

Λαμβάνοντας υπόψη τη γενική παραδοχή ότι η ΕΡΤ-Α.Ε. θεωρείται επίσημο θεσμικό κανάλι του κράτους που, επιπροσθέτως, εποπτεύεται από αρμόδιο υπουργό και κυβερνητικό εκπρόσωπο, καθώς επίσης και ότι «Η κυβερνητική επικοινωνία μπορεί να περάσει από ποικίλα θεσμικά κανάλια που παίρνουν διαφορετική μορφή ανάλογα με την κυβέρνηση...»¹¹⁸ οδηγούμαστε στην σκέψη που ήδη έχει διατυπώσει και ο Καλογεράτος (1985) ότι δηλαδή η τηλεόραση, αλλά, στην περίπτωση μας, ιδιαίτερα η δημόσια Ραδιοτηλεόραση, αποτελεί μορφή πολιτικού θεσμού.

Στο αυτοβιογραφικό βιβλίο του ο Γκρην αναφερόμενος στις συστάσεις που έκανε, το 1975, προς την ελληνική κυβέρνηση σχετικά με την κατάρτιση νόμου για τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης, αλλά και το Ε. Ι. Ρ. Τ. και την Υ. Ε. Ν. Ε. Δ, αναγνώριζε πως «θα υπάρξει βέβαια μια πολύ δύσκολη μεταβατική περίοδος στη διάρκεια της οποίας θα είναι απίθανο να γίνει κάποια πρόοδος», δίνοντας γι αυτό και κάποιες προτάσεις για το μεσοδιάστημα.¹¹⁹

Δέκα χρόνια αργότερα, το 1985, ο Χιου Γκρην, ευρισκόμενος στην Αθήνα για την παρουσίαση του βιβλίου του στην ελληνική μετάφραση, παραχώρησε τηλεοπτική συνέντευξη σε δημοσιογράφο της Ε.Ρ.Τ. και επανέλαβε ότι «η μετάβαση από μια μιντιακή κουλτούρα σε άλλη απαιτεί πολύ κόπο και χρόνο».¹²⁰ Καθώς αναφέρεται και στο βιβλίο του «το νέο ελληνικό κατεστημένο, που είχε δείξει τόσο θάρρος στη διάρκεια της δικτατορίας, δεν είχε το θάρρος να επιτρέψει μια χωριστή, ανεξάρτητη και αντικειμενική φωνή στην τηλεόραση.

¹¹⁷ Ο σερ Χιου Γκρην παρουσίασε την έκθεσή του στην κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή στις 22 Ιανουαρίου 1975. Υφυπουργός Τύπου και Πληροφοριών ήταν ο Τάκης Λαμπρίας, και στη Βουλή εκπρόσωπος της αντιπολίτευσης ο Γεώργιος Μαγκάκης, ο οποίος επιδοκίμασε την πρόσκληση της κυβέρνησης στον βρετανό δημοσιογράφο με σκοπό τη συμβολή του στην αναδιοργάνωση του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης. Βλέπε «Έκθεση για την ελληνική ραδιοτηλεόραση» στο Michael Tracey (1985) *Ο άνθρωπος του BBC-μια βιογραφία του σερ Χιου Γκρην*, μετάφραση Γιάννης Λάμπρας, Αθήνα, Κάκτος, σ.277-284.

¹¹⁸ Jacques Gerstlé (1999) Η πολιτική επικοινωνία, *Que sais-je? «Το ποντίκι»*, σ.114.

¹¹⁹ Βλέπε «Έκθεση για την ελληνική ραδιοτηλεόραση» στο Michael Tracey (1985) *Ο άνθρωπος του Β.Β.Σ., Μια αυτοβιογραφία του σερ Χιου Γκρην – Με ειδικό κεφάλαιο για την Ελλάδα και την ΕΡΤ*, μτφ. Γιάννης Λάμπρας, Αθήνα, Κάκτος, σ.277.

¹²⁰ Η συνέντευξη είχε δοθεί στην ρεπόρτερ της ΕΡΤ, Μιρέλλα Καλοσύπη, στην οποία δώρισε ένα αντίτυπο με ιδιόχειρη αφιέρωσή του και ημερομηνία 15 Φεβρουαρίου 1985.

Όταν ήρθε στην εξουσία η κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου, επικράτησαν οι ίδιες ακριβώς αντιλήψεις (...) το πρότυπό του για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είχε αποτύχει».¹²¹

Μέχρι σήμερα, λέγοντας μιντιακή κουλτούρα, εξακολουθούμε πρωτίστως να εννοούμε αυτήν που καλλιεργείται μέσω της τηλεόρασης. Σχεδόν 60 χρόνια μετά την “εισβολή της τηλεόρασης” στην ιδιωτική καθημερινότητα των πολιτών, αυτό το Μέσον παραμένει κυρίαρχο στην παραγωγή και διάδοση οπτικοακουστικών προϊόντων *infotainment* (συνονθύλευμα ειδήσεων – ενημέρωσης – θεάματος - ψυχαγωγίας) παρά την ανάπτυξη των νέων μέσων. Το ρεύμα του *infotainment* στη δημόσια μαζική σφαίρα οπτικοακουστικών προϊόντων που αποσκοπεί στην προσέλκυση μεγαλύτερων εσόδων από διαφημίσεις συνεπικουρούμενο από την τεχνολογική πρόοδο (internet, new social media κ.λ.π.), δεν στέρησε από την ΕΡΤ-Α.Ε. που ανήκει στο κράτος το ανταποδοτικό τέλος που καταβάλλουν οι φορολογούμενοι μέσω των λογαριασμών της Δ.Ε.Η. για τη λειτουργία της, επομένως η προσέλκυση διαφημίσεων δεν αποτέλεσε πρωταρχική μέριμνα εσόδων στο βαθμό που ισχύει για τα άλλα κανάλια. Άλλωστε, ο σκοπός ύπαρξης της ΕΡΤ-Α.Ε. δεν είναι κερδοσκοπικός αλλά κοινωνικός. Ωστόσο, οι καχεκτικές απόπειρες μετεξέλιξης της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης σε ένα “έλληνικό BBC” υποσκελίστηκαν περαιτέρω από τις αρχές της δεκαετίας του '90 με την ίδρυση και ιδιωτικών ΜΜΕ, που ακολούθησαν το ρεύμα του εμπορικού *infotainment* στη μαζική/ ομαδική επικοινωνία και διαμόρφωση της κοινής γνώμης, κάτι πρωτόγνωρο για την ελληνική κοινωνία, που σταδιακά κέρδισε τις εντυπώσεις.

3.β. Η δημόσια Ραδιοτηλεόραση και η αγορά

Η σύγχρονη τηλεόραση κατά γενική παραδοχή έχει βασικό στόχο «να πουλάει». Πρόκειται δηλαδή για ένα κερδοσκοπικό, εμπορικό εργαλείο που αντανακλά, καθώς ισχυρίζονται οι ιθύνοντες, τις ανάγκες και τις επιθυμίες της αγοράς. *«Οι αξίες της είναι οι αξίες της αγοράς· η δομή και το περιεχόμενό της είναι αντανακλάσεις αυτής της λειτουργίας».*¹²² Αυτό ίσως είναι φανερό ότι ισχύει για κάθε ΜΜΕ που λειτουργεί ξεκάθαρα ως ιδιωτική κερδοσκοπική επιχείρηση. Όταν όμως ένα ΜΜΕ έχει δημόσιο χαρακτήρα, όπως είναι η ΕΡΤ Α.Ε., υπό την έννοια ότι συντηρείται οικονομικά και από τους πολίτες, δεν μπορούμε να αναφερόμαστε ψυχρά σε αυτό ως «εμπορικό εργαλείο». Θεωρητικά πρόκειται για ένα πολιτισμικό Μέσο

¹²¹ Tracey (1985): 276.

¹²² Popper & Condry (1995): 58.

υψηλών προδιαγραφών με προγράμματα και πρότυπα προς βελτίωση του επιπέδου της κοινωνίας, πρωτίστως όμως διασφάλιση των προταγμάτων της δημοκρατίας.

Ωστόσο, ως δημόσιος θεσμός η ΕΡΤ-Α.Ε. υιοθετεί και αντανακλά τις προθέσεις του πολιτικού συστήματος για τη συντήρησή του, δηλαδή τον έλεγχο και τη διαμόρφωση συνειδήσεων των ατόμων, με μαζικό τρόπο, στην κοινωνία. Η κοινωνία, οι πολίτες από την πλευρά τους, σε κάθε δράση που τους αφορά επιφυλάσσουν λίγο έως πολύ κάποια ανάλογη αντίδραση είτε ατομικά είτε ομαδικά. Η διαπίστωση ότι από τη δεκαετία του 1970 και μετά *«τα κόμματα έχουν απαξιωθεί σε σημαντικό βαθμό στη συνείδηση των πολιτών, ο ρόλος τους ως διαμορφωτών της πολιτικής θέλησης των ψηφοφόρων έχει ατονήσει, το ίδιο όπως και ο εκφραστικός και διαμεσολαβητικός τους ρόλος»*¹²³ οδηγούν τους αναλυτές να θεωρήσουν ως *«‘σκληρό δείκτη’ της κομματικής δυσθυμίας και της γενικότερης κρίσης της πολιτικής»*¹²⁴ την ενίσχυση του αριθμού των αναποφάσιστων ψηφοφόρων και την ενίσχυση της εκλογικής αποχής. Οι πολίτες δηλαδή μεταφέρουν, με αυτόν τον τρόπο, τη δυσaréσκειά τους *«από τον βιωμένο μικρόκοσμό τους στην κεντρική πολιτική σκηνή»*.¹²⁵ Παράλληλα με αυτές τις παρατηρήσεις, θέτουμε το ερώτημα μήπως η απαξίωση του διαμεσολαβητικού ρόλου των κομμάτων και της κυβέρνησης στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης έχει καταστήσει κυρίαρχο τον διαμεσολαβητικό αλλά και πολιτικό ρόλο των ιδιωτικών ΜΜΕ. Ενδεχομένως τώρα ‘σκληρός δείκτης’ της συνείδησης των πολιτών για το πολιτικό σύστημα να είναι οι υψηλές ή χαμηλές τηλεθεάσεις ειδησεογραφικών/ ενημερωτικών τηλεοπτικών προγραμμάτων με επίκεντρο το κυβερνητικό/ κομματικό έργο. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι πολίτες δεν ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για τις πολιτικές και οικονομικές και διεθνείς ειδήσεις, απεναντίας ίσως σημαίνει ότι οι χαμηλότερες τηλεθεάσεις που σημειώνουν οι Ειδήσεις από την δημόσια Ραδιοτηλεόραση (NET/ET1), σε σύγκριση με άλλα ιδιωτικά τηλεοπτικά δίκτυα, ενδεχομένως, αντανακλά κάποια πεποίθηση των πολιτών ότι η ΕΡΤ-Α.Ε. και οι δημοσιογράφοι της, αποτελούν μια άλλη όψη του πολιτικού συστήματος. Αυτό ενδεχομένως συνεπάγεται τη μεταφορά ποσοστού δυσaréσκειας της κοινής γνώμης αφού φαίνεται να επιλέγει περισσότερο άλλα Μέσα Ενημέρωσης πιθανόν γιατί θεωρεί ότι από την κρατική τηλεόραση εξωραϊζεται η αλήθεια. Τα ιδιαιτέρως χαμηλά μερίδια τηλεθέασης για

¹²³ Βλέπε «Προλεγόμενα» της Βασιλικής Γεωργιάδου, "Εκλογές πρώτης, δεύτερης και τρίτης τάξης: Κόμματα, Ηγεσία, Αποχή", στο *Επιστήμη και Κοινωνία-Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, τεύχος 27, Καλοκαίρι 2011, Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλα, ΙΙΙ–ΧΙ. Επίσης <http://www.media.uoa.gr/sas>

¹²⁴ Γεωργιάδου (2011): ΙΙΙ–ΧΙ.

¹²⁵ Γεωργιάδου (2011): ΙΙΙ–ΧΙ.

την δημόσια Ραδιοτηλεόραση αντανακλούν την πεποίθηση της κοινής γνώμης ότι εφόσον ‘κομματικοί φίλοι’ διοικούν την ΕΡΤ-Α.Ε το ειδησεογραφικό της επιτελείο μάλλον είναι αντίστοιχο κομματικών ισορροπιών, επομένως ελάχιστα αξιόπιστο. Ωστόσο, το έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών στα μηνύματα που εκπέμπονται και από τα άλλα Μέσα ενημέρωσης, δεν είναι αμελητέο. Έτσι προκειμένου να γίνεται πιο θελκτικό προς παρακολούθηση ένα δελτίο ειδήσεων ή μια ενημερωτική εκπομπή σε ιδιωτικό Μέσο συχνά μετατρέπεται σε είδος show σε ποικίλες εκδοχές διαχείρισης της πολιτικής. Παρόλα αυτά ο ελληνικός δείκτης εμπιστοσύνης στους θεσμούς δείχνει ότι η μείωση εμπιστοσύνης για τα Μέσα ενημέρωσης συμβαδίζει τρόπον τινά με τη μείωση της εμπιστοσύνης στα πολιτικά κόμματα του Κοινοβουλίου¹²⁶. Στην πλειονότητά τους οι πολίτες θεωρούν ότι «τα κανάλια και οι δημοσιογράφοι τα λένε όπως τους συμφέρει», εννοώντας είτε τους επιχειρηματίες ‘καναλάρχες’ είτε την κυβέρνηση αν πρόκειται για την δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Όταν σε μια κοινωνία υπάρχει ζήτηση και συζήτηση πολιτικής, προκαλείται έντονο ενδιαφέρον από τους ιδιοκτήτες ΜΜΕ να επηρεάζουν την κοινή γνώμη, συνήθως μέσω δημοσιογράφων – σχολιαστών – αναλυτών. Αντιστοίχως, για την ΕΡΤ-Α.Ε., η αντίληψη που έχει διαμορφωθεί και μάλλον παγιωθεί είναι ότι οι δημοσιογράφοι της συμμορφώνονται με τις ανάγκες και τις επιθυμίες της κυβέρνησης και των άλλων θεσμικών παραγόντων του πολιτικού συστήματος.

Στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση οι σκοποί και οι επιδιώξεις των ιθυνόντων που επιλέγονται από την κυβέρνηση και περνούν από την αρμόδια επιτροπή ΔΕΚΟ της Βουλής προκειμένου να διοριστούν, ελέγχουν τα μηνύματα που εκπέμπονται, καθώς επίσης και τα πρόσωπα που διαχειρίζονται και αναπαράγουν τα μηνύματα έτσι ώστε, κατά το δυνατόν, να εξισορροπούνται δυο αλήθειες ή δυο κατασκευασμένες πραγματικότητες¹²⁷ ως προς τα γεγονότα και την παραγωγή πολιτικής: η αλήθεια της επίσημης εξουσίας του κράτους και η αλήθεια όπως την κρίνουν οι δημοσιογράφοι στα μεγάλα ιδιωτικά ΜΜΕ.

¹²⁶ Βλέπε σχετικές αναλύσεις στο <http://www.publicissue.gr/category/pi/surveys/politics-and-elections/institutionsandpoliticalsystem/>

¹²⁷ Βλέπε τις κατηγορίες κατά Kaïd σε ότι αφορά την πολιτική "πραγματικότητα" στο McNair (1998): 31.

3.γ. Οργανωτική Δομή: Ένας λαβύρινθος με κομμένο το νήμα της Αριάδνης...

Τα μέλη της Διοίκησης της EPT-A.E. διορίζονται από την εκάστοτε κυβέρνηση και μπορεί να διατηρηθούν, να αντικατασταθούν ή να παυτούν από την ίδια ή μια επόμενη κυβέρνηση. Ο διορισμός εγκρίνεται με πλειοψηφία από την αρμόδια για τις ΔΕΚΟ επιτροπή της Βουλής. Τυπικά η τοποθέτηση των προσώπων σε θέσεις ευθύνης στο εσωτερικό πλέγμα αποφασίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ουσιαστικά η ιεραρχία, η ύπαρξη ή η κατάργηση των ομολογουμένως πολλών επιμέρους διευθύνσεων και υποδιευθύνσεων, καθορίζεται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας. Διαχρονικά παρατηρείται το φαινόμενο διευθυντές, προϊστάμενοι και υφιστάμενοι είτε να παραμένουν είτε να παύονται είτε να παγώνουν είτε να αντικαθίστανται είτε να επανέρχονται κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες. Γενικά όμως θεωρείται απολύτως βάσιμη η εκδοχή της κυβερνητικής παρέμβασης σε ό,τι συμβαίνει. Με αυτήν την πρακτική, όμως, οι περιπτώσεις παρεκτροπών από τη νομιμότητα και την ηθική πολλαπλασιάζονται στο εσωτερικό σύστημα λειτουργίας της, με ένα αόριστο αιτιολογικό περί δήθεν 'άνωθεν εντολών'. Αυτή η χρόνια κακοδαιμονία δεν έχει αναιρεθεί από το γεγονός ότι οι υπάλληλοι εκπροσωπούνται στο Δ.Σ. και από συνδικαλιστές, που αναδεικνύονται μέσω παραταξιακών εκλογών που διεξάγονται εντός της εταιρείας (Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ). Το ίδιο ισχύει και για τους δημοσιογράφους της παρά τη θεσμική συνδικαλιστική παρουσία αιρετών εκπροσώπων τους στην Ε.Σ.Η.Ε.Α..

Στην EPT-A.E. απασχολούνται χιλιάδες άνθρωποι, μόνιμοι ή έκτακτοι υπάλληλοι και συνεργάτες αορίστου ή και ορισμένου χρόνου και έργου σε μεγάλο φάσμα ειδικοτήτων, αλλά και ανειδίκευτοι. Εκτός από τους δημοσιογράφους υπάρχουν π.χ. τεχνικοί, ηλεκτρονικοί, σκηνοθέτες, παραγωγοί μουσικών και άλλων προγραμμάτων, μουσικοί, υπάλληλοι γραμματειακής υποστήριξης, δακτυλογράφοι, τηλεφωνήτριες, προσωπικό καθαριότητας, οδηγοί οχημάτων, ασφάλεια, αρχειοθέτες, γραφίστες, μακιγιέρ, κομμώτριες, υπάλληλοι υποδοχής, μάγειροι κ.λ.π. Οι εργαζόμενοι τελούν υπό το καθεστώς είτε συλλογικών συμβάσεων εργασίας (Σ.Σ.Ε.) είτε ειδικών και ατομικών συμβολαίων είτε ακόμα συμβάσεων εργασίας αποκλειστικής απασχόλησης ορισμένου ή και αορίστου χρόνου.¹²⁸

¹²⁸ Υπενθυμίζουμε ότι όποιες αποφάσεις έχουν ληφθεί εξαιτίας των μνημονιακών δεσμεύσεων ή λόγω επερχόμενων μεταρρυθμίσεων, δεν εξετάζονται στην εργασία.

Οι εργαζόμενοι στην ΕΡΤ-Α.Ε. είναι διαχωρισμένοι σε τέσσερις κατηγορίες. Πρώτον, υπάρχουν *διοικητικοί υπάλληλοι* με ειδικότητες ή ανειδίκευτοι υπαγόμενοι στον υπαλληλικό κώδικα του δημοσίου τομέα, δεύτερον *υπάλληλοι - δημοσιογράφοι* των οποίων το καθεστώς εργασίας θεωρητικά ελέγχεται και παρακολουθείται από την Ε.Σ.Η.Ε.Α. σε άτυπη συνεννόηση με τη Διοίκηση της ΕΡΤ-Α.Ε., τρίτον *τεχνικό προσωπικό* και τέταρτον διάφοροι *εξωτερικοί συνεργάτες*, ανάμεσα στους οποίους μπορεί να υπάρχουν και δημοσιογράφοι, με αναθέσεις έργου.

Η δεύτερη κατηγορία, δηλαδή αυτή των "υπαλλήλων"¹²⁹ δημοσιογράφων υποκατηγοριοποιείται ως εξής:

- 1) διευθυντές-προϊστάμενοι
- 2) αρχισυντάκτες-προϊστάμενοι
- 3) συντάκτες

Η τρίτη υποκατηγορία, αυτή των *συντακτών*, επίσης κατηγοριοποιείται εκ νέου σε δυο άλλες υποκατηγορίες:

α) «εσωτερικοί» συντάκτες π.χ. συντάκτες γραφείου (*desk*) στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι προϊστάμενοι¹³⁰, οι παρουσιαστές ειδήσεων, οι επιμελητές ειδήσεων, οπτικοακουστικού υλικού από διεθνή μέσα ενημέρωσης, πρακτορεία, οι παραγωγοί δελτίων ειδήσεων, οι βοηθοί παραγωγής κ.ά.

β) «εξωτερικοί» συντάκτες (κατ' ουσία πρόκειται για τους ανταποκριτές/ ρεπόρτερς).

Τα εργασιακά θέματα όλων των εργαζομένων στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση, ανεξαρτήτως κατηγορίας, αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης των συνδικαλιστών της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ. Επίσης παρακολουθούνται από την ΓΣΣΕ και την ΑΔΕΔΥ, αλλά όταν πρόκειται ειδικά για δημοσιογράφους, ανεξαρτήτως κατηγορίας, τα εργασιακά προβλήματα παρακολουθούνται και από την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.), επίσης και από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών (Π.Ο.Ε.ΣΥ.).

¹²⁹ Η λέξη είναι σε εισαγωγικά γιατί κατά τον εθιμικό κανόνα περί του δημοσιογραφικού λειτουργήματος, οι δημοσιογράφοι δεν λογίζονται ως υπάλληλοι με τη στενή έννοια του όρου.

¹³⁰ Κανονικά ως «εσωτερικοί συντάκτες *desk*» θα έπρεπε να λογίζονται μόνο οι αρχισυντάκτες και οι βοηθοί τους, αλλά ο χαρακτηρισμός έχει κατά παράλογο αν όχι παράνομο τρόπο επεκταθεί άτυπα σε όλους τους συντάκτες. Παραμένει όμως ανοιχτό το ζήτημα κατά πόσο θα διατηρηθεί η κατάργηση του διαχωρισμού το 2011 ή αν θα επανέλθει ο διαχωρισμός μεταξύ «ρεπόρτερς» και «συντακτών *desk*». Οικονομικοί και πολιτικοί λόγοι περιπλέκουν τον εξορθολογισμό των καθηκόντων σε ό,τι αφορά τους δημοσιογράφους της ΕΡΤ-Α.Ε.

3.1. Γενική Διεύθυνση Ειδήσεων και Ενημέρωσης: Οι δημοσιογράφοι σε εργασιακό δαίδαλο

Στην παρούσα εργασία ασχολούμεθα με τη διακριτή κατηγορία εργαζομένων στην ΕΡΤ-Α.Ε., τους δημοσιογράφους, και συγκεκριμένα αυτούς που εντάσσονται στη Γενική Διεύθυνση Ενημέρωσης στην οποία υπάγεται η Διεύθυνση Ειδήσεων, δηλαδή σε μια από τις συνολικά πέντε γενικές διευθύνσεις της εταιρείας.¹³¹

Η κατηγορία «δημοσιογράφοι της Γενικής Διεύθυνσης Ειδήσεων/ Ενημέρωσης», και πιο συγκεκριμένα όσοι είναι ενταγμένοι στη Διεύθυνση Ειδήσεων Τηλεόρασης, αποτελούν εξαιρετικό δείγμα ποικιλομορφίας και συνθετότητας. Οι *πολλαπλοί διαχωρισμοί* είναι είτε κανονιστικής μορφής, θεωρητικά με σκοπό την εξειδίκευση των συντακτών άρα τη βελτίωση του παραγόμενου προϊόντος ενημέρωσης, είτε ακανόνιστης και άτυπης μορφής με σκοπό την τακτοποίηση προσώπων, ανεξαρτήτως πραγματικών αναγκών και καθορισμένου οργανογράμματος. Μέχρι τώρα η εμπειρία καταδεικνύει ότι η δεύτερη περίπτωση υπερισχύει της πρώτης. Αυτή η ποικιλία διαχωρισμών θεσμοθέτησε ουσιαστικά την ανισότητα των δημοσιογράφων ως προς διάφορες τυπικές ή και άτυπες μεταπηδήσεις σε κατηγορίες και έγιναν η κυρίαρχη αιτία διαστρέβλωσης και παραμόρφωσης της αρχικής ιδέας κατηγοριοποιήσεων για την εύρυθμη λειτουργία της συγκεκριμένης ειδησεογραφικής υπηρεσίας. Αυτό θα καταδειχθεί πιο ανάγλυφα στο παράδειγμα της επιχειρηματολογίας επί του θέματος εκ μέρους ενός δρώντα δημοσιογράφου υπαλλήλου, όπως παρατίθεται στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μας. Επιπροσθέτως, όμως, υπάρχουν διαχωρισμοί ανάμεσα στους δημοσιογράφους όσον αφορά το ύψος των αμοιβών τους. Η λεγόμενη ‘ψαλίδα’ μισθών και αμοιβών υπήρξε εξαιρετικά ανοιχτή για δημόσιο φορέα. Παραδείγματος χάριν, κάποιοι μισθοδοτούνταν με 800 ευρώ ενώ άλλοι 18.000 ευρώ μηνιαίως.¹³² Ένας τρίτος διαχωρισμός είναι αυτός που επιτρέπει σε κάποιους να εργάζονται παραλλήλως και σε άλλες επιχειρήσεις ή εταιρείες Τύπου και ΜΜΕ, βουλευτικά ή υπουργικά γραφεία Τύπου κ.λπ. ενώ

¹³¹ Οι άλλες τέσσερις είναι: η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών, η Γεν. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, η Γενική Διεύθυνση Τηλεόρασης και η Γενική Διεύθυνση Ραδιοφωνίας (ΕΡΑ). Ενδεχόμενες αλλαγές που συζητούνται ή θα γίνουν στο οργανόγραμμα της εταιρείας δεν θα μας απασχολήσουν εδώ.

¹³² Να σημειωθεί ότι λόγω της κρίσης και των μνημονιακών δεσμεύσεων για μεταρρυθμίσεις, οι περικοπές στη μισθοδοσία αλλά και τον αριθμό των συμβασιούχων είναι αισθητές. Ωστόσο η επί σειρά ετών πραγματικότητα μεταξύ υψηλόμισθων και των χαμηλόμισθων, ανεξαρτήτως εμπειρίας και προσόντων είναι αδιαμφισβήτητη και δημιούργησε νοοτροπίες που έχουν παγιωθεί με ό,τι αυτές συνεπάγονται για τις εσωτερικές ισορροπίες ισχύος και τις διανθρώπινες σχέσεις.

σε άλλους όχι.¹³³ Εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης να χορηγήσει ή όχι σχετική άδεια παράλληλης απασχόλησης.

Μια επιπλέον *διάκριση*, θεσμοθετημένη επισήμως σε Συλλογική Σύμβαση Εργασίας μεταξύ ΕΡΤ-Α.Ε. και Ε.Σ.Η.Ε.Α., περιπλέκει το ήδη βεβαρημένο κλίμα εξαιτίας της ποικιλομορφίας ατομικών/ ειδικών συμβάσεων απέναντι στις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας.¹³⁴ Σύμφωνα με την παράγραφο 1 της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας της 06 Φεβρουαρίου, 2008 *«Η συλλογική αυτή σύμβαση εργασίας ρυθμίζει τους όρους αμοιβής και εργασίας δημοσιογράφων - συντακτών μελών της Ε.Σ.Η.Ε.Α. που συνδέονται με την ΕΡΤ Α.Ε. με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας και που προσφέρουν σε αυτήν υπηρεσίες δημοσιογράφου ως εσωτερικοί ή εξωτερικοί συντάκτες των ειδησεογραφικών ή ενημερωτικών ή εκπαιδευτικών εκπομπών ή των τακτικών ειδήσεων που πραγματοποιεί η ΕΡΤ Α.Ε.»* Έχει δηλαδή παγιωθεί ότι όποιος είναι «εσωτερικός συντάκτης» αμείβεται καλύτερα από έναν «εξωτερικό συντάκτη» με ίδια χρόνια απασχόλησης. Για παράδειγμα «εσωτερικός συντάκτης» με 28 & 29 έτη υπηρεσίας από 1/1/08 έχει ως κατώτατο όριο βασικού μηνιαίου μισθού 1323,38, ευρώ ενώ ο αντίστοιχος εξωτερικός συντάκτης αμείβεται με 1191,05 δηλαδή 10% διαφορά στις κατώτατες αποδοχές τους.¹³⁵

Ο διαχωρισμός αρχισυντάκτη – συντάκτη, δηλαδή προϊσταμένου – υφισταμένου (σημειωτέον ότι οι δυο κατηγορίες δρώντων υπάγονται σε έναν τρίτο δρώντα που είναι ο διευθυντής), ισχύει και εφαρμόζεται στην κρατική ή δημόσια ΕΡΤ-Α.Ε., όπως ακριβώς και σε κάθε ιδιωτικό ΜΜΕ. Σε διαβάθμιση εξουσίας εξυπακούεται ότι αυτή ασκείται πρώτα από τον διευθυντή και κατόπιν από τον αρχισυντάκτη. Βέβαια σύμφωνα με την H. Arendt *«Η εξουσία ανταποκρίνεται στην ικανότητα του ανθρώπου να ενεργεί κατά τρόπο συντονισμένο. Η εξουσία δεν είναι ποτέ μια ατομική ιδιότητα, ανήκει σε μια ομάδα και*

¹³³ Μάλιστα πολλές φορές η άδεια που εγκρίνεται ή απορρίπτεται από το Δ.Σ. για την παράλληλη απασχόληση είναι και συνάρτηση του Μέσου που ο συντάκτης απασχολείται. Όσο πιο «ισχυρό» το Μέσο τόσο πιο ισχυρό προς έγκριση και το αίτημα του συντάκτη! Είναι χαρακτηριστικό και σύνηθες συντάκτες που ήδη εργάζονται σε άλλα ΜΜΕ να προσλαμβάνονται και στην ΕΡΤ ενώ όταν εργάζονται μόνο στην ΕΡΤ και θελήσουν να εργαστούν και σε άλλο Μέσο δεν είναι πάντα βέβαιο ότι θα εγκριθεί εγκαίρως το αίτημά τους με αποτέλεσμα εάν χωρίς να έχει έρθει έγκριση σπεύσουν στην άλλη εργασία προκειμένου να μην την χάσουν να διακινδυνεύουν την απόλυσή τους από την ΕΡΤ.

¹³⁴ Η ΣΣΕ υπογράφεται μεταξύ ΕΡΤ Α.Ε. και Ε.Σ.Η.Ε.Α. τυπικά κάθε δυο χρόνια. Οι ατομικές συμβάσεις αποφασίζονται από το Δ.Σ. της εταιρίας και σε πολλές περιπτώσεις οι αμοιβές έχουν χαρακτηριστεί «αστρονομικές» δεδομένου ότι υπερβαίνουν κατά πολύ τις αμοιβές των εργαζομένων με ΣΣΕ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι όποιος αμείβεται περισσότερο διαθέτει και περισσότερα προσόντα ή ικανότητες από κάποιον που αμείβεται πολύ λιγότερο.

¹³⁵ Σημειωτέον ότι από το επίπεδο αυτό και πέρα οι αποδοχές διαμορφώνονται υψηλότερα ή χαμηλότερα για τον καθένα ανάλογα με τις υπερωρίες ή άλλα επιδόματα όπως π.χ. επίδομα παρουσιαστών ειδήσεων, προσαυξήσεις λόγω εργασίας κατά τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες ακόμα και κάποια bonus εξαιρετικών επιδόσεων κατά περίπτωση εφόσον έτσι κρίνεται από τη Διοίκηση.

συνεχίζει να της ανήκει τόσο χρονικό διάστημα όσο αυτή η ομάδα δεν διχάζεται». ¹³⁶

Στην κρατική Ραδιοτηλεόραση οι διευθυντές/ προϊστάμενοι είναι επιλεγμένοι κατά κύριο λόγο από την κυβέρνηση και το πολιτικό σύστημα ενώ στα ιδιωτικά ΜΜΕ είναι μάλλον αρεστοί στους επιχειρηματίες ιδιοκτήτες αυτών των Μέσων. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, οι διευθυντές/ αρχισυντάκτες επωμίζονται μεγαλύτερες ευθύνες από τους απλούς συντάκτες ενώπιον της όποιας ανώτατης διοίκησης τους ελέγχει όσον αφορά τη διαχείριση της ύλης που συγκεντρώνεται από πολλές πηγές. Συνεπώς η φύση της εργασίας των αρχισυντακτών απαιτεί μεγάλη εμπειρία σε πολλά επίπεδα ενώ οι ώρες εργασίας που απαιτούνται είναι περισσότερες.

Οι διευθυντές και αρχισυντάκτες εγκαθίστανται σε γραφεία, εντός της επιχείρησης, διαχειρίζονται τις πληροφορίες και τις ειδήσεις που φτάνουν εκεί από πολλούς συντάκτες ή και από δικές τους «πηγές» πληροφόρησης, αξιολογούν και δίδουν εντολές στους συντάκτες πώς θα προχωρήσουν, αν και πώς θα αναδείξουν ή θα υποβαθμίσουν ακόμα και θα αποσιωπήσουν κάθε επίκαιρο θέμα, είδηση, ρεπορτάζ, άρθρο, έρευνα, συνέντευξη, σχόλιο κ.ο.κ. στο κατά Lasswell πλαίσιο «*Ποιος/ λέει τι/ από ποιο μέσο/ σε ποιόν/ με τι αποτέλεσμα*». ¹³⁷

Τούτων δοθέντων είναι προφανές ότι ένας αρχισυντάκτης, ως συντονιστής της εργασίας των άλλων συντακτών - δημοσιογράφων, δεν αποδεσμεύεται από τον χώρο προτού εκδοθεί το Φύλλο, αν πρόκειται για ημερήσια εφημερίδα, ή προτού μεταδοθεί το Δελτίο Ειδήσεων, αν πρόκειται για ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό Μέσον. Αντιθέτως, ο συντάκτης/ρεπόρτερ που πολλές ώρες βρίσκεται εκτός των κτιριακών εγκαταστάσεων της επιχείρησης, σε διαφορετικούς τόπους και χώρους, «κυνηγώντας» ειδήσεις, αποδεσμεύεται μόλις ολοκληρώσει τη συγκεκριμένη αποστολή που του αναλογεί στο συγκεκριμένο Φύλλο ή Δελτίο Ειδήσεων της ημέρας, όπως σχεδιάζεται και αποφασίζεται από διευθυντές και αρχισυντάκτες. Γι αυτούς τους λόγους μια επιπλέον αμοιβή, δηλαδή ένα επίδομα θέσης ευθύνης έχει καθιερωθεί για τους αρχισυντάκτες. Θεωρητικά, όσο υψηλότερη είναι η θέση του δημοσιογράφου στην ιεραρχία του Μέσου, τόσο υψηλότερος είναι και ο μισθός του. ¹³⁸

¹³⁶ Ψύλλα (2003): 36.

¹³⁷ Όπως παρατίθεται και στο John Fiske (1992) *Εισαγωγή στην Επικοινωνία*, μτφρ. Β. Μεσσήνη - Β. Λούντζη, Αθήνα, Επικοινωνία και Κουλτούρα, σ. 51.

¹³⁸ Αυτή η γενική αρχή συχνά καταρρίπτεται κυρίως εξαιτίας των πολλαπλών διαχωρισμών ανάμεσα σε δημοσιογράφους με αποτέλεσμα π.χ. ένας διευθυντής ειδήσεων να αμείβεται λιγότερο από κάποιον παρουσιαστή/ σχολιαστή, καθώς έτσι κρίνει κατά περίπτωση το Δ.Σ. της εταιρίας.

Ωστόσο για όλες τις κατηγορίες, δηλαδή διευθυντές, αρχισυντάκτες και συντάκτες είτε σε ιδιωτικά ΜΜΕ είτε στην ΕΡΤ-Α.Ε., αυτό που σημαίνει η λέξη «ωράριο» για τους δημοσίους ή ιδιωτικούς υπαλλήλους δεν εφαρμόζεται στους δημοσιογράφους. Όταν ο συντάκτης είναι «εξωτερικός» συντάκτης, δηλαδή ρεπόρτερ και βρίσκεται σε εν εξελίξει ρεπορτάζ δεν υπάρχει γι αυτόν κανένα ωράριο ή βάρδια. Το ωράριο/ βάρδια ισχύει συνήθως μόνον για τον «εσωτερικό» συντάκτη, που φεύγει από το γραφείο αφού αλλάζει βάρδια με τον επόμενο συντάκτη γραφείου (desk)¹³⁹. Ο ρεπόρτερ δεν συνηθίζεται να αλλάζει “βάρδια” στο ρεπορτάζ του με άλλον ρεπόρτερ, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων.

3.1.α. Τυπικοί και άτυποι διαχωρισμοί συντακτών: Τα παράδοξα και οι συνέπειες

Από τους διαχωρισμούς που προαναφέρθηκαν θα επικεντρωθούμε τώρα στην τελευταία κατηγορία της διάκρισης μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών συντακτών – μελών της Ε.Σ.Η.Ε.Α.. Η συγκεκριμένη διάκριση συνθηκών εργασίας και αμοιβών εμπεριέχει το παράδοξο να αμείβεται λιγότερο αυτός που εργάζεται περισσότερες ώρες, σε δυσκολότερες συνθήκες και περιβάλλον εργασίας, από αυτόν που εργάζεται λιγότερες ώρες και σε ανετότερο εργασιακό περιβάλλον.¹⁴⁰ Γι αυτόν τον λόγο η συγκεκριμένη διάκριση έχει αποτελέσει από μακρού χρόνου συνδικαλιστικό αίτημα δηλαδή να δίδεται το επίδομα εσωτερικών συντακτών και στους ρεπόρτερς.

¹³⁹ Σε αυτό το σημείο πρέπει να γίνει η διευκρίνιση ότι εκτός από τους αρχισυντάκτες, υπάρχουν και συντάκτες που δεν είναι ρεπόρτερς, δεν είναι παρουσιαστές, δεν είναι σχολιαστές, δεν είναι παραγωγοί αλλά είναι επιμελητές κειμένων από ξένα ειδησεογραφικά ΜΜΕ ή χρησιμεύουν ως βοηθοί ή αναπληρωτές αρχισυντάκτη οπότε λαμβάνουν και αυτοί επίδομα «εσωτερικού» συντάκτη.

¹⁴⁰ Όπως ήδη προαναφέρθηκε εξαιτίας αυτής της κατά γενική παραδοχή διαπίστωσης (ότι δηλαδή αδικούνται οι ρεπόρτερς) πολλοί «εξωτερικοί συντάκτες» σταδιακά πέρασαν, με απόφαση διευθυντού Ειδήσεων σε καθεστώς «εσωτερικού συντάκτη» χωρίς ωστόσο να αλλάζουν στην πραγματικότητα και αντικείμενο εργασίας. Αυτή η ρύθμιση όμως δημιουργεί νέα ανισότητα δεδομένου ότι ο ρεπόρτερ που είναι πλέον εσωτερικός συντάκτης και υπογράφει καθημερινά υπηρεσιακά φύλλα παρουσίας, εμφανίζεται με υπερωρίες ασύγκριτα μεγαλύτερες από τους κανονικούς εσωτερικούς συντάκτες βάρδιας. Επίσης, πολλοί που κάποτε εργάζονταν ως «εσωτερικοί συντάκτες» και αργότερα τους ανατέθηκαν νέα καθήκοντα «εξωτερικού συντάκτη» συνέχισαν να λαμβάνουν το επίδομα του εσωτερικού συντάκτη. Αυτό συνέβαινε γιατί η κατά καιρούς διαφοροποίηση καθηκόντων για τους συντάκτες που αποφάσιζε ο εκάστοτε διευθυντής συνήθως δεν συνοδευόταν από υπηρεσιακά σημειώματα ώστε αφενός να επισημοποιείται η περιγραφή των νέων καθηκόντων άρα αυτομάτως να στερούνται ή να επωφελούνται του εν λόγω επιδόματος 10%. Μόνο στην περίπτωση που κάποιος ρεπόρτερ ή «εσωτερικός συντάκτης» αναβαθμιζόταν με υπηρεσιακό σημείωμα, επισημώς, σε αρχισυντάκτη άρχιζε να λαμβάνει το λεγόμενο «επίδομα αρχισυντάκτη» το οποίο συνέχιζε να λαμβάνει ακόμα και όταν έπανε να ασκεί αυτά τα καθήκοντα, εκτός εάν με νέο υπηρεσιακό σημείωμα ο Διευθυντής γνωστοποιούσε την απόφαση παύσης ή αντικατάστασής του στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών.

Δεύτερο παράδοξο είναι το γεγονός ότι στην Διεύθυνση Ειδήσεων Τηλεόρασης (NET), που υπάγεται στην Γενική Διεύθυνση Ενημέρωσης EPT A.E., υπάρχει το «Τμήμα Ρεπορτάζ, Δ/ση Ειδήσεων Γεν. Δ/ση Ενημέρωσης» όπου εντάσσονται οπωσδήποτε οι ρεπόρτερς (δηλαδή οι «εξωτερικοί συντάκτες»), κάποιοι αρχισυντάκτες και κάποιοι «εσωτερικοί συντάκτες», αλλά όχι όλοι.

Η μεταπήδηση του δημοσιογράφου από το ένα στο άλλο καθεστώς, άλλοτε γίνεται με σκοπό την αναβάθμισή του άλλοτε προς υποβάθμισή του. Παραδείγματος χάριν, στην πρώτη περίπτωση περνά από το καθεστώς του «εσωτερικού συντάκτη» βάρδιας σε καθεστώς «εξωτερικού συντάκτη» κατόπιν συνεννόησης και συμφωνίας με τον Διευθυντή (χωρίς να χάσει το επίδομα του 10%) γεγονός που θα του επιτρέψει να κινηθεί «έξω» από το γραφείο, να αποκτήσει «πηγές» και επαφές με σημαίνοντα πρόσωπα άρα και να εμφανίζεται στην τηλεόραση. Άλλο παράδειγμα είναι να περνά ατύπως από το ρεπορτάζ σε καθεστώς εσωτερικού συντάκτη, να μην εμφανίζεται στην τηλεόραση, να κάθεται σε γραφείο με “ωράριο”. Όμως υπάρχει και η περίπτωση το καθεστώς εσωτερικού συντάκτη να συνταιριάζεται με αυτό του παρουσιαστή ειδήσεων πράγμα που κατά γενική παραδοχή συνιστά αναβάθμιση του συντάκτη.

Οι διακρίσεις, οι διαχωρισμοί, οι μεταπηδήσεις που συχνά γίνονται *ατύπως* αποτελούν τακτικές και στρατηγικές από την πλευρά των ανθρώπων στην διοικητική/ διευθυντική ιεραρχία της εταιρείας. Θεωρητικά σκοπός αυτών των στρατηγικών είναι η επιδίωξη καλύτερου αποτελέσματος παραγωγής στη συγκεκριμένη Υπηρεσία Ειδήσεων. Είναι όμως κοινό μυστικό ότι πολλές από τις τυπικές ή και άτυπες ενέργειες κατώτερων διευθυντικών στελεχών ή και της Διοίκησης στα υψηλότερα κλιμάκια αποσκοπούν στην ανάδειξη ή τον παροπλισμό αντιστοίχως, αρεστών και μη προσώπων σύμφωνα με προσωπικά, κομματικά, πολιτικά, αλλά όχι με προκαθορισμένα αξιολογικά κριτήρια. Το γεγονός αυτό επισημαίνεται κατά καιρούς από δημοσιεύματα στον Τύπο που αφορούν το τοπίο των Media όπου τονίζονται τα κομματικά κριτήρια με τα οποία αναδεικνύονται, μετεγγράφονται ή «θάβονται» τηλεοπτικά ή/ και ραδιοφωνικά «πρόσωπα» και «φωνές» ανάμεσα στα οποία κυρίως δημοσιογράφοι.¹⁴¹

¹⁴¹ Παραδείγματος χάριν στην εφημερίδα *ΤΟ ΒΗΜΑ* (Κυριακή, 19-25 Αυγούστου 2012) ρεπορτάζ υπό τον τίτλο “Μεταγραφές και άλλα... παραμύθια” και μέσα σε κυκλικό πλαίσιο “Οι μετακινήσεις που έγιναν, αυτές που συζητούνται και εκείνες που... ζητούνται”, αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «τα τηλέφωνα έχουν πάρει

Τα «τηλεοπτικά πρόσωπα» που ευνοούνται ή πέφτουν σε δυσμένεια, συνήθως είναι γνωστά στο κοινό γι αυτό και η αναφορά σε κομματικούς φαβοριτισμούς στην ΕΡΤ Α.Ε. έχει ιδιαίτερη σημασιακή βαρύτητα για την κοινωνία που συνειδητοποιεί το κυρίαρχο ανορθολογικό πρότυπο και το αναπαράγει στη δική του καθημερινότητα, σύμφωνα με την πελατειακή λειτουργία των κομματικών μηχανισμών, πιέζοντας για θέση στο Δημόσιο ακόμα και χωρίς τυπικά προσόντα και ορθολογικές διαδικασίες. Άλλωστε και τα μέλη των Δ.Σ. ως επίλεκτοι των κομμάτων διορίζονται. Έτσι στη συγκεκριμένη εταιρεία του Δημοσίου δεν είναι ασύνηθες να υπάρχουν υπάλληλοι είτε αυτοί είναι δημοσιογράφοι είτε όχι που ενώ δεν αξιοποιούνται επαρκώς ή και δεν προσφέρουν καν στοιχειώδες έργο να παραμένουν και να μισθοδοτούνται. Εάν εργαζόμενος που περιέλθει, δικαίως ή αδικώς, σε δυσμένεια και βρεθεί σε καθεστώς αχρησίας, δεν αντιδράσει αλλά αποδεχτεί σιωπηλά τον παροπλισμό, δεν θα του συμβεί απολύτως τίποτα άλλο. Εάν όμως αντιδράσει επιζητώντας αποκατάσταση της ανωμαλίας, μοχλεύοντας με τα ισχύοντα θεσμικά εργαλεία το ανορθολογικό σύστημα, δίχως την προσωπική/ πελατειακή υποστήριξη ισχυρού συστημικού παράγοντα, τότε, όχι απλώς δεν θα επιλυθεί το πρόβλημα, αλλά είναι πιθανόν να υποστεί περισσότερες εις βάρος του συνέπειες. Αυτό άλλωστε θα περιγραφεί και στο παράδειγμα που θα παρατεθεί παρακάτω, με την επιχειρηματολογία δημοσιογράφου προς το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΕΡΤ-Α.Ε. όπου παραπέμφθηκε ενώ αγωνιζόταν για άρση του αδικαιολόγητου παροπλισμού του.

φωτιά λόγω... τρικομματικής κυβέρνησης όπου το κάθε κόμμα ενδιαφέρεται για τους εκλεκτούς του. Θα αναρωτηθείτε πώς γίνεται εξυγίανση και πώς επιτυγχάνεται ανάπτυξη με αυτές τις πρακτικές.»

Μιρέλλα Καλοστύπη

ΕΡΤ-Α.Ε. και Πολιτική Επικοινωνία: Μια απόπειρα ανατομίας στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της κρατικής/δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης και τις συνέπειες για τους δημοσιογράφους της

Κεφάλαιο 4

Ιδιότυπη δημοσιοϋπαλληλία στη δημοσιογραφία της EPT-A.E.

Οι δημοσιογράφοι - μέλη της Ε.Σ.Η.Ε.Α.,¹⁴² που έχουν σύμβαση εργασίας με την EPT- A.E. θεωρούνται «υπάλληλοι» που υπάγονται στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού (Γ.Κ.Π.) της εταιρείας. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά θέματα τήρησης ωραρίου, αποδοχών, παράλληλης απασχόλησης ακόμα και χρόνου συνταξιοδότησης, τυγχάνουν εντελώς διαφορετικής αντιμετώπισης λόγω της σιωπηρά αναγνωρισμένης ιδιαιτερότητας του επαγγέλματός τους, όπως υποστηρίζεται και από την Ε.Σ.Η.Ε.Α.

Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας (Σ.Σ.Ε.) που αφορούν τους δημοσιογράφους είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης και υπογραφής μεταξύ της εταιρείας (EPT-A.E.) και του επίσημου συνδικαλιστικού οργάνου των επαγγελματιών δημοσιογράφων, δηλαδή της Ε.Σ.Η.Ε.Α. Η υπογραφή συμβάσεων και συμβολαίων άλλου τύπου είναι προϊόν συμφωνίας μεταξύ της εταιρείας και του κάθε δημοσιογράφου ξεχωριστά. Έτσι υπάρχουν συντάκτες «πολλών ταχυτήτων», όπως έχει καθιερωθεί να περιγράφεται η δυνατότητα ποικιλίας συμβάσεων εργασίας.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, τα ζητήματα παραβάσεων ή παραβιάσεων του Γενικού Κανονισμού της EPT-A.E. εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Πειθαρχικού Συμβουλίου της εταιρείας. Ως επί το πλείστον το Π.Π.Σ. απασχολείται με προβλήματα που ανακύπτουν εξαιτίας της συμπεριφοράς ή/ και ενεργειών των εργαζομένων όταν υπάρχουν ενδείξεις ή αποδείξεις ότι βλάπτονται τα συμφέροντα της εταιρείας. Ενίοτε ενεργοποίηση πειθαρχικής δίωξης κατά υπαλλήλου είναι πιθανόν να υποκρύπτει σκοπιμότητες που μετατρέπουν το όργανο ελέγχου της νομιμότητας σε πεδίο εξόντωσης κομματικών ή/ και προσωπικών αντιπάλων, παρά για την προστασία της νομιμότητας και την εύρυθμη λειτουργία.¹⁴³

¹⁴² Η Ε.Σ.Η.Ε.Α. αναγνωρίζει την ιδιότητα του δημοσιογράφου και σε εργαζόμενους που δεν είναι μέλη της, αρκεί το αντικείμενο της εργασίας τους να θεωρείται «δημοσιογραφικό». Σύμφωνα με ορισμένες προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από το Καταστατικό της Ε.Σ.Η.Ε.Α., όσοι ασκούν δημοσιογραφία έχουν δικαίωμα να ζητήσουν να εγγραφούν ως πλήρη μέλη στην Ένωση. Επίσης, όσοι για οποιονδήποτε διαγράφονται από την Ε.Σ.Η.Ε.Α. ή αποχωρούν οικειοθελώς από τον κατάλογο των μελών της, δεν χάνουν την ιδιότητα του δημοσιογράφου ούτε παύονται από το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος.

¹⁴³ Τα Πειθαρχικά Συμβούλια αποτελούνται από υπαλλήλους της εταιρείας που είναι διευθυντικά στελέχη, διορισμένα από την πολιτική/ κομματική ελίτ.

Όταν πρόκειται για εργασιακά ή/ και άλλα προβλήματα συγκρουσιακού χαρακτήρα ανάμεσα σε δημοσιογράφους, ανεξαρτήτως του Μέσου στο οποίο εργάζονται, αυτά εξετάζονται και από το Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Η.Ε.Α. Ωστόσο, συμβαίνει να επιβάλλεται ποινή για αντιδεοντολογική συμπεριφορά από την Ε.Σ.Η.Ε.Α., σε δημοσιογράφο διευθυντή ή αρχισυντάκτη της ΕΡΤ-Α.Ε., αλλά ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος να μην υφίσταται την παραμικρή επίπτωση.¹⁴⁴ Συμβαίνει, επίσης, να αποφαινεται η ΕΡΤ-Α.Ε. περί της ενοχής δημοσιογράφου για παράπτωμα υπηρεσιακού ή άλλου χαρακτήρα, αλλά η Ε.Σ.Η.Ε.Α. και η Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ είτε να παραμένουν απολύτως αδρανείς είτε να παρεμβαίνουν δυναμικά ακόμα και με κήρυξη απεργίας. Τα κριτήρια αδράνειας ή δράσης δεν είναι προκαθορισμένα.¹⁴⁵

Η διττή θεσμοθέτηση (συντεχνιακού και εταιρικού χαρακτήρα) των πειθαρχικών οργάνων ελέγχου συμπεριφοράς ανθρώπων του ίδιου επαγγέλματος μέσα στον ίδια ή/ και σε διαφορετική επιχείρηση, δημιουργεί πολλαπλές αναγνώσεις και αντικρουόμενες ερμηνείες, με αποτέλεσμα το ζητούμενο απόδοσης δικαιοσύνης να είναι έωλο και επισφαλές αφού η διευθέτηση των συγκρούσεων συνήθως επιχειρείται στο πλαίσιο κομματικών και συντεχνιακών ισορροπιών. Αυτομάτως ανακύπτει το ερώτημα κατά πόσο υπηρετείται η δικαιοσύνη όταν υπάλληλοι στην ίδια υπηρεσία ελέγχουν πειθαρχικά υπαλλήλους και κατ' επέκταση και κατ' αναλογία δημοσιογράφοι δημοσιογράφους. Αυτό το ερώτημα τίθεται προς αναστοχασμό, αλλά δεν θα αποτελέσει στην παρούσα εργασία αντικείμενο περαιτέρω ανάλυσης.

¹⁴⁴ Αυτό είναι ουσιώδες σημείο που θα απαιτούσε ξεχωριστή έρευνα, καθώς σε περίπτωση που κάποιος δημοσιογράφος δικαιωθεί ή αντιθέτως του επιβληθεί ποινή στο Πειθαρχικό της Ε.Σ.Η.Ε.Α., δεν σημαίνει ότι και το Μέσο όπου εργάζεται, εν προκειμένω η ΕΡΤ Α.Ε., θα λάβει υπόψη την απόφαση. Αντιστοίχως, μια απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου της εταιρίας σχετικά με δημοσιογράφο, δεν σημαίνει ότι θα προκαλέσει πάντα το ενδιαφέρον ή τη δραστηριοποίηση της Ε.Σ.Η.Ε.Α.. Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο ασύμμετρης αντίδρασης είτε της Ε.Σ.Η.Ε.Α. είτε της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ.

¹⁴⁵ Έχει συμβεί να κηρυχτεί πολυήμερη απεργία από την Ε.Σ.Η.Ε.Α. με αίτημα την παραμονή στη θέση τους δημοσιογράφων – παρουσιαστών σε πρωινή εκπομπή της ΝΕΤ, αλλά δεν έχει αναληφθεί οποιαδήποτε δράση σε άλλες παρεμφερείς περιπτώσεις εργασιακής υποβάθμισης δημοσιογράφων.

4.1. Γενικός Κανονισμός Προσωπικού με καθολικό αλλά και επιμεριστικό χαρακτήρα

Το νόμιμα προγραμματισμένο ωράριο εργασίας από τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού (Γ.Κ.Π.- ΕΡΤ.Α.Ε) της εταιρείας ισχύει και εφαρμόζεται με θεωρητικά αυστηρή τυπικότητα για τους διοικητικούς και άλλους υπαλλήλους, αλλά δεν είναι ισχυρό το νόμιμα προγραμματισμένο ωράριο εργασίας για τους δημοσιογράφους. Το μη ωράριο για τους δημοσιογράφους, είναι κανόνας, αλλά άγραφος. Στις συμβάσεις εργασίας των δημοσιογράφων αναφέρεται μεν το ωράριο που πρέπει να τηρείται, αλλά πουθενά δεν αναφέρεται το πώς θα αποδεικνύεται εάν και με ποιόν τρόπο πράγματι τηρείται ή παραβιάζεται. Εναπόκειται μόνο στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε προϊσταμένου συναδέλφου τους να κρίνει και να βεβαιώνει την τήρησή του. Ουσιαστικά με αυτόν τον τρόπο ένας θεωρητικά αυστηρός κανονισμός περί *ωραρίου* για τους δημοσιογράφους, ακυρώνεται στην πράξη εξαιτίας της φύσης του επαγγέλματός τους.

Ένα είδος άτυπου ωραρίου ισχύει για τους δημοσιογράφους που θεωρείται ότι προσέρχονται κανονικά στην εργασία τους και προσφέρουν έργο εφόσον εμφανιστούν σε συμφωνημένες, εκ των προτέρων, *βάρδιες* σε συγκεκριμένο χώρο/ γραφείο, εντός των εγκαταστάσεων της εταιρείας.¹⁴⁶ Εδώ πρόκειται για την υποκατηγορία των «εσωτερικών» συντακτών, που συνήθως είναι αρχισυντάκτες, παρουσιαστές, συντάκτες στο τμήμα διεθνών ειδήσεων, παραγωγοί, βοηθοί παραγωγής κ.λ.π. Σε κάποιες όμως περιπτώσεις η συγκεκριμένη υποκατηγορία μπορεί να προσφέρει έργο ευρισκόμενη και εκτός των κτιριακών εγκαταστάσεων της εταιρείας.¹⁴⁷ Έτσι ακόμα και για «εσωτερικούς» συντάκτες το ωράριο που προβλέπεται από τον Κανονισμό λειτουργίας, είναι ρευστό.¹⁴⁸

¹⁴⁶ Σημειωτέον ότι με τις βάρδιες των δημοσιογράφων που ουσιαστικά αντικαθιστούν το ωράριο δεν τηρούνται αυστηρά οι χρονικές διάρκειες παρουσίας υπό την έννοια ότι άλλοτε διαρκούν λιγότερο από ένα κανονικό υπαλληλικό ωράριο άλλοτε διαρκούν περισσότερο από το τυπικό ωράριο.

¹⁴⁷ Παραδείγματος χάριν υπενθυμίζεται η περίπτωση της «εσωτερικής» αρχισυντάκτριας δημοσιογράφου Φωτεινής Πιπιλή, η οποία ήταν ταυτοχρόνως διαπιστευμένη «εξωτερική» συντάκτριας στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Το γεγονός αυτό, το 1990, είχε δημιουργήσει σύγκρουση μεταξύ του επίσης δημοσιογράφου Διευθυντή Ειδήσεων και της αρχισυντάκτριας/ ρεπόρτερ. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Η.Ε.Α., στο οποίο κατέφυγε η δημοσιογράφος, επέβαλε στον Διευθυντή Ειδήσεων ποινή προσωρινής διαγραφής 10 ημερών, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το Δ.Σ. της ΕΡΤ τον έπαυσε για 10 ημέρες από τα καθήκοντά του ή του επέβαλε οποιαδήποτε άλλη ποινή. Ούτε καν τον υποχρέωσε να αποκαταστήσει την αρχισυντάκτρια στα καθήκοντά της από τα οποία την είχε ήδη παύσει.

¹⁴⁸ Αυτό σημαίνει ότι στα Φύλλα Παρουσίας της Υπηρεσίας, σύμφωνα με τα οποία θεωρητικά αποδεικνύεται η τήρηση ωραρίου, οι δημοσιογράφοι υπογράφουν ή δεν υπογράφουν ανάλογα με την περίπτωση τους! Μόλις τα τελευταία δύο χρόνια (2011-2012) δόθηκε εντολή να υπογράφουν όλοι ανεξαρτήτως περίπτωσης. Και πάλι

Το ωράριο, έστω και με μορφή βάρδιας, δεν ισχύει κατά κανένα τρόπο για κάποιους άλλους δημοσιογράφους που θεωρείται ότι προσφέρουν κανονικά τις υπηρεσίες τους, χωρίς να προσέρχονται οπωσδήποτε ή καθημερινά σε συγκεκριμένο τόπο/ χώρο εντός της εταιρείας ούτε και για καθορισμένο χρονικό διάστημα. Αφορά την υποκατηγορία των «εξωτερικών» συντακτών ή άλλως ρεπόρτερς ή ανταποκριτές ή απλώς συνεργάτες ειδικού έργου ή θέσεων. Αυτή η υποκατηγορία σχεδόν πάντα προσφέρει τις υπηρεσίες της δραστηριοποιούμενη σε ώρες που δεν έχουν καμιά σχέση με ωράρια, συχνά ακόμα και εκτός έδρας δηλαδή έξω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της εταιρείας, της πόλης ή και της χώρας.¹⁴⁹

Η αξιολόγηση συμπερίληψης ή μη των συντακτών είτε στη μια είτε στην άλλη υποκατηγορία είναι επίσης ρευστή.¹⁵⁰ Η διαδικασία και τα όρια του διαχωρισμού των δημοσιογράφων, στερούνται αυστηρού κανονιστικού πλαισίου ή κριτηρίων (π.χ. βάσει εμπειρίας, δεξιοτήτων, τυπικών προσόντων) και ως εκ τούτου στερείται καθολικής ισχύος. Ο εκάστοτε διευθυντής υπάλληλος – δημοσιογράφος αποφασίζει αν και πώς θα αξιοποιήσει τον κάθε υπάλληλο συντάκτη συνάδελφό του, άλλοτε με κριτήρια προσωπικά άλλοτε κατόπιν πολιτικών/ κομματικών παρεμβάσεων «άνωθεν». Άλλωστε η διακριτική ευχέρεια της διοικητικής ιεραρχίας για πολλαπλούς χειρισμούς ως προς την επαγγελματική πορεία ενός εκάστου εκ των εργαζομένων γίνεται εμφανής από μια σειρά εσωτερικών ρυθμίσεων ως προς το δικαίωμα ή μη παράλληλης απασχόλησης, αλλά και απουσία κανονιστικών ρυθμίσεων ως προς τον χαρακτηρισμό ή μη των δημοσιογράφων στις υποκατηγορίες «εσωτερικός»/ «εξωτερικός» συντάκτης.¹⁵¹

όμως το ωράριο εργασίας (υπερεργασία και υπερωρίες) που υπέγραφε ο καθένας ανάλογα με την περίπτωση παρέμενε δύσκολο να ελεγχθεί κατά πόσον αντιστοιχούσε με την πραγματικότητα.

¹⁴⁹ Ειδικά όσον αφορά του ρεπόρτερς των Ειδήσεων στην αργκό του επαγγέλματος χάριν αστεϊσμού αποκαλούνται και συντάκτες του... «δρόμου».

¹⁵⁰ Στη Διεύθυνση Ειδήσεων υπάγεται το Γραφείο Ρεπορτάζ όπου συμπεριλαμβάνονται όσοι συντάκτες κάνουν ρεπορτάζ είτε είναι επίσημα διαπιστευμένοι είτε όχι σε υπουργεία π.χ. ο οικονομικός συντάκτης είναι επισήμως διαπιστευμένος στο υπουργείο Οικονομικών, όμως θέματα περί οικονομικής πολιτικής μπορεί να σχολιάσει και κάποιος άλλος έμπειρος δημοσιογράφος χωρίς να σημαίνει ότι παρακολουθεί καθημερινά κάθε τι που αφορά το συγκεκριμένο υπουργείο ούτε οπωσδήποτε πηγαίνει στις καθιερωμένες συνεντεύξεις Τύπου του υπουργείου ή στα ταξίδια του υπουργού π.χ. στις Βρυξέλλες ή άλλου στο εξωτερικό.

¹⁵¹ Παραδείγματος χάριν βλέπε Νόμος 1730/87 ΦΕΚ Α145 19870818, Απόφαση 658/6.6.88 με θέμα Προϋποθέσεις παράλληλης απασχόλησης εκτός Ε.Π.Τ.- Α.Ε. 7908/8.3.91 περί Παράλληλης απασχόλησης υπαλλήλων της ΕΡΤ Α.Ε. Επίσης Ν. 1730/87-άρθρο19, 03.08.1995, Μεταβατικές διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία της ΕΡΤ Α.Ε. κ.ο.κ. Επίσης υποδείγματα Συμβάσεων Εργασίας με απόφαση Δ.Σ. ΕΡΤ Α.Ε.: 114/10.11.83, Θ1.1 και 3/23.11.87 Θ4.0. Επίσης απόφαση Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου Ε.Σ.Η.Ε.Α. 5/1991, 171/23-4-91. Επίσης Σ.Σ.Ε. μεταξύ Ε.Π.Τ. Α.Ε. –Ε.Σ.Η.Ε.Α. 06/02/2008. Επίσης Φάκελο τμήμα ΕΝΚΠΕ αρ. πρωτ.:ΕΠ 200290/18.7.12. Επίσης επιστολή διαμαρτυρίας 27.11.2012 παυθέντος δημοσιογράφου/ διευθυντή Ειδήσεων Τ/ Ο ΝΕΤ στο Typologies.gr, <http://www.paron.gr/typologies>

4.2. Ιδιαιτερότητες του λειτουργήματος – επαγγέλματος «δημοσιογράφος»

Προκειμένου όμως να κατανοηθεί κατ' αρχήν η λογική αυτής της διάκρισης ωραρίου/βάρδιας ή μη, είναι χρήσιμο πρώτα να κατανοηθεί και η ιδιαιτερότητα του δημοσιογραφικού επαγγέλματος¹⁵² - *λειτουργήματος*, αλλά και ο τρόπος λειτουργίας μιας ειδησεογραφικής/ενημερωτικής υπηρεσίας δηλαδή ενός Μέσου Μαζικής Ενημέρωσης στη σύγχρονη εποχή σε σχέση με το παρελθόν είτε πρόκειται για καθημερινή εφημερίδα είτε για τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό σταθμό.

4.2.α. Ιστορική αναδρομή

Παλαιότερα, όταν η δημοσιογραφία δεν θεωρείτο ακριβώς επάγγελμα, τέτοιοι διαχωρισμοί δεν υπήρχαν ή σπάνιζαν. Η σημερινή εξειδίκευση δεν είχε μεγάλη σημασία για την ουσία του λειτουργήματος, αφού δεν επρόκειτο για επιχείρηση με σκοπό το βιοπορισμό και το κέρδος. Η λειτουργία της είχε πολιτικό χαρακτήρα. Στο παρελθόν, ειδικά στις εφημερίδες που προηγήθηκαν του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, ο δημοσιογράφος μπορούσε να είναι ταυτοχρόνως εκδότης, διευθυντής, αρχισυντάκτης, αρθρογράφος, ρεπόρτερ.

Στην Ελλάδα των αρχών του 19^{ου} αιώνα, στο πλαίσιο του απελευθερωτικού αγώνα, εκδίδονται εφημερίδες και περιοδικά, που στόχο έχουν τη συγκρότηση εθνικής συνείδησης, διαφοροποιώντας έτσι τον χαρακτήρα της ελληνικής δημόσιας σφαίρας από τον αντίστοιχο της Δύσης, όπου εκεί στόχος είναι η τόνωση της εμπορευματικής οικονομίας. Στην Ελλάδα, ο Τύπος εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό κομματικές λειτουργίες και ενισχύει το πελατειακό κράτος. Αυτή η λειτουργία του Τύπου κωδικοποιείται από τον Κ. Τσουκαλά ως αποτέλεσμα του ότι το κράτος εξακολουθεί να λειτουργεί ως εκπρόσωπος συγκεκριμένων συμφερόντων.

Στο δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα διανοούμενοι με διαμορφωμένη πολιτική ιδεολογία και άποψη για τα πράγματα της κοινωνίας, εξέδιδαν τη δική τους εφημερίδα όπου ως παραγωγοί Λόγου έγραφαν οι ίδιοι τα άρθρα ή/ και παραχωρούσαν χώρο στην εφημερίδα τους για τη δημοσίευση κειμένων από άλλους, χωρίς πάντα να προσφέρουν αμοιβή, καθώς αξία και τιμή μέχρι και σήμερα θεωρείται η δημοσίευση των κειμένων με σκοπό τη διάχυση της σκέψης,

¹⁵² Βλέπε Κώδικα Δεοντολογίας Ε.Σ.Η.Ε.Α. <http://www.esiea.gr/gr/1peri/deontology.html>

της γνώμης, της πληροφορίας, τον διάλογο, την επιχειρηματολογία κ.ο.κ. Άλλωστε η επικοινωνία δια του Λόγου, ειδικά στην πολιτική, αποτελεί πολιτισμική αναγκαιότητα ήδη από την εποχή της αρχαίας ελληνικής Δημοκρατίας.¹⁵³

Στη Δύση, από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, τα ΜΜΕ μετατρέπονται σε μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις. Η δημόσια σφαίρα αρχίζει να κυριαρχείται από το διευρυμένο κράτος και από οργανωμένα συμφέροντα, με αποτέλεσμα, όπως αναφέρει η Ψύλλα, χρησιμοποιώντας τους όρους του Habermas, να διαμορφώνεται μια ιδιότυπη «διαλεκτική μιας κοινωνικοποίησης του κράτους και κρατικοποίησης της κοινωνίας».¹⁵⁴

Η εμπορευματοποίηση του Τύπου στην Ελλάδα ξεκινά τον 20^ο αιώνα, παράλληλα με την εμπορευματοποίηση της οικονομίας, την ανάπτυξη της εκδοτικής δραστηριότητας και τον διαχωρισμό κομματικού και αστικού Τύπου. Η ελληνική Ραδιοτηλεόραση δεν μπορεί ακόμα να απεμπλακεί από τον κυβερνητικό έλεγχο. Με την κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου στη ραδιοτηλεόραση, ο ελληνικός Τύπος αποκτά έντονα επιχειρηματικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με τον Δημήτρη Χαραλάμπη στην ιδιότυπη σχέση δημόσιου-ιδιωτικού, όπου συμπεριλαμβάνονται και τα ΜΜΕ, τα συμφέροντα συγκροτούνται εξωθεσμικά και διαπροσωπικά, αλλά θεσμοποιούνται αυθαίρετα προκειμένου να διατηρηθούν, δημιουργώντας χιλιάδες αντιφατικές ρυθμίσεις. Οι πελατειακές σχέσεις αδυνατούν πλέον να λειτουργήσουν συνεκτικά και η επιβολή ενός «ασυγκράτητου νεοφιλελεύθερου ανορθολογισμού παρουσιάζεται ως η μόνη προοπτική».¹⁵⁵ Σύμφωνα με την Ψύλλα, είναι με έντονη την εξάρτηση από τα ιδιωτικά κεφάλαια των επιχειρηματιών, κυρίως από τη διαφήμιση, που αναπτύσσονται όμιλοι ΜΜΕ και επιδιώκουν να συμμετάσχουν στην άσκηση εξουσίας. «Ο νέος αυτός χάρτης των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, όπως διαμορφώνεται από την δεκαετία του '90, προσλαμβάνει πλέον έναν χαρακτήρα που προσομοιάζει σε μεγάλο βαθμό, πέρα βεβαίως από ορισμένες ελληνικές ιδιομορφίες, με την τάση που κυριαρχεί στις άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες».¹⁵⁶

¹⁵³ Jacqueline de Romilly (2010) *Προβλήματα της αρχαίας ελληνικής Δημοκρατίας*, μτφ. Νίκος Αγκαβανάκης, Αθήνα, Ινστιτούτο του Βιβλίου-Α. Καρδαμίτσα.

¹⁵⁴ Ψύλλα (2003): 119.

¹⁵⁵ Δημήτρης Χαραλάμπης (1996) «Η σχέση ιδιωτικού και δημόσιου στο ελληνικό πολιτικό σύστημα» στο 5^ο Επιστημονικό Συνέδριο *Όρια και σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού*, Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, σ.95-99.

¹⁵⁶ Ψύλλα (2002): 134.

Παρότι η Ε.Σ.Η.Ε.Α. τυπικά εμφανίζεται αντίθετη στον συνδυασμό επιχειρηματία/ εκδότη – δημοσιογράφου, αρκετοί δημοσιογράφοι έχουν μετεξελιχθεί σε επιχειρηματίες στον χώρο του Τύπου και των ΜΜΕ, διατηρώντας την δημοσιογραφική τους ιδιότητα, όπως επίσης και οι δημοσιογράφοι που έχουν γίνει βουλευτές και υπουργοί. Οι μεγάλες επιχειρήσεις Τύπου, πάντως, ανήκουν ως επί το πλείστον σε επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται, εκ παραλλήλου, σε άλλους ζωτικούς τομείς της οικονομίας αλλά και της πολιτικής.

Με τις ραγδαίες πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές, τεχνολογικές εξελίξεις παρατηρείται ολοένα και μεγαλύτερος καταμερισμός της εργασίας, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγής του προϊόντος σε ποιότητα, ποσότητα αλλά και ταχύτητα. Όπως σε όλες τις ιδιωτικές επιχειρήσεις έτσι συμβαίνει στα ΜΜΕ, ακόμη περισσότερο στην ΕΡΤ-Α.Ε. που ιδιαίτερα από το 2000 και μετά προσλαμβάνει μεγάλο αριθμό συμβασιούχων. Γενικά στον Τύπο ισχύει η βασική διάκριση αρχισυντάκτη – συντάκτη που θεωρητικά καθορίζει τον μισθό των δημοσιογράφων ανάλογα με τις υπηρεσίες τους στις επιχειρήσεις έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου με κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Στην ΕΡΤ-Α.Ε. περαιτέρω διαχωρισμοί για τους δημοσιογράφους που σταδιακά γίνονταν ολοένα και πιο δαιδαλώδεις, άφηναν πολλά περιθώρια για πληθώρα παρεκτροπών από την εργασιακή και μισθολογική ορθολογικότητα της εταιρείας.

Κεφάλαιο 5

Ανάλυση περίπτωσης παροπλισμού "υπαλλήλου" συντάκτη – Ερμηνευτικό πλαίσιο επιχειρηματολογίας

5.1. Παράδειγμα σιωπηρού παροπλισμού "υπαλλήλου" συντάκτη – Ατυπη δίωξη

Δημοσιογράφος ενταγμένη (με Συλλογική Σύμβαση Εργασίας) στην Γενική Διεύθυνση Ενημέρωσης της Τηλεόρασης της ΕΡΤ-Α.Ε., τοποθετημένη συγκεκριμένα στο δυναμικό του Τμήματος Ρεπορτάζ, αιφνιδίως παροπλίζεται. Η Διεύθυνση ανακόπτει τη δραστηριότητά της, χωρίς έγγραφη ή προφορική αιτιολογία. Επανελημμένες προσπάθειες της συντάκτριας να ανακτήσει την δραστηριότητά της και να απαλλαγεί από το αίσθημα παραμερισμού και αχρησίας που επιφέρει ο αναιτιολόγητος παροπλισμός της, αποτυγχάνουν. Ο αρχισυντάκτης – προϊστάμενος (με ατομική σύμβαση εργασίας) παύει να αναθέτει καθήκοντα στην ρεπόρτερ και αδιαφορεί συστηματικά για την παρουσία της στον χώρο εργασίας. Επιπλέον αρνείται να εγκρίνει κάθε πρωτοβουλία εκ μέρους της δημοσιογράφου στο ρεπορτάζ. Όταν η συντάκτρια ζητά από τον αρχισυντάκτη εξηγήσεις γι αυτή τη συμπεριφορά εις βάρος της επαγγελματικής της υπόστασης, αυτός ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει κακή πρόθεση και αποδίδει το γεγονός στο τυχαίο. Προς επίρρωση των λεγομένων του ο προϊστάμενος - αρχισυντάκτης αναθέτει αμέσως στην υφισταμένη του συντάκτρια κάποια προσήκουσα εργασία, καταπραΰνοντας πρόσκαιρα την ανησυχία της ρεπόρτερ. Σε σύντομο χρονικό διάστημα όμως η τακτική παροπλισμού εις βάρος της δημοσιογράφου επαναλαμβάνεται, χωρίς αιτιολόγηση.

Εκείνη προσφεύγει τότε στην Ε.Σ.Η.Ε.Α. όπου καταγγέλλει το γεγονός με τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία καθώς και μάρτυρες. Πραγματοποιήθηκε Πειθαρχικό Συμβούλιο, εξετάστηκαν τα περιστατικά και αποφασίζεται κατά πλειοψηφία ποινή επίπληξης στον προϊστάμενο - αρχισυντάκτη για αντιδεοντολογική του συμπεριφορά («πάγωμα») εις βάρος της. Αυτά συνέβησαν το 2006.¹⁵⁷

¹⁵⁷ Έχει συμβολική και ουσιαστική σημασία το γεγονός ότι κατά το έτος αυτό η επαγγελματικά θιγόμενη ρεπόρτερ διένυε τη διετή θητεία της (2005-2007) ως εκπρόσωπος εργαζομένων δημοσιογράφων στην Τηλεόραση της ΕΡΤ Α.Ε., καθώς το 2005 είχε εκλεγεί μέλος του Μικτού Συμβουλίου της Ε.Σ.Η.Ε.Α. με τις καθιερωμένες αρχαιρεσίες. Είναι γνωστό ότι οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι απολαμβάνουν ένα είδος

Η θετική για την συντάκτρια απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Η.Ε.Α., όμως, ουδεμία συμμόρφωση επέφερε στη στάση της Διεύθυνσης απέναντί της. Αντιθέτως, επικράτησε σκληρότερη ψυχρότητα και καθ' όλη τη διάρκεια των ετών 2007-2008 η εν λόγω «εξωτερικός» συντάκτης υποαπασχολείτο “παραδειγματικά” αφού η Διεύθυνση την αξιοποιούσε ελάχιστα παρότι κατά γενική παραδοχή επρόκειτο για δημοσιογράφο εγνωσμένης επάρκειας και ικανότητας.¹⁵⁸

Ο προϊστάμενος καλλιεργούσε αρνητικό κλίμα εις βάρος της, ισχυριζόμενος ότι η συντάκτρια έχει «συγκρουσιακό χαρακτήρα».¹⁵⁹ Όσπου από τα μέσα του 2008 η εν λόγω ρεπόρτερ παροπλίζεται ολοσχερώς από κάθε συναφή με το αντικείμενό της δραστηριότητα. Η Διεύθυνση την αφήνει σταδιακά δίχως αντικείμενο εργασίας στο Ρεπορτάζ, αλλά ούτε και την μετακινεί σε άλλη θέση. Το έμμεσο, αλλά σαφές, μήνυμα που εισέπραττε ήταν ότι η απόφασή της να δράσει, μέσω των θεσμικών οργάνων της Ε.Σ.Η.Ε.Α., εναντίον προϊσταμένου δεν μπορούσε παρά να επιφέρει αυτή τη δυσμενή συνέπεια¹⁶⁰, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η απόφαση του Πειθαρχικού την είχε απολύτως δικαιώσει. Το εσωτερικό σύστημα λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης ουδέποτε συμμορφώθηκε με την απόφαση της Ε.Σ.Η.Ε.Α. γεγονός που οδηγεί στον συλλογισμό ότι μάλλον υπερίσχυσε η κομματική προστασία που απολάμβανε ο προϊστάμενος αρχισυντάκτης, ως αρεστός στο κυβερνητικό κόμμα.¹⁶¹

προστασίας όσον αφορά τις εργασιακές συγκρούσεις ή διαφορές που ενδεχομένως ανακύψουν κατά τη διάρκεια της θητείας τους συν ένα επιπλέον έτος μετά το τέλος αυτής.

¹⁵⁸ Πέραν της μακράς εμπειρίας της στον χώρο, διέθετε τυπικά προσόντα ως πτυχιούχος ΑΕΙ και γλωσσομαθής και της είχε αποδοθεί Εύφημη Μνεία από τη Διοίκηση της ΕΡΤ Α.Ε. για το έργο που είχε προσφέρει στην ενημέρωση, με αποστολές στο εξωτερικό και κάτω από αντίξοες συνθήκες. Ενδεικτικό παράδειγμα της ικανότητάς της ως ρεπόρτερ υπήρξε η κατά γενική ομολογία παγκόσμια αποκλειστικότητα της πρώτης συνέντευξης, που παραχώρησε σε τηλεοπτικό κανάλι, ο Nelson Mandela στο σπίτι του στο Σοβέτο της Ν.Αφρικής, αμέσως μετά την απελευθέρωσή του από τη φυλακή, στέλνοντας μέσω της ΕΡΤ-Α.Ε. μήνυμα φιλίας και ευγνωμοσύνης προς τον ελληνικό λαό δεδομένου ότι ο δικηγόρος και συμπαραστάτης του επί 29 χρόνια, Γεώργιος Μπίζος, ήταν ελληνικής καταγωγής.

¹⁵⁹ Ο χαρακτηρισμός «συγκρουσιακός» δεν σημαίνει ότι είχε προκύψει οποιοδήποτε ζήτημα καλής συνεργασίας με συναδέλφους, αλλά ότι η δημοσιογράφος δεν είχε συμπεριφορά πειθήνιου οργάνου των διευθυντικών εντολών, αλλά ότι προέβαινε σε κριτική προσέγγιση των ρεπορτάζ που επρόκειτο να καλύψει, επιζητώντας διάλογο και διευκρινήσεις χειρισμού των θεμάτων και απλώς όχι την τυφλή εκτέλεση εντολών.

¹⁶⁰ Σημειωτέον ότι μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Η.Ε.Α., που εξέτασε την καταγγελία της συντάκτριας εναντίον του προϊσταμένου συναδέλφου της, ήταν και ένας συγγενής του εγκαλούμενου. Τα στοιχεία των δρώντων βρίσκονται στον σχετικό φάκελο (έτος 2006) του Πειθαρχικού οργάνου της Ε.Σ.Η.Ε.Α..

¹⁶¹ Αυτή η ερμηνεία ενισχύθηκε ενόψει των βουλευτικών εκλογών του 2009, όταν από την ΕΡΤ Α.Ε. ο προϊστάμενος μεταπήδησε στο Γραφείο Τύπου του τότε κυβερνητικού κόμματος και, αργότερα, στο πρωθυπουργικό γραφείο Τύπου.

Εγκλωβισμένη στην κατάσταση αχρησίας, μέσα σε ένα εργασιακό περιβάλλον έντονα ανήσυχο λόγω και της πολιτικής συγκυρίας της περιόδου¹⁶², η συντάκτρια κατέφυγε για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας στην ανώτατη βαθμίδα διοίκησης της εταιρείας δηλαδή τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο. Από το φθινόπωρο του 2008, όταν για πρώτη φορά απευθύνθηκε στο γραφείο του προέδρου και διευθύνοντος της ΕΡΤ-Α.Ε., ζητώντας ακρόαση δεδομένου ότι το αδιέξοδο στις κατώτερες βαθμίδες ιεραρχίας ήταν απόλυτο, χρειάστηκαν επανειλημμένες υπομνήσεις στην ιδιαίτερα γραμματέα του Προέδρου για να επιτύχει τη συνάντησή την άνοιξη του 2009! Η συνάντηση ήταν αδιάφορη και ολιγόλεπτη. Ο πρόεδρος άκουσε χωρίς να ρωτήσει τίποτα, δεν ανέλαβε την παραμικρή πρωτοβουλία και παρέπεμψε εκ νέου τη δημοσιογράφο στα κατώτερα διευθυντικά στελέχη, με την αιτιολογία ότι δήθεν δεν αναμιγνύεται στα ζητήματα των δημοσιογράφων.¹⁶³

Κατόπιν τούτου εκείνη προσέλαβε δικηγόρο και προχώρησε σε εξώδικη διαμαρτυρία κατά της ΕΡΤ-Α.Ε. δηλαδή κατά του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και όλων των μελών που συναπαρτίζουν το Δ.Σ. της εταιρείας συμπεριλαμβανομένων και των συνδικαλιστικών εκπροσώπων (Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ).¹⁶⁴ Εκ παραλλήλου, συνέχισε τις προσπάθειες για άρση του καθεστώτος αχρησίας σε διαπροσωπικό επίπεδο τόσο με τα στελέχη που παρέμεναν στην ιεραρχία όσο και με αυτά που μετά το εκλογικό αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών, ανέλαβαν θέσεις ευθύνης. Παρά τις διαβεβαιώσεις ότι θα φροντίσουν να λυθεί το πρόβλημα, πρόοδος δεν υπήρξε. Αλλά ούτε η εξώδικη διαμαρτυρία έφερε αποτέλεσμα δεδομένου ότι οι αναταράξεις από την κυβερνητική αλλαγή δημιούργησαν στην εταιρεία συνθήκες αβεβαιότητας σε μεγάλο αριθμό στελεχών, με συνέπεια ουδείς, ουδέποτε να απασχοληθεί με την εργασιακή της εκκρεμότητα. Ο χρόνος κύλησε.

¹⁶² Τα διευθυντικά στελέχη είναι γνωστό ότι εκτελούν εντολές κομματικών ανωτέρων σε ό,τι αφορά είτε διοικητικούς υπαλλήλους είτε δημοσιογράφους. Με το δεδομένο ότι επέρχονταν βουλευτικές εκλογές τα αιτήματα είχαν δραματικά πολλαπλασιαστεί τόσο μέσω πολιτικών γραφείων, αλλά και μέσω συνδικαλιστικών παραγόντων για τις «πελατειακές» ανάγκες ως προς την εξασφάλιση ψήφων και στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη οργάνων εκπροσώπησης είτε της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ είτε της Ε.Σ.Η.Ε.Α..

¹⁶³ Σημειωτέον ότι ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΡΤ Α.Ε. ήταν ο ίδιος δημοσιογράφος προερχόμενος από όμιλο Τύπου του ιδιωτικού τομέα, όπου και επέστρεψε όταν αντικαταστάθηκε μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2009.

¹⁶⁴ Ως γνωστόν οι εταιρείες κοινής ωφέλειας (Δημόσιες Επιχειρήσεις Και Οργανισμοί) είναι κοινωνικοποιημένες, δηλαδή οι συνδικαλιστές συμμετέχουν ως μέλη των Δ.Σ. στις εταιρείες αυτές π.χ. ΔΕΗ, ΕΡΤ-Α.Ε.

5.1.α. Η ανηθικότητα σε διευθυντική θέση

Το 2011, ένας άλλος αρχισυντάκτης - προϊστάμενος στην ίδια Διεύθυνση όπου εξακολουθεί να υπάγεται και η διωκόμενη συντάκτης, προάγεται στη θέση του διευθυντή ειδήσεων. Τον επισκέπτεται, με σκοπό τη διευθέτηση του χρονίζοντος προβλήματος. Τότε, για πρώτη φορά από το 2006, η ρεπόρτερ¹⁶⁵ ακούει ότι ο διευθυντής επιθυμεί τη μετάθεσή της σε άλλο Τμήμα και με διαφορετικό αντικείμενο εργασίας. Αντιλαμβάνεται ότι τώρα είναι εφικτή¹⁶⁶ η επαναδραστηριοποίησή της, αλλά σε συνδυασμό με απομάκρυνση από τις Ειδήσεις της Τηλεόρασης και ίσως υποβάθμιση. Έτσι, ζητάει από τον διευθυντή, προς αποφυγή παρεξηγήσεων, να κοινοποιήσει γραπτώς, όχι μόνο προφορικά, την ακριβή περιγραφή των νέων καθηκόντων που σκοπεύει να της αναθέσει. Ο νέος διευθυντής που αρνείται να την αξιοποιήσει στη θέση που κατείχε πριν από το «πάγωμα», απαντά καταφατικά ενώ διαβεβαιώνει ότι θα σκεφτεί ξανά το θέμα. Κανένα έγγραφο μετακίνησης ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια υπήρξε έκτοτε για αρκετούς μήνες.

5.1.β. Επισημοποίηση της άτυπης δίωξης “υπαλλήλου” συντάκτη –

Τον λόγο έχει η γραφειοκρατία

Μετά την πάροδο αρκετών μηνών από αυτήν την τελευταία προσπάθεια διευθέτησης της εργασιακής εκκρεμότητάς της (το 2011), αλλά ουσιαστικά μετά την πάροδο πολλών ετών αδιαφορίας από σειρά διοικήσεων, επέρχεται αιφνίδια και η επίσημη δίωξη της δημοσιογράφου σε πειθαρχική δίκη για «*αδικαιολόγητη απουσία από την υπηρεσία κατά το νόμιμα προγραμματισμένο ωράριο εργασίας*». Τη δίωξη απαίτησε ο διευθυντής ειδήσεων, αλλά προτού προλάβει να εκδικασθεί η υπόθεση της ρεπόρτερ, ο διευθυντής έχει παυτεί των καθηκόντων του και περιφερόταν ο ίδιος διαμαρτυρούμενος για τον αιφνίδιο, άδικο και αναιτιολόγητο παροπλισμό του, καθώς δημοσιοποίησε σε ιστοσελίδα του διαδικτύου¹⁶⁷ τη «δυσβάσταχτη κατάσταση “ψυγείου”» στην οποία είχε περιέλθει. Την ίδια ώρα, πάντως, η

¹⁶⁵ Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για δημοσιογράφο ενταγμένο στο Γραφείο Ρεπορτάζ Τηλεόρασης, με διαπίστευση στο υπουργείο Εξωτερικών, δηλαδή ανήκε στην ομάδα των λεγόμενων *πολιτικών συντακτών* – ρεπόρτερ για τις Ειδήσεις NET/ET1.

¹⁶⁶ Εκείνη την περίοδο (κυβέρνηση σωτηρίας Παπαδήμου) γίνεται έντονη συζήτηση στη δημόσια σφαίρα για τις δυσλειτουργίες των ΔΕΚΟ. Επίσης το φαινόμενο του “παγώματος” δημοσιογράφων και άλλων υπαλλήλων προς εξυπηρέτηση κομματικών και διαπροσωπικών σκοπιμοτήτων, ανεβαίνει στην επιφάνεια ως πτυχή του πελατειακού κράτους.

¹⁶⁷ Βλέπε <http://www.paron.gr/typologies>

πειθαρχική διαδικασία στην οποία είχε υποβάλει την ρεπόρτερ ήταν δρομολογημένη στα γρανάζια της γραφειοκρατικής ΕΡΤ-Α.Ε. που θεωρητικά είχε άγνοια της χρονίζουσας αφύσικης κατάστασης.

Δεδομένου ότι για τους δημοσιογράφους, κυρίως για τους ρεπόρτερς, δεν εφαρμόζεται ωράριο¹⁶⁸ με την υπαλληλική έννοια ούτε καν βάρδια εάν ο συντάκτης δεν είναι «εσωτερικός» δηλαδή είτε αρχισυντάκτης είτε βοηθός αρχισυνταξίας, το βασικό επιχείρημα ώστε να αποδοθεί η ευθύνη του παροπλισμού στον ίδιο τον παροπλισμένο, και τώρα διωκόμενο, είναι ότι ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος – ρεπόρτερ, είχε υπάρξει προ 20ετίας και «εσωτερικός» συντάκτης, με απόδειξη τούτου ότι εξακολουθούσε να απολαμβάνει του επιδόματος εσωτερικών συντακτών.

Ουδέποτε όμως «εσωτερικός» συντάκτης έπαψε να λαμβάνει το επίδομα του 10%, σε περίπτωση που αποφασιζόταν μετακίνησή του στα καθήκοντα του «εξωτερικού» συντάκτη. Όπως επίσης ένας «εξωτερικός» συντάκτης γινόταν «εσωτερικός» είτε για να λάβει και αυτός το επίδομα είτε για να συνδυάσει αυτήν την ιδιότητα με αναβάθμιση π.χ. να γίνει και παρουσιαστής εκπομπών ή αρχισυντάκτης.

Όπως αναφέρθηκε αποτελεί πάγιο συνδικαλιστικό αίτημα η απόδοση του επιδόματος εξίσου στους εσωτερικούς και εξωτερικούς συντάκτες δηλαδή η κατάργηση αυτής της παράλογης επιδοματικής διάκρισης ανάμεσά τους. Υπενθυμίζεται επίσης η ρευστή διαδικασία μεταπήδησης των συντακτών στην μια ή την άλλη υποκατηγορία, με τρόπο ακανόνιστο δηλαδή κατόπιν προσωπικής απόφασης του εκάστοτε διευθυντή σε συνεννόηση με δημοσιογράφους ατομικά. Υπενθυμίζεται ότι ο διευθυντής διορίζεται από τη Διοίκηση της εταιρείας και η Διοίκηση της εταιρείας από το πολιτικό σύστημα.¹⁶⁹

Το ποια είναι η στιγμή της απόφασης για την ορθολογική αναμόρφωση του συστήματος δράσης στην ΕΡΤ-Α.Ε., η χρονική ρήξη που θα ορίσει το ‘πριν’ και το ‘μετά’ και θα μεταστρέψει τις ανορθολογικές πρακτικές που εφαρμόζουν οι δρώντες σε μια άλλη λογική, συμβατή τουλάχιστον με ένα κράτος δικαίου, είναι δυσεύρετη και απροσδιόριστη.¹⁷⁰

¹⁶⁸ Βλέπε Πειθαρχικό Φάκελο Ε.Ρ.Τ.-Α.Ε. αρ. πρωτ.: ΕΠ200290/18.7.12, σ.11/36

¹⁶⁹ Ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΡΤ-Α.Ε. αφού επιλεγούν από την εκάστοτε κυβέρνηση δηλαδή τον πρωθυπουργό και τον αρμόδιο υφυπουργό στον πρωθυπουργό, περνούν από την έγκριση της αρμόδιας επιτροπής της Βουλής συνήθως από την πλειοψηφία της συμπολίτευσης.

¹⁷⁰ Όπως εύστοχα αναφέρουν οι Muller & Surel (2002):155-158.

5.2. Η απολογία του “υπαλλήλου” συντάκτη στο Πειθαρχικό

Συμβούλιο της Δημόσιας Υπηρεσίας (Π.Π.Σ.- ΕΡΤ Α.Ε.)

Ερχόμαστε στην επιχειρηματολογία που αναπτύσσει η εν λόγω διωκόμενη δημοσιογράφος ενώπιον των μελών που συναπαρτίζουν το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΕΡΤ-Α.Ε.¹⁷¹ μετά τη παραπομπή του θέματος από τον διευθυντή Ειδήσεων στη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού της εταιρείας. Καλείται να απολογηθεί ένας, τυπικά, «εσωτερικός» συντάκτης, αλλά, ουσιαστικά «εξωτερικός» συντάκτης δηλαδή ρεπόρτερ. Πριν από περίπου μια εικοσαετία, είχε πράγματι διατελέσει υπεύθυνη σύνταξης και παρουσίασης τηλεοπτικού δελτίου ειδήσεων, αλλά στην πορεία μετατράπηκε, με άτυπη (άγραφη) απόφαση κάποιας παλαιότερης Διεύθυνσης, σε «εξωτερική» συντάκτη (ρεπόρτερ). Στην Τηλεόραση, άτυπα είθισται να θεωρείται αναβάθμιση η μεταπήδηση από το ρεπορτάζ στην παρουσίαση δελτίου ειδήσεων ενώ το αντίθετο θεωρείται, τρόπον τινά, υποβάθμιση όταν μάλιστα συνδυάζεται και με «κόψιμο από το γυαλί». Επειδή, λοιπόν, τα νέα καθήκοντα θα μπορούσαν να εκληφθούν ως κατάφωρη υποβάθμιση¹⁷², απέφυγαν να της στερήσουν και το επίδομα που λάμβανε υπό την άλλοτε ιδιότητα της υπεύθυνου σύνταξης δελτίου και παρουσιάστριας ειδήσεων. Έτσι στο γεγονός ότι μέχρι σήμερα εξακολουθεί να λαμβάνει αυτό το επίδομα «εσωτερικού» συντάκτη, βασίστηκε η πειθαρχική αγωγή εις βάρος της.¹⁷³ Υπενθυμίζουμε ότι οι λεγόμενοι «εσωτερικοί συντάκτες» τηρούν ένας είδος ‘ωραρίου’ - βάρδιας, εφόσον πράγματι τους έχει ανατεθεί αυτό το καθήκον από τη Διεύθυνση και ουσιαστικά, (όπως έχουμε περιγράψει αναλυτικά στα Κεφάλαια 3 & 4), πρόκειται για αρχισυντάκτες, παρουσιαστές, παραγωγούς δελτίων.

Η μακρόχρονη δημοσιογραφική/ επαγγελματική διαδρομή της «διωκόμενης», καθώς και η διετής θητεία της ως αιρετή συνδικαλιστική εκπρόσωπος των δημοσιογράφων της τηλεόρασης (NET/ET1) στην Ε.Σ.Η.Ε.Α., καθιστά την εμπειρία της στα εσωτερικά ζητήματα αδιαμφισβήτητη από το ακροατήριο, που αποτελείται από παλιούς και νέους ιθύνοντες στον χώρο της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Η δημοσιογράφος με την ευκαιρία της κατηγορίας που

¹⁷¹ Το ΠΠΣ της εταιρείας αποτελείται από τους γενικούς διευθυντές της ΕΡΤ και την Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ.

¹⁷² Συνήθως θεωρείται υπέρτερη η θέση του παρουσιαστή τηλεοπτικού δελτίου ειδήσεων στο στούντιο από αυτήν ενός ρεπόρτερ στον «δρόμο». Βέβαια η υπεροχή εξαρτάται και από το κατά πόσον ο ανκορμαν ή ανκοργουμαν περιορίζεται απλώς στο να διαβάζει ένα δελτίο ειδήσεων ή συμμετέχει με σχολιασμό και συνεντεύξεις στο στούντιο. Αντιστοίχως, κατά πόσο ο ρεπόρτερ αναλαμβάνει να καλύψει πρώτης γραμμής πολιτικά θέματα ή δευτερεύουσας σημασίας και κατά πόσο εμφανίζεται live και για πόση διάρκεια, συμμετέχοντας στα λεγόμενα «παράθυρα» μαζί με τον κεντρικό παρουσιαστή.

¹⁷³ Η Πειθαρχική Αγωγή ασκήθηκε για «αδικαιολόγητη απουσία από την υπηρεσία κατά το νόμιμο προγραμματισμένο ωράριο εργασίας [άρθρο 38 (παρ.3 εδ. Α) του Γ.Κ.Π. της ΕΡΤ-ΑΕ].

της αποδίδεται από τον γραφειοκρατικό μηχανισμό της EPT-A.E., οργανώνει τα επιχειρήματά της, και αυτό συνιστά το σκοπό και το εγχείρημα αυτού του κεφαλαίου, με κύριο στόχο να εκπέμψει ένα μήνυμα που θα καταδείξει με ανάγλυφο τρόπο τις παθογένειες και τις δυσλειτουργίες της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Θεωρεί ότι την πρωταρχική ευθύνη φέρουν εκείνοι που τη διοικούν και την διευθύνουν και, δευτερευόντως όσοι, δημοσιογράφοι και μη, σιωπηρά αποδέχονται ή και στηρίζουν τις πρακτικές της κακοδιοίκησης ενδεχομένως και για προσωπικά οφέλη.

5.3. Μέθοδος επιχειρηματολογίας

Θεωρώντας ότι η επιχειρηματολογία αποτελεί κατάλληλη διαδικασία για να διερευνηθούν "οι διανθρώπινες σχέσεις, οι στρατηγικές, οι προθέσεις, οι μέθοδοι της πειθούς, καθώς και το κοινωνικό-οικονομικό, πολιτικό και ιδεολογικό περιβάλλον που επηρεάζουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο"¹⁷⁴ στο εσωτερικό σύστημα λειτουργίας στην EPT-A.E., είναι απαραίτητη μια πλαισίωση σε ερμηνευτικό επίπεδο για το αφήγημα – μήνυμα της δημοσιογράφου, όπως παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα.

Ο Chaim Perelman στο βιβλίο του υπό τον τίτλο *The New Rhetoric and the Humanities, Essays on Rhetoric and Its Applications*¹⁷⁵ γράφει ότι αν θέλουμε να αποδείξουμε μια πραγματικότητα χρειαζόμαστε επιχειρήματα που να συμπεριλαμβάνουν ισχυρά παραδείγματα ικανά να επεξηγήσουν επαρκώς τους ισχυρισμούς μας έτσι ώστε να πείσουν ένα ακροατήριο. Το παράδειγμα είναι μια ειδική περίπτωση που αποσκοπεί να οδηγήσει στη διατύπωση μιας αλήθειας με ευρύτερη σημασία και βαρύτητα κανόνα. Η επιχειρηματολογία με βάση την περιγραφή ενός παραδειγματικού μοντέλου (της EPT) αιτιολογεί την αλληλουχία των αναπαριστώμενων γεγονότων (εν προκειμένω αυτές που αφορούν την απολογούμενη δημοσιογράφο), αποδεικνύοντας ότι τα γεγονότα που συνέβησαν, δηλαδή τα ανεπίλυτα και χρονίζοντα προβλήματα, οφείλονται ακριβώς στον τρόπο λειτουργίας της εταιρείας. Όπως επισημαίνει η Μαριάννα Ψύλλα «η επιχειρηματολογία εμπερικλείει διαφορετικές προσεγγίσεις που άλλοτε στηρίζονται σε κάποια λογική σύλληψη άλλοτε στη

¹⁷⁴ Ψύλλα (1998): 105.

¹⁷⁵ Βλέπε Chaim Perelman (1979) *The New Rhetoric and the Humanities: Essays on Rhetoric and Its Applications*, Dordrecht, D. Reidel Publishing Company, σ. 22.

*ρητορική και άλλοτε δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην επιχειρηματολογία που αναπτύσσεται μέσα στη γλώσσα».*¹⁷⁶

Ο ανθρώπινος λόγος είναι ικανός να κατασκευάσει σχηματικές αναπαραστάσεις δηλαδή εικόνες που περιγράφουν ανάγλυφα μια κατάσταση.

Σύμφωνα με τον J.B. Grize¹⁷⁷ η σχηματοποίηση επιτυγχάνεται με σειρά σκέψεων, διαλογικού χαρακτήρα ακόμα και όταν ο συνομιλητής είναι φανταστικό υποκείμενο. Εν προκειμένω, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΕΡΤ είναι ένα φανταστικό υποκείμενο δεδομένου ότι αν και πολυμελές ουδείς εκ των μελών θεωρεί εαυτόν υπεύθυνο για το παραμικρό εξ' όσων συμβαίνουν στην εταιρεία άρα ένας έκαστος εξ' αυτών συνιστά μέρος μιας απρόσωπης συλλογικότητας παρόλο που ένας έκαστος εξ' αυτών κατέχει συγκεκριμένη θέση υψηλής ευθύνης για τα τεκταινόμενα στη δημόσια Ραδιοτηλεόραση.

Στην κλασική αριστοτελική επιχειρηματολογία περιλαμβάνονται 4 τρόποι ανάπτυξης ορθού λόγου: 1) Αφαιρετικός συμπερασματικός τρόπος (α. συλλογισμός κλασικής μορφής, β. υποθετικός συλλογισμός και γ. διαζευκτικός συλλογισμός), 2) Επαγωγικός τρόπος, 3) Κατ' αποκλεισμό και 4) Κατ' αναλογία. Το σκεπτικό του Αριστοτέλη έχει ως εξής: για να πείσει κανείς τον συνομιλητή του, πρέπει να τον αναγκάσει να αποδεχτεί τις προτάσεις που υποστηρίζει· για να μπορέσει όμως να τον αναγκάσει, θα πρέπει οι προτάσεις αυτές να βρίσκονται όσο το δυνατόν πιο κοντά σε κάποια αποδεκτή άποψη ή αλήθεια.¹⁷⁸ Η Ψύλλα¹⁷⁹ αναφερόμενη στην αριστοτελική προσέγγιση επιχειρηματολογίας επεξηγεί κάθε μια από τις μορφές της. Με τον συλλογισμό κλασικής μορφής ξεκινάμε από μια γενική πρόταση και την εφαρμόζουμε σε μια ειδικότερη περίπτωση. Στον υποθετικό συλλογισμό υπάρχει σχέση αιτιότητας ανάμεσα στις προτάσεις και αφορά πρόσωπα, γεγονότα κ.λ.π. Στον διαζευκτικό συλλογισμό τίθεται το δίλημμα τι ισχύει ανάμεσα σε δυο πράγματα όπου όποιο και αν ισχύει καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα. Επίσης, με τον επαγωγικό συλλογισμό αναπτύσσουμε επιχειρηματολογία ξεκινώντας από ένα ειδικό παράδειγμα που θα αποδείξει μια πραγματικότητα γενικότερης ισχύος. Με την κατ' αποκλεισμό επιχειρηματολογία αφού

¹⁷⁶ Ψύλλα (1998):105.

¹⁷⁷ Όπως παραθέτει η Ψύλλα (1998): 106.

¹⁷⁸ Jean Michel Adam (1999) *Τα κείμενα: τύποι και πρότυπα – Αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, εξήγηση και διάλογος*, μτφ. Γιάννης Παρίσης, επιμ. Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος. Αθήνα, Πατάκη, σ. 111-116 & 161-197.

¹⁷⁹ Ψύλλα (1998): 108-112.

λάβουμε υπ' όψη μια σειρά από διαφορετικές ερμηνείες και λύσεις για ένα πρόβλημα, καταλήγουμε ότι μια από αυτές μπορεί να είναι αποδεκτή. Με την κατ' αναλογία επιχειρηματολογία επιδιώκεται να δειχθεί κατά κάποιον τρόπο ποια κατάσταση σε σύγκριση με άλλη είναι χειρότερη ή καλύτερη έτσι ώστε να υιοθετηθεί η βέλτιστη δυνατή.

Σύμφωνα με τον Perelman *«Η επιχειρηματολογία [...] επιδιώκει να μεταφέρει προς το συμπέρασμα την επιδοκιμασία απέναντι στις προκείμενες προτάσεις. Η επιδοκιμασία αυτή σχετίζεται πάντοτε με το ακροατήριο και μπορεί να είναι λιγότερο ή περισσότερο έντονη, ανάλογα με τους συνομιλητές»*.¹⁸⁰

Στο πλαίσιο της γλωσσολογίας, στη δεκαετία του '80, η επιχειρηματολογία εμπλουτίστηκε από το έργο των J. C. Anscombre και O. Ducrot, *Η επιχειρηματολογία μέσα στη γλώσσα*. Η πληροφορία ενός κειμένου βρίσκεται στην υπηρεσία της πρόθεσης της γενικής επιχειρηματολογίας του και οι σημασίες δεν βρίσκονται μέσα στις λέξεις, αλλά μέσα «στα πλαίσια του λόγου» όπου οι λέξεις σύνδεσης είναι εργαλεία επιχειρηματολογίας (αλλά, αν και, γιατί, επειδή, αφού λοιπόν κ.ά.). Η ανάλυση και ερμηνεία ενός κορμού δεδομένων συχνά απαιτεί χρήση περισσότερων της μιας μεθόδων επιχειρηματολογίας.¹⁸¹ Σύμφωνα με τον O. Ducrot *«καταδεικνύω και αντικρούω μια θέση: Και στις δυο περιπτώσεις όμως η πορεία είναι στην ουσία η ίδια, αφού ξεκινάμε από προκείμενες προτάσεις (δεδομένα), που αν τις δεχτούμε είμαστε αναγκασμένοι να δεχτούμε το τάδε ή το δείνα συμπέρασμα. Η μετάβαση από το ένα στο άλλο διασφαλίζεται με 'διάφορες μεθόδους επιχειρηματολογίας', που παίρνουν τη μορφή αλυσιδωτών επιχειρημάτων-αποδείξεων.»*¹⁸²

Η πρωταγωνίστριά μας με το αφήγημά της, χρησιμοποιώντας σύνθετη επιχειρηματολογία, επιχειρεί να οδηγήσει το ακροατήριο στην αποδοχή των θέσεων που αναπτύσσει.¹⁸³ Θέλει βέβαια να καταδείξει την άδικη εις βάρος της συμπεριφορά. Κυρίως, όμως, αποσκοπεί και επιδιώκει, ως πολιτικός δρων, να επαναφέρει στο προσκήνιο ένα μήνυμα: ότι τέτοιες συμπεριφορές ανάμεσα στους ανθρώπους αναπαράγουν μια ανορθολογική πολιτική στάση, απόρροια διαχρονικών παθογενειών του εσωτερικού συστήματος της ΕΡΤ-Α.Ε. που, όμως, παραδειγματίζεται από το πολιτικό σύστημα που τις καλλιεργεί και τελικά τις συντηρεί παντού στην κοινωνία.

¹⁸⁰ Adam (1999): 181.

¹⁸¹ Όπως παραθέτει η Ψύλλα (1998):113.

¹⁸² Adam (1999):184.

¹⁸³ Όπως υποστηρίζεται και από τους κλασικούς θεωρητικούς της επιχειρηματολογίας P. Oleron (1983) και Perelman/Olbrecht-Tyteca (1988) στο Ψύλλα (1998):106 και 110.

5.4. Κατασκευή κειμένου επιχειρηματολογίας

Η ομιλήτρια αποσκοπεί κατά κύριο λόγο να αναδείξει τις ενδογενείς παθογένειες στο παραδειγματικό μοντέλο «ΕΡΤ», εκκινώντας από τη δική της ειδική προβληματική περίπτωση ως ‘φυσική λογική’¹⁸⁴ συνέπεια των παθογενειών στο εσωτερικό σύστημα της εταιρείας, δηλαδή το μοντέλο να αιτιολογεί και τις συνέπειες¹⁸⁵. Το αφήγημα συμπεριλαμβάνει σειρά επιχειρημάτων που απευθύνονται στο συγκεκριμένο ακροατήριο (τα μέλη του ΠΠΣ). Η κατασκευή της επιχειρηματολογίας έχει ως βάση την εμπειρία και τη βιωμένη πραγματικότητα εντός της συγκεκριμένης εταιρείας – υπόδειγμα που είναι εξίσου οικεία τόσο στον ομιλητή όσο και στο ακροατήριό του. Η παραγωγή Λόγου εκ μέρους του ομιλητή αποσκοπεί στην πειθώ περί του τι είναι στην προκειμένη περίπτωση δίκαιο, τι είναι άδικο, τι είναι σωστό και τι λάθος όχι μόνο για τον ίδιο αλλά και για την εταιρεία. Με πρώτη ύλη τα ίδια τα γεγονότα η δημοσιογράφος απευθύνεται στο ακροατήριό της αξιοποιώντας μια σειρά από λογικές συλλήψεις, την όποια ρητορική ικανότητα διαθέτει αλλά και τον ‘διαλεκτικό διαλογισμό’. Επίσης, όλες τις μορφές της αριστοτελικής προσέγγισης.

Το παράδειγμά μας, δηλαδή η περίπτωση του διωκόμενου δημοσιογράφου, σε συνδυασμό με το υπόδειγμα, δηλαδή η εσωτερική διοικητική λειτουργία ΕΡΤ-Α.Ε, παράγουν την κάτωθι απολογία/ μήνυμα που απευθύνεται στη διοίκηση με το σκεπτικό ότι παραβιάζεται εκ μέρους της το περί δικαίου αίσθημα και οι κανόνες ορθολογικής συμπεριφοράς.

ΤΟ ΑΦΗΓΗΜΑ-ΜΗΝΥΜΑ

«Η βλαπτική για μένα, αλλά βεβαίως και για την εταιρεία, εργασιακή απαξίωση και αχρησία, αποτελεί σκάνδαλο κακοδιοίκησης, τρανταχτό παράδειγμα βαριάς και χρόνιας παθογένειας στην ΕΡΤ Α.Ε. Η περίπτωσή μου είναι νομίζω εξαιρετικά ενδεικτική, αν όχι και αποδεικτική, του στρεβλού χαρακτήρα της εκάστοτε διοίκησης ήδη από το 2006¹⁸⁶, αλλά και σε προηγούμενο χρόνο, ως προς την αξιοποίηση του δυναμικού της εταιρείας. Με την απλή Λογική: Ποια είναι

¹⁸⁴ Βλέπε στο Ψύλλα (1998):106-107 περί τυπικής και φυσικής λογικής κατά Grize ότι «Η ‘φυσική λογική’, δεν είναι τίποτα άλλο παρά οι πρακτικές δραστηριότητες του λόγου που αναφέρονται σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Έτσι στο πλαίσιο αυτής της λογικής ‘λαμβάνονται υπόψη συγχρόνως πρακτικά εγχειρήματα (operations) και σημασίες (sens)».

¹⁸⁵ Perelman (1979):22.

¹⁸⁶ Το 2006 η εν λόγω συντάκτρια είχε δικαιωθεί από την Ε.Σ.Η.Ε.Α. όπου είχε προσφύγει εναντίον προϊσταμένου δημοσιογράφου εξαιτίας του αδικαιολόγητου παροπλισμού της. Η Γενική Διεύθυνση της ΕΡΤ, στην οποία υπάγεται η διωκόμενη για δήθεν παραβίαση ωραρίου, ουδόλως συμμορφώθηκε με την απόφαση του Πειθαρχικού της Ε.Σ.Η.Ε.Α.. Η τακτική παροπλισμού συνεχίστηκε και από τον επόμενο προϊστάμενο.

η πρόταση και η υπόθεση που ουσιαστικά εξετάζουμε; Πλήρης παροπλισμός υπαλλήλων σε συνδυασμό με πλήρη καταβολή μισθού. Πού οδηγεί αυτή η κατάσταση; Θεωρώ σε πλήρη οικονομική, πολιτική, ηθική κρίση.

Δυστυχώς, η στρεβλή τακτική ούτε ασυνήθιστη είναι ούτε πρωτοφανής. Απλώς έχει πολλές όψεις, άλλοτε πράγματι βλαπτικές για τον υποαπασχολούμενο συντάκτη άλλοτε όμως και επιθυμητές, άκρως εξυπηρετικές για τον ίδιο. Παραδείγματος χάριν όταν κάποιος παράλληλα εργάζεται και σε άλλη επιχείρηση, σε μια μεγάλη εφημερίδα όπου οι απαιτήσεις είναι βεβαίως μεγάλες άρα πόσος χρόνος, ενέργεια αλλά και διάθεση του απομένουν καθημερινά ώστε να προσφέρει έργο στην ΕΡΤ; Αυτές οι τακτικές ζημιώνουν ολόκληρη την εταιρεία και προσβάλουν το δημόσιο χαρακτήρα της διότι οι μισθοί και τα επιδόματα δεν είναι προσωπική περιουσία των εκάστοτε διοικούντων, είναι χρήματα της πλειονότητας των πολιτών που ενισχύουν οικονομικά τη λειτουργία ΕΡΤ Α.Ε., καταβάλλοντας χρήματα με χρέωση μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ.

Στη δική μου περίπτωση, η αχρησία στην οποία έχω περιέλθει δεν είναι επιθυμητή από εμένα. Αυτό αποδεικνύεται από τη σειρά των ενεργειών και με γραπτά ντοκουμέντα ότι έχω εξαντλήσει σχεδόν όλα τα θεσμικά μέσα, με σκοπό την ανατροπή του παροπλισμού και την επαναφορά μου στην ενεργό παραγωγική διαδικασία της εταιρείας στον τομέα όπου ανήκω, τη δημοσιογραφία πρώτης γραμμής, όπου έχω αποδείξει τόσο την επάρκεια όσο και την αποτελεσματικότητά μου για πολλά χρόνια. Συνεπώς ο παροπλισμός/ αχρησία/ «ψυγείο» είναι επιθυμητός από άλλους. Ποιους; Είναι νομίζω υποχρέωσή σας να εντοπίσετε τους υπαίτιους μάλλον ανάμεσα σε όσους έχουν εξουσία άρα και δύναμη έναντι των συναδέλφων τους.

Αντί λοιπόν να εργάζομαι, βρίσκομαι τώρα ενώπιον Πειθαρχικού Συμβουλίου και σας ζητώ να αντιληφθείτε το προφανές: πρόκειται για χαρακτηριστικό παράδειγμα παροπλισμένου, σε πλήρη αχρησία «παγωμένου», δημοσιογράφου της ΕΡΤ Α.Ε. άδικα και αναιτιολόγητα. Εάν είχα περιπέσει σε παράπτωμα, αυτό θα έπρεπε να έχει προ πολλού γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία και να έχω ήδη υποστεί τις όποιες συνέπειες προβλέπονται από τον Νόμο, ακόμα και την απόλυση σε περίπτωση που το υποτιθέμενο παράπτωμα ήταν τόσο βαρύ. Τίποτα όμως από όλα αυτά δεν ισχύει στην περίπτωσή μου ούτε βέβαια διέπραξα το παραμικρό παράπτωμα. Αυτό που ισχύει και νομίζω ότι όλοι εδώ το γνωρίζουμε πολύ καλά, είναι ότι η δική μου ειδική περίπτωση φωτογραφίζει μια γενική πραγματικότητα (εφαρμογή επαγωγικού συλλογισμού)

πολλών ετών, τρόπον τινά “αιώνια πραγματικότητα” που αποτελεί πασίγνωστη παθογένεια στον δημόσιο τομέα: όποιος δεν προστατεύεται από τους «από πάνω», αργά η γρήγορα, κατατομείται από τους «από κάτω», ανεξαρτήτως τυπικών προσόντων, επιδόσεων, συνέπειας, επάρκειας κ.λ.π. Η συνεννόηση μεταξύ ανώτερης και κατώτερης ιεραρχίας είναι αμφίδρομη σε ζητήματα «ψυγείων». Και πώς αλλιώς θα μπορούσε να είναι δεδομένου του τρόπου διορισμού των ιεραρχιών σε όλες τις ΔΕΚΟ;

Κατηγορούμαι λοιπόν για αναιτιολόγητη απουσία¹⁸⁷ ενώ όλοι γνωρίζουμε ότι ο ρεπόρτερ ούτε υπόκειται σε ωράρια¹⁸⁸ ούτε διαθέτει προσωπικό χώρο στέγασης εντός της εταιρείας.

Κι ενώ πολύ εύκολα αποδεικνύεται ότι εδώ και τουλάχιστον 20 έτη είμαι ρεπόρτερ και μάλιστα απαιτητικών αποστολών στο εξωτερικό και εντός ελληνικής επικράτειας, κάποιοι πασχίζουν να στηρίζουν την απαράδεκτη κατηγορία εναντίον μου στο περίφημο επίδομα του 10%, το οποίο λαμβάνουν οι «εσωτερικοί» συντάκτες λες και δεν είναι γνωστό ότι σταδιακά όλοι οι συντάκτες λαμβάνουν αυτό το επίδομα. Ήδη όλοι γνωρίζουμε ότι αυτή η παράδοξη διάκριση στις δυο υποκατηγορίες, «εσωτερικοί» - «εξωτερικοί», τείνει να καταργηθεί πλέον και επισήμως αφού πρόκειται για παραλογισμό πράγμα που εξηγείται με τον εξής λογικό συλλογισμό (κλασικής μορφής):

1. Οι δημοσιογράφοι στη Διεύθυνση Ειδήσεων είναι ρεπόρτερς ενταγμένοι στο Τμήμα των Ρεπορτάζ

2. Οι «εσωτερικοί» συντάκτες του Τμήματος Ρεπορτάζ είναι δημοσιογράφοι

Άρα συμπερασματικά οι «εσωτερικοί» συντάκτες είναι ρεπόρτερς.

Δεδομένου ότι το Συμβούλιό σας δεν αποτελείται από δημοσιογράφους, ας μου επιτραπεί ο εξής προβληματισμός λόγω της μακρόχρονης εμπειρίας μου στις Ειδήσεις: Πού άραγε βασίζεται η δυνατότητα της εταιρείας να συντηρεί μισθολογικά δημοσιογράφους σε καθεστώς παροπλισμού; Αλλά βέβαια είναι γνωστό ότι η εταιρεία διαθέτει πολύ περισσότερους δημοσιογράφους από όσους πραγματικά είναι απαραίτητοι για την εύρυθμη λειτουργία της. Γι αυτό νομίζω ότι υπάρχουν τόσες πολλές κατηγορίες και υποκατηγορίες δημοσιογράφων,

¹⁸⁷ Βλέπε την απόφαση δικαίωσης, το 1991, για το ίδιο θέμα υπέρ της δημοσιογράφου Φωτεινής Πιπιλή από το Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Η.Ε.Α. όταν είχε κατηγορηθεί από τον Διευθυντή Ειδήσεων στο Δ.Σ. της ΕΡΤ Α.Ε. για παραβίαση ωραρίου σύμφωνα με τον Γ.Κ.Π. της εταιρίας.

¹⁸⁸ Υπάρχει ξεκάθαρη δήλωση του Διευθυντή Ειδήσεων στον Φάκελο της προανάκρισης ότι «οι δημοσιογράφοι δεν είναι υποχρεωτικό να υπογράφουν για την καθημερινή τους παρουσία» με άλλα λόγια δεν έχουν υπαλληλικό ωράριο. Βλέπε ΕΡΤ Α.Ε.: τμήμα ΕΝΚΠΕ, ΕΠ 200290/18.7.12, σ.11/36

χωρίς σαφή αξιολογικά κριτήρια, σε συνδυασμό με προκλητική ποικιλία μισθών και αμοιβών, επίσης χωρίς σαφή αξιολογικά κριτήρια. Αυτή η πραγματικότητα υπονομεύει το γενικό αίσθημα δικαιοσύνης και ως εκ τούτου την εργασιακή ειρήνη ανάμεσα στους συναδέλφους. Ένα παράδειγμα άλλωστε είμαι και εγώ γι αυτό και βρίσκομαι εδώ. Οι αλληλοεπικαλύψεις καθηκόντων λόγω της πληθώρας απασχολούμενων πάνω στο ίδιο αντικείμενο, συχνά δεν αφήνει ανεπηρέαστο το προϊόν της ενημέρωσης που παράγεται και εκπέμπεται στην κοινωνία. Εάν το επιθυμείτε μπορώ να υπενθυμίσω σωρεία προβλημάτων, που έχω τη βεβαιότητα ότι δεν έχουν διαφύγει και της δικής σας προσοχής.

Σε ποιον άραγε θα πρέπει να αποδοθούν οι ευθύνες για αυτήν την κατάσταση; Μήπως σε εμένα που ουδέποτε υπήρξα καν αρχισυντάκτρια πόσο μάλλον Διευθύντρια και Γενική Διευθύντρια; (Εφαρμογή επιχειρηματολογίας κατ' αποκλεισμό) Δεν είναι λογικό να ευθύνονται οι διοικητές/ διευθυντές/ προϊστάμενοι αντί των απλών “υπαλλήλων” συντακτών; Γιατί είναι φανερό ότι με τις τακτικές απαξίωσης παραγωγικών ανθρώπων έτσι ώστε στη θέση τους να αναδειχτούν άλλοι, παντός τύπου κομματικοί πελάτες, αρεστοί, που προσλήφθηκαν με διάφορους τύπους συμβάσεων, χωρίς καν να υπάρχουν κενές θέσεις, καλύπτεται σιωπηρά και η επιθυμία και κάποιων άλλων να μην προσφέρουν έργο στην εταιρεία επειδή απασχολούνται και σε άλλες επιχειρήσεις οπότε δεν προλαβαίνουν ή είναι κουρασμένοι ή βαριούνται να ασχοληθούν με την ΕΡΤ, αφού ούτως ή άλλως η Υπηρεσία τους μισθοδοτεί. Αυτά είναι που ζημιώνουν την εταιρεία. Σε ποιους ανθρώπους λοιπόν θα έπρεπε να αποδίδονται ευθύνες για αυτά; Δηλαδή για το εάν και κατά πόσον υπάρχει έλεγχος για την αξιοποίηση και την αποδοτικότητα των κάθε είδους και κατηγορίας υπαλλήλων; Και βέβαια για τον σεβασμό ή μη των κανόνων περί δεοντολογίας και συναδελφικότητας. Είναι ή όχι λογικό οι ευθύνες αυτές να αποδίδονται κατά κύριο λόγο στους ασκούντες διευθυντικά καθήκοντα, δηλαδή στους δημοσιογράφους εκείνους που ασκούν διευθυντική εξουσία στους υφισταμένους συναδέλφους τους, αλλά και άλλους υπαλλήλους; Ποιοι δίνουν εντολές σε ποιους και πώς διασφαλίζεται η τήρηση ή η μη τήρηση των διευθυντικών εντολών; Είναι γνωστό σε όλους ότι εγώ δεν είχα ποτέ την παραμικρή εξουσία να αποφασίσω μονομερώς και να δώσω εντολή στον εαυτό μου ή σε άλλους εάν και ποιο ρεπορτάζ θα καλυφθεί για τις ανάγκες της ενημέρωσης του σταθμού μας. Παγίως αυτές οι εντολές δίδονται από τον προϊστάμενο αρχισυντάκτη, συνήθως κατόπιν συνεννόησης με τον Διευθυντή. Αυτό εφαρμόζεται απέναντι σε όλους τους συντάκτες της υπηρεσίας. Είναι φανερό, επομένως, ότι θα πρέπει να αποκλειστεί οποιαδήποτε προσωπική

μου ευθύνη στις κατηγορίες περί απουσίας εφόσον συστηματικά δεν λάμβανα εντολές προς εργασία.

Αναιτιολόγητο εξακολουθεί να παραμένει μόνο το γιατί δεν μου ανέθεταν οποιαδήποτε εργασία και μάλιστα επί μακρόν; Αλλά την απάντηση γνωρίζουν μόνον οι αρμόδιοι προϊστάμενοι και διευθυντές των τελευταίων τουλάχιστον πέντε χρόνων, αφού χωρίς καμία έγγραφη ενέργεια ή αιτιολόγηση εκ μέρους τους με διατηρούσαν στο «ψυγείο» της εταιρείας. Είναι άλλωστε γνωστό ότι η τεκμηρίωση άρνησης εκτέλεσης καθήκοντος επιφέρει εντός 30 ημερών την απόλυση του υπαλλήλου. Όμως, ουδόλως τεκμηριώνεται άρνηση εκτέλεσης καθήκοντος εκ μέρους μου.

Στη περίπτωση μου, ο συνάδελφος που με παρέπεμψε στη Διοίκηση για δήθεν αδικαιολόγητη απουσία είναι ο Διευθυντής Ειδήσεων αυτήν την περίοδο, ο κ. Χ.

Ο συγκεκριμένος συνάδελφος είναι προϊστάμενος στη Διεύθυνση Ειδήσεων από το 2000, δηλαδή ασκεί καθήκοντα αρχισυντάκτη πάνω από μια δεκαετία και προσφάτως αναβαθμίστηκε σε Διευθυντή. Αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που ο κ. Χ ενεργεί προς εξυπηρέτηση προσωπικών φιλοδοξιών κατά τρόπο αντιδεοντολογικό και αντισυναδελφικό. Αυτό αποδεικνύεται άλλωστε και με απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Η.Ε.Α., κατά το έτος το 2000, όταν το θεσμικό όργανο αποφάνθηκε ότι πράγματι διευθυντικά στελέχη στην ΕΡΤ, ανάμεσά τους ήταν και ο ίδιος, εφαρμόζουν κακές πρακτικές που δημιουργούν άσχημο κλίμα ανάμεσα στους συντάκτες. Το βεβαρημένο παρελθόν σε ενδοϋπηρεσιακό επίπεδο με οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η στάση του είναι εκδικητική λόγω προσωπικής αντιπάθειας και όχι εξαιτίας της εκ μέρους μου δήθεν αδιαφορίας για τα καθήκοντά μου. Εάν πραγματικά επρόκειτο για δική μου αδιαφορία και αδικαιολόγητη απουσία, τότε, μέσα σε τριάντα μέρες το θέμα θα είχε λήξει με ό,τι προβλέπεται στον Γενικό Κανονισμό για αυτές τις περιπτώσεις.

Εάν όμως είναι μόνον αυτός που διενεργεί υπονομευτική τακτική εις βάρος μου, με σκοπό να με εκδικηθεί για το παρελθόν και να με εξαφανίσει από τον χώρο, προφανώς είναι ακατάλληλος και επικίνδυνος για οποιαδήποτε θέση ευθύνης στην εταιρεία. Εάν όμως δεν ενεργεί μόνος, αλλά σε συνέργεια με άλλα στελέχη σε θέσεις ευθύνης έτσι ώστε να αλληλοκαλύπτονται στις κακές πρακτικές εις βάρος όσων δεν συμμετέχουν ή δεν εξυπηρετούν τα προσωπικά οφέλη τους και τα κοινά συμφέροντα μικρών υπό τον έλεγχό τους ομάδων που

παρανομούν¹⁸⁹, τότε, υπάρχει συνυπευθυνότητα στην κακοδιοίκηση και θα πρέπει όλοι να εντοπιστούν και να απομακρυνθούν (εφαρμογή υποθετικού συλλογισμού).¹⁹⁰

Αυτό το οποίο νομίζω ότι θα πρέπει ιδιαίτερα να λάβετε υπόψη είναι και το εξής γεγονός:

Ο ανώτερος στην ιεραρχική δομή, Γενικός Διευθυντής, κ. Ψ, στον οποίο απευθύνθηκα εφόσον σε αυτόν υπαγόμαστε όλοι οι δημοσιογράφοι, είτε εσωτερικοί είτε εξωτερικοί συντάκτες, συμπεριλαμβανομένου και του διευθυντή, κ. Χ, προφασίστηκε πλήρη άγνοια της κατάστασης. Ο κ. Ψ. δεν είναι καινούργιος στην εταιρεία, εργάζεται εδώ αρκετά χρόνια και μάλιστα πάντοτε σε θέσεις προϊστάμενου. Παρά την πλήρη περιγραφή της κατάστασης από πλευράς μου, παρά την προφορική παραδοχή και εκ μέρους του ότι αυτή η κατάσταση δεν είναι παραγωγική ούτε θετική για την εταιρεία, απέφυγε κάθε πρωτοβουλία επίλυσης του θέματος.

Έτσι συνάγεται ότι από δύο πράγματα δεν μπορεί παρά ισχύει ένα: ή γνώριζε τις μηχανορραφίες των υφισταμένων του, δηλαδή του Διευθυντή κ. Χ. και της ομάδας του, ή δεν τις γνώριζε. Αν τις γνώριζε, είναι συνυπεύθυνος για τις μηχανορραφίες τους και πρέπει να διωχθεί πειθαρχικά και να παραιτηθεί, εάν όχι, τότε δεν ελέγχει την Γενική Διεύθυνση της οποίας προϊστάται και θα πρέπει να παραιτηθεί λόγω της ανεπάρκειας ή της ανικανότητας να διοικεί με χρηστό τρόπο τόσους πολλούς ανθρώπους (εφαρμογή διαζευκτικού συλλογισμού).¹⁹¹ Έστω και αν αυτήν την ώρα και ο συγκεκριμένος Γενικός Διευθυντής, κ. Ψ, έχει αντικατασταθεί από άλλον, δεν νομίζω ότι αλλάζει κάτι. Είναι λογικό νομίζω ότι και για τον διάδοχό του όσο δεν επιλαμβάνεται της υπόθεσης, ισχύει ο ίδιος συλλογισμός ως επιχείρημα δεδομένου ότι ήδη έχω ενημερώσει και αυτόν για το πρόβλημα. Δυστυχώς τα προβλήματα διαιωνίζονται και επιτείνονται εφόσον ουδείς αναλαμβάνει να τα αντιμετωπίσει. Ποιοι ευθύνονται γι αυτό;

Τίθεται επομένως ένα μείζον ζήτημα και αίτημα. Τίθεται θέμα χρηστής διοίκησης σε αυτήν την εταιρεία του δημόσιου τομέα που αποτελεί ένα παραδειγματικό μοντέλο πολιτικών, οικονομικών και πολιτισμικών προτύπων στη κοινωνία, την αγορά και το Κράτος. Αναρωτιέμαι σε ποια πολιτισμένη χώρα οι εταιρείες μπορούν να θεωρούνται υγιείς όταν

¹⁸⁹ Είναι γνωστό ότι οι διευθυντές και οι προϊστάμενοι εγκρίνουν υπερωριακές αμοιβές δημοσιογράφων και υπαλλήλων του Τμήματός τους. Έχει όμως διαπιστωθεί έγκριση πλασματικών υπερωριών και άλλων χρηματικών ποσών που έχει καταβάλει η Υπηρεσία σε δικαιούχους με πλασματικά παραστατικά.

¹⁹⁰ Με την υπ' αριθμ. αβγ/ χ.ψ.ω απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΡΤ Α.Ε., ο εν λόγω Διευθυντής Ειδήσεων Χ. απαλλάχτηκε των καθηκόντων του. Η παύση του δεν σχετίζεται ευθέως με την περίπτωση που εξετάζεται στην παρούσα εργασία, αλλά σχετίζεται με τις χρόνιες παθογένειες στη δομή και τη λειτουργία της εταιρείας. Ο αριθμός της απόφασης και το πρόσωπο που αφορά είναι πραγματικά αλλά δεν αναφέρονται εδώ για εννόητους λόγους.

¹⁹¹ Όσον αφορά τη μεθοδολογία της επιχειρηματολογίας, βλέπε Μαριάννα Ψύλλα «Το μήνυμα ως αντικείμενο ερμηνείας και ανάλυσης», σ.109 στο *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα* (1998), επιμ. Γιώτα Παπαγεωργίου, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γ. Δάρδανος, σ. 73-112.

απαξιώνουν και μάλιστα επί μακρόν και μάλιστα με μισθό, μέρος του προσωπικού του αντί να το αξιοποιούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό, σύμφωνα με τις ικανότητες και τα προσόντα του καθενός, δίδοντας κίνητρα ώστε το προσωπικό όχι μόνο να επιδεικνύει ζήλο και προθυμία στην εκτέλεση των καθηκόντων αλλά και διάθεση βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ποια πραγματικότητα είναι αυτή οπουδήποτε στον πολιτισμένο κόσμο που θα υποστήριζε το αντίθετο; (επιχειρηματολογία κατ' αναλογία) Σε ποια σοβαρή εταιρεία η Διοίκηση θα παρέμενε αδρανής στις συνεχείς οχλήσεις διαμαρτυρίας υπαλλήλου και θα επέτρεπε στον οποιονδήποτε διευθυντή να παροπλίζει ικανούς εργαζόμενους προκειμένου να ικανοποιεί άνομα συμφέροντα είτε ατομικού είτε παρεξηγημένα “συλλογικού” χαρακτήρα;

Οι ευθύνες της κακοδιοίκησης πρέπει να αποδοθούν στους ισχυρούς και όχι στους ανίσχυρους κρίκους μιας αλυσίδας, δηλαδή να αποδοθούν στους υπευθύνους προϊσταμένους. Έτσι και οι αδικίες σε μεγάλο βαθμό θα περιοριστούν και βέβαια καμιά θέση ευθύνης δεν θα εξαντλείται στην απόλαυση ενός υψηλότερου μισθού ή την ικανοποίηση του ατομικού εγωιστικού αισθήματος οποιουδήποτε προσώπου σε διευθυντική καρέκλα.

Πού οδηγεί η συγκάλυψη κακών πρακτικών από ανεύθυνους και ανάληπτους διευθυντές; Πού οδηγεί η ατιμωρησία τους αν όχι στη συνέχιση της κακοδιοίκησης; Πού οδηγεί η εκ του πονηρού δίωξη εκ μέρους τους όσων αντιτίθενται σε άδικες και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές; Νομίζω ότι οδηγεί στην ενίσχυση κλίματος απαξίας και σε θρίαμβο της ανηθικότητας. Ωφελεί αυτό την εταιρεία και τον δημόσιο χαρακτήρα της; (Η συγκεκριμένη επιχειρηματολογία επιδιώκει να μεταφέρει προς το συμπέρασμα την επιδοκιμασία απέναντι στις προκείμενες προτάσεις, σύμφωνα με τον Perelman).¹⁹²

Το εάν η Ελλάδα χρειάζεται τη δημόσια ΕΡΤ ή εάν η κυβέρνηση κρίνει ότι είναι ορθότερο να την τεμαχίσει και να την πωλήσει σε ιδιώτες επιχειρηματίες είναι άλλο θέμα συζήτησης. Σίγουρα όμως μια άχρηστη δημόσια διοίκηση, και μάλιστα στη σημερινή συγκυρία, δεν ενισχύει το ενδεχόμενο να συνεχίσει να λειτουργεί η ΕΡΤ Α.Ε. ως υγιής, δημόσια υπηρεσία ειδήσεων και ενημέρωσης, έχοντας υποτίθεται ως πρότυπο π.χ. τις κρατικές δημόσιες υπηρεσίες ειδήσεων της Βρετανίας. Γιατί άραγε η ΕΡΤ δεν κατόρθωσε ποτέ να αποκτήσει τη δημοσιογραφική αίγλη του BBC; Γιατί άραγε στην ΕΡΤ η δημοσιογραφία έφερε πάντοτε το αρνητικό πρόσημο μιας δημοσιογραφίας δημοσιοϋπαλληλικού τύπου έτσι ώστε ακόμα και

¹⁹² Βλέπε Adam (1999): 181.

σήμερα σε μεγάλο βαθμό οι δημοσιογράφοι της να θεωρούνται «δεύτερης κατηγορίας» σε σχέση με τα ιδιωτικά ΜΜΕ; Ίσως γιατί στην ΕΡΤ οι περισσότεροι, αν όχι όλοι, οι «υπάλληλοι» ή συνεργάτες δημοσιογράφοι έχουν κάποιο μέσον (οικογενειακό, φιλικό, πολιτικό, κομματικό ακόμα και... μιντιακό). Η κοινωνία γνωρίζει ότι όσο πιο ισχυρό είναι το μέσον τόσο πιο ασφαλής και περίοπτη η θέση του δημοσιογράφου στην ΕΡΤ Α.Ε. Ποιος αλήθεια αποφασίζει και με ποια κριτήρια τη θέση του δημοσιογράφου; Σας θέτω το ερώτημα: Γιατί, εγώ, επί μακρό χρονικό διάστημα αν και μέλος της Ε.Σ.Η.Ε.Α., αν και μισθοδοτούμενη στην εταιρεία ως δημοσιογράφος με Σύμβαση Εργασίας αορίστου χρόνου, δεν ασκώ κατά κανένα τρόπο το «λειτουργημά» μου για λογαριασμό της ΕΡΤ Α.Ε.; Υπάρχει κάποιος που μπορεί να αποδείξει ότι η επαγγελματική μου ακύρωση επήλθε κατόπιν δικής μου απόφασης; Υπάρχει έστω και ένα υπηρεσιακό έγγραφο περί άρνησης εργασίας που να με βαρύνει; Ουδέν υπάρχει. Μα και αν υποθετικά υπήρχε κάποια σοβαρή τεκμηρίωση για άρνηση εκτέλεσης εργασίας εκ μέρους μου, τότε, γιατί ακόμα δεν έχω απολυθεί σχεδόν πέντε χρόνια τώρα; Πώς εξηγείται ότι σειρά διευθυντών μέχρι σήμερα αδιαφόρησαν στις συνεχείς, γραπτές και προφορικές, οχλήσεις μου για τερματισμό αυτής της βλαπτικής και αντιπαραγωγικής από κάθε πλευρά συμπεριφοράς;» (Η επιχειρηματολογία επιδιώκει να καταδείξει και να αντικρούσει μια θέση, σύμφωνα και με τον Ducrot¹⁹³, καθώς υπάρχουν τα δεδομένα, που εφόσον γίνονται κατανοητά από το ακροατήριο, τότε, είναι αναγκασμένο να αποδεχθεί το συμπέρασμα σχετικά με τον μακροχρόνιο παροπλισμό του "υπαλλήλου" δημοσιογράφου, εξαιτίας τόσο της κακοδιοίκησης όσο της κομματοκρατίας που ταλανίζουν διαχρονικά τη δημόσια Ραδιοτηλεόραση.).

¹⁹³ Όπως παρατίθεται στον Adam (1999): 184.

Συμπεράσματα

Η EPT-A.E. ως θεσμικός επικοινωνιακός οργανισμός παραγωγής και διάχυσης μηνυμάτων Πολιτικής αποτελεί το επίκεντρο της παρούσας εργασίας. Με τους συντάκτες “υπαλλήλους” της, δηλαδή τους δημοσιογράφους, ως βασικούς δρώντες – διαμεσολαβητές μηνυμάτων, μεταξύ της «θεσμικής διάστασης της πολιτικής» και της «κοινωνικής διάστασης του πολιτικού»¹⁹⁴, οι άξονες της έρευνας έθεσαν πέντε κύριους στόχους.

Πρώτον, να εξετάσουμε τις πτυχές συσχετισμού της εταιρείας με το πολιτικό σύστημα, την πολιτική επικοινωνία και τους δημοσιογράφους και προς επίτευξη του στόχου αυτού δανειστήκαμε σε μεγάλο βαθμό την κατά Muller-Surel θεωρία Γνωστικής Προσέγγισης.

Δεύτερον, να διερευνήσουμε τον τρόπο δράσης των δημοσιογράφων στο πλαίσιο της πολιτικής επικοινωνίας, αλλά και του ανταγωνισμού ανάμεσά τους, ιδιαίτερα στον κρατικό επικοινωνιακό φορέα που εποπτεύεται από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, γεγονός που δημιουργεί ερωτήματα τόσο ως προς τον ρόλο όσο και ως προς τον λόγο ύπαρξης της EPT-A.E. σε ένα πλουραλιστικό μιντιακό τοπίο δυτικού τύπου.

Τρίτον, να παρουσιάσουμε τον τρόπο λειτουργίας μιας εκ των πέντε Γενικών Διευθύνσεων της εταιρείας, αυτήν στην οποία κυρίως υπάγονται οι δημοσιογράφοι της EPT-A.E όπου αναδεικνύουμε τους πολλαπλούς διαχωρισμούς ανάμεσα στους εργαζόμενους. Επίσης, πώς αυτές οι ‘διακρίσεις’ με διευθυντικές αποφάσεις, συχνά αμφίβολης ορθολογικότητας, επιφέρουν ανορθόδοξες συνέπειες έως του σημείου να υποθάλπουν σιωπηρές διώξεις έξω από κάθε νόμιμη αλλά και ηθική διαδικασία.

Τέταρτον, να αναδείξουμε το γεγονός ότι, σε συνθήκες ιδιότυπης και άτυπης αλλά, εν τέλει θεσμοποιημένης, μισθολογικής και εργασιακής ανισότητας, υπάρχουν δημοσιογράφοι στιγματισμένοι ως απλοί “υπάλληλοι” του κράτους και άλλοι, προερχόμενοι από ιδιωτικά

¹⁹⁴ Βλέπε Κεφάλαιο 1 «Πολιτική και Επικοινωνία» ενότητα γ. «Η διεπιστημονικότητα του πεδίου της πολιτικής» στο Ψύλλα (2003):49, όπως παρατίθεται ο Habermas και «η θεώρησή του για τον καίριο ρόλο της επικοινωνιακής δράσης και της επικοινωνιακής ορθολογικότητας, για την ερμηνεία και την κατανόηση αφενός της κοινωνικής διάστασης του πολιτικού και αφετέρου της θεσμικής διάστασης της πολιτικής».

MME, που εκ προοιμίου θεωρούνταν από τις κυβερνητικές διοικήσεις ως ικανότεροι και καταλληλότεροι να βελτιώσουν τα χαμηλά μερίδια τηλεθέασης και ακροαματικότητας της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης. Επισημαίνουμε, όμως, το γεγονός ότι η κρατική EPT, αν αυτός ήταν ο στόχος των κυβερνήσεων, ουδέποτε σημείωσε σταθερή ουσιαστική βελτίωση στις μετρήσεις.

Πέμπτον, να παρουσιάσουμε το αφήγημα - μήνυμα “υπαλλήλου” δημοσιογράφου της EPT-A.E., αξιοποιώντας τεχνικές επιχειρηματολογίας κατά Perelman, Grize, Ducrot και Αριστοτέλη, ώστε να καταδείξουμε τη νοσηρή πραγματικότητα του εσωτερικού συστήματος στην εταιρεία.

Αφού συζητήσαμε πώς τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, οι Πολιτικές Οργανώσεις και οι Πολίτες συνθέτουν την Πολιτική Επικοινωνία όπου καθρεφτίζεται το πολιτικό σύστημα της χώρας, κατανοήσαμε γιατί η σύγχρονη πολιτική διαδικασία είναι αδιανόητη χωρίς μια ανάλυση των μέσων ενημέρωσης. Άλλωστε έχει γίνει ευρέως παραδεκτό ότι σε μια σύγχρονη δημοκρατία δυτικού τύπου, τα MME αποτελούν την “τέταρτη εξουσία” μαζί με την εκτελεστική, τη νομοθετική και τη δικαστική. Άρα η εκδοχή να θεωρηθούν και ως *μορφή πολιτικών θεσμών*, πιστεύουμε ότι ίσως να αποτελέσει στο εξής ερευνητικό πεδίο νέων προσεγγίσεων και αναλύσεων. Καθώς τα ιδιωτικά MME αποτελούν πρωτίστως κερδοσκοπικές εμπορικές επιχειρήσεις, ο προβληματισμός μας στην παρούσα εργασία αφορά, κυρίως, την επονομαζόμενη ως δημόσια Ραδιοτηλεόραση δηλαδή την EPT-A.E. Όπως τη γνωρίσαμε από την Μεταπολίτευση και εντεύθεν διαπιστώνουμε ότι διαχρονικά υπήρξε ένας δημόσιος θεσμός που λειτούργησε στο πλαίσιο ενός νοσηρού πολιτικού συστήματος, σε μια κοινοβουλευτική δημοκρατία δυτικού τύπου που όμως δεν ωρίμασε τόσο ώστε να τολμήσει να προσφέρει στους πολίτες ως κοινωνικό αγαθό μια πραγματικά ανεξάρτητη, χωρίς κυβερνητικό έλεγχο και κομματικές παρεμβάσεις, δημόσια Ραδιοτηλεόραση.

Αναλύσαμε το θεσμικό κρατικό MME που αποτελεί κατά την άποψή μας μικρογραφία της ελληνικής πραγματικότητας σε ό,τι αφορά παθογένειες του κομματικού/ πελατειακού κράτους και του πολιτικού συστήματος που το υποστηρίζει, συμπαρασύροντας ακόμα και τους δημοσιογράφους της. Θέσαμε υπό αμφισβήτηση όχι μόνο τον ορθολογισμό ως προς την

λειτουργία και την αποστολή της, αλλά κυρίως τη νομιμότητα ενεργειών εκ μέρους της διοικητικής/ διευθυντικής ιεραρχίας και εντέλει την καταστρατήγηση της ηθικής τάξης, των αρχών και των αξιών της δημοκρατίας. Η ανάλυσή μας εστίασε την προσοχή στους πολιτικούς δρώντες «δημοσιογράφοι στην ΕΡΤ-Α.Ε.», με στόχο να καταδειχτούν οι παραδοξότητες με αρνητικές συνέπειες εξαιτίας δαιδαλωδών διακρίσεων και διαχωρισμών, με κριτήρια σε μεγάλο βαθμό αυθαίρετα που κινούνται εκτός αξιολογικού κανονιστικού πλαισίου. Οι εργασιακές συμβάσεις και οι συνθήκες άσκησης του δημοσιογραφικού καθήκοντος για κάθε έναν από τους «υπαλλήλους» της εξαρτώνται από την εκάστοτε ιεραρχία ιθυνόντων, οι οποίοι διορίζονται με θητεία από την κυβέρνηση, με δυνατότητα ανάκλησής τους οποτεδήποτε από τους αρμόδιους υπουργούς.

Μετά τη μεταπολίτευση το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας Τηλεοράσεως (ΕΙΡΤ) έπρεπε να αναδιοργανωθεί ως εταιρεία Ιδιωτικού Δικαίου. Η προσπάθεια αναμόρφωσης της ελληνικής ραδιοτηλεόρασης, μετά την πτώση της δικτατορίας και την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη χώρα, δεν μπορούσε να είναι τίποτα πιο ριζοσπαστικό από μια *«ωχρή ανταύγεια της πρότασης του Χίου Γκρην»* όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο βιβλίο του άλλοτε Γενικού Διευθυντή του Β.Β.С. και αυτό γιατί στη νέα ελληνική δημοκρατία από το 1975 και μετά μόνες πηγές δύναμης και κύρους ήταν τα πολιτικά κόμματα. Έως σήμερα, όμως, η κρατική/ δημόσια Ραδιοτηλεόραση αποτελεί χαρακτηριστικό πρότυπο ελληνικού κρατικού/ δημόσιου φορέα, με ρόλο πολιτικό που, αν και σε συνθήκες ανταγωνισμού πλέον με τα ιδιωτικά ΜΜΕ, διατηρεί τις παθογένειες μιας παρελθούσας μονοκρατορίας κατά το έως πρόσφατα ισχυρό μονοκομματικό κυβερνητικό μοντέλο. Αναλύοντας κριτικά το μοντέλο «ΕΡΤ-Α.Ε» κατανοούμε καλύτερα την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα και πώς αυτή οδηγείται σε κρίση οικονομική και πολιτισμική. Γίνεται προφανές ότι οι δημοσιογράφοι, όπως και όλοι οι κοινωνικοί/ πολιτικοί δρώντες, σε κάθε θεσμό, άρα και στην ΕΡΤ, *«συνδέονται με τις οικονομικοκοινωνικές δομές, με τα επίπεδα ανάπτυξης, με τις ιδεολογίες και τα συστήματα αξιών, με τις πολιτιστικές παραδόσεις. Το σύνολο σχηματίζει το πολιτικό σύστημα κάθε χώρας, τα διάφορα στοιχεία του οποίου δεν μπορεί να διαχωριστούν. Οι κατά κυριολεξία θεσμοί εξηγούνται μερικά από αυτό το πλέγμα, είτε διότι γεννήθηκαν από αυτό είτε διότι συνέβαλαν στη γέννησή του, μια και οι σχέσεις δεν είναι απλές, ούτε ομοιογενείς σ' αυτόν τον τομέα.»* όπως το έχει θέσει ο Maurice Duverger.¹⁹⁵ Και όπως γράφει ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς

¹⁹⁵ Όπως παρατίθεται στον Καλογεράτο (1985): 13.

(1991) στον πρόλογο για το βιβλίο του *Είδωλα Πολιτισμού – Ελευθερία, ισότητα και αδελφότητα στη σύγχρονη πολιτεία*: «(...) οποιαδήποτε συμβολή προς την κατεύθυνση της απομυθοποίησης των κυρίαρχων πρακτικών και δομών περνάει μέσα από την αποσαφήνιση των τρεχουσών εσωτερικών διασυνδέσεων που αποκρυσταλλώνουν την κοινωνική σημασία των διαφόρων 'επιπέδων' της πραγματικότητας.»¹⁹⁶

Η ΕΡΤ-Α.Ε. αποτελεί υποδειγματικό φορέα σύνθετου χαρακτήρα εφόσον πρόκειται για πολυπρισματική μορφή επικοινωνιακού δημόσιου οργανισμού με τις εξής λειτουργίες: 1) Ως ΜΜΕ διοχετεύει στην κοινωνία ενημερωτικά, ψυχαγωγικά και αθλητικά προγράμματα, στα περισσότερα από τα οποία ο ρόλος των δημοσιογράφων είναι αναγκαίος και καθοριστικός και, 2) Ως ΔΕΚΟ του ελληνικού κράτους αντανακλά τη δομολειτουργική του υπόσταση στην κοινωνία και η κοινωνία ανταποδίδει μέρος του κόστους των παρεχόμενων προϊόντων μέσω του τέλους που καταβάλλεται από τους πολίτες με τους λογαριασμούς της ΔΕΗ άρα το κοινωνικό σύστημα αντανακλάται τρόπον τινά ή βρίσκεται σε διαρκή πολιτική, οικονομική, πολιτισμική διαντίδραση με την ΕΡΤ- Α.Ε.

Το επικοινωνιακό έργο του οργανισμού εντοπίζεται στην παραγωγή και διάχυση πολλαπλών μηνυμάτων λόγου μέσα από ποικίλες εκφάνσεις οπτικοακουστικού περιεχομένου. Το Κράτος είναι κεντρικός άξονας της δημόσιας πολιτικής που ασκείται μέσω της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης, αλλά βέβαια η διαμόρφωση των μηνυμάτων της επηρεάζεται από τις αλληλοδράσεις ανάμεσα στην κοινωνία πολιτών και την αγορά (διαφημιστικές εταιρείες, χορηγοί, ιδιωτικά ΜΜΕ, Εκκλησία κ.λπ.).

Πρόκειται για εταιρεία με αναγνωρισμένο θεσμικό χαρακτήρα, επομένως η δράση της εντάσσεται στο επίσημο θεσμικό πολιτικό σύστημα, όπως αυτό δομείται και λειτουργεί στο πλαίσιο της συνταγματικής, κοινοβουλευτικής, αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας δηλαδή στο πλαίσιο μιας φιλελεύθερης πλουραλιστικής δημοκρατίας δυτικού τύπου. Ωστόσο, η ΕΡΤ Α.Ε. δεν «παίζει» μόνη στο μιντιακό τοπίο της χώρας, απεναντίας, συνυπάρχει με μεγάλο αριθμό ανταγωνιζόμενων ιδιωτικών οπτικοακουστικών Μέσων.¹⁹⁷ Ο ρόλος της ΕΡΤ Α.Ε. όμως δεν είναι ανταγωνιστικός με την αγορά και εμπορική σημασία του όρου απέναντι στα

¹⁹⁶ Κωνσταντίνος Τσουκαλάς (1991) *Είδωλα Πολιτισμού – Ελευθερία, ισότητα και αδελφότητα στη σύγχρονη πολιτεία*, Αθήνα, Θεμέλιο.

¹⁹⁷ Εξυπακούεται ότι με την ψηφιακή τεχνολογική πρόοδο και τους διαδικτυακούς τόπους τα ΜΜΕ βελτίωσαν και επέκτειναν το παραγόμενο προϊόν τους στον διευρυνόμενο ορίζοντα ενημέρωσης, πληροφόρησης, ψυχαγωγίας. Αυτό προφανώς συνέβη και στην ΕΡΤ Α.Ε., γεγονός μάλιστα που αποτέλεσε έναυσμα για περαιτέρω αύξηση του αριθμού συμβασιούχων δημοσιογράφων στην εταιρία όσο και τις αμοιβές κάποιων εξ' αυτών.

υπόλοιπα ιδιωτικά ΜΜΕ κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Θεωρητικά ως φορέας δημοσίου οφέλους υποτίθεται ότι επιδιώκει την κατά το δυνατόν αντικειμενική ενημέρωση, τηρώντας ίσες αποστάσεις από πολιτικές/ κομματικές και επιχειρηματικές/ οικονομικές σκοπιμότητες, αποφεύγοντας την εμπλοκή της σε πολιτικά/ κομματικά ‘παιχνίδια εξουσίας’. Άλλωστε ο λόγος ύπαρξής της και πρώτη της αποστολή είναι η διασφάλιση υψηλού ποιοτικού οπτικοακουστικού προϊόντος, με σκοπό να συνεισφέρει θετικά στο πολιτισμικό επίπεδο των πολιτών, επιδεικνύοντας σεβασμό στις δημοκρατικές αρχές και αξίες του πολιτεύματος και τις ποικίλες πολιτικές/ ιδεολογικές τοποθετήσεις των τηλεθεατών/ ακροατών, αλλά και χρηστών του ιστότοπου στο διαδίκτυο.¹⁹⁸ Γι αυτό προκειμένου να ανταπεξέρχεται στην αποστολή της ως δημόσιο αγαθό κοινής ωφέλειας, ενισχύεται οικονομικά από τους πολίτες μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ. Όμως, όπως και ο κεντρικός δομικός της άξονας δηλαδή το Κράτος, είναι υπερτροφικός έτσι και αυτή παρουσιάζει συμπτώματα υπέρμετρης διόγκωσης δαπανών για αμοιβές δημοσιογράφων και άλλων συντελεστών που είχαν χαρακτηριστεί στη δημόσια σφαίρα έως και «αστρονομικές» για δημόσια επιχείρηση.

Στο πεδίο των ειδήσεων – ενημέρωσης εμφανίζεται μάλλον καχεκτική, αν όχι και φοβική, ως προς την άρθρωση γνώμης όταν πρέπει να είναι θαρραλέα και αυστηρή απέναντι σε κάποια κρίσιμα γεγονότα ή/ και πρόσωπα του κοινωνικού/ πολιτικού/ οικονομικού συστήματος και των αντίστοιχων ελίτ. Οι υψηλές αμοιβές δημοσιογράφων που “μετεγγράφονται” από την αγορά των ιδιωτικών ΜΜΕ, δόθηκαν για να αποκαταστήσουν αγκυλώσεις στον δημοσιογραφικό δημόσιο λόγο και να ενισχύσουν την ελευθερία της έκφρασης, αναχαιτίζοντας τη δημοσιογραφική “δημοσιοϋπαλληλική” νοοτροπία του παρελθόντος, ελάχιστα συνετέλεσε στην άρση της καχεξίας. Απεναντίας, προς αποσόβηση εσωτερικών αντιδράσεων από αρεστούς στο πολιτικό σύστημα «δημοσίους» “υπαλλήλους” - δημοσιογράφους, υψηλές αμοιβές εγκρίνονται κατά καιρούς από την Διοίκηση σε συνδυασμό με πολιτική προστασία και γι αυτούς τους “φιλικά προσκείμενους” σε κόμματα ή προσωπικότητες παραπονούμενους, χωρίς περαιτέρω αξιολογικά κριτήρια. Η εισβολή συνεργατών από την μιντιακή αγορά, με επίσης υπέρογκους σε πολλές περιπτώσεις μισθούς, δεν άλλαξε τη δημοσιογραφική νοοτροπία στην ΕΡΤ-Α.Ε. ούτε βέβαια ομαλοποιήθηκαν οι εσωτερικές συγκρούσεις διεκδίκησης ατομικών συμφερόντων, δεν εξορθολογίστηκαν δομές και λειτουργία, με αποτέλεσμα να έχει εξελιχθεί σε έναν ακόμα υδροκέφαλο κρατικό

¹⁹⁸ <http://www.ert.gr>

οργανισμό, με όλες τις συνέπειες του εποικισμού κομματικών και κυβερνητικών συμφερόντων και παρεμβάσεων.

Ο θεσμικός εσωτερικός συνδικαλισμός όχι μόνο δεν έχει αντιμετωπίσει τις χρόνιες παθολογίες, αλλά τις διαιωνίζει περιοριζόμενος ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε απεργίες. Άλλοτε με επαναλαμβανόμενο ανά διετία το αίτημα της υπογραφής Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας άλλοτε με αιτήματα που προκύπτουν από τις συνθήκες. Ωστόσο, ουδέποτε στο παρελθόν αντιτάχθηκε στην κατασπατάληση οικονομικών πόρων που διετίθεντο με διάφορους τρόπους σε ‘ημετέρους’ σύμφωνα με τη γνωστή επωδό που χαρακτηρίζει αυτές τις πελατειακού τύπου καταστάσεις.

Οι υπάλληλοι (δημοσιογράφοι και μη) που δεν έχουν άλλα ερείσματα για τις ατομικές εργασιακές διεκδικήσεις τους ή την προστασία τους από αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις με συναδέλφους ισχυρότερους, δηλαδή άνωθεν προστατευμένους, αναζητούν και αυτοί *πάτρωνες* στον εσωτερικό συνδικαλισμό ως ψηφοφόροι/ “πελάτες” των συνδικαλιστών της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ. Αν πρόκειται για δημοσιογράφους, καταφύγιο προστασίας αποτελούν, επίσης, οι θεωρούμενες ως πανίσχυρες Ε.Σ.Η.Ε.Α. και Π.Ο.Ε.Σ.Υ. και τα Διοικητικά τους Συμβούλια.

Όπως σε όλες τις δημόσιες επιχειρήσεις έτσι και στην ΕΡΤ-Α.Ε. τα Διοικητικά Συμβούλια, έρχονται και παύονται, μέλη τους παύονται ή διορίζονται, σύμφωνα με συσχετισμούς ισχύος των πολιτικών κομμάτων ή και ισχυρών οικονομικών παραγόντων (εν προκειμένω μεγαλοεπιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται και στα ΜΜΕ). Επίσης, τα πρόσωπα στις διευθυντικές θέσεις, αντιστοίχως, εξαρτώνται από την προσωπική συμπάθεια ή αντιπάθεια της εκάστοτε διοίκησης ή την έξωθεν παρέμβαση παραγόντων της πολιτικής ελίτ ή και Κράτους.

Επέρχονται οι εξής συνέπειες:

- 1) Η αντιπαλότητα ανάμεσα σε κομματικά/ πολιτικά προστατευμένους, αλλά και μη, είναι συνεχής, αβυσσαλέα και αντιπαραγωγική,
- 2) Τίθεται σε δεύτερη μοίρα ο σεβασμός της προσωπικότητας των ανθρώπων εφόσον αναγκάζονται να αναζητήσουν *πάτρωνες* προστασίας,
- 3) Η αξία της αποτελεσματικότητας στην εργασία ως κίνητρο για μισθολογική αναβάθμιση απονοηματοδοτείται,

4) Χρηστή διοίκηση και εξάρτηση διοικούντων από κομματικές ισορροπίες είναι έννοιες αλληλοσυγκρουόμενες

5) Το φαινόμενο της αποφυγής διευθέτησης διαφορών στο πλαίσιο διευθυντικών / διοικητικών ευθυνών και αρμοδιοτήτων, επιβεβαιώνει την «αφύσικη» κατάσταση.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι η αποθητικοποίηση που διαβρώνει τον χαρακτήρα της εταιρείας ως μοντέλο αξιών δημοσίου οφέλους και κοινωνικό αγαθό, συμβάλλοντας στην επιδείνωση της πολιτισμικής κρίσης που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνική πραγματικότητα.

Η EPT-A.E. γεννήθηκε στη μεταπολίτευση, ανατράφηκε και μεγάλωσε, σύμφωνα με τα πρότυπα λειτουργίας του ελληνικού Κράτους. Ενδεχομένως, η παλιά αίγλη της ως μοναδική ελληνική Τηλεόραση πριν το 1990, το ομολογουμένως καλύτερο επίπεδο οπτικοακουστικών προϊόντων λόγου και πολιτισμού, σε σχέση με κάποιες χαμηλής ποιότητας εκπομπές (π.χ. life style, ανόητου ‘κουτσομπολιού’ ή και αναπαραγωγής κακών κοινωνικών στερεοτύπων) στα ιδιωτικά ΜΜΕ, ενδεχομένως να της συγχωρούν ακόμη τις δικές της, εκ γενετής και κατοπινές, παθογένειες.

Ωστόσο, ένα μείζον ερώτημα τίθεται ως συμπέρασμα των όσων παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν. Στην εποχή της παγκόσμιας πτώσης των επικοινωνιακών τειχών, με αποτέλεσμα η ίδια η δημοσιογραφία και οι λειτουργοί της να πρέπει να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο τους, καθώς και τον τρόπο άσκησης του επαγγέλματός τους, είναι δυνατόν η EPT-A.E. να επιδιώκει τον εγκλωβισμό του δημοσιογραφικού δυναμικού της στα στενά πλαίσια μιας παρωχημένης δημόσιας υπαλληλίας, υιοθετώντας πολλαπλούς διαχωρισμούς εργασιακών και οικονομικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με ανορθολογικό χαρακτήρα, δήθεν προς διασφάλιση της εργασίας;

Ο μικρόκοσμος της πράγματι μεγάλης από κάθε άποψη κρατικής/ δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης¹⁹⁹ κυρίως, όμως, η άσκηση της δημοσιογραφίας σε αυτήν αποτελεί για την συντάκτρια αυτής της Διπλωματικής Εργασίας, μια μακρά βιωμένη πραγματικότητα.

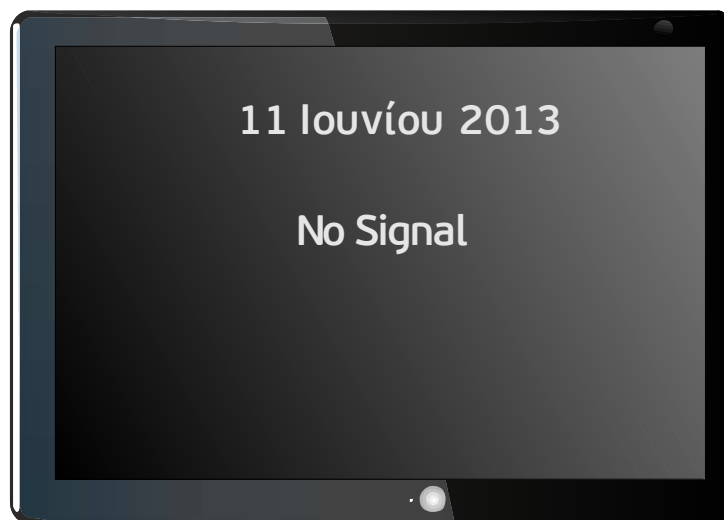
¹⁹⁹Εως σήμερα χιουμορίστες υπάλληλοί της την χαρακτηρίζουν επεικώς ‘Ίδρυμα’ υπό την αρνητική εκδοχή της εποχής της χούντας, επίσης και ‘Άσυλο’ γιατί συμβαίνει πολύ συχνά όποιος απολύεται από ιδιωτικά ΜΜΕ ή όποιος άνεργος επιζητεί απασχόληση ακόμα και κάποιοι που επιθυμούν δεύτερη εργασία αν όχι και τρίτη εργασία, όλοι κατά καιρούς βρίσκουν κάποιο έργο ή πάρεργο στην EPT-A.E. Εννοείται χωρίς πολλές τυπικές διαδικασίες. Πολλές φορές ‘ένα τηλεφώνημα’ είναι αρκετό είτε για καλό είτε για κακό κάποιου υπαλλήλου, με ή χωρίς εισαγωγικά.

Η παρούσα εργασία, επομένως, αποτελεί μια επιστημολογική απόπειρα συμβολής στην κατανόηση του κόσμου της δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης που φαίνεται μεν να εκσυγχρονίζεται, καθώς ακολουθεί την τεχνολογική εξέλιξη, αλλά εσωτερικά ένα κλίμα αβεβαιότητας, αδιαφορίας και “ακυβερνησίας” επιδεινώνει υπάρχουσες παθογένειες. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην κατορθώνει να απογειωθεί παραγωγικά, ανταγωνιστικά και δημιουργικά έτσι ώστε από ασθμαίνων ουραγός των καθιερωμένων ιδιωτικών ΜΜΕ να καταστεί η νέα πρωτοπορία, όχι απλώς στο πολυσύνθετο παγκόσμιο μιντιακό τοπίο, αλλά στην Πολιτική Επικοινωνία της χώρας.

Ποια λοιπόν θα είναι η στιγμή της απόφασης για την αναμόρφωση του συστήματος δημόσιας δράσης που επιτελεί η ΕΡΤ-Α.Ε.; Πότε θα επέλθει η χρονική ρήξη που ορίζει το "πριν" και το "μετά" στο ρόλο της απέναντι στην κοινωνία αλλά και στο εσωτερικό πεδίο λειτουργίας ανάμεσα σε πολλαπλούς δρώντες; Η κατάσταση στην παρούσα στιγμή είναι ρευστή και το νόημα των αποφάσεων που ελήφθησαν ή πρόκειται να ληφθούν δεν μπορεί παρά να εμφανιστεί αργότερα.²⁰⁰

και Πολιτική Επικοινωνία: ...

Η παρούσα εργασία, αποτελεί απόπειρα ανάδειξης των παθογενειών ενός κρατικού θεσμού και ταυτόχρονα δημόσιου ΜΜΕ ουσιαστικά έως την ημέρα (11 Ιουνίου 2013) που η κυβέρνηση αποφάσισε να τον καταργήσει, προβάλλοντας το αιτιολογικό ότι αποδείχθηκε αδύνατο να επέλθουν σοβαρές μεταρρυθμίσεις εξυγίανσης στην ΕΡΤ-Α.Ε. ενόσω αυτή τελούσε εν λειτουργία. Τα γεγονότα της 11^{ης} Ιουνίου 2013 σε ότι αφορά την κατάργηση της ΕΡΤ-Α.Ε., αν και εντυπωσιάζουν ως προς τη χρονική συγκυρία που εκδηλώθηκαν, υπήρξαν ωστόσο, μεταγενέστερα της εργασίας κατά μερικές εβδομάδες.

²⁰⁰ Σχετικά με αυτόν τον συλλογισμό, βλέπε και Ψύλλα (2002): 155-157.

Πηγές – Βιβλιογραφία

Βλάχος, Γ. (1986) *Η Δημοκρατία και το Επικοινωνιακό Σύστημα, Το πρόβλημα των ομαδικών Μέσων Ενημερώσεως*. Ανάτυπον εκ των πρακτικών της Ακαδημίας Αθηνών τομ. 61.

Γεωργιάδου, Β. (2011) «Προλεγόμενα» στο *Εκλογές πρώτης, δεύτερης και τρίτης τάξης: Κόμματα, Ηγεσία, Αποχή, Επιστήμη και Κοινωνία-Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, τ. 27, Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Δεμερτζής, Ν. (1995) Πρόλογος στην ελληνική έκδοση του Price V. (1996), *Κοινή Γνώμη*, Αθήνα, Οδυσσέας, σ. 7-15.

Δεμερτζής, Ν. (2002) *Πολιτική Επικοινωνία-Διακινδύνευση, Δημοσιότητα, Διαδίκτυο*, Αθήνα, Παπαζήση.

Δοξιάδης, Α. (2010) «Νοικοκυραίοι, ραντιέρηδες, καιροσκόποι – Θεσμοί και νοοτροπίες στην ελληνική οικονομία» *Athens Review of Books*, τεύχος 8, Ιούνιος 2010.

Ιορδάνογλου, Χ. (2010) «Το 'μεταπολιτευτικό κοινωνιολογικό παράδειγμα'. Άποψη ενός οικονομολόγου». *Σύγχρονα Θέματα*, τ. 110, Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2010, σ. 31-43.

Καλογεράτος, Π. (1985) *Οι Πολιτικοί Θεσμοί – Ι. Κοινωνιολογία των Πολιτικών Θεσμών*, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Κονδύλης, Π. (2011) *Οι Αιτίες της Παρακμής της Σύγχρονης Ελλάδας - Η καχεξία του αστικού στοιχείου στη νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία*, Αθήνα, Θεμέλιο, σ.25-36.

Κοντογιώργης, Δ.Γ. (1985) *Πολιτικό Σύστημα και Πολιτική*, Αθήνα, Πολύτυπο.

Κοντογιώργης, Γ. (2012) *Κομματοκρατία και Δυναστικό Κράτος, Μια ερμηνεία του ελληνικού αδιέξοδου*, Αθήνα, Πατάκη, τρίτη έκδοση.

Μανιτάκης, Α. κ.ά. (2011) *Η Δημοκρατία μεταξύ Ουτοπίας και Πραγματικότητας-Μελέτες χαριστήριες στον Ζήση Παπαδημητρίου*, Αθήνα, Σαββάλας.

Τεργλεξής, Π. (2004) *Το Πολιτικό Σύστημα-Κοινωνιολογική θεώρηση της πολιτικής ζωής*, Πρόλογος Gabriel A. Almond, Αθήνα, ΕΚΚΕ, έκτη έκδοση.

Τσουκαλάς, Κ. (1991) *Είδωλα Πολιτισμού – Ελευθερία, ισότητα και αδελφότητα στη σύγχρονη πολιτεία*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Φαράκλας, Γ. (Μάθημα 11375-εαρινό εξάμηνο 2010-11) *Κοινωνική Θεωρία II Μαρξ και Βέμπερ*, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Φύλιας, I.B. (1994) *Όψεις της διατήρησης και της μεταβολής του κοινωνικού συστήματος- Κοινωνικοποίηση και απόκλιση, Θεσμοποίηση και κοινωνική ολικλήρωση, Μετασχηματισμός και κοινωνική σύγκρουση*, Αθήνα, Νέα Σύνορα-Λιβάνη, Τόμος Α'.

Χαραλάμπης, Δ. (1996) «Η σχέση ιδιωτικού και δημόσιου στο ελληνικό πολιτικό σύστημα», σ.95-99, στο *Ορια και Σχέσεις Δημόσιου και ιδιωτικού*, Αθήνα, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.

Ψύλλα, Μ. (1998) «Δημόσιος χώρος και επικοινωνία: σχέση Κράτους-Πολιτών», *Βήμα Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα, Παπαζήση.

Ψύλλα, Μ. (1998) *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*, επιμ. Γιώτα Παπαγεωργίου, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γιώργος Δάρδανος, σ. 73-112.

Ψύλλα, Μ. (2001) «Τοπικός χώρος και επικοινωνιακή δράση» στον συλλογικό τόμο *Αυτοδιοίκηση και Πολιτικό Σύστημα*, Αθήνα, Εταιρεία Πολιτικού Προβληματισμού Νίκος Πουλαντζάς, σ.41-53.

Ψύλλα, Μ. (2003) *Η Πολιτική ως Δράση και Λόγος*, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γιώργος Δάρδανος.

Ψύλλα, Μ. (2010) *Μεθοδολογία της Ανάλυσης ενός Γεγονότος από τον Έντυπο Λόγο*, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γιώργος Δάρδανος, σ. 23-30, 31-59.

Ψυχοπαίδης, Κ. (1997) *Πολιτική μέσα στις έννοιες*, Αθήνα, Νήσος, σ. 26-36.

Adam, J.M. (1999) *Τα κείμενα: τύποι και πρότυπα – Αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, εξήγηση και διάλογος*, μτφ. Γιάννης Παρίσης, επιμ. Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος. Αθήνα, Πατάκη, σ. 111-116, 161- 197.

Cooley, C.H. et al. (1991) *Το Μήνυμα του Μέσου, Η έκρηξη της μαζικής επικοινωνίας*, Κώστας Λιβιεράτος - Τάκης Φραγκούλης (επιμ.), μτφ. από τα αγγλικά Αμίκια Λυκιαρδοπούλου, μτφ. από τα γερμανικά Λευτέρης Αναγνώστου, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

De Romilly, J. (2010) *Προβλήματα της αρχαίας ελληνικής Δημοκρατίας*, Αθήνα, Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα.

Fiske, J. (1992) *Εισαγωγή στην Επικοινωνία*, μτφρ. Β. Μεσσίνη - Β. Λούντζη, Αθήνα, Επικοινωνία και Κουλτούρα.

Gerstlé, J. (1999) Η πολιτική επικοινωνία, *Que sais-je? «Το ποντίκι»*, σ.81-149.

Lippmann, W. (1988) *Κοινή Γνώμη*, Αθήνα, Κάλβος.

Luhmann, N. (2003) *Η πραγματικότητα των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας*, μετάφραση-εισαγωγή Πέρσα Ζέρη, επιστημ. επιμ. Διονύσης Καββαθάς, Αθήνα, Μεταίχμιο.

McNair, B. (1998) *Εισαγωγή στην Πολιτική Επικοινωνία*, Routledge London and New York, 1995 για την ελληνική έκδοση Κατάρτι, σ. 20-34, 151-174, 237-268.

Muller, P. & Sarel, Y. (2002) *Η Ανάλυση των Πολιτικών του Κράτους – Ανάλυση Δημόσιων Πολιτικών*, Πρόλογος – επιμέλεια Μαριάννα Ψύλλα, μτφ. Δέσποινα Παπαδοπούλου - Μαριάννα Ψύλλα, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γιώργος Δάρδανος.

Parsons, T. (1960) *Structure and Process in Modern Societies*, The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc., New York, Collier Macmillan Publishers, London, p.174-180.

Perelman, C. (1979) *The New Rhetoric and the Humanities: Essays on Rhetoric and Its Applications*, Dordrecht, D. Reidel Publishing Company.

Popper, K., Condry, J. (1995) *Τηλεόραση: Κίνδυνος για τη Δημοκρατία*, Αθήνα, Νέα Σύνορα-Λιβάνη.

Price, V. (1996) *Κοινή Γνώμη*, Αθήνα, Οδυσσέας, σ. 128-145.

Schwartzberg, R. G. (1984) *Πολιτική Κοινωνιολογία*, τόμος II, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, σ. 198-201, 206-209.

Tracey, M. (1984) *Ο άνθρωπος του B.B.C., Μια βιογραφία του σερ Χιου Γκρην – Μ' ένα ειδικό κεφάλαιο για την Ελλάδα, έναν πρόλογο του Χιου Γκρην για την ελληνική έκδοση και το κείμενο της έκθεσής του για την EPT*, μτφ. Γιάννη Λάμψα, Αθήνα, Κάκτος.

Αρθρογραφία

ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή, 10 Μαρτίου 2013, Κριτική & Τηλεόραση/Media σ.37/17,

ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή 23 Ιουνίου 2013, "Το ηφαίστειο της οδού Μεσογείων", σ. Α22, "Συνεχίζονται οι παρεμβάσεις για την επιλογή των καλεσμένων", Α23, "Ο 'τρίτος' δρόμος για την ΕΡΤ", Α25.

ΤΟ ΒΗΜΑ, (Κυριακή, 19-25 Αυγούστου 2012) ρεπορτάζ υπό τον τίτλο “Μεταγραφές και άλλα... παραμύθια” και μέσα σε κυκλικό πλαίσιο “Οι μετακινήσεις που έγιναν, αυτές που συζητούνται και εκείνες που... ζητούνται”

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22.07.2009 "Σε 'γερμανικό θαύμα' ελπίζει ο Χριστοφοράκος. Εντός των ημερών η ανακοίνωση της Εισαγγελίας του Μονάχου – Δείπνα και μπίζνες με δημοσιογράφους", σ. 5.

ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 27.06.2010. "Ωρα μηδέν στο ραδιομέγαρο – τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα της ΕΡΤ" σ. 30-31.

ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 01.08.2010. "Πόρισμα φωτιά. Τα γαλάζια ... θαύματα στην ΕΡΤ – Και εισαγγελέας Εφετών τώρα για τις σπατάλες και τις παρανομίες", σ. 25.

ΤΗΛΕΡΑΜΑ (16-22/3.2013), τεύχος 1880, σ.4,

LIFO «Ποια είναι η ‘συμμορία’ της ΕΡΤ; Και γιατί ασχολούνται ξανά μαζί της οι εισαγγελείς;» lifo.gr, 27/3/2013.

Παράρτημα

I. Άρθρο 14 & Άρθρο 15 του Συντάγματος της Ελλάδας. Όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27ης Μαΐου 2008 της Η7 Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA.pdf>

II. Ν. 230/1975 (ΦΕΚ Α 272/03.12.1975)

III. Ν. 1730/1987 (ΦΕΚ Α 145/18.08.1987)

IV. Ν. 3878/2010 (ΦΕΚ Α 161/ 20.09.2010)

V. Ανακοίνωση της Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ. 22.05.2012

Άρθρο 14

1. Καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους.

2. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται.

3. Η κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων, είτε πριν από την κυκλοφορία είτε ύστερα από αυτή, απαγορεύεται.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η κατάσχεση, με παραγγελία του εισαγγελέα, μετά την κυκλοφορία:

α) για προσβολή της χριστιανικής και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας,

β) για προσβολή του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας,

γ) για δημοσίευμα που αποκαλύπτει πληροφορίες για τη σύνθεση, τον εξοπλισμό και τη διάταξη των ενόπλων δυνάμεων ή την οχύρωση της Χώρας ή που έχει σκοπό τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος ή στρέφεται κατά της εδαφικής ακεραιότητας του Κράτους,

δ) για άσεμνα δημοσιεύματα που προσβάλλουν ολοφάνερα τη δημόσια αιδώ, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

4. Σ' όλες τις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου ο εισαγγελέας, μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από την κατάσχεση, οφείλει να υποβάλει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο, και αυτό, μέσα σε άλλες είκοσι τέσσερις ώρες, οφείλει να αποφασίσει για τη διατήρηση ή την άρση της κατάσχεσης, διαφορετικά η κατάσχεση αίρεται αυτοδικαίως. Τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης επιτρέπονται στον εκδότη της εφημερίδας ή άλλου εντύπου που κατασχέθηκε και στον εισαγγελέα.

***5.** Καθένας ο οποίος θίγεται από ανακριβές δημοσίευμα ή εκπομπή έχει δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση πλήρους και άμεσης επανόρθωσης. Καθένας ο οποίος θίγεται από υβριστικό ή δυσφημιστικό δημοσίευμα ή εκπομπή έχει, επίσης, δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως

υποχρέωση άμεσης δημοσίευσης ή μετάδοσης της απάντησης. Νόμος ορίζει τον τρόπο με τον οποίο ασκείται το δικαίωμα απάντησης και διασφαλίζεται η πλήρης και άμεση επανόρθωση ή η δημοσίευση και μετάδοση της απάντησης.

6. Το δικαστήριο, ύστερα από τρεις τουλάχιστον καταδίκες μέσα σε μία πενταετία για διάπραξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, διατάσσει την οριστική ή προσωρινή παύση της έκδοσης του εντύπου και, σε βαριές περιπτώσεις, την απαγόρευση της άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος από το πρόσωπο που καταδικάστηκε, όπως νόμος ορίζει. Η παύση ή η απαγόρευση αρχίζουν από του η καταδικαστική απόφαση γίνει αμετάκλητη.

*7. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την αστική και ποινική ευθύνη του τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης και με την ταχεία εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων.

8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τα προσό-ντα για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

*9. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πρέπει να γίνονται γνωστά, όπως νόμος ορίζει. Νόμος προβλέπει τα μέτρα και τους περιορισμούς που είναι αναγκαίοι για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση. Απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής. Απαγορεύεται ειδικότερα η συγκέντρωση περισσότερων του ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής, όπως νόμος ορίζει. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσων ενημέρωσης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που αναλαμβάνει έναντι του Δημοσίου ή νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα την εκτέλεση έργων ή προμηθειών ή την παροχή υπηρεσιών. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κάθε είδους

παρένθετα πρόσωπα, όπως συζύγους, συγγενείς, οικονομικά εξαρτημένα άτομα ή εταιρείες. Νόμος ορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τις κυρώσεις που μπορεί να φθάνουν μέχρι την ανάκληση της άδειας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού και μέχρι την απαγόρευση σύνταξης ή την ακύρωση της σχετικής σύμβασης, καθώς και τους τρόπους ελέγχου και τις εγγυήσεις αποτροπής των καταστρατηγήσεων των προηγούμενων εδαφίων.

Άρθρο 15

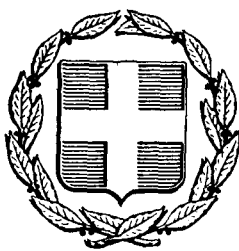
1. Οι προστατευτικές για τον τύπο διατάξεις του προηγούμενου άρθρου δεν εφαρμόζονται στον κινηματογράφο, τη φωνογραφία, τη ραδιοφωνία, την τηλεόραση και κάθε άλλο παρεμφερές μέσο μετάδοσης λόγου ή παράστασης.

****2.** Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας.

Νόμος ορίζει τα σχετικά με την υποχρεωτική και δωρεάν μετάδοση των εργασιών της Βουλής και των επιτροπών της, καθώς και προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.

Άρθρο 16

1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες· η ανάπτυξη και η προαγω-

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1975

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
272

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 230

Περὶ ἰδρύσεως τῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία — Τηλεόρασις» Ἀνώνυμου Ἑταιρείας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν:

Ἄρθρον 1.

1. Ἰδρύεται διὰ τοῦ παρόντος νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία—Τηλεόρασις» (Ε.Ρ.Τ.), ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις, διὰ τὴν ὀργάνωσιν, ἐκμετάλλευσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ραδιοφωνίας καὶ Τηλεοράσεως.

2. Εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ. παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα ὅπως ἐξ οἰουδήποτε σημείου τοῦ ἐδάφους, θαλάσσης καὶ ἀέρος τῆς Ἑπικρατείας, διενεργῇ παντὸς εἶδους ἐκπομπὰς ἤχων καὶ εἰκόνων, διὰ τῶν μεθόδων τῆς ραδιοφωνίας καὶ τῆς τηλεοράσεως, προοριζομένης διὰ λήψιν, εἴτε γενικὴν, εἴτε δι' εἰδικῶν κλειστῶν ἢ ἐνσυρμάτων κυκλωμάτων.

3. Τὰ στοιχεῖα «Ε.Ρ.Τ.» ἀποτελοῦν διακριτικὸν τίτλον ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ διὰ τοῦ παρόντος ἰδρυόμενον νομικὸν πρόσωπον, ἀπαγορευομένης τῆς χρησιμοποίησεως αὐτοῦ ὡς ἐταιρικῆς ἐπωνυμίας ἢ σήματος ἢ τίτλου παρ' οἰουδήποτε ἄλλου φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου.

Ἄρθρον 2.

1. Ἡ Ε.Ρ.Τ. ἀποτελεῖ ἀνώνυμον ἐταιρείαν, ἡ ὁποία ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ Κράτος, ἀπολαύει διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς αὐτοτελείας καὶ λειτουργεῖ χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος κατὰ τοὺς κανόνες τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ὡς ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ παρόντος.

2. Ἐπὶ τῆς Ε.Ρ.Τ. ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἀνώνυμων ἐταιρειῶν διατάξεις, πλὴν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι δὲν προσαρμόζονται εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς Ε.Ρ.Τ. ὡς δημοσίας ἐπιχειρήσεως καὶ ἰδίᾳ τῶν ἁρθρῶν 3—17, 18 παρ. 3—5, 24, 27—35α, 39—40α, 42δ, 47—52 τοῦ Νόμου 2190/1920, ὡς ἐκωδικοποιήθη διὰ τοῦ Β.Δ. 174/1963 καὶ ἰσχύει.

3. Διὰ Π.Δ. ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας κυροῦνται τὸ καταρτισθὲν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Νόμου καὶ τοῦ ἁρθρου 2 τοῦ Ν. 2190/1920 περὶ Ἀνώνυμων Ἑταιρειῶν, ὡς ἐκωδικοποιήθη διὰ τοῦ Β.Δ. 174/1963 καὶ ἰσχύει, καταστατικὸν τῆς Ε.Ρ.Τ.

4. Τὴν ἐποπτείαν ἐπὶ τῆς Ε.Ρ.Τ. ἀσκεῖ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρίας Κυβερνήσεως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος καὶ τὰς περὶ Ἀνώνυμων Ἑταιρειῶν τοιαύτας.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως δι' ἀποφάσεώς του κατὰ τὸ ἄρθρον 83 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὰς διὰ τοῦ παρόντος ἀρμοδιότητάς του εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑφυπουργὸν Προεδρίας Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 3.

1. Σκοπὸς τῆς Ε.Ρ.Τ. εἶναι ἡ διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 δικαιώματος ἐνημέρωσις, ἐπιμόρφωσις καὶ ψυχαγωγία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Αἱ ἐκπομπαὶ τῆς Ε.Ρ.Τ. ὀφείλου νὰ διαπνέωνται ἀπὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα, συνειδητὴν πολιτιστικῆς εὐθύνης, ἀνθρωπισμὸν καὶ ἀντικειμενικότητα, νὰ εἶναι δὲ προσηρμοσμένοι εἰς τὴν ἐλληνικὴν πραγματικότητα.

2. Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τοῦ παρόντος ὀριζομένου σκοποῦ ἡ Ε.Ρ.Τ. χρησιμοποιεῖ τὰς ὑφισταμένας ἤδη τεχνικὰς ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς καὶ μεταδόσεως, ἰδρύει τὰς κατὰ τὰς ἐκάστοτε τοπικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς προόδους τῆς τεχνολογίας ἀπαιτουμένας νέας τοιαύτας καὶ ὀργανώνει πάσας τὰς ἀνγκαίους διὰ τὰς ραδιοφωνικὰς καὶ τηλεοπτικὰς ἐκπομπὰς ἐργασίας, τόσον τὰς κυρίας ὅσον καὶ τὰς βοηθητικὰς, εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας.

3. Αἱ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι, Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου καὶ οἱ Ὀργανισμοὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως δέον νὰ συντρέχουν τὴν Ε.Ρ.Τ. διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των μέσων πρὸς τὴν καλυτέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν παροχὴν πληροφοριῶν πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ λαοῦ.

Ἄρθρον 4.

1. Ἀπαγορεύεται ἡ διενέργεια παντὸς εἶδους ἐκπομπῶν ἤχων καὶ εἰκόνων διὰ τῶν μεθόδων τῆς ραδιοφωνίας καὶ τηλεοράσεως ὑπὸ παντὸς ἄλλου νομικοῦ ἢ φυσικοῦ προσώπου πλὴν τῆς Ε.Ρ.Τ. καὶ τῆς Ὑπηρεσίας Ἑνημερώσεως Ἐνόπλων Δυνάμεων (Υ.Ε.Ν.Ε.Δ.), μέχρι τῆς συγχωνεύσεως ταύτης εἰς τὴν πρώτην.

2. Ἡ παράβασις τῆς κατὰ τὴν παρ. 1 ἀπαγορεύσεως τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μέχρι δύο ἐτῶν. Ἡ καταδίκη συνεπάγεται ὑποχρεωτικῶς τὴν δήμευσιν τῶν μέσων διενεργείας τῶν ἐκπομπῶν ἤχων καὶ εἰκόνων. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης παραγράφου ἀρχεῖται ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1976, τῆς προθεσμίας δυναμένης νὰ παραταθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως δι' ἐν τρίμηνον.

3. Διατάξεις διεθνῶν συμβάσεων ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν καὶ ἂν ἀντίκεινται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

4. Μετά διετίαν από της ισχύος του παρόντος νόμου, δια Π.Δ., εκδιδόμενου τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, ή Υπηρεσία Ένημερώσεως Ένόπλων Δυνάμεων συγχωνεύεται εις την Ε.Ρ.Τ., ἐφ' ὅσον συντρέχουν αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι οικονομικαί, τεχνικαί καὶ ὀργανωτικαί προϋποθέσεις. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ὁρίζονται οἱ ὅροι καὶ ὁ τρόπος τῆς συγχωνεύσεως, ὡς καὶ πᾶν σχετικὸν πρὸς ταύτην θέμα.

Ἄρθρον 5.

1. Ὁ Υπουργὸς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως δύναται:

α) Νὰ διατάσῃ ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως τῆς Ε.Ρ.Τ., ἐφ' ὅσον τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖον, κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ προεδρικοῦ διατάγματος ὁριζώμενα.

β) Νὰ ζητῇ τὴν παροχὴν παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ. ἢ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ αὐτῆς, οἰανδήποτε πληροφορίαν ἢ στοιχεῖον περὶ τῆς λειτουργίας καὶ δραστηριότητος τῆς Ε.Ρ.Τ.

γ) Νὰ ἐπιβάλλῃ δι' ἐγγράφου του, εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, τὴν ἀναβολὴν ἢ ματαίωσιν οἰασδήποτε ἐκπομπῆς ἢ μέρους αὐτῆς.

2. Ἡ Ε.Ρ.Τ. ὑποχρεοῦται νὰ ἐκπέμπῃ τὰς ἀνακοινώσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὅποτεδήποτε ἤθελε τοῦτο ζητηθῇ παρὰ τοῦ Υπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως.

3. Ἐν περιπτώσει πολέμου, γενικῆς ἢ μερικῆς ἐπιστρατεύσεως ἢ ἄλλης ὅλως ἐκτάκτου ἐθνικῆς ἀνάγκης, δύναται, δι' ἀποφάσεως τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν Υπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἡ διοίκησις τῆς Ε.Ρ.Τ. κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ Π.Δ. ὁριζώμενα.

Ἄρθρον 6.

1. Ἀπὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος νόμου, τὸ «Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας καὶ Τηλεοράσεως» (Ε.Ι.Ρ.Τ.) καταργεῖται.

2. Ἡ Ε.Ρ.Τ. συνεχίζει τὴν λειτουργίαν τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ., ὡς ὁρίζεται διὰ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος καὶ θεωρεῖται καθολικὸς διάδοχος τούτου. Δικαιώματα, προνόμια καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ., ἐξ οἰανδήποτε σχέσεων, περιέρχονται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ., ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως.

3. Ἐντὸς προθεσμίας τριάντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος, δι' ἀποφάσεως τοῦ Υπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως, δημοσιευομένης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, συνιστᾶται «Ἐπιτροπὴ Ἀπογραφῆς καὶ Ἀποτιμήσεως» τῶν περιουσιακῶν — ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν — στοιχείων τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ., ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐξῆς ἐννέα μελῶν:

α) Δύο ὀρκωτῶν λογιστῶν ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σώματος Ὀρκωτῶν Λογιστῶν,

β) ἐνὸς μηχανολόγου — τεχνικοῦ τοῦ τέως Ε.Ι.Ρ.Τ.,

γ) τοῦ ἀρμοδίου διὰ τὰ θέματα τοῦ τέως Ε.Ι.Ρ.Τ. μηχανολόγου — τηλεοπτολόγου τοῦ Υπουργείου Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν, προτεινόμενου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Υπουργοῦ,

δ) ἐνὸς πολιτικοῦ μηχανικοῦ ὑποδεικνυμένου ὑπὸ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος,

ε) ἐνὸς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῶν Οἰκονομικῶν Υπηρεσιῶν τοῦ τέως Ε.Ι.Ρ.Τ.,

στ) ἐνὸς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους, ὑποδεικνυμένου ὑπὸ τοῦ Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν,

ζ) ἐνὸς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου καὶ Πληροφοριῶν,

η) ἐνὸς ἐκπροσώπου τῆς Ε.Ρ.Τ., ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς.

Πάντες οἱ ἀνωτέρω ὁρίζονται μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν των.

4. Διὰ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως ὁρίζεται ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀπογραφῆς καὶ Ἀποτιμήσεως.

5. Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἀπογραφὴν καὶ ἀποτίμησιν τῆς περιουσίας τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. ὁρίζεται δι' ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. τῆς Ε.Ρ.Τ. Ὡς χρόνος ἀποτιμήσεως λαμβάνεται ἡ ἡμέρα ἐνάρξεως ισχύος τοῦ παρόντος.

6. Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴ θέλει περατώσει τὸ ἔργον τῆς ἐντὸς προθεσμίας 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς συστάσεώς της, δυναμένη νὰ παρატύχῃ καὶ ὑποβάλῃ τὴν ἐκθέσιν της εἰς τὸ Δ.Σ.

τῆς Ε.Ρ.Τ. πρὸς ἐγκρίσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τὴν παρὰ τοῦ Υπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως λήψιν ἀποφάσεως δημοσιευομένης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

7. Ἡ ἀμοιβὴ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὁρίζεται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Υπουργῶν Προεδρίας Κυβερνήσεως καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 7.

1. Ἀρχικὸν Μετοχικὸν Κεφάλαιον τῆς «Ε.Ρ.Τ.» εἶναι ἡ εἰς δραχμὰς καθαρὰ θέσις, ἣτις ἤθελε προκύβει ἐκ τῆς διενεργηθησομένης κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπογραφῆς καὶ ἀποτιμήσεως τῶν περιεχομένων αὐτῇ περιουσιακῶν — ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν — στοιχείων τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ.

2. Διὰ τὸ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀρχικὸν Μετοχικὸν Κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, θέλει ἐκδοθῇ εἰς ὀνομαστικὸς, ἀναπαλλοτρίωτος τίτλος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου.

Ἄρθρον 8.

1. Ὑπὲρ τῆς Ε.Ρ.Τ. εἰσπράττεται καὶ περιέρχεται εἰς αὐτὴν ἀνταποδοτικὸν τέλος (εἰσφορά), εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ὁποίου ὑποχρεοῦται πᾶν φυσικὸν πρόσωπον κατοικοῦν ἢ διαμένον ἐν Ἑλλάδι ἢ πᾶν νομικὸν πρόσωπον ἄσκειν δραστηριότητα ἐν Ἑλλάδι. Τὸ ὕψος τοῦ τέλους τούτου ὁρίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου κατόπιν προτάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ. καὶ εἰσηγήσεως τοῦ Υπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως. Μέχρις ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐξακολουθοῦν ισχύουσαι αἱ διατάξεις τοῦ Ν. 173/1975.

2. Ἡ εἰσπράξις τοῦ τέλους τούτου ἀνατίθεται εἰς τὴν Δ.Ε.Η., πραγματοποιεῖται δὲ δι' ἀναγραφῆς τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν διὰ τὴν κατανάλωσιν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος. Δύναται νὰ καθορισθῇ διάφορος τρόπος εἰσπράξεως τοῦ ὡς εἰρηται ἀνταποδοτικοῦ τέλους, διὰ πράξεως τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκδιδόμενης τῇ προτάσει τοῦ Υπουργοῦ Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ καὶ τοῦ Υπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως.

3. Ἐκτὸς τοῦ ὡς ἄνω καὶ τῶν ἐκ πάσης ἄλλης νομίμου πηγῆς πόρων, ἡ Ε.Ρ.Τ. δύναται νὰ ἔχῃ πόρους καὶ ἐκ τῆς διὰ παντὸς μέσου μεταδόσεως διαφημίσεων.

4. Ὡς ἑκτακτος πόρος τῆς Ε.Ρ.Τ. ἐπιτρέπεται ἐπίσης νὰ ἐγγράφεται εἰς τὸν Κρατικὸν Προϋπολογισμὸν πίστωσης δι' ἐπιχορηγίαν αὐτῆς.

5. Αἱ εἰσπράξεις πάσης ἀπαιτήσεως, τῆς Ε.Ρ.Τ., κατὰ παντὸς φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου ἰδιωτικοῦ δικαίου, γίνονται βάσει τῆς ἐκάστοτε ισχυούσης νομοθεσίας περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων. Τίτλον ἐκτελεστὸν ἐν προκειμένῳ ἀποτελεῖ ἡ πράξις τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ε.Ρ.Τ. ἢ τοῦ κατὰ τὸν συνταχθέντος Κανονισμὸν ἀρμοδίου διευθυντοῦ ἢ ἄλλου ὀργάνου ταύτης.

Ἐπὶ τῆς Ε.Ρ.Τ. ἐφαρμόζονται καὶ πᾶσαι αἱ ισχύουσαι ἐκάστοτε διατάξεις περὶ δημοσίων ἐσόδων, αἱ προβλέπουσαι εἰδικώτερον περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως κατὰ τῶν ὀφειλετῶν ταύτης καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς προσωποκρατήσεως, περὶ παραγραφῆς τῶν σχετικῶν ἀξιώσεων κ.ἄ.

Ἄρθρον 9.

1. Ἡ Ε.Ρ.Τ. κατὰ τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της τριετίαν δὲν ὑπόκειται εἰς φόρους, ἐν γένει δασμούς, τέλη, δικαιώματα, εἰσφοράς, κρατήσεις καὶ οἰασδήποτε ἐτέρας ἐπιβαρύνσεις ὑφισταμένας ἢ μελλούσας ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, τῶν Ὁργανισμῶν Τοπικῆς Αυτοδιοικήσεως καὶ λοιπῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, πλὴν τῶν τοιούτων ὑπὲρ τῶν ασφαλιστικῶν ἐν γένει Ταμείων διὰ τὰς ἐργοδοτικὰς εἰσφοράς καὶ ἐπιβαρύνσεις ὑπὲρ τοῦ προσωπικοῦ ταύτης. Ἐν γένει ἀπολαύει αὕτη αὐτοδικαίως πασῶν τῶν συναφῶν ἀπαλλαγῶν καὶ ἀτελειῶν τοῦ Δημοσίου, ὡς καὶ παντὸς ἐτέρου προνομίου τούτου, οἰκονομικοῦ, δικαστικοῦ κλπ.

2. Εἰς τὰς ὡς ἄνω ἀπαλλαγὰς τῆς Ε.Ρ.Τ. περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἀφορῶσαι:

α) Εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν τελῶν χαρτοσήμου διὰ τὸ Καταστατικὸν αὐτῆς, διὰ τὰς ἐν γένει μετὰ τρίτων συμβάσεις της, ὡς καὶ διὰ τὰ παντὸς εἶδους ἐγγράφα της (αἰτή-

σεις—ἀναγραφαι—προσφυγαι—δικόγραφα ἐν γένει κλπ.) τὰ ἀπευδυνόμενα πρὸς πᾶσαν ἐν γένει ἀρχήν.

β) Εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν παντὸς εἶδους δασμῶν καὶ πάσης συναφοῦς ὑπὲρ οἰουδήποτε ἐπιβαρύνσεως (τέλη, κρατήσεις, ὑπερμερίαι, ἀποδιημευτρα κλπ.) διὰ τὰς παντὸς εἶδους εἰσαγωγὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, περιλαμβανομένων αὐτοκινήτων, μηχανημάτων, ἀνταλλακτικῶν, ὀλικῶν ἐν γένει κλπ.

γ) Εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως τόσον τῆς συμμετοχῆς τῆς εἰς οἰονδήποτε Ἐπιμελητήριον ἢ ἄλλην ὀργάνωσιν ἢ Σύνδεσμον, ὅσον καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς καταβολῆς οἰασθήποτε εἰσφορᾶς, συνδρομῆς κλπ.

Ἄρθρον 10.

1. Ἡ Ε.Ρ.Τ. διοικεῖται ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπαρτίζεται ἐξ ἐπτὰ μελῶν, ἐπιλεγομένων ἐκ προσώπων ἀνεγνωρισμένου κύρους δυναμένων, ὡς ἐκ τῶν ἐιδικῶν γνώσεων καὶ πείρας αὐτῶν, νὰ συμβάλλουν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ε.Ρ.Τ. καὶ διοριζομένων δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δημοσιευομένης εἰς τὴν Ἐφημερίδα Κυβερνήσεως. Διὰ τῆς αὐτῆς ἢ ὁμοίας ἀποφάσεως ὁρίζονται ἐξ αὐτῶν ὁ Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος.

3. Ἐὰν ἐξ οἰουδήποτε λόγου ὀφίσταται κενὴ θέσις συμβούλου, τὸ Συμβούλιον συγχροτεῖται νομίμως ἐκ τῶν υπολοίπων μελῶν, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν εἶναι κατώτερος τῶν πέντε.

4. Εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ ιδιότης τοῦ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μὲ τὰς ιδιότητας τοῦ βουλευτοῦ, τοῦ ὑπαλλήλου τῆς Ε.Ρ.Τ., τοῦ ἐμπίσθου συμβούλου ἢ τοῦ ὁπωσδήποτε κατ' ἄλλον τρόπον ἀμειβομένου ὑπ' αὐτῆς, ὡς καὶ τοῦ προμηθευτοῦ ἢ ἐργολάβου αὐτῆς.

5. Ἡ διάρκειά τῆς θητείας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁρίζεται εἰς τρία ἔτη.

6. Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου παύονται καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας τῶν ἐὰν συντρέξῃ περίπτωσις ἐκ τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ 4 ὁριζομένων ἀσυμβιβάστων, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ὡσαύτως παύονται ἐὰν συντρέξουν σοβαροὶ λόγοι, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μετὰ προηγουμένην γνώμην τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

Ἄρθρον 11.

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀσχεῖ τὰς ἀρμοδιότητας Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀνωνύμου Ἐταιρείας, πλην ἂν ἄλλως ὁρίζεται διὰ τοῦ παρόντος.

2. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀσχεῖ ἐποπτεῖαν καὶ ἔλεγχον ἐπὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Ρ.Τ.

3. Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου παρίσταται, ἄνευ δικαιώματος ψήφου, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς.

4. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καταρτίζει τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ἰσολογισμόν καὶ τὴν ἐκθεσιν πεπραγμένων τῆς Ε.Ρ.Τ., ὑποβάλλει ταῦτα πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν.

5. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καταρτίζει περιοδικῶς τὸ πρόγραμμα ἀναπτύξεως καὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἔργων καὶ δραστηριοτήτων τῆς Ε.Ρ.Τ., ὑποβάλλον τοῦτο πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνακοινοῖ τοῦτο εἰς τὴν ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν.

Ἄρθρον 12.

1. Τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Ρ.Τ. προίσταται Γενικὸς Διευθυντὴς, ἐπικουρούμενος ὑπὸ δύο Βοηθῶν Γενικῶν Διευθυντῶν, ἐνὸς εἰς τὸν τομέα τῶν ἐκπομπῶν προγραμμάτων ἐν γένει καὶ τοῦ ἑτέρου εἰς τὸν τομέα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως ἐν γένει.

2. Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ οἱ δύο Βοηθοὶ Γενικοὶ Διευδυνται διορίζονται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

3. Ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ Βοηθοὶ Γενικοὶ Διευδυνται διορίζονται πρόσωπα ἀνεγνωρισμένου κύρους, δυνάμενα ὡς ἐκ τῶν ἐιδικῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας τῶν νὰ συμβάλλουν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὡς ἄνω ἔργων τῶν καὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 σκοποῦ τῆς Ε.Ρ.Τ.

Μετὰ τὴν πρώτην τριετίαν διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς θέσεως τοῦ Βοηθοῦ Γενικοῦ Διευδυντου, εἰς τὸν τομέα Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως, προάγεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπάλληλος τῆς Ε.Ρ.Τ. ἐκ τῶν κατεχόντων ἀνωτάτην ὀργανικὴν θέσιν.

4. Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ οἱ Βοηθοὶ Γενικοὶ Διευδυνται τελοῦν μετὰ τῆς Ε.Ρ.Τ. εἰς σχέσιν ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐπὶ τριετὶ θητεία, οἱ ὅροι δὲ τῆς συμβάσεως αὐτῶν ὁρίζονται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως.

5. Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ οἱ Βοηθοὶ Γενικοὶ Διευδυνται παύονται πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας τῶν, ἐὰν συντρέξῃ περίπτωσις πρὸς τοῦτο, κατὰ τὰς ἰσχύουσας διατάξεις τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

6. Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς ἐκπροσωπεῖ τὴν Ε.Ρ.Τ. δικαστικῶς καὶ ἐξωδίκως.

Ἄρθρον 13.

1. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Ε.Ρ.Τ. ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν κατωθι:

α) Τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος, ὡς προέδρου.

β) Τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ ὁριζομένου μέλους ταύτης.

γ-ε) Τῶν πρυτάνεων τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τοῦ Ἑθνικοῦ Μετσώθου Πολυτεχνείου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἢ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὁριζομένων καθηγητῶν τῶν ἀντιστοιχῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων.

στ) Τοῦ Προέδρου τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ ὁριζομένου μέλους τούτου.

ζ-ιβ) Ἐξ προσώπων, μὴ βουλευτῶν, ἐγνωσμένου κύρους, ὁριζομένων μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κατόπιν ὑποδείξεώς των, ὑποχρεωτικῆς, ἐφ' ὅσον γίνῃ ἐγκρίτως — κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως.

ιγ-ιδ) Ἀνὰ ἐνὸς Γενικοῦ Διευδυντου τῶν Ὑπουργείων Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ, Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, Ἐξωτερικῶν, Οἰκονομικῶν, Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, ὁριζομένων ὑπὸ τῶν εἰς οὗς οὗτοι ὑπάγονται Ὑπουργῶν.

κ) Τοῦ Διευδυντου Διαβιβάσεων Ἀρχηγείου Στρατοῦ.

2. Τὰ ὑπὸ στοιχεῖον ζ' ἕως κ' μέλη τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ὡς καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν ὁρίζονται ἐπὶ τριετὶ θητεία. Ἄμα ὡς μέλος τι ἀπολύσει τὴν ἰδιότητα ὑφ' ἣν διωρίσθη, ἀντικαθίσταται κατὰ τὸν τρόπον διωρίσθη.

3. Γραμματεὺς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ. ἀνώτερος ὑπάλληλος αὐτῆς.

4. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις συνέρχεται συγκαλουμένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους, μετὰ τὸ κλείσιμον τοῦ ἰσολογισμοῦ, ἐκτάκτως δὲ διὰ τὴν γνωμοδότησιν περὶ τῶν ἐν ἄρθρῳ 14δ θεμάτων.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις συγκαλεῖται ἐπίσης ἐκτάκτως ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐφ' ὅταν ζητήσων τοῦτο πρεῖς ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς.

5. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως λαμβάνονται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῆς. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐτάχθη ὁ Πρόεδρος.

Ἄρθρον 14.

Αἱ ἐξουσίαι καὶ ἀρμοδιότητες τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Ε.Ρ.Τ. καθορίζονται ὡς ἐξῆς:

α) Ἐγκρίνει τὸν ἰσολογισμόν τῆς Ε.Ρ.Τ., ὡς καὶ τὴν ἐπὶ τούτου ἐκθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ.

β) Ἀπαλλάσσει τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ πάσης εὐθύνης κατὰ τὰς περὶ Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν διατάξεις.

γ) Διαρρίζει τοὺς κατὰ τὰς ὡς ἄνω διατάξεις Ἐλεγκτὰς ἐκάστης ἐτησίης χρήσεως, ἐγκρίνει τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν καὶ ἀπαλλάσσει τούτους ἐκ πάσης κατὰ νόμον εὐθύνης.

δ) Γνωμοδοτεῖ περὶ:

αα) τῆς ἀνάγκης παύσεως μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ.

ββ) τῆς σκοπιμότητος συνάψεως ὑπὸ τῆς Ε.Ρ.Τ. δανείου μὴ ἐξοφλητέου ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων αὐτῆς.

γγ) παντὸς ἐτέρου θέματος παραπεμπομένου εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως.

ε) Ἐκφράζει τὴν γνώμην τῆς περὶ τῆς καθ' ὅλου πολιτικῆς, τοῦ προγράμματος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὅλης δράσεως τῆς Ε.Ρ.Τ., διατυπώνει δὲ ταύτην εἰς σχετικὴν ἔκθεσιν. Ἡτις ἐπεβάλλεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 15.

1. α) Ἄμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος ἅπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ καταργουμένου Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος Ραδιοφωνίας Τηλεοράσεως (Ε.Ι.Ρ.Τ.) μόνιμον, ἔκτακτον ἢ ἐπὶ συμβάσει ὡς καὶ τὸ ἐπὶ οἰκείῳ ποτε σχέσει ἐργασίας τελούν μετὰ τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ., μεταφέρεται εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ. θεωρεῖται ὡς ἴδιον αὐτῆς προσωπικὸν καὶ συνεχίζει παρέχον τὰς ὑπηρεσίας του εἰς αὐτήν.

β) Οἱ μόνιμοι ὑπάλληλοι τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. ἐξακολουθοῦν μέχρι τῆς ἐντάξεώς των εἰς τὴν νέαν διάρθρωσιν τῆς Ε.Ρ.Τ., νὰ διέπωνται ὑπὸ τοῦ Ὑπαλλήλικου Κώδικος ὡς ἐκάστοτε ἰσχύει διὰ τοὺς ὑπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. διατηροῦντες τὴν μονιμότητά των. Αἱ διὰ τὴν διάρθρωσιν τῶν θέσεων καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ προσωπικοῦ (διαγωνισμοί, διορισμοί, μισθολογία, ἀδειαι, μετατάξεις, προαγωγαί, πειθαρχικὸν δίκαιον, ἐντάξεις, ἐπανεντάξεις κλπ.) ἐπιβαλλόμενα διοικητικὰ ἐνέργειαι χωροῦν διὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἄνευ τινὸς κωλύματος ὡς ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς φύσεως τοῦ Νομικοῦ Προσώπου.

Συμβάσεις ἐργασίας ἀορίστου χρόνου ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι ὑπὸ τὸ ὑφιστάμενον καθεστὼς καὶ διέπονται ὑπὸ τῆς ἐκάστοτε ἰσχύουσας Ἑργατικῆς Νομοθεσίας μέχρι τῆς ἐντάξεως τῶν οἰκείων ὑπαλλήλων εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ.

2. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ., τὸ μεταφερόμενον προσωπικὸν θέλει ἐνταχθῇ εἰς θέσεις καὶ βαθμοὺς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἄρθρῳ 17 τοῦ παρόντος προβλεπομένων Ὑπηρεσιακοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ Γενικοῦ Κανονισμοῦ προσωπικοῦ. Κατὰ τὴν κρίσιν, θέλουν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐν ἐκάστῳ βαθμῷ ἀρχαιότητος, ὡς κριτήρια συνεκτιμώμενα κατὰ τὴν ἡτιολογημένην κρίσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ε.Ρ.Τ. τὰ τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ἐκάστου, ὁ κεκτημένος ὑπ' αὐτοῦ βαθμὸς, ὁ χρόνος ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ε.Ι.Ρ.Τ. ὡς καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀναγνωρισθείσης παρὰ τῷ Ε.Ι.Ρ.Τ. ἄλλης ὑπηρεσίας του. Διανυθείσης παρὰ τῷ Δημοσίῳ Ν.Π.Δ.Δ. καὶ τὴν Α.Ε.Ρ.Ε.

3. α) Οὐδεὶς ἐκ τοῦ μεταφερομένου μόνιμου προσωπικοῦ τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. δύναται συνεπείᾳ τῆς γενησομένης ἐντάξεώς του νὰ λαμβάνῃ ἀποδοχὰς (βασικὸν μισθὸν καὶ πάσης φύσεως ἐπιδόματα) μικροτέρας ἐκείνων τὰς ὁποίας θὰ λαμβάνῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐντάξεώς του.

β) Οὐδεὶς ἐκ τοῦ μεταφερομένου ἐπὶ συμβάσει ἰδιωτικοῦ δικαίου προσωπικοῦ τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. δύναται νὰ λαμβάνῃ ἀποδοχὰς μικροτέρας τῶν ὑπὸ τῶν οἰκείων Συλλογικῶν συμβάσεων προβλεπομένων, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 36531/7583/11.8.75 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν, Ἀπασχολήσεως καὶ Προεδρίας Κυβερνήσεως χορηγηθέντος ἐπιδόματος.

4. Προσωπικὸν μὴ ἐντασσόμενον εἰς ὁργανικὰς θέσεις παραμένει ὡς ὑπεράριθμον καὶ καταλαμβάνει, ἀποφάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τὰς ἐκάστοτε κενουμένας θέσεις.

5. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε.Ρ.Τ. δύναται δι' ἀποφάσεώς του ἐκδιδομένης ἐντὸς ἐξαμήνου ἀποκλειστικῆς προθεσμίας ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς διαδικασίας τῆς ἐντάξεως, νὰ ἀπολύῃ οἰονδήποτε ὑπάλληλον ἐκ τῶν ὡς ἄνω ὑπεραρίθμων, ἐφ' ὅσον οὗτος ἔχει συμπληρώσει μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος 30ετῆ τοῦλάχιστον συντάξιμον ὑπηρεσίαν. Ἡ ἀπόφασίς του αὕτη δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἢ δὲ ἀπόλυσις ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης.

6. Αἱ πάσης φύσεως διατάξεις περὶ ἀναγκαστικῆς προσλήψεως προσωπικοῦ, ὡς καὶ αἱ διατάξεις περὶ παρεμβάσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀπασχολήσεως Ἑργατικοῦ Δυναμικοῦ ἢ οἰ-

ουδήποτε ἄλλου κρατικοῦ ὀργάνου ἢ τρίτου, δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν διαδικασίαν προσλήψεως τοῦ πάσης φύσεως προσωπικοῦ τῆς Ε.Ρ.Τ. πλὴν τῶν περὶ προστασίας τῶν πολεμιστῶν διατάξεων, ὡς αὗται ἰσχύουν ἐκάστοτε. Ὑποχρεοῦται ὅμως ἡ Ε.Ρ.Τ. ὅπως ἀνακοινῇ ἀμελλητὶ εἰς τὸν Ὁργανισμὸν Ἀπασχολήσεως Ἑργατικοῦ Δυναμικοῦ πᾶσαν πρόσληψιν καὶ ἀπόλυσιν προσωπικοῦ τῆς.

7. Αἱ διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 643/1970 περὶ ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ν.Δ. 3783/1957 «περὶ στέγης τῶν Δημοσίων Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων» καὶ εἰς ἄλλας κατηγορίας τακτικῶν ὑπαλλήλων, ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ τέως Ε.Ι.Ρ.Τ. εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ. μεταφερομένου μόνιμου προσωπικοῦ.

Ἄρθρον 16.

1. Τὸ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος πάσης φύσεως καὶ σχέσεως προσωπικὸν τοῦ καταργουμένου Ε.Ι.Ρ.Τ. μεταφερόμενον εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ. συνεχίζει, ὑπὸ τὴν αὐτὴν σχέσιν καὶ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, τὴν ἀσφάλισίν του, κυρίαν ἢ ἐπικουρικὴν, εἰς κλάδους συντάξεως, περιθάλψεως ἐν γένει καὶ προνοίας, εἰς τὰ Ἀσφαλιστικὰ Ἰδρύματα ἢ καὶ ταμεῖα εἰς ἃ εἶναι ἡσφαλισμένον, ἢ δὲ Ε.Ρ.Τ. ἔχει, ὡς ἐργοδότης, ἔναντι ὁλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς καὶ τῶν ἄνω Ἀσφαλιστικῶν Ὁργανισμῶν καὶ Ταμείων, τὰς ἰδίας ὑποχρεώσεις ἃς εἶχε καὶ τὸ Ε.Ι.Ρ.Τ. διὰ τὴν καταβολὴν τῶν εἰσφορῶν των.

2. Τὸ μεταφερόμενον εἰς τὴν Ε.Ρ.Τ. μόνιμον προσωπικὸν τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. διατηρεῖ ἅπαντα τὰ ἐκ τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας δικαιώματα κυρίας καὶ ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως, ἐφαρμοζομένων, ὡς πρὸς τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα αὐτοῦ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου 3163/1955 «περὶ συνταξιοδοτήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» ὡς αὗται ἐκάστοτε ἰσχύουν εἰς ἃς ὑπῆχθη δυνάμει τοῦ ἀρθ. 9 τοῦ Ν.Δ. 4579/1966. Αἱ περὶ νοσοκομειακῆς καὶ φαρμακευτικῆς περιθάλψεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ. διατάξεις ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι.

3. Τὸ ὑπὸ τῆς Ε.Ρ.Τ. προσλαμβανόμενον ἐφεξῆς πάσης φύσεως καὶ σχέσεως προσωπικὸν, ἀσφαλίζεται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὰ αὐτὰ ὡς ἄνω Ἰδρύματα καὶ Ταμεῖα, εἰς ἃ εἶναι ἡσφαλισμένον τὸ προσωπικὸν τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ.

Ἄρθρον 17.

Ἐντὸς προθεσμίας 3 ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε.Ρ.Τ. θέλει εἰσηγηθῇ εἰς τὸν Ὑπουργὸν Προεδρίας Κυβερνήσεως πρὸς ἔγκρισιν καὶ δημοσίευσιν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως:

α) Τὸν Ὑπηρεσιακὸν Ὁργανισμὸν τῆς Ε.Ρ.Τ., δι' οὗ θὰ ρυθμίζονται ἡ διάρθρωσις αὐτῆς εἰς ὁργανικὰς μονάδας, ἡ κατανομή εἰς ταύτας τῶν ἀρμοδιοτήτων, αἱ θέσεις ἢ ὁ ἀριθμὸς τοῦ πάσης φύσεως προσωπικοῦ καὶ τὰ εἰδικὰ τυπικὰ προσόντα προσλήψεως αὐτοῦ, ὡς καὶ πᾶν ἐν γένει θέμα ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ε.Ρ.Τ.

β) Τὸν Γενικὸν Κανονισμὸν Προσωπικοῦ, δι' οὗ θὰ ρυθμίζονται πάντα ἐν γένει τὰ θέματα καταστάσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ε.Ρ.Τ.

γ) Τὸν κανονισμὸν Διενεργείας Προμηθειῶν καὶ Ἐκτελέσεως Ἔργων.

δ) Τὸν Ἑσωτερικὸν Κανονισμὸν Λειτουργίας αὐτῆς.

Ἄρθρον 18.

Τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου προβλεπόμενα Προεδρικὰ Διατάγματα ἐκδίδονται τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, ἐκτὸς ἂν ὀρίζεται ἄλλως εἰδικῶς.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Δεκεμβρίου 1975

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΛΛΗΣ

Ἐδθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Δεκεμβρίου 1975

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
18 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1987

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
145

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1730

Ελληνική Ραδιοφωνία — Τηλεόραση, Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΡΤ—Α.Ε.).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1.

Ίδρυση ενιαίου φορέα.

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου για την ελληνική ραδιοφωνία και τηλεόραση που λειτουργεί με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και έχει έδρα την Αθήνα.

2. Η επωνυμία της εταιρείας είναι «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ—ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», και τα στοιχεία ΕΡΤ—ΑΕ αποτελούν το διακριτικό της τίτλο.

3. Η ΕΡΤ—ΑΕ είναι δημόσια επιχείρηση που ανήκει στο δημόσιο τομέα (ν. 1256/1982), ελέγχεται και εποπτεύεται από το Κράτος. Έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και τελεί υπό κοινωνικό έλεγχο που ασκείται από την Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου Τηλεθεατών—Ακροατών.

4. Στην ΕΡΤ—ΑΕ συγχωνεύονται η ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2.

5. Η ΕΡΤ—ΑΕ, ως ενιαίος φορέας, περιλαμβάνει:
—την Ελληνική Τηλεόραση—ένα (Ε.Τ.—1)
—την Ελληνική Τηλεόραση—δύο (Ε.Τ.—2)
—την Ελληνική Ραδιοφωνία (Ε.Ρ.Α.)
—το Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων
—την Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ και της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών, μπορεί να ιδρυθεί Ελληνική Τηλεόραση—τρία (Ε.Τ.—3), εγκατεστημένη στον ενιαίο φορέα και να καθορισθεί ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας.

Άρθρο 2.

Σκοπός—Αρμοδιότητες.

1. Σκοπός της ΕΡΤ—ΑΕ είναι η οργάνωση, εκμετάλλευση και ανάπτυξη της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, καθώς και η συμβολή της, με τα μέσα αυτά: α) στην ενημέρωση, β) στη μόρφωση και γ) στην ψυχαγωγία του ελληνικού λαού. Η ΕΡΤ—ΑΕ δεν επιδιώκει την απόκτηση κέρδους.

2. Στην ΕΡΤ—ΑΕ εκχωρείται από το Κράτος αποκλειστικό ραδιοτηλεοπτικό προνόμιο για κάθε δραστηριότητα που συντελεί στην εκπλήρωση του σκοπού της. Αυτό το προνόμιο είναι αναπαλλοτρίωτο και περιλαμβάνει ιδίως:

α. την εκπομπή κάθε είδους ήχων και εικόνων από οποιοδήποτε σημείο του εδάφους, της θάλασσας και του αέρα της χώρας, με τις μεθόδους της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, που προορίζονται για λήψη, είτε γενική είτε με ειδικά κλειστά ή ενσύρματα ή άλλης οποιασδήποτε μορφής κυκλώματα.

β. την εγκατάσταση σταθμών της υπηρεσίας ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, δηλαδή πομπών, αναμεταδότεων, επίγειων σταθμών αναμετάδοσης μέσω δορυφόρου, ενσύρματων κυκλωμάτων, καλωδιακών μεταδόσεων γενικά με κάθε τεχνική μέθοδο και εφαρμογή τεχνολογίας που συντελεί στη μετάδοση ήχου και εικόνας, που προορίζονται για λήψη από το κοινό.

3. Η ΕΡΤ—ΑΕ παράγει και εκμεταλλεύεται με οποιοδήποτε τρόπο ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, δημιουργεί μεταποιητικές μονάδες παραγωγής κάθε είδους αγαθού ή υπηρεσίας σχετικές με τα οπτικά, ακουστικά, οπτικοακουστικά μέσα μαζικής επικοινωνίας και γενικά атκεί κάθε δραστηριότητα που συντελεί στην εκπλήρωση του σκοπού της ΕΡΤ—ΑΕ.

4. Ο Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης μπορεί να εκχωρήσει άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών τοπικής μόνο ισχύος σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε φυσικά πρόσωπα ελληνικής ιθαγένειας και σε νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από έλληνες πολίτες. Η άδεια χορηγείται μετά από πρόταση της επιτροπής για την τοπική ραδιοφωνία. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση περισσότερων από μία αδειών στο ίδιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

5. Ο τοπικός χαρακτήρας προσδιορίζεται από την αιχλόγηση εμβέλεια, τον τοπικό χαρακτήρα του προγράμματος, τα γεωγραφικά δεδομένα και την περιφέρεια του φορέα του σταθμού.

6. Η τεχνική ή οικονομική δικτύωση των τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών απαγορεύεται. Μπορεί να επιτραπεί η εγκατάσταση αναμεταδότη στην εξαιρετική περίπτωση που γεωγραφικά εμπόδια περιορίζουν τη ραδιοφωνική λήψη στην περιφέρεια του φορέα του σταθμού.

7. Οι άδειες λειτουργίας χορηγούνται για ορισμένη χρονική περίοδο που δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο έτη και είναι ανανεώσιμη. Κατά τη διαδικασία χορήγησης ανανέωσης ή ανανέωσης της άδειας διερευνώνται ιδίως η τεχνική αρτιότητα του σταθμού, η πληρότητα και ποιότητα του προγράμματος, η αντιπροσωπευτικότητα και συλλογικότητα, τόσο των οργάνων διοίκησης και διεύθυνσης του σταθμού, όσο και των κοινωνικών και πολιτιστικών δυνάμεων που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του προγράμματος, καθώς επίσης και η δυνατό-

τητα της πρόσβασης στους ραδιοσταθμούς των τοπικών, πνευματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δυνάμεων και ιδιαίτερα της νεολαίας.

8. Σε κάθε περίπτωση τα οικονομικά των σταθμών, καθώς και ο ετήσιος ισολογισμός και απολογισμός υποβάλλονται στους κανόνες διαφάνειας και δημοσιότητας. Όταν ο τοπικός ραδιοσταθμός πάρει τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρείας, οι μετοχές είναι ονομαστικές. Δεν επιτρέπεται η συγγέντρωση πόρων ή εσόδων από χαριστική αιτία ή διαφημίσεις που προέρχονται από ένα ή λίγα πρόσωπα.

Η ίδρυση και η λειτουργία των τοπικών σταθμών δεν μπορεί να επιβαρύνει σε καμιά περίπτωση τον κρατικό προϋπολογισμό.

9. Οι τοπικοί ραδιοσταθμοί διέπονται από τις βασικές αρχές εκπομπών και διαφημίσεων που ισχύουν στα κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και τους κανόνες των σχετικών κωδίκων δεοντολογίας. Το πρόγραμμα πρέπει να συνδέεται με τον τοπικό χαρακτήρα του σταθμού. Μπορεί να μην επιτρέπεται η μετάδοση ειδήσεων που αφορούν την εξωτερική πολιτική, την εθνική άμυνα και τη δημόσια υγεία.

10. Η επιτροπή για την τοπική ραδιοφωνία αποτελείται από:

α. τον πρόεδρο του Συμβουλίου Επικρατείας ή τον αντιπρόεδρο που εκείνος θα υποδείξει·

β. τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου ή τον αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου που εκείνος θα υποδείξει·

γ. τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ ή το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που εκείνος θα υποδείξει·

δ.—ε. Δύο μέλη του διδακτικού επιστημονικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. της χώρας με γνωστικό αντικείμενο ή εμπειρία σχετική με τα μαζικά μέσα επικοινωνίας ή άλλα πρόσωπα που έχουν ειδικές γνώσεις και αναγνωρισμένη εμπειρία. Τα τρία πρώτα μέλη αποφασίζουν για τα άλλα δύο. Πρόεδρος της επιτροπής για την τοπική ραδιοφωνία είναι: ο ανώτερος και σε περίπτωση ομοιοβάθμιας ο αρχαιότερος. Τα μέλη της επιτροπής διορίζονται με δημοσία 3 ετών.

11. Η επιτροπή δικαιούται να απευθυνθεί σε οποιαδήποτε αρχή ή υπηρεσία ή όργανο του δημόσιου τομέα. Η διαδικασία ακολουθεί τους κανόνες των ασφαλιστικών μέτρων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Επιτρέπεται η παρέμβαση κάθε τρίτου που έχει έννομο συμφέρον.

12. Οι γενικές αρχές λειτουργίας των σταθμών αυτών, οι τεχνικές και λοιπές προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη χορήγηση, ανανέωση και ανάκληση των σχετικών αδειών, τα σχετικά με τον τεχνικό έλεγχο των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραγράφων 4 έως και 11 ορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Μεταφορών και Επικοινωνιών. Προκειμένου για οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης δύναται να χορηγηθούν άδειες προσωρινής ισχύος μέχρι την έκδοσή του παραπάνω προεδρικού διατάγματος.

13. Κυρώνεται η κοινή υπουργική απόφαση 14631/Ζ2/2691/29.5.1987 (ΦΕΚ Α' 267) των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Μεταφορών και Επικοινωνιών και εξαιρουμένων να ισχύουν οι διατάξεις της που δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις των παρ. 4—12 του άρθρου αυτού και του προβλεπόμενου να εκδοθεί π. θ/της της παρ. 12 του ίδιου άρθρου.

14. Η ΕΡΤ—ΑΕ για την εκπλήρωση των σκοπών της μπορεί να ιδρύει θυγατρικές εταιρείες ή να συμμετέχει σε άλλες εταιρείες, στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή. Οι όροι σύστασης αυτών των εταιρειών ή συμμετοχής της ΕΡΤ—ΑΕ εγκρίνονται με απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών. Στις θυγατρικές αυτές εταιρείες μπορεί να διατίθεται προσωπικό της ΕΡΤ—ΑΕ, χωρίς να μεταβάλλονται οι βασικοί όροι του εργασιακού του καθεστώτος.

Άρθρο 3.

Γενικές αρχές εκπομπών και διαφημίσεων.

1. Οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές της ΕΡΤ—ΑΕ εμπνέονται από τα ιδανικά της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της εθνικής ανεξαρτησίας, της ειρήνης και της φιλίας των λαών.

2. Οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές διέπονται από τις αρχές:

α. της αντικειμενικότητας, πληρότητας και επικαιρότητας της πληροφόρησης,

β. της πολυφωνίας,

γ. της καλής ποιότητας των εκπομπών,

δ. της διαφύλαξης της ποιότητας της ελληνικής γλώσσας,

ε. του σεβασμού της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου του ατόμου και

στ. της διαφύλαξης, προαγωγής και διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής παράδοσης.

3. Οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, για γεγονότα που σχετίζονται με αξιόποινες πράξεις, διέπονται από τις παραπάνω γενικές αρχές και ιδιαίτερα πρέπει: α) να μην περιέχουν κρίσεις για πρόσωπα που φέρονται ως ενοχώμενα ή ύποπτα για τις πράξεις αυτές, β) να σέβονται την αρχή ότι ο κατηγορούμενος τεκμαίρεται αθώος μέχρι την καταδίκη του, γ) να μη μεταδίδουν εικόνες προσώπων και πειστηρίων, εκτός αν αυτό είναι αναγκαίο για τη διαλεύκανση του εγκλήματος ή αν αφορούν σε εγκλήματα που στρέφονται κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος και δ) να μην αναφέρουν ονόματα ή μεταδίδουν εικόνες ανήλικων εγκληματιών ή ανήλικων που είναι θύματα εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλημάτων οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

4. Η ΕΡΤ—ΑΕ καταβάλλει ιδιαίτερη μέριμνα για την παρουσίαση από το ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο των δραστηριοτήτων της Βουλής. Ο χρόνος παρουσίασης κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων κατά την αναλογία που εκπροσωπούνται στη Βουλή. Κατά την παρουσίαση του κοινοβουλευτικού ελέγχου ο χρόνος κατανέμεται ισομερώς ανάμεσα στους ελεγχόντες και τους ελεγχόμενους.

5. Η ΕΡΤ—ΑΕ καταβάλλει ιδιαίτερη μέριμνα για την πλήρη και αντικειμενική παρουσίαση του προεκλογικού αγώνα των κομμάτων από το ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο κατά τις βουλευτικές εκλογές. Στην κατανομή του χρόνου λαμβάνεται υπόψη και η αναλογία της εκπροσώπησης των κομμάτων στη Βουλή που διαλύθηκε.

6. Η ΕΡΤ—ΑΕ μεριμνά για την παρουσίαση από το ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο θεμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών φορέων, καθώς και των οργανωμένων παραγωγικών τάξεων, τα οποία έχουν σχέση με την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας.

7. Ο χρόνος που διατίθεται για την εκπομπή διαφημίσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το οκτώ στα εκατό (8%) του ημερήσιου συνολικού τηλεοπτικού χρόνου και τα δέκα (10) λεπτά ανά ώρα προγράμματος. Η παρεμποδιστική διαφημιστική μηνυμάτων κατά τη διάρκεια των τηλεοπτικών εκπομπών απαγορεύεται.

8. Η ΕΡΤ—ΑΕ μπορεί ν' αρνηθεί τη μετάδοση οποιασδήποτε διαφήμισης και οφείλει να μη μεταδίδει διαφημίσεις οι οποίες:

α. είναι αντίθετες με το σκοπό και τις γενικές αρχές της και ιδίως με τις αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας της γυναίκας, της προστασίας των εύλογων συμφερόντων και της ευαίσθησίας της νέας γενιάς, καθώς και του σεβασμού της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης της χώρας.

β. περιέχουν στοιχεία βίας που μπορούν να επιδράσουν ελαστικά στην προσωπικότητα του ατόμου,

γ. είναι παραπλανητικές. Παραπλανητική είναι κάθε διαφήμιση που με οποιοδήποτε τρόπο, ακόμη και με την παρουσία της, δημιουργεί ή μπορεί να δημιουργήσει απατηλές εντυπώσεις και να επηρεάσει με τον τρόπο αυτόν την οικονομική συμπεριφορά των τηλεθεατών ή των ακροατών ή να ελκύει τους ανταγωνιστές,

δ. είναι κακότεχνες ή αντιαισθητικές κατά την κρίση της Επιτροπής της παρ. 14 του άρθρου αυτού.

9. Απαγορεύεται η διαφήμιση των παιδικών παιχνιδιών και των προϊόντων του καπνού, ιδίως των τσιγάρων.

Απαγορεύεται επίσης η έμμεση διαφήμιση.

10. Η ΕΡΤ-ΑΕ δεν ευδύνεται ούτε υποχρεούται να καταβάλλει οποιαδήποτε αποζημίωση σε διαφημιζόμενους ή τρίτους για τυχόν ζημιές από την προβολή των διαφημίσεων ή τη μεταίωση ή τη μη κανονική προβολή τους.

11. Με τον κώδικα δεοντολογίας διαφημίσεων ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετική με τις ρυθμίσεις των παραγράφων 7—10 αυτού του άρθρου. Ο κώδικας δεοντολογίας διαφημίσεων εκδίδεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εμπορίου ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ που διατυπώνεται μετά γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών - Ακροατών του άρθρου 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

12. Τηλεθεατής ή ακροατής, του οποίου προσβάλλεται η τιμή ή η υπόληψη από τηλεοπτική ή ραδιοφωνική εκπομπή, καθώς και νομικό πρόσωπο, του οποίου ελπίζεται το επαγγελματικό συμφέρον και ιδίως η φήμη από τέτοια εκπομπή, δικαιούται να ζητήσει επανόρθωση. Η σχετική αίτηση υποβάλλεται στον αρμόδιο γενικό διευθυντή της ΕΡΤ-ΑΕ μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία οκτώ (8) ημερών από την ημέρα εκπομπής και πρέπει να περιέχει με ποιινή απαράδεκτου:

α) το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, τη διεύθυνση κατοικίας ή έδρας, τον αριθμό ταυτότητας του φυσικού προσώπου ή τον αριθμό της εγγραφικής απόφασης ή της δημοσίευσής του καταστατικού στην περίπτωση νομικού προσώπου. β) το χρόνο, την ώρα, τον τίτλο, το σταθμό (ή δίαυλο) και το περιεχόμενο της εκπομπής, γ) τους λόγους για τους οποίους η εκπομπή υπήρξε ελαττωτική για τον αιτούντα και δ) το κείμενο της επανόρθωσης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει σε έκταση το ελαττωτικό μέρος της εκπομπής. Το κείμενο αυτό δεν πρέπει να είναι υβριστικό ούτε να συνιστά άλλη αξιόποινη πράξη.

13. Ο γενικός διευθυντής αποφασίζει για την αίτηση μέσα σε εύλογο χρόνο, που δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα μήνα από την υποβολή της. Οι διατάξεις των άρθρων 366 παρ. 1 και 367 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως.

14. Αν ο γενικός διευθυντής απορρίψει την αίτηση, υποχρεούται να τη διαβιβάζει με τις απόψεις του, σε Επιτροπή Παραπόνων, που συγκροτείται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ από τρία μέλη του. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο γραμματέας της Επιτροπής. Η Επιτροπή αποφασίζει μέσα σε δεκαπέντε ημέρες χωρίς να δεσμεύεται από δικονομικούς τύπους και δικαιούται να ζητήσει περισσότερα στοιχεία ή διευκρινίσεις. Η απόφαση της Επιτροπής είναι υποχρεωτική για την ΕΡΤ-ΑΕ, αλλά δε δεσμεύει τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα.

Άρθρο 4.

Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου
Τηλεθεατών - Ακροατών.

1. Η Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου Τηλεθεατών - Ακροατών (ΑΣΚΕ Τηλεθεατών - Ακροατών) είναι όργανο ελέγχου και κοινωνικής παρέμβασης στην ΕΡΤ-ΑΕ. Απαρτίζεται από πενήντα (50) μέλη, από τα ο-

ποία έξι (6) είναι εκπρόσωποι της Κυβέρνησης, δέκα (10) εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων, τρεις (3) εκπρόσωποι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, έξι (6) εκπρόσωποι των εργαζομένων στην ΕΡΤ-ΑΕ, δεκαπέντε (15) εκπρόσωποι κοινωνικών και επιστημονικών φορέων και δέκα (10) προσωπικότητες της τέχνης και των γραμμάτων.

2. Οι εκπρόσωποι της Κυβέρνησης ορίζονται από τον εποπτεύοντα υπουργό και υποδεικνύονται ανά ένας από τις Γενικές Γραμματείες Τύπου και Πληροφοριών και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης, τις Γενικές Γραμματείες Νέας Γενιάς και Απόδημου Ελληνισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, τα Υπουργεία Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

3. Οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων υποδεικνύονται από τα κόμματα και ορίζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής. Για τον αριθμό των μελών που υποδεικνύει κάθε κόμμα και τη σχετική διαδικασία εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του Κανονισμού Εργασιών της Βουλής που αναφέρονται στη συγκρότηση των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Τα κόμματα προτείνουν πρόσωπα που δεν έχουν τη βουλευτική ιδιότητα.

4. Οι εκπρόσωποι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.).

5. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στην ΕΡΤ-ΑΕ εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και με το σύστημα της απλής αναλογικής.

Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να ανακληθούν, εφ' όσον ζητηθεί τούτο από το 1/3 των εργαζομένων με αίτησή τους στην πολυπληθέστερη συνδικαλιστική δευτεροβάθμια οργάνωση της ΕΡΤ-ΑΕ, η οποία κινεί τις σχετικές εκλογικές διαδικασίες μία φορά στη διάρκεια της θητείας των εκπροσώπων.

6. Οι εκπρόσωποι κοινωνικών και επιστημονικών φορέων ορίζονται ανά ένας από τους: α) Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), β) Ανωτάτη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Υ.), γ) Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών (Π.Α.Σ. Γ.Π.Ε.Σ.), δ) Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), ε) Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.), στ) Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος Ακροάματος (Π.Ο.Θ.Α.), ζ) Ένωση Βιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Β.Η.Ε.Α.), η) Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.), θ) Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας, ι) Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας (Δ.Ο.Ε.), ια) Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (Ο.Α.Μ.Ε.) και Ομοσπονδία Λειτουργών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ο.Α.Τ.Ε.Ε.), ιβ) Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (Ε.Φ.Ε.Ε.), ιγ) Εθνική Σπουδαστική Ένωση Ελλάδας (Ε.Σ.Ε.Ε.) και ιδ) ανά μία από τις δύο πολυπληθέστερες γυναικείες οργανώσεις που προσδιορίζονται από το Γενικό Γραμματέα Ισότητας των Φύλων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού, ορίζονται οι προσωπικότητες της Τέχνης και των Γραμμάτων που είναι μέλη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών.

7. Τα μέλη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών είναι άμισθα και εκλέγονται ή ορίζονται για δύο (2) έτη, με τους αναπληρωτές τους, μέσα σε ένα μήνα από την έγγραφη πρόκληση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ. Αν η πιο πάνω προθεσμία περάσει άπρακτη, η Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών λειτουργεί νόμιμα με όσα μέλη της έχουν οριστεί ή εκλεγεί εφ' όσον ο αριθμός τους δεν είναι μικρότερος από είκοσι (20). Η διετής θητεία αρχίζει από την πρώτη συνέλευση της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών. Τα μέλη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών ανακαλούνται ελεύθερα από το όργανο ή το φορέα που τα έχει εκλέξει, ορίσει ή υποδείξει.

8. Την Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών συγκαλεί ο πρόεδρος της, ο οποίος εκλέγεται από την ίδια και τη θητεία του συμπληρεί με τη θητεία της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών. Την πρώτη Συνέλευση της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών συγκαλεί ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ.

9. Η Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών συνέρχεται τακτικά δύο φορές το έτος, σε χρόνο που ορίζει ο πρόεδρος της. Μπορεί να συγκαληθεί και σε έκτακτη συνεδρίαση είτε με πρωτοβουλία του εποπτεύοντος υπουργού είτε από τον πρόεδρό της είτε με αίτηση των δύο πέμπτων (2/5) τουλάχιστον από τα μέλη της.

10. Οι συνεδριάσεις της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών είναι δημόσιες. Ο πρόεδρος και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ καθώς και οι γενικοί διευθυντές της ΕΡΤ—ΑΕ οφείλουν να παρίστανται για να δίνουν εξηγήσεις και ν' απαντούν σ' ερωτήματα των μελών της.

11. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου.

12. Για τα τοπικά προγράμματα των περιφερειακών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών της ΕΡΤ—ΑΕ αρμοδιότητες ανάλογες με τις αρμοδιότητες της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών ασκούν τα νομαρχιακά συμβούλια. Οι προτάσεις των νομαρχιακών συμβουλίων διαβιβάζονται στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ και κοινοποιούνται στην Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών.

Άρθρο 5.

Αρμοδιότητες της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών.

1. Η Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Παρακολουθεί και ελέγχει την τήρηση των γενικών αρχών του άρθρου 3 καθώς και των αρχών που διέπουν το πρόγραμμα, όπως διαμορφώνονται από το διοικητικό συμβούλιο ύστερα από γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών.

β. Γνωμοδοτεί ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου 1) για τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΡΤ—ΑΕ, 2) για τους κώδικες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παρ. 4 και τους κανονισμούς του άρθρου 10 παρ. 9, 3) για το ύψος ή τη μεταβολή ή τον τρόπο καταβολής του ανταποδοτικού τέλους, 4) για την αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και την ίδρυση θυγατρικών επιχειρήσεων, 5) για την έκδοση ομολογιακών δανείων από την ΕΡΤ—ΑΕ κατά το άρθρο 14 παρ. 7.

γ) Επιλέγει ένα από τα μέλη της για το διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ.

δ) Γνωμοδοτεί για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπει σ' αυτήν ο Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης ή το διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ.

2. Σε περιπτώσεις τροποποιήσεων των κανονισμών του άρθρου 10 παρ. 9 λόγω εξαιρετικής επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και σε περιπτώσεις τροποποιήσεων των μη δεμελιωδών διατάξεων τους, η γνωμοδότηση μπορεί να παραλειφθεί.

Στην πρώτη μετά την έγκριση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης σύγκλησή της, ζητείται η γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών. Η τροποποίηση ισχύει αμέσως μετά την έγκρισή της από τον Υπουργό. Η απόφαση του Υπουργού μπορεί να ανακληθεί αν η γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών είναι αρνητική ή να τροποποιηθεί σύμφωνα με αυτή.

3. Στο τέλος κάθε χρόνου η Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών υποβάλλει έκθεση στην Κυβέρνηση για την πορεία υλοποίησης του προγράμματος και τη δράση της ΕΡΤ—ΑΕ.

Άρθρο 6.

Διοικητικό Συμβούλιο.

1. Η ΕΡΤ—ΑΕ διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο που απαρτίζεται από:

α. τον πρόεδρο που είναι ταυτόχρονα και ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΡΤ—ΑΕ,

β. τον αντιπρόεδρο,

γ. τρία πρόσωπα που έχουν διακριθεί στις επιστήμες, τις τέχνες και τη δημοσιογραφία και που μπορούν λόγω ειδικών γνώσεων και πείρας να συμβάλουν στην εκπλήρωση του σκοπού της ΕΡΤ—ΑΕ.

δ. Ένα μέλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από την Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών—Ακροατών.

ε. Ένα μέλος εκπρόσωπο των εργαζομένων στην ΕΡΤ—ΑΕ που εκλέγεται, καθώς και ο αναπληρωτής του, με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους ίδιους τους εργαζομένους. Είναι ασυμβίβαστη η ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου με την ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή του εκπροσώπου σε συνδικαλιστικά σωματεία ή ενώσεις εργαζομένων στην ΕΡΤ—ΑΕ.

Επίσης είναι ασυμβίβαστη η ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου με την ιδιότητα του βουλευτή, του υπαλλήλου της ΕΡΤ—ΑΕ, εκτός αν είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων σε αυτό, του οπωσδήποτε αμετέμνητου από αυτήν, ως και του προμηθευτή ή εργολάβου της ΕΡΤ—ΑΕ. Ο εκπρόσωπος των εργαζομένων καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1264/1982 και απαλλάσσεται από την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών στην ΕΡΤ—ΑΕ κατά τον αναγκαίο χρόνο μετάθεσής του στην έδρα της ΕΡΤ—ΑΕ για τις ανάγκες των συνεδριάσεων αυτών.

2. Τα υπό στοιχεία α', β', και γ', της πρώτης παραγράφου αυτού του άρθρου μέλη του διοικητικού συμβουλίου ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και τρεις αναπληρωτές των μελών του στοιχ. γ' της παρ. 1. Τον πρόεδρο όταν απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος και τον αντιπρόεδρο ένα, κατά σειρά, από τα μέλη του στοιχ. γ' ή τους αναπληρωτές τους. Η πράξη συγκρότησης του διοικητικού συμβουλίου εκδίδεται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η διάρκεια της θητείας του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής. Η θητεία των μελών που ορίζονται για την πλήρωση κενής θέσης λήγει με τη λήξη της θητείας του διοικητικού συμβουλίου.

Ο εκπρόσωπος των εργαζομένων μπορεί να ανακληθεί μία φορά στη διάρκεια της θητείας του, με εκλογές που αποφασίζει η πολυπληθέστερη θετεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στην ΕΡΤ—ΑΕ, ύστερα από σχετική αίτηση του ενός τρίτου των εργαζομένων στην ΕΡΤ—ΑΕ προς το Δ.Σ. της οργάνωσης.

4. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τέσσερα τουλάχιστον μέλη του και αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Αν για οποιδήποτε λόγο υπάρχει κενή θέση, το συμβούλιο απαρτίζεται νόμιμα από τα υπόλοιπα μέλη, εφ' όσον ο αριθμός τους δεν είναι μικρότερος από τέσσερα.

5. Στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και οι γενικοί διευθυντές των γενικών διευθύνσεων της ΕΡΤ—ΑΕ και ο διευθυντής του Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών Μέσων, καθώς και ο πρόεδρος της Επιτροπής Παραγωγής και Εποπτείας Εικονικών και Ηχητικών Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ, όταν συζητούνται θέματα της αρμοδιότητάς τους.

Άρθρο 7.

Αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου.

1. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και γενικά την επιδίωξη του σκοπού της ΕΡΤ-ΑΕ, χωρίς να αναμειγνύεται στην τρέχουσα διαχείριση και διαπεραιώση θεμάτων συνήθους διοικητικής, οικονομικής και τεχνικής φύσης.

2. Το διοικητικό συμβούλιο έχει ειδικότερα τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Διαμορφώνει τις βασικές αρχές που διέπουν το πρόγραμμα και τη διοικητική και οικονομική πολιτική της ΕΡΤ-ΑΕ. Ασκεί εποπτεία και ελέγχει την τήρηση των βασικών αρχών,

β. σχεδιάζει και καταρτίζει το πρόγραμμα ανάπτυξης και επέκτασης των έργων, καθώς και διάθεσης του τεχνικού εξοπλισμού σε όλους τους τομείς της δραστηριότητας της ΕΡΤ-ΑΕ,

γ. καταρτίζει τον προϋπολογισμό της ΕΡΤ-ΑΕ κοινοποιώντας τον στην Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών - Ακροατών, προκειμένου να διατυπώσει τη γνώμη της,

δ. καταρτίζει τον ισολογισμό και τον απολογισμό της ΕΡΤ-ΑΕ και τον υποβάλλει για έγκριση στη γενική συνέλευση μετόχων,

ε. καθορίζει τους όρους συνεργασίας με τους διεθνείς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς,

στ. καταρτίζει και υποβάλλει τον υπηρεσιακό οργανισμό και τους άλλους κανονισμούς λειτουργίας της ΕΡΤ-ΑΕ στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης για τελική έγκριση και δημοσίευσή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,

ζ. Εισηγείται για όλα τα προς εξέταση από την Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών - Ακροατών θέματα.

3. Το διοικητικό συμβούλιο έχει και τις αρμοδιότητες διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας, με την επιφύλαξη των διατάξεων αυτού του νόμου.

4. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει και εισάγει στην Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών - Ακροατών για γνωμοδότηση:

α. Τον κώδικα δεοντολογίας.

β. Τον κώδικα μορφωτικών και ψυχαγωγικών εκπομπών και

γ. Τον κώδικα διαφημίσεων.

5. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει ορισμένες από τις αρμοδιότητές του στον πρόεδρό του.

6. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου προίσταται σε όλες τις υπηρεσίες της ΕΡΤ - ΑΕ, διευθύνει το έργο τους και παίρνει τις αναγκαίες αποφάσεις μέσα στα πλαίσια των διατάξεων που δίδουν τη λειτουργία της εταιρείας, των εγκατεστημένων προγραμμάτων και προϋπολογισμών και των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου. Στο πλαίσιο που καθορίζεται από το προηγούμενο εδάφιο, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ασκεί όλες τις ουσιαστικές διευθυντικές αρμοδιότητες. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα την ΕΡΤ-ΑΕ. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του ο πρόεδρος επικουρείται από τους γενικούς διευθυντές και διευθυντές στους οποίους μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει ορισμένες από αυτές.

Άρθρο 8.

Εποπτεία.

1. Η εποπτεία και ο έλεγχος της ΕΡΤ-ΑΕ ασκείται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

2. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για τις ανώνυμες εταιρείες εφαρμόζονται και στην ΕΡΤ-ΑΕ, εφ' όσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Όπου στη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες προβλέπεται εποπτεία του Υπουργού Εμπορίου, αυτή ασκείται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

3. Η εποπτεία του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης στην ΕΡΤ-ΑΕ περιλαμβάνει επίσης:

α. τη δυνατότητα να ακυρώνει ολικά ή μερικά πράξεις της ΕΡΤ-ΑΕ αν αντίκεινται στο νόμο,

β. τη δυνατότητα διενέργειας διαχειριστικού ή άλλου οικονομικού ελέγχου,

γ. τη δυνατότητα να ζητά από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ ή τον πρόεδρο της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ-ΑΕ ή τους διευθυντές, οποιεσδήποτε πληροφορίες ή στοιχεία σχετικά με τη λειτουργία και τη δραστηριότητα της ΕΡΤ-ΑΕ.

Άρθρο 9.

Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο.

1. Το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από:

α. ανά ένα μέλος από κάθε πολιτικό κόμμα, που αναγνωρίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής και έναν από τα λοιπά κόμματα και τους ανεξάρτητους βουλευτές,

β. ίσο αριθμό μελών που ορίζονται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

2. Από τα μέλη του Συμβουλίου εκλέγεται ο πρόεδρος. Τα μέλη του στοιχ. α' εκλέγουν τον αντιπρόεδρο. Γραμματέας του Συμβουλίου ορίζεται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης υπάλληλος της Ειδικής Υπηρεσίας Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας.

3. Ως μέλη του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους. Τα μέλη του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου είναι ελευθέρως ανακλητά και άμισθα.

4. Το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο εκτιμά αν, στις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, τηρούνται οι γενικές αρχές του άρθρου 3 παρ. 2. Παρακολουθεί επίσης την παρουσίαση της κοινοβουλευτικής δραστηριότητας από το ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο. Για το σκοπό αυτόν γνωμοδοτεί και διατυπώνει ανά εξαμήνο προτάσεις προς τον εποπτευόμενα υπουργό, ο οποίος τις διαβιβάζει στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ-ΑΕ. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους συντάσσει έκθεση σχετικά με το έργο του, στην οποία αναφέρεται και η γνώμη της μειοψηφίας. Η έκθεση αυτή παραδίδεται στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης, με τη φροντίδα του οποίου δημοσιεύεται και κυκλοφορεί.

5. Στις προεκλογικές περιόδους το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο παρακολουθεί την παρουσίαση του εκλογικού αγώνα από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Το Συμβούλιο μπορεί να προτείνει στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης αναστολή της μετάδοσης έως και την ημέρα των εκλογών, ενημερωτικών ή άλλων εκπομπών που μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα τον προεκλογικό αγώνα.

Άρθρο 10.

Οργάνωση της ΕΡΤ-ΑΕ.

1. Στην ΕΡΤ-ΑΕ λειτουργούν οι γενικές διευθύνσεις: α) Ελληνική Τηλεόραση — Ένα (ΕΤ-1), β) Ελληνική Τηλεόραση — Δύο (ΕΤ-2), γ) Ελληνική Ραδιοφωνία (Ε.ΡΑ) και δ) Διοίκησης — Διαχείρισης. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ και γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών — Ακροατών μπορεί να συσταθούν και άλλες γενικές διευθύνσεις για την κάλυψη ραδιοτηλεοπτικών αναγκών μεγάλων περιοχών της Ελλάδας.

2. Οι γενικές διευθύνσεις εξειδικεύουν και εφαρμόζουν, στο χώρο της ευθύνης τους, τις βασικές αρχές που διαμορφώνει το διοικητικό συμβούλιο και έχουν οικονομική αυτοτέλεια στο πλαίσιο που καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ ορίζεται γενικός διευθυντής που προϊστάται σε κάθε γενική διεύθυνση.

4. Η ΕΤ—1, η ΕΤ—2 και η ΕΡΑ έχουν προγραμματική αυτονομία μέσα στις γενικότερες κατευθύνσεις που καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο.

5. Κάθε μία από τις γενικές διευθύνσεις ΕΤ—1 και ΕΤ—2 περιλαμβάνει: τρεις τομείς: α) τομέα ενημέρωσης, β) τομέα ψυχαγωγίας, γ) τομέα μόρφωσης. Η γενική διεύθυνση ΕΡΑ περιλαμβάνει πέντε τομείς: α) Πρόγραμμα 1, β) Πρόγραμμα 2, γ) Πρόγραμμα 3, δ) Πρόγραμμα 4, ε) Εκπομπές εξωτερικού.

6. Στους τομείς ανήκει η εισήγηση στο γενικό διευθυντή του προγράμματος της αρμοδιότητάς τους και η παραγωγή ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών τους. Σε κάθε τομέα προϊστάται ένας τομεάρχης. Εάν ο γενικός διευθυντής απορρίψει εισήγηση προγράμματος, μπορεί ο τομεάρχης να προσφέρει στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ. Στους τομείς λειτουργούν τριμελείς επιτροπές προγράμματος που επεξεργάζονται και καταρτίζουν το πρόγραμμα του τομέα. Πρόεδρος κάθε επιτροπής είναι ο αρμόδιος τομεάρχης. Τα άλλα δύο μέλη της είναι πρόσωπα με ειδικές γνώσεις και πείρα, αντίστοιχες με το είδος του προγράμματος που επεξεργάζονται και καταρτίζουν, όπως μουσικοσυνθέτες, ηθοποιοί, λογοτέχνες, συγγραφείς εκπαιδευτικοί, δημοσιογράφοι. Οι τομεάρχες και τα μέλη των επιτροπών προγράμματος ορίζονται από τον αντίστοιχο γενικό διευθυντή.

7. Επιτροπές προγράμματος συγκροτούνται και λειτουργούν σε κάθε περιφερειακή υπηρεσία της ΕΡΤ—ΑΕ που καταρτίζει και εκπέμπει τοπικό πρόγραμμα. Τις επιτροπές αυτές συγκροτεί ο αρμόδιος γενικός διευθυντής.

8. Στη γενική διεύθυνση διοίκησης διαχειρίσις συνιστάται και λειτουργεί Τεχνικό Συντονιστικό Όργανο που μεριμνά για την τεχνική υποστήριξη των δραστηριοτήτων των ΕΤ—1, ΕΤ—2 και ΕΡΑ.

9. Η ΕΡΤ—ΑΕ λειτουργεί με βάση τον Υπηρεσιακό Οργανισμό, το Γενικό Κανονισμό Προσωπικού, τον Κανονισμό Διενέργειας Προμηθειών και Εκτέλεσης Έργων και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της ΕΡΤ—ΑΕ. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 5 οι κανονισμοί αυτοί συντάσσονται από το διοικητικό συμβούλιο και ύστερα από γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεοπτικών—Ακροατών εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

10. Με τον Υπηρεσιακό Οργανισμό της ΕΡΤ—ΑΕ ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη συγκρότηση των υπηρεσιών και επιτροπών, τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων των γενικών διευθυντών, την κατανομή των αρμοδιοτήτων στις ειδικότερες υπηρεσίες, την κατανομή της παραγωγής στους τομείς, τις θέσεις και τον αριθμό του προσωπικού και γενικά κάθε λεπτομέρεια σχετική με την οργάνωση και λειτουργία της ΕΡΤ—ΑΕ.

11. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και των διαιτητικών αποφάσεων, ο Γενικός Κανονισμός Προσωπικού προβλέπει και ρυθμίζει τα γενικά και ειδικά προσόντα για την πρόσληψη και απόλυση του προσωπικού, τις σχέσεις, το είδος και τις διακρίσεις της απασχόλησης με σύμβαση εργασίας ή έργου ή έμμισθης εντολής, τις ώρες εργασίας, τα συστήματα εβδομαδιαίας εργασίας, την καθιέρωση ελαστικών και συμπληρωματικών ωρών εργασίας, την τροποποίηση όρων των ατομικών συμβάσεων εργασίας, σχετικά με τα ωράρια εργασίας, το πενταήμερο δι-

και οι τις ποινές και γενικά όλα τα θέματα κατάστασης του προσωπικού της ΕΡΤ—ΑΕ.

Άρθρο 11.

Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων.

1. Το Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων αποτελεί υπηρεσία που λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης της ΕΡΤ—ΑΕ με διοικητική αυτονομία και οικονομική αυτοτέλεια. Σκοπός έχει τη θεωρητική και εφαρμοσμένη έρευνα και μελέτη των οπτικών και ακουστικών μέσων, την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση των στελεχών της ΕΡΤ—ΑΕ, την ίδρυση βιβλιοθήκης, τη φύλαξη και συμπλήρωση του αρχείου υλικού, καθώς και τη διαργάνωση συνεδρίων και την έκδοση έντυπου υλικού.

2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, ρυθμίζονται τα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών Μέσων, τη σύσταση των αναγκαίων υπηρεσιών και θέσεων προσωπικού, τη βιβλιοθήκη και το αρχείο του, τους διδάσκοντες και τα προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και τον τύπο βεβαίωσης ή πιστοποιητικού παρακολούθησής τους και κάθε άλλη δραστηριότητά του.

Άρθρο 12.

Συγχώνευση - Καθολική διαδοχή.

1. Η ΕΡΤ—ΑΕ συνεχίζει τη λειτουργία της ΕΡΤ—1 και της ΕΡΤ—2 οι οποίες καταργούνται και θεωρείται καθολικός διάδοχός τους. Δικαιώματα, προνόμια και υποχρεώσεις των καταργούμενων ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 περιέρχονται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση αυτού του νόμου στην ΕΡΤ—ΑΕ χωρίς άλλη διατύπωση. Εκκρεμείς δίκες της ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 συνεχίζονται στο όνομα της ΕΡΤ—ΑΕ, χωρίς διακοπή.

2. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία, κινητά και ακίνητα, των καταργούμενων ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 περιέρχονται αυτοδικαίως στην ΕΡΤ—ΑΕ.

Κινητά (μηχανήματα κ.λπ.), που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το Ταμείο Εθνικής Άμυνας ή άλλα ν.π.δ.δ. και των οποίων τη χρήση ή την κατοχή έχουν οι καταργούμενες ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 κατά τη δημοσίευση αυτού του νόμου, θεωρούνται ότι έχουν μεταβιβάσθει κατά κυριότητα σε αυτές, από την εισαγωγή τους, άλλως από την παραχώρηση της χρήσης ή κατοχής τους και με τον χαρακτηρισμό αυτόν μεταβιβάζονται, χωρίς να τηρηθούν οι τυχόν προβλεπόμενες από ισχύουσες διατάξεις διατυπώσεις και περιέρχονται αυτοδικαίως κατά κυριότητα στην ΕΡΤ, χωρίς κανένα αντάλλαγμα. Η αξία της κτήσης των κινητών αυτών (μηχανήματα κ.λπ.) θα προσυζητήσει την αξία κτήσης των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων της ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 με την παράλληλη δημιουργία τόποτου αφορολόγητου αποδεδειγμένου.

Ακίνητα, συστατικά και παραρτήματα που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το Ταμείο Εθνικής Άμυνας ή άλλα ν.π.δ.δ. και των οποίων τη χρήση ή την κατοχή έχουν οι καταργούμενες ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 κατά τη δημοσίευση αυτού του νόμου, μεταβιβάζονται χωρίς να τηρηθούν οι προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις διατυπώσεις και περιέρχονται αυτοδικαίως κατά κυριότητα στην ΕΡΤ—ΑΕ, χωρίς κανένα αντάλλαγμα.

Για τη δημοσίευση της κτήσης της κυριότητας των παραπάνω ακινήτων από την ΕΡΤ—ΑΕ γίνεται ενημέρωση στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου, ύστερα από αίτησή της που συνοδεύεται από έκθεση περιγραφής και σχεδιάγραμμα του μεταβιβαζόμενου ακινήτου. Τα στοιχεία αυτά συντάσσονται από την ΕΡΤ—ΑΕ με βάση την απογραφή που προβλέπει η παρ. 12 του άρθρου 19.

Άρθρο 13.

Μετοχικό κεφάλαιο. Γενική συνέλευση μετόχων.

1. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΕΡΤ-ΑΕ είναι: εκείνο που προκύπτει μετά την απογραφή και αποτίμηση των περιερχόμενων σ' αυτήν περιουσιακών στοιχείων, ενεργητικών και παθητικών, των καταρτιζόμενων ΕΡΤ-1 και ΕΡΤ-2 και την απεικόνισή τους στον ισολογισμό που συντάσσεται στη συνέχεια. Το κεφάλαιο ανήκει αποκλειστικά στο Ελληνικό Δημόσιο, στο όνομα του οποίου εκδίδεται ένας ονομαστικός απαλλοτριώσιμος τίτλος (μετοχή).

2. Η γενική συνέλευση μετόχων της ΕΡΤ-ΑΕ απαρτίζεται από:

α. Έναν εκπρόσωπο του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης.

β. Έναν εκπρόσωπο του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και:

γ. Έναν εκπρόσωπο του Υπουργού Οικονομικών.

3. Η γενική συνέλευση συνέρχεται με πρόσκληση του προέδρου του Δ.Σ. της ΕΡΤ-ΑΕ μια φορά το έτος και αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Χρέη γραμματέα της γενικής συνέλευσης εκτελεί ανώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης.

4. Η γενική συνέλευση έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Εγκρίνει τον ισολογισμό και τον απολογισμό του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ..

β. Απαλλάσσει τον πρόεδρο και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου από κάθε ευθύνη, σύμφωνα με τις διατάξεις για τις ανώνυμες εταιρείες.

γ. Διορίζει τους ελεγκτές από το Σώμα των Ορκωτών Λογιστών για κάθε ετήσια χρήση, εγκρίνει τις εκθέσεις τους και τους απαλλάσσει από κάθε ευθύνη. Για την πρώτη διαχειριστική χρήση, καθήκοντα ελεγκτών ασκούν οι ορκωτοί λογιστές που έχουν οριστεί ως ελεγκτές της ΕΡΤ-ΑΕ.

δ. Διατάσσει έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο.

ε. Καταρτίζει το καταστατικό της ΕΡΤ-ΑΕ και της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ-ΑΕ.

Άρθρο 14.

Πόροι — Απαλλοτριώσεις.

1. Πόροι της ΕΡΤ-ΑΕ είναι:

α. έσοδα από ανταποδοτικό τέλος (εισφορά) που εισπράττει η ΕΡΤ-ΑΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων,

β. έσοδα από διαφημίσεις,

γ. έκτακτη επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό και:

δ. έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

2. Οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές της ΕΡΤ-ΑΕ αποτελούν παροχή προς το κοινό από επαχθή αιτία. Ως αντιπαροχή για το δικαίωμα λήψης των εκπομπών ορίζεται και εισπράττεται υπέρ της ΕΡΤ-ΑΕ, στην οποία και περιέρχεται, ανταποδοτικό τέλος (εισφορά). Υποχρέωση για την καταβολή αυτού του τέλους έχει κάθε φυσικό πρόσωπο που κατοικεί ή διαμένει στην Ελλάδα και κάθε νομικό πρόσωπο, που είναι κάτοχος μετρητή ή μετρητών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για κάθε μετρητή. Το ύψος του ορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ, γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών — Ακροατών και εισήγηση του εποπτεύοντος Υπουργού.

3. Η εισπράξη αυτού του τέλους ανατίθεται στη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) και το σχετικό ποσό αναγράφεται στους λογαριασμούς για την κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος. Μπορεί να οριστεί διαφορετικός τρόπος για την εισπράξη του παραπάνω τέλους με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του εποπτεύοντος Υπουργού και γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών — Ακροατών.

4. Από το ανταποδοτικό τέλος απαλλάσσονται μόνο: α) το Ελληνικό Δημόσιο, β) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, γ) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι αιμαίσις επιχειρήσεις τους, τα αιμαίσις ιδρύματά τους και οι ενώσεις τους και δ) οι κάτοχοι μετρητών Δ.Ε.Η. για την κατανάλωση ρεύματος που χρησιμοποιείται σε αρδευτικές, κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές μονάδες. Δεν απαλλάσσονται άλλα νομικά πρόσωπα που έχουν τα προνόμια του Δημοσίου ή εξομοιώνονται με το Δημόσιο.

5. Οι διατάξεις για την παραγραφή αξιώσεων, για τόκους, προσωποκράτηση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων που ισχύουν υπέρ του Δημοσίου, εφαρμόζονται και υπέρ της ΕΡΤ-ΑΕ και των εταιρειών που ιδρύονται με αποκλειστικά κεφάλαιά της. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής, εκτός από εκείνες για τόκους, δεν εφαρμόζονται για τις αξιώσεις του προσωπικού των εταιρειών αυτών που προέρχονται από την παροχή εργασίας τους, για τις οποίες εφαρμόζεται η ισχύουσα νομοθεσία.

6. Οι απαιτήσεις της ΕΡΤ-ΑΕ εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα για την Εισπράξη Δημοσίων Εσόδων. Τίτλο εκτελεστό αποτελεί η απόφαση του προέδρου της ΕΡΤ-ΑΕ που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών της.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ και γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεθεατών — Ακροατών, η ΕΡΤ-ΑΕ μπορεί να εκδίδει ομολογιακά δάνεια. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται οι όροι έκδοσης των ομολογιακών δανείων και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Τα ομολογιακά δάνεια χρησιμοποιούνται για την αγορά, κατασκευή και εγκατάσταση τεχνικού εξοπλισμού καθώς και για αγορά και ανέγερση κτιρίων της ΕΡΤ-ΑΕ.

8. Οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1597/1986 (ΦΕΚ 68) ισχύουν για οποιοδήποτε μηχανήμα ή υλικό της ΕΡΤ-ΑΕ που προορίζεται για την παραγωγή, αναπαραγωγή και μετάδοση ήχου και εικόνας.

9. Η ΕΡΤ-ΑΕ έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί, χωρίς αντάλλαγμα, χώρους του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. και των οργανισμών του δημοσίου τομέα, εφ' όσον δεν παραβιάζεται ουσιαστικά η λειτουργική χρήση των χώρων αυτών. Η ΕΡΤ-ΑΕ επιλέγει τα σημεία εγκατάστασης αναμεταδοτών ή πομπών της σε ολόκληρη τη χώρα.

10. Επιτρέπεται η απαλλοτρίωση ακινήτων υπέρ της ΕΡΤ-ΑΕ για λόγους δημοσίας ωφέλειας, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων και την ανέγερση κτιρίων. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης γίνεται, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ-ΑΕ, με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 797/1971 (ΦΕΚ 1). Η δαπάνη για τις απαλλοτριώσεις βαρύνει την ΕΡΤ-ΑΕ. Για τον ίδιο σκοπό επιτρέπεται η σύσταση δουλείας υπέρ της ΕΡΤ-ΑΕ, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της, η οποία κοινοποιείται στον κύριο του δουλεύοντος ακινήτου και μεταγράφεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών.

11. Οι κάτοικοι αγροτικών ή αστικών ακινήτων υποχρεούνται να ανέχονται, χωρίς αποζημίωση, κάθε εργασία ή εγκατάσταση, για την τηλεοπτική και ραδιοφωνική κάλυψη μιας περιοχής, πάνω ή κάτω από τα κτήματά τους ή επάνω σ' αυτά. Αν η ιδιοκτησία, εξαιτίας των παραπάνω ενεργειών, δεν

μπορεί να εκπληρωθεί το φυσικό της προορισμό, εξαρμολώνεται οι διατάξεις για την αναγκαστική απώλωση.

12. Το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. και οι οργανισμοί του δημοσίου τομέα μπορούν να μεταβιβάζουν, με ή χωρίς αντάλλαγμα, ακίνητα ιδιοκτησίας τους στην ΕΡΤ—ΑΕ, για την τοποθέτηση τεχνικών εγκαταστάσεων ή για την ανέγερση κτιρίων της, χωρίς δημοπρασία ή άλλες διαδικασίες. Αυτές οι μεταβιβάσεις απελευθερώνονται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή τέλος χαρτοσήμου.

Άρθρο 15.

Πρωτοδικό.

1. Με την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, το προσωπικό που υπηρετεί, κατά το χρόνο αυτόν, στις συγχωνευμένες ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 ως τεχνικό προσωπικό ή με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου ή με σύμβαση έμμισθης εντολής, μεταφέρεται αυτοδίκαια στην ΕΡΤ—ΑΕ, θεωρείται δικό της προσωπικό και συνεχίζει να παρέχει τις υπηρεσίες του σ' αυτή με την ίδια σχέση εργασίας και με την ίδια ειδικότητα.

2. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ το μεταφερόμενο σ' αυτή προσωπικό εντάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις και σε βιολογικές ή σε παρεμφερείς, κατά κλάδους, τομείς και ειδικότητες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπηρεσιακού Οργανισμού και του Γενικού Κανονισμού Προσωπικού. Κανένας από το μεταφερόμενο προσωπικό δεν μπορεί να λαμβάνει αποδοχές μικρότερες από εκείνες που είχε κατά το χρόνο μεταφοράς του στην ΕΡΤ—ΑΕ.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, επιτρέπεται, οποιαδήποτε, με μετακίνηση και τοποθέτηση οποιουδήποτε εργαζομένου σε λειτουργικές εταιρείες της ΕΡΤ—ΑΕ, των οποίων αυτή είναι η μοναδική μέτοχος, χωρίς να μεταβάλλονται οι όροι του εργασιακού του καθεστώτος.

4. Απαγορεύεται σε όλους τους απασχολούμενους σε οργανικές θέσεις στην ΕΡΤ—ΑΕ:

α. Να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, συστηματικά ή με πάγια ή περιοδική αμοιβή, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

β. Να ασκούν εμπορία και:

γ. Να μετέχουν σε κερδοσκοπικούς συνεταιρισμούς ή σε προσωπικές εταιρείες ή σε εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή να έχουν μετοχές ανώνυμων εταιρειών, εφ' όσον οι παραπάνω συνεταιρισμοί ή εταιρείες έχουν αντικείμενο συναφές με της ΕΡΤ—ΑΕ. Αν παραβιαστούν οι παραπάνω διατάξεις, η σύμβαση εργασίας ή έμμισθης εντολής καταγγέλλεται από την ΕΡΤ—ΑΕ χωρίς καταβολή αποζημίωσης στον εργαζόμενο.

Οι έμμισθοι δικηγόροι υπάγονται στις διατάξεις του κώδικα δικηγόρων, όπως ισχύει σήμερα.

5. Με την επιφύλαξη του άρθρου 19 του ν. 1682/1987, το σύνολο των καθαρών αποδοχών από την παροχή κάθε είδους εργασίας στην ΕΡΤ—ΑΕ καθώς και από συνταξιοδοτικό ή ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, όπως οι καθαρές αποδοχές προκύπτουν από τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ Α—65), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το διπλάσιο του συνόλου των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών του 1ου μισθολογικού κλιμακίου της κατηγορίας ΠΕ των πολιτικών υπαλλήλων του Δημοσίου με 29 χρόνια υπηρεσίας και δύο παιδιά.

6. Μέχρι τις 30 Ιουνίου κάθε έτους όλοι οι εργαζόμενοι στην ΕΡΤ—ΑΕ, σε οποιαδήποτε κατηγορία ή ειδικότητα και αν ανήκουν, οφείλουν να υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75), με την οποία δηλώνουν:

α) ότι δε συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι απαγορεύσεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού και β) το σύνολο των αποδο-

χών τους κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου. Αν δεν υποβάλουν ή υποβάλουν ανακριβή δήλωση, ανευρέθη από τις ποινικές κυρώσεις, θεωρείται ότι ο εργαζόμενος έχει καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας του με την ΕΡΤ—ΑΕ από τη λήξη της πιο πάνω προθεσμίας. Αν δεν υποβάλουν την πιο πάνω δήλωση, τιμωρούνται κατά το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα.

7. Κατ' εξαίρεση, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ, ύστερα από πρόταση του αρμόδιου διευθυντή, μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση ορισμένου έργου σε δημοσιογράφους που ασχολείται ήδη σε άλλο ελληνικό ή ξένο μέσο επικοινωνίας και ενημέρωσης, σε επιστήμονες, λογοτέχνες ή άλλους καλλιτέχνες που μετέχουν σε επιτροπή προγράμματος ή αξιολογητής προγραμμάτων, σεναρίων ή άλλων αντικειμένων ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής, καθώς και σε συντελεστή παραγωγής ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων που προσφέρει ήδη υπηρεσία με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Ο χρόνος εκτέλεσης του έργου καθορίζεται πάντοτε με τη σύμβαση και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη.

Ο χρόνος κατά τον οποίο διαρκεί η μίσθωση έργου λογίζεται για όσους είναι ήδη ασφαλισμένοι ως χρόνος ασφάλισης στους οικείους φορείς.

Άρθρο 16.

Ειδικές ρυθμίσεις — Κυρώσεις.

1. Απαγορεύεται σε κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο κάθε είδους εκπομπή για την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 2, έχει αποκλειστικό προνόμιο και δικαίωμα η ΕΡΤ—ΑΕ, χωρίς την άδεια του άρθρου 2.

Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ μπορεί να χορηγεί άδεια για εγκατάσταση εσωτερικών, ενσύρματων ή καλωδιακών, κυκλωμάτων ραδιοφωνίας και τηλεόρασης σε πρότυπους ή παραδοσιακούς οικισμούς, χωριά και κωμοπόλεις. Η άδεια χορηγείται μόνο για τη λήψη ήχου και εικόνας και καθορίζει τους όρους χρήσης. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών, καθορίζονται οι γενικές αρχές λειτουργίας των παραπάνω κυκλωμάτων, οι προϋποθέσεις και προδιαγραφές για τη χορήγηση των σχετικών αδειών, η διαδικασία, το όργανο και οι προϋποθέσεις εγκατάστασης κεραίας δορυφορικής λήψεως, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διευκόλυνση λήψεως ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων δια μέσου δορυφόρου. Ειδικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στις τηλεπικοινωνίες δε θίγονται από τις διατάξεις αυτού του νόμου.

2. Όποιος παραβιάζει τις διατάξεις της παραγράφου 1 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Με την καταδικαστική απόφαση διατάσσεται και η δήμευση υπέρ της ΕΡΤ—ΑΕ των μέσων εκπομπής ήχων και εικόνας.

3. Απαγορεύεται η με οποιοδήποτε μέσο εγγραφή για εκμετάλλευση, καθώς και η εκμετάλλευση των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών της ΕΡΤ—ΑΕ, χωρίς την έγγραφη άδεια του διοικητικού συμβουλίου της.

4. Όποιος παραβιάζει τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.

5. Ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου η ΕΡΤ—ΑΕ δικαιούται να παραστεί ως πολιτικός ανάγουςα και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, το ποσό για την οποία δεν μπορεί να επιδικασθεί κατώτερο από τριακόσιες χιλιάδες δραχμές. Με την καταδικαστική απόφαση δήμεύονται υπέρ της ΕΡΤ—ΑΕ τα μηχανήματα παραγωγής και εκμετάλλευσής, καθώς και τα προϊόντα τους.

6. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση του τίτλου της ΕΡΤ—ΑΕ από οποιονδήποτε τρίτο. Ο παραβάτης τιμωρείται κατά

τις διατάξεις των άρθρων 26 έως 30 του ν. 1998/1999 (ΦΕΚ 420).

Άρθρο 17.

Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ.

1. Ιδρύεται από την ΕΡΤ—ΑΕ νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ», που λειτουργεί με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και έχει έδρα την Αθήνα. Ο χρόνος έναρξης λειτουργίας αυτής της εταιρείας καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ. Η εταιρεία εποπτεύεται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης, καθήκοντα και αρμοδιότητες κοινωνικού ελέγχου πηλεί η Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεοπτικών — Ακουστικών της ΕΡΤ—ΑΕ σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις.

2. Σκοπός της Εταιρείας είναι η παραγωγή και εμπόρεια προγραμμάτων ραδιοτηλεόρασης, ελληνικών και ξένων. Για την πραγματοποίηση του σκοπού της η εταιρεία έρχεται σε επαφή με την ελληνική και ξένη αγορά παραγωγής και εμπορίας ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, καθώς και με τους επαγγελματικούς φορείς των συντελεστών της παραγωγής, ιδίως καλλιτέχνες και τεχνικούς και συνάπτει τις αναγκαίες συναλλακτικές σχέσεις.

3. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ αποτελείται από το ποσό της επιχορήγησης της ΕΡΤ—ΑΕ, στο όνομα της οποίας εκδίδεται ένας ονομαστικός αναπαλλοτρίωτος τίτλος (μετοχή). Μέλη της γενικής συνέλευσης των μετόχων της εταιρείας αυτής είναι τα μέλη της γενικής συνέλευσης των μετόχων της ΕΡΤ—ΑΕ που έχουν τις ίδιες αρμοδιότητες.

4. Η Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο που αποτελείται από:

α. Τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο, που ορίζεται από τον εποπτεύοντα υπουργό.

β. Τρεις συμβούλους διοριζόμενους από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΡΤ—ΑΕ.

γ. Ένα μέλος που εκλέγεται από τους εργαζόμενους στην Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Στο πρώτο διοικητικό συμβούλιο της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ και έως την εκλογή του μέλους αυτού του εδαφίου, μετέχει ως μέλος ο εκπρόσωπος των εργαζομένων της ΕΡΤ—ΑΕ, που έχει εκλεγεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ. Εφαρμόζεται αναλόγως το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 υπό στοιχείο ε' του άρθρου 6.

5. Η διάρκεια της θητείας του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής. Η θητεία των μελών που ορίζονται για την πλήρωση κενής θέσης λήγει με τη λήξη της θητείας του. Εφαρμόζεται αναλόγως το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 6.

6. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία τουλάχιστο μέλη του και αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Αν για οποιοδήποτε λόγο υπάρχει κενή θέση, το συμβούλιο απαρτίζεται νόμιμα από τα υπόλοιπα μέλη του, εφ' όσον ο αριθμός τους δεν είναι μικρότερος από τρία.

7. Στην Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για τις ανώνυμες εταιρείες, εκτός από όσες θα συμβιβάζονται με τις διατάξεις αυτού του νόμου. Ο-

που στη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες προβλέπεται εποπτεία του Υπουργού Εμπορίου, αυτή ασκείται από τον εποπτεύοντα την ΕΡΤ—ΑΕ Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

8. Η ιδιότητα μέλους του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, πλην του προέδρου, είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ, με την επιφύλαξη της διάταξης της παρ. 4 εδ. γ. Επίσης δεν μπορεί να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας υπάλληλος της ΕΡΤ—ΑΕ ή της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ, πλην του εκπροσώπου των εργαζομένων, ή πρόσωπα αμειβόμενα από αυτές, καθώς και προμηθευτής ή εργολάβος ή μέτοχος ή σύμβουλος των ΕΡΤ—ΑΕ και Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοτηλεόρασης ΕΡΤ—ΑΕ.

Άρθρο 18.

Ειδική Υπηρεσία Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας (Ε.Υ.Μ.Μ.Ε.).

1. Στο Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης συστάται Ειδική Υπηρεσία Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας (Ε.Υ.Μ.Μ.Ε.), της οποίας προϊστάται ειδικός γραμματέας και για την οποία ισχύουν οι διατάξεις του ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137).

2. Η Ε.Υ.Μ.Μ.Ε. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Την παρακολούθηση και ενημέρωση σε θέματα τεχνολογίας και νέων μαζικών μέσων επικοινωνίας, και ιδίως σε θέματα που αφορούν τη δορυφορική ασύρματη και ενσύρματη τηλεόραση.

β. Την παρακολούθηση της νομοθετικής εξέλιξης και οργανωτικής ανάπτυξης στο διεθνές χώρο σε θέματα μέσων επικοινωνίας, καθώς και την επεξεργασία των σχετικών με τα μέσα επικοινωνίας σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων.

γ. Την έρευνα για τα νέα μέσα επικοινωνίας, την κατάρτιση των σχετικών πλαισίων προγραμμάτων, καθώς και τη χρηματοδότησή τους.

δ. Τη συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που ασχολούνται με τα μέσα επικοινωνίας.

ε. Το συντονισμό όλων των υπηρεσιών ή οργάνων του δημόσιου τομέα με συναφές αντικείμενο.

στ. Την εποπτεία στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, συθμίζεται η οργάνωση και η λειτουργία της Ε.Υ.Μ.Μ.Ε. Με όμοιο διάταγμα μπορούν να συσταθούν θέσεις οποιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού για τις ανάγκες της Ε.Υ.Μ.Μ.Ε. καθώς και να τροποποιούνται οι αρμοδιότητές της. Οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού δεν μπορούν να υπερβούν τις δεκαπέντε.

Άρθρο 19.

Μεταβατικές διατάξεις.

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του οικείου υπουργού, συστάται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και στο Υπουργείο Πολιτισμού, αυτοτελείς γραφεία για τη ραδιοφωνία και τηλεόραση, το οποίο παρακολουθεί θέματα ραδιοφωνίας και τηλεόρασης που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Υπουργείου και προτείνει σχετικά προγράμματα και εκπομπές στην ΕΡΤ—ΑΕ. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα συθμίζεται η οργάνωση και η λειτουργία του γραφείου, συστατώνται οι απαιτούμενες θέσεις προσωπικού, εξειδικεύονται ή επεκτείνονται οι αρμοδιότητές του και συθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Τα καταστατικά της ΕΡΤ—ΑΕ και της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοηλεκτρικής ΕΡΤ—ΑΕ καταρτίζονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων της ΕΡΤ—ΑΕ και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης. Με όμοιο τρόπο γίνονται και οι τροποποιήσεις αυτών των καταστατικών. Η πρώτη κατάρτιση του καταστατικού γίνεται ύστερα από την απογραφή της περιουσίας της ΕΡΤ—ΑΕ.

3. Με αποφάσεις του εποπτεύοντος υπουργού καθορίζεται η διαδικασία συγχώνευσης των υπηρεσιών της ΕΡΤ—1 και της ΕΡΤ—2 στην ΕΡΤ—ΑΕ και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

4. Μέσα σε εννέα μήνες από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, το διοικητικό συμβούλιο υποβάλλει στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης για έγκριση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:

- α. Τον Υπηρεσιακό Οργανισμό της ΕΡΤ—ΑΕ.
- β. Το Γενικό Κανονισμό Προσωπικού.
- γ. Τον Κανονισμό Διεύθυνσης Προμηθειών και Εκτέλεσης Έργων.

δ. Τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της ΕΡΤ—ΑΕ.

5. Έως ότου εκδοθεί ο Υπηρεσιακός Οργανισμός και οι κανονισμοί της ΕΡΤ—ΑΕ, εξακολουθούν να ισχύουν οι κείμενες διατάξεις, κανονισμοί και οργανισμοί. Με αποφάσεις του εποπτεύοντος υπουργού μπορεί να τροποποιούνται προσωρινά οι υφιστάμενοι οργανισμοί και κανονισμοί και ίδια να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την εσωτερική οργάνωση της ΕΡΤ—ΑΕ, τη λειτουργία της, τη συγχώνευση γενικών διευθύνσεων ή διευθύνσεων και υπηρεσιών, τα όργανά της, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους, τη διαδικασία προσλήψεων, αποσπάσεων, τοποθετήσεων και κάθε άλλης μορφής υπηρεσιακής μεταβολής των προσωπικών σε υφιστάμενες ή δημιουργούμενες θέσεις.

6. Έως ότου εκδοθεί η απόφαση της παραγρ. 2 του άρθρου 14 για τον ορισμό του ύψους του ανταποδοτικού τέλους, εφαρμόζονται οι ισχύοντες διατάξεις και το τέλος περιέρχεται στην ΕΡΤ—ΑΕ. Η πρώτη απόφαση για το θέμα αυτό μπορεί να εκδοθεί και χωρίς τη γνώμη της Α.Σ.Κ.Ε. Τηλεοπτικών - Ακουστικών.

7. Μέχρι να συσταθεί η Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Ραδιοηλεκτρικής ΕΡΤ—ΑΕ και να διοριστεί ο πρόεδρος της το αντίστοιχο μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ ορίζεται από τον εποπτεύοντα υπουργό.

8. Τα οικονομικά της ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 που έχουν ανεκμετάλλευτο ως την έναρξη ισχύος του παρόντος κατά παράβαση των κολλοδομικών διατάξεων θεωρούνται νόμιμα και δεν αρκείται οποιοδήποτε ποσό για τα λόγια αυτών.

9. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων που έχουν εγγραφεί στον τακτικό προϋπολογισμό 1987 του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης για την ΕΡΤ—2 μεταφέρονται στην ΕΡΤ—ΑΕ με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών.

10. Οι μεταβιβάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 12 απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά υπέρ οιαδήποτε ή τέλος χαρτοσήμου. Καμία φορολογική υποχρέωση δε δημιουργείται σε βάρος της ΕΡΤ—ΑΕ ή των καταργούμενων ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2, ιδίως για τυχόν υπεραξία από την απεξόφληση του ανεκμεταλλεύτου της.

11. Εγκαταστάσεις που κατέχει η καταργούμενη ΕΡΤ—2 και λειτουργούν μέσα σε χώρους στρατιωτικών μονάδων και εγκαταστάσεων συνεχίζουν τη λειτουργία τους, μπορεί όμως να μεταφερθούν σε άλλο ακίνητο. Το Ταμείο Εθνικής Α-

μυνας, κατά παρέκκλιση της ισχύουσας νομοθεσίας, υποχρεούται να μεταβιβάσει στην ΕΡΤ—ΑΕ εδραίες εκτάσεις που είναι αναγκαίες για τη μεταφορά των παραπάνω εγκαταστάσεων της.

12. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης συνιστάται επιτροπή απογραφής και αποτίμησης των περιεχόμενων στην ΕΡΤ—ΑΕ περιουσιακών στοιχείων κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 13, η οποία αποτελείται από τα εξής μέλη:

α. Εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης, που ορίζεται από τον Υπουργό.

β. Έναν τεχνικό της τεχνικής διείσδυσης και έναν οικονομικό υπάλληλο της ΕΡΤ—ΑΕ που υποδεικνύεται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της.

γ. Έναν πολιτικό ή τοπογράφο μηχανικό που υποδεικνύεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας και:

δ. Δύο ορκωτούς λογιστές που υποδεικνύονται από το Εποπτικό Συμβούλιο του Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Αν δεν οριστούν τα με στοιχεία β', γ', δ' μέλη από τους αντίστοιχους φορείς μέσα σε 10 μέρες από τότε που θα ζητηθεί τούτο από τον υπουργό, μπορεί να οριστούν, όπως και οι αναπληρωτές τους, από τον ίδιο. Τα μέλη της επιτροπής ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται, από τα παραπάνω μέλη, ο πρόεδρος της επιτροπής, καθώς και η διαδικασία και οι χρόνοι περάτωσης του έργου της. Ως χρόνος απόπληξης λαμβάνεται η ημέρα έναρξης ισχύος αυτού του νόμου. Η αμοιβή των μελών της επιτροπής ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 1505/1984 (ΦΕΚ 194).

13. Για μια τριετία από τη δημοσίευση του νόμου αυτού η ΕΡΤ—ΑΕ και οι θυγατρικές εταιρείες της δεν υπόκεινται σε γενικούς ή ειδικούς φόρους ή έμμεσους φόρους, σε κάθε μορφή τέλη ή δικαιώματα ή κρατήσεις ή εισφορές και γενικά απολαμβάνουν αυτοδικαίως όλες τις συναφείς απαλλαγές και ατέλειες (με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 18 παράγρ. 1 εδάφ. β του ν. 1642/1986 (ΦΕΚ 125) και του άρθρου 15 παράγρ. 1 του ν. 1326/1983 (ΦΕΚ 19)) του Δημοσίου, καθώς και κάθε άλλο προνόμιο του, ιδίως οικονομικό και οικονομικό. Εξαιρούνται οι εργοδοτικές εισφορές υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων και οι επιβαρύνσεις για το προσωπικό τους, καθώς και οι φόροι και τα τέλη υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι απαλλαγές αυτές αφορούν όλες τις δραστηριότητες της ΕΡΤ—ΑΕ, καθώς και σχέσεις της με οποιοδήποτε τρίτο.

14. Μηχανήματα και υλικά τηλεόρασης και ραδιοφωνίας που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο ή έχουν εισαχθεί ή θα εισαχθούν στο ένομα σε μια πενταετία από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μπορούν, με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, να μεταβιβαστούν στην ΕΡΤ—ΑΕ χωρίς αντάλλαγμα και χωρίς καταβολή δαμών, φόρων, τελών, εισφορών και τελών χαρτοσήμου.

15. Οι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι του άρθρου 5 παράγραφος 1 εδ. α του π.δ. 300/1974 (ΦΕΚ 114) και όσοι μονιμοποιήθηκαν με βάση τις διατάξεις του ν. 1476/1981 (ΦΕΚ 136), οι οποίοι υπηρετούν στην καταργούμενη ΕΡΤ—2 κατά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, μπορούν να ζητήσουν την ένταξή τους στο τακτικό προσωπικό της ΕΡΤ—ΑΕ με την ίδια ειδικότητα και με σχεδόν εργασίες ασπίτου χρόνου. Για την ένταξή τους απαιτείται γραπτή αίτηση και δήλωση παραίτησης από τη δημοσιοϋπαλληλική ιδιότητα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου. Κανένας από το προσωπικό αυτό δε

μπορεί να λαμβάνει αποδοχές μικρότερες από εκείνες που είχε κατά το χρόνο της ένταξής του στην ΕΡΤ—ΑΕ.

16. Όσοι από τους υπαλλήλους της προηγούμενης παραγράφου δεν υποβάλλουν εμπρόθεσμα την απαιτούμενη για την ένταξή τους αίτηση τίθενται στη διάθεση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, ο οποίος με απόφασή του τους τοποθετεί σε κενές οργανικές θέσεις οποιασδήποτε δημόσιας υπηρεσίας. Οι υπάλληλοι του άρθρου 5 παράγραφος 1 του π.δ. 300/1974 τοποθετούνται κατά προτίμηση στο Υπουργείο Εθνικής Αμυνας, σύμφωνα με ρυθμίσεις οριστικές, η νέα υπηρεσιακή κατάσταση τους, οι μόνιμοι υπάλληλοι της ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 εξακολουθούν να διέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

17. Προσωπική της προηγούμενης παραγράφου και της παραγράφου 2 του άρθρου 15 που δεν εντάσσεται σε οργανικές θέσεις παραμένει ως υπεράριθμη και καταλαμβάνει με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ τις θέσεις που είναι κενές κάθε φορά.

18. Μέχρι την ένταξη του προσωπικού της ΕΡΤ—ΑΕ σε οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, η υπηρεσιακή και μισθολογική θέση που εξελίσσεται του ρυθμίζεται από τις κείμενες διατάξεις. Για το σκοπό αυτόν τα προβλεπόμενα υπηρεσιακά όργανα, όπως υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια, εξακολουθούν να λειτουργούν και μετά τη συγχώνευση των ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2.

19. Με ειδικό νόμο ρυθμίζονται ενιαίως όλα τα θέματα ασφάλισης και συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΡΤ—ΑΕ, όπως η κύρια και επικουρική ασφάλιση, τα δικαιώματα αναγνώρισης και η εξαγορά υπηρεσίας. Μέχρι να εκδοθεί ο νόμος αυτός, το μεταφερόμενο ή εντασσόμενο προσωπικό συνεχίζει με την ίδια σχέση και τους ίδιους όρους την ασφάλισή του στους ίδιους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, στους ίδιους κλάδους σύνταξης, νοσοκομειακής, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή πρόνοιας του Δημοσίου ή οποιασδήποτε άλλου ασφαλιστικού οργανισμού. Το εφεξής προσλαμβανόμενο προσωπικό και έως την ενιαία ρύθμιση της κύριας και επικουρικής ασφάλισης ασφαλίζεται για την επικουρική ασφάλιση στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Ραδιοφωνίας και Τουρισμού (Τ.Ε.Α.Υ.Ρ.Τ.).

Η ΕΡΤ—ΑΕ ως εργοδότης έχει απέναντι στο προσωπικό της και στους ασφαλιστικούς οργανισμούς και ταμεία τις ίδιες υποχρεώσεις που είχαν η ΕΡΤ—1 και η ΕΡΤ—2, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την καταβολή των εισφορών.

20. Με αποφάσεις του Δ.Σ. της ΕΡΤ—ΑΕ προλαμβάνονται μετά από αίτησή τους υποβαλλόμενη μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, άλλως από τη συμπλήρωση ενός έτους συνεχούς υπηρεσίας και ενάσσονται σε οργανικές θέσεις προσωπικού, σύμφωνα με τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα τους, οι απασχολούμενοι κατά την δημοσίευση του νόμου αυτού στις καταργημένες ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2 για την εξυπηρέτηση παγίων αναγκών, καθημερινά και με πλήρες ωράριο με συμβάσεις έργου συνεχώς ανανεούμενες, ή όσοι απασχολούνταν με τις ίδιες προϋποθέσεις και η απασχόλησή τους διακόπηκε λόγω στράτευσης ή κύησης, εφ' όσον έχουν συμπληρώσει ή συμπληρώνουν ένα έτος συνεχούς υπηρεσίας.

Για την κατάταξη στις πιο πάνω θέσεις απαιτείται να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ισχύοντος Γενικού Κανονισμού Προσωπικού της ΕΡΤ—1 με εξαίρεση τις προϋποθέσεις των περιπτώσεων δ' και ε' της ίδιας παραγράφου.

Για τη συνδρομή των πιο πάνω προϋποθέσεων, για την ένταξη, όπως και για κάθε άλλο σχετικό θέμα, αποφασίζει το διοικητικό συμβούλιο. Ο χρόνος της απασχόλησής τους μέχρι

σήμερα υπολογίζεται για την κατάταξη σε μισθολογικά κλίμακα, απόληψη τριετιών και τη χορήγηση αδειών. Ειδικά για τους συντάκτες αναγνωρίζεται και ως χρόνος δημοσιογραφικής εφ' όσον πιστοποιηθεί τούτο εγγράφως από το Δ.Σ. της Ε.Σ.Η.Ε.Α.

21. Όλοι οι εργαζόμενοι στις καταργούμενες ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2, που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους συστηματικά ή με πάγια περιοδική αμοιβή σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, απείλουν, μετά σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, να υποβάλουν στην αρμόδια υπηρεσία προσωπικού της ΕΡΤ—ΑΕ υπεύθυνη δήλωση, είτε σύμφωνα με το ν.δ. 106/1969, είτε σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986, με την οποία δηλώνουν: α) αν επιθυμούν την παραμονή τους στην ΕΡΤ—ΑΕ ή στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και β) το σύνολο των αποδοχών τους. Αν αποχωρήσουν από την ΕΡΤ—ΑΕ, η αποχώρησή αυτή θεωρείται οικειοθελής και δεν τους παρέχει κανένα δικαίωμα αποζημίωσης. Αν δεν υποβάλουν την πιο πάνω υπεύθυνη δήλωση ή υποβάλουν ανακριβή δήλωση, θεωρείται ότι ο εργαζόμενος έχει καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας του με την ΕΡΤ—ΑΕ από τη λήξη της πιο πάνω προθεσμίας.

22. Ύστερα από αίτησή τους και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ επιτρέπεται η παράλληλη απασχόληση στους δημοσιογράφους και τους ανθρώπους του λόγου και της τέχνης, που εργάζονται κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού στις ΕΡΤ—1 και ΕΡΤ—2, για χρονική περίοδο κάθε φορά όχι μεγαλύτερη από τρία έτη.

23. Οι δημοσιογράφοι μπορεί με αίτησή τους, να μετατάσσονται στο καθεστώς αποκλειστικής απασχόλησης μετά από πρόταση του προέδρου και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ. Για τις περιπτώσεις αποκλειστικής απασχόλησης η αμοιβή και οι λοιποί όροι εργασίας καθορίζονται με ειδική σύμβαση που οι όροι της δεν μπορεί να είναι δυσμενέστεροι από τις ρυθμίσεις συλλογικής σύμβασης εργασίας μεταξύ Ε.Σ.Η.Ε.Α. και Ε.Ρ.Τ.—Α.Ε. για τους αποκλειστικώς απασχολούμενους.

Άρθρο 20.

Τελικές διατάξεις.

1. Διατάξεις διεθνών συμβάσεων που έχουν κυρωθεί με νόμο και ρυθμίζουν θέματα ραδιοτηλεπικοινωνιών, ραδιοτηλεόρασης ή πνευματικής ιδιοκτησίας δε δίδονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

2. Σε περίπτωση πολέμου ή γενικής επιστράτευσης μπορεί να ανασταθεί, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης η διοίκηση της ΕΡΤ—ΑΕ. Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

3. Ο πρόεδρος και οι γενικοί διευθυντές είναι ελεύθερως ανακλητοί. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους αναστέλλεται η άσκηση οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητάς τους. Οι όροι της παροχής των υπηρεσιών και της αμοιβής τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη.

4. Δωρεές κινητών ή ακινήτων υπέρ της ΕΡΤ—1 ή της ΕΡΤ—2 υπό διαλυτική αίρεση ή όρο δεν επηρεάζονται από τη συγχώνευσή τους στην ΕΡΤ—ΑΕ. Η συγχώνευσή αυτή και η μετατροπή της ΓΕΝΕΔ σε ΕΡΤ—2 δεν συνιστούν πλήρωση οποιασδήποτε διαλυτικής αίρεσης σε σύμβαση δωρεάς και δεν επιτρέπεται, για το λόγο αυτόν, ανάκληση οποιασδήποτε τέτοιας δωρεάς.

5. Σε όλα τα συλλογικά όργανα της ΕΡΤ—ΑΕ που προβλέπονται από το νόμο αυτόν, τους κανονισμούς, τους κώδικες, τους οργανισμούς και καταστατικά της ΕΡΤ—ΑΕ υ-

πάρχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα μισά από τα μέλη που συγκροτούν το κάθε όργανο. Για τη λήψη κάθε απόφασης απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη με την οποία έχει συνταχθεί ο πρόεδρος του οργάνου.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης καθορίζονται οι αμοιβές και αποζημιώσεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ—ΑΕ.

Άρθρο 21.

Καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου καταργούνται:

α. Ο ν. 230/1975 (ΦΕΚ 272).

β. Οι διατάξεις του κεφαλαίου Γ' του ν. 1288/1982 (ΦΕΚ 120), που αφορούν τη μετατροπή της Υπηρεσίας Ενημέρωσης Ενόπλων Δυνάμεων σε αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία με τον τίτλο της ΕΡΤ—2.

γ. Ο α.ν. 383/1968 (ΦΕΚ 90).

δ. Κάθε διάταξη που αντίκειται στο νόμο αυτόν.

Άρθρο 22.

Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει δύο μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 11 Αυγούστου 1987

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΑΠ. ΚΑΚΑΛΑΜΑΝΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΡΥΒΑΚΗΣ

ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

Α. Μ. (ΜΕΛΙΝΑ) ΜΕΡΚΟΥΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

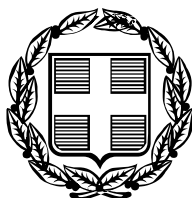
ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 12 Αυγούστου 1987

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΡΥΒΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 161

20 Σεπτεμβρίου 2010

ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3878

Ρυθμίσεις θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού
και Τουρισμού.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ

Άρθρο 1

Το άρθρο 6 του ν. 1730/1987 (ΦΕΚ 145 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η ΕΡΤ Α.Ε. διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται για πενταετή θητεία με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού. Από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τα εννέα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα πρόσωπα της επόμενης παραγράφου, είναι πρόσωπα, τα οποία λόγω των ειδικών γνώσεων και της πείρας τους μπορούν να συμβάλλουν στην εκπλήρωση του σκοπού της ΕΡΤ Α.Ε.. Ο πρόεδρος και ο διευθύνων σύμβουλος επιλέγονται ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Ο διευθύνων σύμβουλος πρέπει να είναι τουλάχιστον πτυχιούχος πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμου της αλλοδαπής και να έχει τουλάχιστον πενταετή εμπειρία σε θέση σημαντικής ευθύνης και απαιτήσεων στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον μέλη του διοικητικού συμβουλίου διορίζονται δύο εκπρόσωποι των εργαζομένων στην εταιρεία με ισάριθμους αναπληρωτές που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία. Οι εκπρόσωποι αυτοί εκλέγονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του ν. 3429/2005 (ΦΕΚ 314 Α').

2. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου διευθύνει τις εργασίες του. Ο διευθύνων σύμβουλος προϊστάται όλων των υπηρεσιών της ΕΡΤ Α.Ε., διευθύνει το έργο τους, εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως την ΕΡΤ Α.Ε. και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις μέσα στο πλαίσιο των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία της εταιρείας, των εγκεκριμένων προγραμμάτων και προϋπολογισμών και των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου. Το διοικητικό συμβούλιο με απόφαση του μπορεί να αναθέτει στον διευθύνοντα σύμβουλο την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων.

Ο αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται.

3. Η ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ Α.Ε., με εξαίρεση τους εκπροσώπους των εργαζομένων, είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του υπαλλήλου και του προμηθευτή ή αντισυμβαλλόμενου σε σύμβαση έργου ή σε άλλη σύμβαση της ΕΡΤ Α.Ε. ή οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης που αναπτύσσει δραστηριότητα στο χώρο της ραδιοφωνίας ή της τηλεόρασης. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων και οι αναπληρωτές τους προστατεύονται όπως τα συνδικαλιστικά στελέχη και απαλλάσσονται από την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών στην εταιρία για τις ανάγκες συμμετοχής στα έργα του διοικητικού συμβουλίου.

4. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται νόμιμα και χωρίς την εκλογή των εκπροσώπων των εργαζομένων, αν παρήλθε άπρακτος ένας μήνας από την υποβολή του σχετικού ερωτήματος από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού στην αντιπροσωπευτικότερη δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση της ΕΡΤ Α.Ε.. Μετά τη συγκρότησή του το διοικητικό συμβούλιο λειτουργεί νόμιμα, ακόμη και αν οποιοδήποτε μέλος του παραιτηθεί ή εκλείψει για οποιονδήποτε λόγο, εφόσον ο συνολικός αριθμός των μελών που απομένουν είναι τουλάχιστον έξι. Οι Υπουργοί Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού μπορούν να ανακαλούν ελευθέρως τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που διορίζουν οι ίδιοι.

5. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπονται αρμοδιότητες του προέδρου ή του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου αυτές ασκούνται εφεξής από το διοικητικό συμβούλιο και μπορούν να ανατίθενται με απόφασή του στον διευθύνοντα σύμβουλο.

6. Στο διοικητικό συμβούλιο εισηγείται ο διευθύνων σύμβουλος.

7. Με την απόφαση που διορίζονται τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καθορίζονται και τα εκτελεστικά και μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3 παράγραφος 6 του ν. 3429/2005.

8. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα έξι τουλάχιστον μέλη του και αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

9. Αν παραιτηθεί ή εκλείψει ο διευθύνων σύμβουλος και μέχρι να ορισθεί νέος, το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αναθέτει αρμοδιότητες του διευθύνοντος συμβούλου σε μέλος του.

10. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του ο διευθύνων σύμβουλος επικουρείται από τους γενικούς διευθυντές και διευθυντές, στους οποίους με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάσει ορισμένες από τις αρμοδιότητές του, ενημερώνοντας σχετικά το διοικητικό συμβούλιο στην αμέσως προσεχή συνεδρίαση.»

Άρθρο 2

Το άρθρο 7 του ν. 1730/1987 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και γενικά την επιδίωξη του σκοπού της ΕΡΤ Α.Ε..

2. Το διοικητικό συμβούλιο έχει ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Διαμορφώνει τις βασικές αρχές που διέπουν το πρόγραμμα και τη διοικητική και οικονομική πολιτική της ΕΡΤ Α.Ε.. Ασκει έποπτεία και ελέγχει την τήρηση των βασικών αρχών του προγράμματος.

β. Σχεδιάζει και καταρτίζει το πρόγραμμα ανάπτυξης και επέκτασης των έργων, καθώς και διάθεσης του τεχνικού εξοπλισμού σε όλους τους τομείς της δραστηριότητας της ΕΡΤ Α.Ε..

γ. Καταρτίζει τον προϋπολογισμό, τον ισολογισμό και τον απολογισμό της ΕΡΤ Α.Ε. και τον υποβάλλει για έγκριση στη γενική συνέλευση μετόχων.

δ. Αποφασίζει για τους όρους συνεργασίας με τους διεθνείς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

ε. Καταρτίζει και υποβάλλει τον υπηρεσιακό οργανισμό και τους άλλους κανονισμούς λειτουργίας της ΕΡΤ Α.Ε. στον αρμόδιο Υπουργό για έγκριση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος, το διοικητικό συμβούλιο έχει και τις λοιπές αρμοδιότητες διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας.»

Άρθρο 3

Οι παράγραφοι 2 έως 4 του άρθρου 13 του ν. 1730/1987 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Η γενική συνέλευση μετόχων της ΕΡΤ Α.Ε. απαρτίζεται από: α. Έναν εκπρόσωπο του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού και β. Έναν εκπρόσωπο του Υπουργού Οικονομικών.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2190/1920 (ΦΕΚ 37 Α') στο μέτρο που δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος.»

Άρθρο 4

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 20 του ν. 1730/1987 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο διευθύνων σύμβουλος και οι γενικοί διευθυντές είναι ελευθέρως ανακλητοί. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους ανατέλλεται η άσκηση οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητάς τους. Οι όροι της παροχής των υπηρεσιών και της αμοιβής τους ορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 20 του ν. 1730/1987 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οι γενικοί διευθυντές μπορούν να απασχοληθούν παράλληλα στις θυγατρικές εταιρείες της ΕΡΤ Α.Ε., στις οποίες αυτή είναι η μοναδική μέτοχος, χωρίς επιπλέον αμοιβή για την παράλληλη απασχόλησή τους.»

3. Η παράγραφος 7 του άρθρου 20 του ν. 1730/1987 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Με εξαίρεση το διοικητικό συμβούλιο, σε όλα τα άλλα συλλογικά όργανα της ΕΡΤ Α.Ε., που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, τους κανονισμούς, τους κώδικες, τους οργανισμούς και καταστατικά της ΕΡΤ Α.Ε. υπάρχει απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απουσιάζοντα. Για τη λήψη κάθε απόφασης απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη με την οποία έχει συνταχθεί ο πρόεδρος του οργάνου.»

4. Η παράγραφος 8 του άρθρου 20 του ν. 1730/1987 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται οι αμοιβές και αποζημιώσεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου.»

5. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν την εφαρμογή του άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40 Α').

Άρθρο 5

1. Στην ΕΡΤ Α.Ε. εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 2190/1920 (ΦΕΚ 37 Α').

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΡΤ Α.Ε., κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι ισχύουσες διατάξεις περί ΕΡΤ Α.Ε.. Στο πλαίσιο της κωδικοποίησης αυτής παραλείπονται διατάξεις που δεν ισχύουν και αναριθμούνται και ενοποιούνται οι ισχύουσες διατάξεις.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού, που εκδίδεται εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, διορίζονται κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου 1 και με θητεία μέχρι 30.6.2012 τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΡΤ Α.Ε., χωρίς να απαιτείται προηγούμενη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης, το υφιστάμενο κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος διοικητικό συμβούλιο ασκεί κανονικά τα καθήκοντά του, ο δε Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος τις κατά τον παρόντα νόμο αρμοδιότητες του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου και του Διευθύνοντος Συμβούλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ.

Άρθρο 6

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004 (ΦΕΚ 187 Α'), όπως είχε αντικατασταθεί από την παράγραφο 1 του άρθρου 37 του ν. 3756/2009 (ΦΕΚ 53 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο Ε.Ο.Τ. διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τον γενικό γραμματέα και έξι μέλη, που διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και

Τουρισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής, μπορεί να ανανεώνεται και τα μέλη του είναι ελευθέρως ανακλητά.

Πρόεδρος και αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και γενικός γραμματέας του Ε.Ο.Τ. διορίζονται πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους που διαθέτουν διοικητική πείρα.

Το διοικητικό συμβούλιο καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του, ο οποίος εγκρίνεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004, όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 2 του άρθρου 37 του ν. 3756/2009, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το διοικητικό συμβούλιο ενεργεί κάθε αναγκαία πράξη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Ε.Ο.Τ., εκτός από εκείνες που ρητά ανατίθενται από το νόμο στον πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα. Αποφασίζει ύστερα από εισήγηση του γενικού γραμματέα.

Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει στον γενικό γραμματέα ή τον πρόεδρο αρμοδιότητες και να τις ανακαλεί ελεύθερα. Η αρμοδιότητα της εκπροσώπησης του Ε.Ο.Τ. στις διεθνείς σχέσεις του μπορεί να μεταβιβάζεται από το διοικητικό συμβούλιο κατά περίπτωση στον πρόεδρο, τον γενικό γραμματέα ή σε οποιοδήποτε μέλος του διοικητικού συμβουλίου.

Ο γενικός γραμματέας ή ο πρόεδρος, με την επιφύλαξη αντίθετης απόφασης του διοικητικού συμβουλίου, μπορεί να μεταβιβάζουν περαιτέρω στους γενικούς διευθυντές, τους προϊσταμένους των διευθύνσεων, τους προϊσταμένους των γραφείων εξωτερικού και τους προϊσταμένους των τμημάτων που κατέχουν θέσεις ευθύνης του Ε.Ο.Τ., τις μεταβιβασθείσες σε αυτούς από το διοικητικό συμβούλιο αρμοδιότητες και οφείλουν να ενημερώνουν το διοικητικό συμβούλιο στην αμέσως προσεχή συνεδρίαση.»

Άρθρο 7

Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004, όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 3 του άρθρου 37 του ν. 3756/2009, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο πρόεδρος του Ε.Ο.Τ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί το διοικητικό συμβούλιο, καθορίζει την ημερήσια διάταξη, διευθύνει τις συνεδριάσεις και κατευθύνει τις εργασίες του.

β) Παρακολουθεί την εφαρμογή των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου. Προς τούτο ενημερώνεται από τον γενικό γραμματέα και τις αρμόδιες υπηρεσίες.

γ) Ασκει τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου, που του μεταβιβάζονται από αυτό.

Αν ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου απουσιάζει, κωλύεται, παραιτηθεί ή εκλείψει αναπληρώνεται από τον αντιπρόεδρο και, αν και αυτός απουσιάζει, κωλύεται, παραιτηθεί ή εκλείψει, από μέλος του διοικητικού συμβουλίου που ορίζεται από αυτό.»

Άρθρο 8

Η παράγραφος 5 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004, όπως συμπληρώθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 31 του ν. 3498/2006 (ΦΕΚ 230 Α') και τροποποιήθηκε με την

παράγραφο 4 του άρθρου 37 του ν. 3756/2009, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Ο γενικός γραμματέας του Ε.Ο.Τ. προϊστάται του προσωπικού του Οργανισμού, διευθύνει το έργο των υπηρεσιών του, έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του, εκπροσωπεί τον Οργανισμό δικαστικώς και εξωδίκως, χορηγεί στους δικηγόρους του Ε.Ο.Τ. τη δικαστική πληρεξουσιότητα και εντολή και ασκεί τις αρμοδιότητες που του μεταβιβάζει το διοικητικό συμβούλιο. Αν εκλείψει, απουσιάζει ή κωλύεται ο γενικός γραμματέας, αναπληρώνεται από μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο ορίζεται από τον ίδιο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται οι αποδοχές του γενικού γραμματέα, καθώς και οι αποζημιώσεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Για την υποβοήθηση του γενικού γραμματέα στην άσκηση των καθηκόντων του συνίστανται μία θέση ειδικού συμβούλου και μία θέση ειδικού συνεργάτη με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Για την αντίστοιχη υποβοήθηση του έργου του προέδρου συνίσταται μία θέση ειδικού συμβούλου με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση πρόσληψης έχει διάρκεια έξι μηνών και μπορεί να ανανεώνεται ανά εξάμηνο. Στη σύμβαση τίθεται απαραίτητως ο όρος ότι αυτή λύεται αυτοδικαίως και χωρίς αποζημίωση και ο προσληφθείς απολύεται με την αποχώρηση για οποιονδήποτε λόγο του προσώπου που τον προσέλαβε. Η πλήρωση των θέσεων της παραγράφου αυτής μπορεί να γίνεται και με απόσπαση από θέσεις του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα ή και με απασχολούμενους με πάγια αντιμισθία δικηγόρους τραπεζών του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείτο στην παράγραφο 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/ 1982 (ΦΕΚ 65 Α').

Όσον αφορά τα προσόντα και τις αποδοχές των προσώπων αυτών, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 15 και 16 του άρθρου 55 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').»

Άρθρο 9

Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, διορίζονται με θητεία μέχρι 30.12.2012 τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Ε.Ο.Τ.. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, το υφιστάμενο κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος διοικητικό συμβούλιο ασκεί κανονικά τα καθήκοντά του. Ο πρόεδρος ασκεί τις αρμοδιότητες του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου και του γενικού γραμματέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Άρθρο 10 Θέματα ΕΣΚΑΝ

Δαπάνες που έχουν αναληφθεί από το Εθνικό Συμβούλιο Καταπολέμησης του Ντόπινγκ (ΕΣΚΑΝ), σύμφωνα με

τον προϋπολογισμό του, για αμοιβές δειγματοληπτών, οδοιπορικά έξοδα αυτών και προμήθεια υλικών για τη δειγματοληψία από 1.12.2008 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταβάλλονται στους δικαιούχους κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, εφόσον με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Συμβουλίου προκύπτει ότι οι αναληφθείσες δαπάνες ήταν απαραίτητες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

Άρθρο 11

1. Η ισχύς της παραγράφου 13 του άρθρου 18 του ν. 3708/2008, όπως παρατάθηκε με το άρθρο 35 του ν. 3756/2009, παρατείνεται από 1.1.2010 μέχρι και την 31.12.2010.

2. Θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για κάθε συνέπεια η προϋπηρεσία των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού που προσλήφθηκαν σε αυτήν με την προκήρυξη 1864 1/2003 (ΦΕΚ ΑΣΕΠ 150) του ΑΣΕΠ και των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που κατατάχθηκαν σε προσωποπαγείς θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου αυτής με την παράγραφο 5 του άρθρου 76 του ν. 3057/2002 (ΦΕΚ 239 Α') για όσο χρόνο πριν την πρόσληψη ή την κατάταξη τους αντίστοιχα παρείχαν τις υπηρεσίες τους στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με διάθεση ή μεταφορά ή απόσπαση από εποπτευόμενα από αυτήν νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 12

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του ν. 3812/2009 (ΦΕΚ 234 Α') τροποποιείται ως εξής:

«2. Οι παραπάνω αθλητές μπορούν να συνεχίσουν την αγωνιστική τους δραστηριότητα και μετά το διορισμό τους στο Ελληνικό Δημόσιο, εκτός του ωραρίου εργασίας τους. Εφόσον είναι ενεργοί αθλητές της οικείας εθνικής ομάδας δικαιούνται να υποβάλλουν αίτηση για λήψη άδειας άνευ αποδοχών. Η άδεια αυτή, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 51 του ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α') χορηγείται υποχρεωτικά και χωρίς προηγούμενη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, είναι αορίστου διάρκειας και διακόπτεται οποτεδήποτε με δήλωση του υπαλλήλου. Για όσο χρόνο διαρκεί η παραπάνω άδεια οι υπάλληλοι αυτοί υποχρεούνται να υποβάλλουν ετήσια βεβαίωση της οικείας Ομοσπονδίας ότι εξακολουθούν να είναι ενεργοί αθλητές της οικείας εθνικής ομάδας. Ο χρόνος της άδειας αυτής δεν αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 11 του ν. 3812/2009 τροποποιείται ως εξής:

«5. Η διαδικασία διορισμού διακριθέντων αθλητών, που πέτυχαν διάκριση μέχρι και τις 31.12.2009 γίνεται οποτεδήποτε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2725/1999 (ΦΕΚ 121 Α') και την κοινή υπουργική απόφαση με αριθμό 24344/9.6.2009 (ΦΕΚ 1182 Β) όπως ισχύουν. Μετά το διορισμό τους οι αθλητές μπορούν να συνεχίσουν την αγωνιστική τους δραστηριότητα, εκτός του ωραρίου εργασίας τους και, εφόσον είναι μέλη της οικείας εθνικής ομάδας, δικαιούνται να λάβουν άδεια άνευ αποδοχών με τους όρους και τη διαδικασία που ορίζει η παράγραφος 2 του παρόντος.»

3. Η Κ.Υ.Α. 16177/2000 (ΦΕΚ 885 Β') «Διευκολύνσεις σε αθλητές - υπαλλήλους του Δημοσίου Τομέα» καταργείται. Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται τυχόν διευκολύνσεις σε εν ενεργεία αθλητές του δημόσιου τομέα. Υπάλληλοι που έχουν διορισθεί βάσει των διατάξεων του ν. 2725/1999 και υπηρετούν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος μπορούν να συνεχίσουν την αγωνιστική τους δραστηριότητα εκτός του ωραρίου εργασίας τους. Εφόσον είναι ενεργοί αθλητές της οικείας εθνικής ομάδας δικαιούνται να αιτηθούν και να λάβουν την άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 του ν. 3812/2009, όπως τροποποιείται με την παράγραφο 1 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 13

1. α. Η Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης του άρθρου 27 του ν. 3342/2005 (ΦΕΚ 131 Α) μετονομάζεται σε «Γενική Γραμματεία Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής». Οι διατάξεις που αναφέρονται στη Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης εξακολουθούν να ισχύουν για την «Γενική Γραμματεία Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής», κατά το μέρος που δεν είναι αντίθετες με τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου.

β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού, μπορεί να ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά το σκοπό, τις ειδικότερες αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής, την οργανωτική διάρθρωση, οργάνωση και λειτουργία της, τη σύσταση των υπηρεσιών και των διοικητικών μονάδων της, τις επί μέρους αρμοδιότητες αυτών, τα θέματα του προσωπικού, την κατανομή της Γενικής Γραμματείας, τα θέματα του προϋπολογισμού της και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

2. Η «Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων για τον προγραμματισμό, τη μελέτη και κατασκευή αθλητικών και λοιπών έργων» που συστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του π.δ. 220/2000 (ΦΕΚ 190 Α) μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων και Εγκαταστάσεων Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης» (ΕΥΔΕ/ΕΠΤΑ) με αντικείμενο τον προγραμματισμό, τη μελέτη και κατασκευή των έργων, τα οποία: α) έχουν ήδη ανατεθεί στην ειδική υπηρεσία μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος και β) ανατίθενται κάθε φορά στην ως άνω υπηρεσία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού. Οι διατάξεις που αναφέρονται στην «Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων για τον προγραμματισμό, τη μελέτη και κατασκευή αθλητικών και λοιπών έργων» εξακολουθούν να ισχύουν για την «Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων και Εγκαταστάσεων Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης».

3. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α') μετά τη φράση «ως προς

τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις» προστίθεται η φράση «και ως προς τα λοιπά έργα και εγκαταστάσεις».

4. Προσωπικό, που απασχολούνταν με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στην Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού μέχρι την 31.12.2009, συνεχίζει να προσφέρει τις υπηρεσίες του μέχρι 31.12.2010 λόγω επειγουσών και αυξημένων υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ανάληψη διεθνών αθλητικών οργανώσεων και έργων εθνικής σημασίας.

Άρθρο 14

1. Σε όσους μετά την 1.1.2008 και μετά τη λήξη της σχετικής σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου, με βάση την οποία προσλήφθηκαν, παρείχαν τις υπηρεσίες τους σε οποιονδήποτε αρχαιολογικό χώρο ή μουσείο στο Υπουργείο Πολιτισμού ή Τουρισμού ή το Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων με βάση προσωρινές διαταγές ή αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων των πολιτικών δικαστηρίων καταβάλλονται οι αντίστοιχες αποδοχές για το χρόνο απασχόλησής τους.

2. Η παρασχεθείσα κατά τις ανωτέρω διατάξεις υπηρεσία λογίζεται ως παρασχεθείσα υπηρεσία στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού ή στο Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων αντίστοιχα.

3. Στο φυλακτικό προσωπικό και προσωπικό καθαριότητας που υπάγεται στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, καθώς και στο αντίστοιχο προσωπικό που υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3758/2009 (ΦΕΚ 68 Α'), καταβάλλεται, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, η αμοιβή που αντιστοιχεί στην υπερωριακή εργασία, η οποία παρασχέθηκε κατά τις Κυριακές, αργίες και λοιπές εξαιρέσιμες ημέρες, το χρονικό διάστημα από 1.11.2008 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η δαπάνη για το φυλακτικό προσωπικό βαρύνει τις πιστώσεις του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων σύμφωνα με την περίπτωση 57 του άρθρου 11 του ν. 1881/1990 (ΦΕΚ 42 Α') με την οποία κυρώθηκε η με αριθμό ΥΠΠΟ-/ΓΝΟΣ/25125/16.6.1988 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (ΦΕΚ 431 Β'), ενώ η αντίστοιχη δαπάνη για το προσωπικό καθαριότητας θα βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α').

Άρθρο 15

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καταβάλλεται στους κατά νόμο δικαιούχους αποζημίωση για τη χρήση ακινήτων που έγινε για τη στέγαση Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για το διάστημα από 1.9.2009 μέχρι και 30.6.2011, εφόσον οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού εξακολουθούν να κάνουν χρήση αυτών.

Άρθρο 16

Τουριστικός λιμένας Μυτιλήνης

Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας διενέργειας δημόσιου διαγωνισμού σύμφωνα με όσα προβλέπονται

στο ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') για την παραχώρηση της χρήσης και εκμετάλλευσης του τουριστικού λιμένα Μυτιλήνης, ο οποίος χωροθετήθηκε με την υπ' αριθμ. 1911/4.10.1995 απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει, η λειτουργία, εκμετάλλευση και χρήση του τουριστικού λιμένα ανατίθεται στην «Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Α.Ε.».

Άρθρο 17

Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 77 παρ. 2 του ν. 3746/ 2009, τροποποιείται ως εξής:

«Οι διατάξεις του πρώτου και του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 23 του άρθρου 8 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297Α'), που προστέθηκε με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου (Πρόσθετη Ειδική Αποζημίωση), εφαρμόζονται και για τους υπαλλήλους που απασχολούνται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, του Εθνικού Θεάτρου, του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, του Ιδρύματος «Μελίνα Μερκούρη», του Οργανισμού Ανέγερσης Νέου Μουσείου Ακρόπολης (Ο.Α.Ν.Μ.Α.) και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων.

Η ανωτέρω τροποποίηση ισχύει αναδρομικά από τη θέση της διάταξης σε ισχύ.»

Άρθρο 18

Μουσείο - Βιβλιοθήκη

Ευστρατίου Θρασύβ. Ελευθεριάδη - Τεριάντ

Μεταβιβάζεται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού η αρμοδιότητα της εποπτείας του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Μουσείο-Βιβλιοθήκη Ευστρατίου Θρασ. Ελευθεριάδη - Τεριάντ», που μεταφέρθηκε στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α). Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου διατηρεί την αρμοδιότητα εποπτείας του ανωτέρω Μουσείου κατά τις διατάξεις του α.ν. 2039/1939, όπως ισχύει, όπως αυτή του είχε μεταβιβασθεί, δυνάμει της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 2873/2000 (ΦΕΚ 285 Α') και της υπ' αριθμ. 1001449/18/Α0006/8.1.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΦΕΚ 4 Β').

Άρθρο 19 Ρύθμιση θεμάτων ολυμπιακών ακινήτων

Η παράγραφος 1 του άρθρου 21 του ν. 3342/2005 (ΦΕΚ 131 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεόρασης, όπως η περιοχή αυτή εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα 11 της παραγράφου 1 του άρθρου 9, επιτρέπονται, επίσης, οι χρήσεις μουσείου, γραφείων, υπηρεσιών διοίκησης και πολυλειτουργικών χώρων άθλησης και υγιεινής.»

2α. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 3342/2005 προστίθεται η φράση «καθώς και οι χρήσεις που επιτρέπονται στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις».

β. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 3342/2005, όπως τροποποιείται με το παρόν, προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Επιτρέπεται επίσης η κατεδάφιση τμημάτων των υφιστάμενων εγκαταστάσεων μέχρι ποσοστού 30% αυτών

και η ανέγερση στον περιβάλλοντα χώρο νέων κτιρίων μέχρι αντιστοίχου ποσοστού 30% του ισχύοντος συντελεστή δόμησης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν γίνεται υπέρβαση του συντελεστή αυτού, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του θεματικού πάρκου και υδροπάρκου, καθώς και η τοποθέτηση παιχνιδιών, οι εγκαταστάσεις των οποίων δεν προσμετρώνται στους όρους δόμησης του ακινήτου. Πα την εξυπηρέτηση των αναγκών αυτών επιτρέπεται η χρήση του χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων σε όμορη της εγκατάστασης έκταση και εντός του ολυμπιακού πόλου του Ελληνικού, τα όρια, οι προϋποθέσεις και η διάρκεια χρήσης της οποίας καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού.»

Άρθρο 20

Ρύθμιση θεμάτων τουριστικών ακινήτων

Μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στον Ε.Ο.Τ. τα ακίνητα που βρίσκονται στην περιοχή Αρβανιτιάς του Δήμου Ναυπλίου και στην περιοχή Λουμπαρδιάρη Φιλοπάππου του Δήμου Αθηναίων, όπως αυτά απεικονίζονται αντιστοίχως με τα στοιχεία Α, Β, Γ, 24, 25, 26, Θ', Ν, Μ', 4, Κ, Ι, Δ, Α και τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Α στα υπ' αριθμ. 521/30.4.2010 και 522/ 30.4.2010 τοπογραφικά διαγράμματα κλίμακας 1:500 και 1:100, τα οποία θεωρήθηκαν από τη Διεύθυνση Μελετών της ΕΤΑ Α.Ε. και των οποίων αντίτυπο σε φωτοσμίικρυν-ση δημοσιεύεται με το νόμο αυτόν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η διοίκηση και διαχείριση των παραπάνω ακινήτων ανατίθεται στην ΕΤΑ Α.Ε.. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') εφαρμόζονται και για τις τουριστικές εγκαταστάσεις που έχουν ανεγερθεί επί των παραπάνω ακινήτων. Οι διαπιστωτικές πράξεις που αφορούν τα παραπάνω ακίνητα περιέχουν την τοποθεσία και την τεχνική περιγραφή των κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και τα στοιχεία των σχετικών διαγραμμάτων, τα οποία συντάσσονται από την αρμόδια υπηρεσία του Ε.Ο.Τ..

Άρθρο 21

Τροποποίηση του ν. 3016/2002 και λοιπές διατάξεις

1. Το σύνολο των μετοχών της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ολυμπιακά Ακίνητα Ανώνυμη Εταιρεία», που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο, περιέρχεται από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και άνευ ανταλλάγματος, φόρου, τέλους ή άλλης επιβάρυνσης στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Ανώνυμη Εταιρεία».

2. Το άρθρο 19 του ν. 3016/2002 (ΦΕΚ 110 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας, που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί Ανωνύμων Εταιρειών, ασκούνται από τη μοναδική μέτοχο «Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Ανώνυμη Εταιρεία» δια εκπροσώπου της που ορίζεται ειδικά προς τούτο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 20 του ν. 3016/2002, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την περίπτωση δ' του άρθρου 15 του ν. 3254/2004 (ΦΕΚ 137 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η εταιρεία διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, που ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση της εταιρείας και αποτελείται από τον Πρόεδρο και τέσσερα μέλη. Ο Πρόεδρος ασκεί και καθήκοντα Διευθύνοντος Συμβούλου.»

4. Η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Ανώνυμη Εταιρεία» δεν υπάγεται στις διατάξεις που αφορούν τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, εκτός από εκείνες που ρητά ορίζεται ότι εφαρμόζονται και σε αυτήν.

Άρθρο 22

Από τη δημοσίευση του παρόντος λήγει αυτοδικαίως και αζημίως για το Δημόσιο η θητεία του Διευθυντή του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, των μελών της Εφορείας της Όπερας Θεσσαλονίκης και του Καλλιτεχνικού Διευθυντή αυτής, καθώς και του Διευθυντή του Ταμείου Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων.

Άρθρο 23

1. Στις περιπτώσεις που απεργίες εντός της Ελληνικής Επικράτειας ή φυσικές καταστροφές που συνιστούν ανωτέρα βία καθιστούν αποδεδειγμένα αδύνατη για τους ευρισκόμενους στην Ελλάδα τουρίστες με μόνιμη διαμονή στην αλλοδαπή την αναχώρησή τους από τη χώρα με τα προγραμματισμένα μέσα μεταφοράς, το Ελληνικό Δημόσιο θα καταβάλλει για κάθε άτομο το ποσό των πενήντα (50) ευρώ, που μπορεί να αναπροσαρμόζεται με τις αποφάσεις της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού, για κάλυψη, μέχρι του ως άνω ποσού, των εξόδων διαμονής και σίτισής τους για κάθε ημέρα που είναι αδύνατη η αναχώρησή τους από την Ελλάδα και σε κάθε περίπτωση όχι για περισσότερο από το χρονικό διάστημα των δύο (2) ημερών. Το ποσό αυτό καταβάλλεται στο μέτρο που τα ανωτέρω έξοδα δεν καλύπτονται από άλλο υπόχρεο.

2. Η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 1 καλύπτει το χρονικό διάστημα από την 28.6.2010 του παρόντος μέχρι 30.9.2010. Ο χρόνος αυτός μπορεί να παρατείνεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Τουρισμού και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο δημόσιος φορέας διεκπεραίωσης των θεμάτων των περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα υποβάλλονται από τους δικαιούχους, η διαδικασία ελέγχου και ο τρόπος καταβολής των σχετικών ποσών, καθώς και κάθε λεπτομέρεια που αφορά στην εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 24

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α. Η παράγραφος 4 του άρθρου 20 του ν. 1730/1987.

β. Η με αριθμ. 21331/16.12.1996 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΦΕΚ 1112 Β').

γ. Η παράγραφος 4 του άρθρου 21 και τα άρθρα 28, 29, 30 και 31 του ν. 3342/2005.

δ. Η περίπτωση Α, παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 45 του ν. 3773/2009 καταργείται.

Καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 25

Για τα δικαιολογητικά της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3766/2009 (ΦΕΚ 102 Α'), η προθεσμία υποβολής των οποίων είχε εκπνεύσει στις 31.12.2009, παρέχεται

νέα προθεσμία δύο (2) μηνών από τη δημοσίευσή του νόμου αυτού.

Άρθρο 26

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 2010

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αγία Παρασκευή 27 Μάη 2012

Το έργο το έχουμε ξαναδεί !!!

Εδώ και τέσσερα χρόνια με χαλκευμένα στοιχεία και ψεύδη, θεσμικοί και εξωθεσμικοί παράγοντες που προσπαθούν αγωνιωδώς να κλείσουν την ΕΡΤ, επανήλθαν στο προσκήνιο, για να εξυπηρετήσουν ιδιοτελή συμφέροντα και συμφέροντα «ΝΤΑΒΑΤΖΙΔΩΝ», ξεχνώντας ότι η ΕΡΤ εκτός από την προσφορά της, τη αναγκαιότητα της και τον ιδιαίτερο ρόλο της, συνεισφέρει 150 εκατομμύρια € ετησίως στον κρατικό κορβανά.

Οι 2700 εργαζόμενοι σ' όλη την Ελλάδα μαζί με τους ανταποκριτές που βρίσκονται στο εξωτερικό, που πολλές φορές χρηματοδοτούμε το έργο της ΕΡΤ, με τον επαγγελματισμό την αξιοσύνη μας και την θέληση μας θα την κρατήσουμε Ανοικτή και Ελεύθερη.

Εμείς οι εργαζόμενοι στην ΕΡΤ ξέρουμε από αγώνες. ΑΝ ΤΟΛΜΗΣΟΥΝ να τη θίξουν, θα την υπερασπιστούμε, με αγώνα μακρύ και δύσκολο, αλλά στο τέλος εμείς θα είμαστε οι Νικητές!

Οι κυβερνήσεις πέφτουν και οι διοικήσεις αλλάζουν.

Η δημόσια Ραδιοτηλεόραση θα υπάρχει γιατί ο ρόλος της είναι αναντικατάστατος και τόσο σημαντικός σήμερα όσο ποτέ άλλοτε.

Είναι συνταγματικό χρέος της Πολιτείας και δικαίωμα του Έλληνα πολίτη η ύπαρξη της ελεύθερης δημόσιας ραδιοτηλεόρασης για ενημέρωση, πολιτισμό και ψυχαγωγία.

Η Κυβέρνηση και η Διοίκηση της ΕΡΤ οφείλουν άμεσα να λύσουν τα χρόνια προβλήματα που ταλανίζουν την ΕΡΤ και τη λειτουργία της, όπως έχουν δεσμευτεί (ΣΣΕ- εξαιρέσιμα - Εκτός Έδρας - Συμβασιούχοι - Επενδύσεις) και να επαναβεβαιώσουν τη διατυπωμένη θέση τους για τη μη συρρίκνωση της ΕΡΤ και για την ενδυνάμωση της ώστε η ΕΡΤ να γίνει μοχλός ανάπτυξης.

Καλά θα κάνουν κάθε λογής παπαγαλάκια, από όπου και αν προέρχονται, να αντιληφθούν την κρισιμότητα της κατάστασης και να μην προσπαθήσουν να ποδηγετήσουν τη κοινή γνώμη κατά την προσφιλή τους συνήθεια, με στόχο τη συρρίκνωση ή ακόμα και το κλείσιμο της ΕΡΤ.

Οι εργαζόμενοι ξέρουν και μπορούν να υπερασπιστούν τη Δημόσια Ραδιοτηλεόραση και το μέλλον τους και δεν τα διαπραγματεύονται και τα δεν τα παραχωρούν σε κανένα.

Τους προειδοποιούμε, ότι έχουμε και μνήμη και γνώση και θέληση.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΣΠΕΡΤ

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Παναγιώτης Καλφαγιάννης

Γάσος Αβράτογλου